

ఉక్కు పాదం

(మొదటి భాగం)

జాక్ లండన్

అనువాదం :

“ధనకు ధరం”

‘నగారా’ ప్రచురణాలయం,

గుంటూరు-1.

A

మొదటి ముద్రణ,
ఫిబ్రవరి-1954.

ప్రతి:
రు. 2-4-0.

ముద్రణ : లక్ష్మీ ఆర్ట్స్ (ప్రింటర్స్), గుంటూరు-1.

పరిచయం

ధనిక తత్వానికి, జాక్ లండన్ పెట్టిన శక్తిమంతమైన పేరు 'ఉక్కుపాదం.' ఈ పేరుతో ఈ గ్రంథం 1907 లో ప్రచురించబడింది. ఎప్పుడో ఒకనాడు-అదృష్టం త్వరగా కలిసి వస్తే-ధనికులకూ, సామాన్య ప్రజాసందోహానికి జరగబోయే పోరాటాన్ని ఈ గ్రంథంలో మన కళ్ళకు కట్టించాడు ఈ గ్రంథ కర్త. ప్రజానీకంలో నిగూఢమైన ప్రత్యేకశక్తి సామర్థ్యాల్ని దర్శించ గల ప్రతిభ, భవిష్యత్పరిణామాన్ని గుర్తించకల్గిన ఉపజ్ఞ, జాక్ లండన్ కు ఉంది. ఈనాడు మన కళ్ళ ఎదుట సాక్షాత్కరిస్తున్న సంఘటనలు రేపు ఏరూపాన్ని స్వీకరిస్తయ్యో గ్రహించకల్గిన దైవజ్ఞుడు. ఈ 'ఉక్కుపాదం'లో మనకందరికీ సాక్షాత్కారం చేయించిన ఆ భయంకరనాటకం ఇంకా వాస్తవికంగా ప్రద ర్శితం కాలేదు. మార్కుయొక్క ఈ అమెరికన్ శిష్యుడి జోష్యం ఏనాడు ఫలిస్తుందో చెప్పలేం.

జాక్ లండన్ విప్లవాత్మక సామ్యవాది. సత్యసాక్షా త్కారంచేసి, భవిష్యత్తును దర్శించే, విజ్ఞానఖనీ, సహృద యుడూ, స్థైర్యవంతుడూ ఐనవ్యక్తి ఈ గ్రంథంలో మనకు కని పిస్తాడు. ఈయనపేరు 'ఎర్నెస్టు ఎవర్ హార్డ్.' గ్రంథకర్త మాదిరిగానే ఈయనా కార్మిక వర్గానికి సంబంధించిన కష్టజీవి.

జీవితంలో మేధశక్తితో నిమగ్నమైన ఏవ్యక్తి, లోకమంతా దగ్ధరిల్లి పోయేటట్లుగా ఏదైనా గ్రంథ సంపుటాలు వ్రాసి, యువకునిగా కీర్తి శేషుడైనాడో, ఆవ్యక్తి ఒక సామాన్య కర్షకుని పుత్రుడై, పది సంవత్సరాల ప్రాయంనుంచే జీవనోపాధికోసం పత్రికల మ్మడం సాగించాడన్న విషయం మీరు తెలుసుకోవాలి.

ఎర్రెస్టు ఎవర్ హార్డ్ ధైర్యశాలి. జ్ఞాని. స్థైర్యవంతుడు. ఆర్ద్రహృదయుడు. సరిగ్గా ఇవే లక్షణాలుగలవాడు గ్రంథ కర్తకూడా. గ్రంథకర్త తనకూ తను సృష్టించిన పాత్రకూ గల బింబ ప్రతిబింబ సారూప్యతా సంపూర్ణతకోసం, తన భార్య మాదిరిగానే, ప్రజ్ఞా స్థైర్యాలు గల ప్రియురాలిని ప్రసాదించాడు. లేబరు పార్టీలో బలహీనతా చిహ్నాలు గోచరించగానే, జాక్ లండన్, తన భార్యయైన 'చార్ మియన్ క్రిస్టెడ్జిలండన్'తో సహా బైకికివచ్చి, ఆమెను యధార్థ సోషలిష్టువాదినిగా మార్చివేసినట్లే, ఈ గ్రంథంలోని నాయకుడుగూడా తన ప్రియురాలిని సోషలిష్టువాదినిగా మార్చేస్తాడు.

ఈ గ్రంథంలో చిత్రించబడిన రెండు తిరుగుబాట్లను నేనిప్పుడు పాఠకునికి పరిచయం చేయబోతున్నా. ఆ తిరుగుబాట్లు దారుణాతిదారుణాలు. వాటికి దోహదమిచ్చే వాళ్ళ పథకాల్లో ఎంతో ద్రోహాబుద్ధిని రేకెత్తిస్తాయి. వాటిని కార్య రూపంలో పెట్టిన విధానంలో క్రూరాన్ని ప్రేరేపిస్తాయి. అమెరికాలోగాని, యూరప్ లోగాని, ఆఫ్రికి ప్రాన్సులోగాని ఇటువంటివి సాధ్యమేనా? అని ప్రతివ్యక్తికీ సందేహం కలిగిస్తాయి. అభాగ్య జీవుల్ని అణగద్రొక్కడానికి పెట్టుబడిదారి

ముతా ఎంత దారుణానికైనా ఒడిగడ్తుందని, 1871 ఫారిన్
 కమ్యూన్ ను అణచివేయడానికి అమానుషంగా ప్రవర్తించిన
 జూన్ దినాల భీకరహత్యాకాండ, అక్షుగాలా నిరూపించింది.
 ఈ దృశ్యమే నా స్మృతి పథంలో సాక్షాత్కారం చేయకపోతే
 నామటుకు నేనూ ఇటువంటి ఘాతుకచర్యలు జరుగుతే అని
 నమ్మేవాణ్ణికాదు. యూరప్ లోగానీయండి, అమెరికాలోగానీ
 యండి, ప్రతిదేశంలోని కార్మికవర్గాన్ని అణగద్రొక్కడానికి
 ఉక్కుపాదం ఉవ్విళ్ళూరింది.

ఇటలీ, స్పెయిన్ దేశాల్లోమాదిరిగా ఫ్రాన్సులోనూ
 ప్రస్తుతానికి సోషలిజం ఉక్కుపాదాన్ని చూచి భయపడే అగ
 త్యంకూడా లేని బలహీనస్థితిలో ఉంది. ఎందుకంటే, అత్యంత
 బలహీనులకు బలహీనత ఒక రక్షణ. అసలే నుగ్గు నుగ్గుపోయిన

పార్టీని మరింతగా త్రొక్కివేయడానికి ఏ ఉక్కుపాదమూ అన
 వసరశ్రమ తీసుకోదు. సోషలిష్టుపార్టీ క్షీణతకు కారణం
 ఏమిటి? ఫ్రాన్సులో అల్పసంఖ్యాకంగా ఉన్న కార్మికవర్గాన్ని
 నేలమట్టం చేయడానికి ఆట్టేకాలం పట్టదు. మధ్యతరగతిలోని
 క్రింది వర్గాలవాళ్ళపై అతిదారుణంగా ప్రవర్తించి వాళ్ళకోళ్ళు
 నొక్కేసి, సర్వస్వాన్ని నిలుపుదోపిడీచేసిన యుద్ధం అనేక కార
 ణాలవల్ల, పెద్దపెద్ద పారిశ్రామిక సంస్థల్లో యుద్ధ పరికరాలైన
 మారణాయుధాల్ని ఉత్పత్తిజేస్తూ, యుద్ధం పూర్తయినా తనకు
 ఈనాడు వచ్చే కూలీలో పెద్దగా తగ్గిపోయేదేదీ లేకుండా
 జీవనోపాధిచేస్తున్న కార్మికుడుపట్ల మాత్రం అంత దారు
 ణంగా ప్రవర్తించలేదు. నాటి ప్రభుత్వ హేమాహేమిలంతా
 ఆ పరిస్థితిని నిలబెట్టారు! ఉన్న తాధికారవర్గాలలో సన్నిహితత్వం

ఉన్న సంపన్న పారిశ్రామికాధినేతలు సునాయాసంగా సృష్టించ గల కాగితాల కట్టలేగా ఇంతకూ వేతనాలంటే. మరందుకే కార్మికుడు తనకు ఉన్నంతలో జీవయాత్ర సాగించాడు. దేనికి కూడా ఆశ్చర్యచకితుడు కానంతగా అతడు లక్షోపలక్షలు అబద్ధాలు విన్నాడు. సోషలిస్టుపార్టీ సరిగ్గా ఈ సమయాన్నే విచ్చిన్నమై దుమ్ములో కలిసిపోవడం సాగించింది. సోషలిజానికిది ఘోర పరాజయం! మరణాలూ గాయాలూ లేకుండా సమకూడిన పరాజయమిది? ఇటువంటి దుస్థితి ఎట్లా ఏర్పడింది? బ్రహ్మాండమైన సోషలిస్టుపార్టీ శక్తి సామర్థ్యాలన్నీ నిద్రాణ దశలో ఎందుకున్నయ్? ఈ పరిస్థితుల్ని విశదీకరించడానికి నేనిచ్చిన కారణాలు సమర్థాలు కావు. దీనికంతా ప్రధానకారణం యుద్ధం.

కానీ ఏదో ఒకనాడు పెట్టుబడికీ - కార్మికవర్గానికీ పోరాటం పునః ప్రారంభమౌతుంది. జాక్ లండన్ భవిష్యద్దర్శనతో చిత్రించిన శాన్ ఫ్రాన్సిస్కో, చికాగోల వర్ణనా తీతమైన భయంకర విప్లవదినాల్ని అప్పుడు మనం చూస్తాం. ఆ విప్లవం త్వరగా జరిగినా లేక ఆలస్యంగా జరిగినా ఆ సమయంలో, సోషలిజం ఉక్కుపాదంచే మట్టగించబడి, రక్తప్రవాహంలో ముంచివేయబడుతుందని నమ్మడానికి కారణంలేదు.

1907లో జాక్ లండన్ భయంకరమైన నిరాశావాదని గగ్గోలు పెట్టారు. నిష్కల్మషులైన సోషలిస్టులు సైతం పార్టీ వ్యక్తుల్లో భయాన్ని చొప్పిస్తున్నాడని అతణ్ణి నిందించారు. వాళ్లు పప్పులో కాలేశారు. అనన్యసాధారణమైన భవిష్యద్దర్శనా శక్తి సంపన్నులకు, దానివల్ల రాబోయే ప్రమాదాల్ని విశ

దీక్షరించడం విధ్యుక్తధర్మం. జారెస్ మహాశయుడు ఈక్రింది విషయాల్ని అనేక పర్యాయాలు చెపుతుండగా విన్నట్లు గుర్తుంది.

“మనం ఎదిరించి పోరాడవలసిన వర్గాల శక్తి సామర్థ్యాల్ని తగినంతగా మనవాళ్లు గుర్తించలేదు. వాళ్లు బలవంతులు. వాళ్లు పరమ పవిత్రులుగా చెప్పబడుతున్నారు. వాళ్ళ మతాచార్యులు, ఫ్యాక్టరీ నైతిక సూత్రాలింగనంకోసం, చర్చి నైతికధర్మాలకు తిలోదకాలు ఇచ్చారు. వాళ్ళకు ప్రమాదం కలిగితే ఒక్కమాటమీద సంఘం వాళ్ళను రక్షించడానికి సిద్ధపడుతుంది.” మన లోపాల్ని, అజాగ్రత్తాల్ని ప్రతిబింబించే భవిష్యద్దర్పణాన్ని మనముందు ఉంచే విషయంలో జాక్ లండన్ ఎంత సక్రమంగా ప్రవర్తించాడో, ఆయనా అట్లాగే ప్రవర్తించాడు.

భవిష్యత్తుకు భంగం కలిగించుకోవద్దు! అది మనది. ధనికతత్వం నశిస్తుంది! దాని బలంలోనే దాని శిథిల చిహ్నాల్ని ఇప్పటికే మనం గమనిస్తున్నాం. ముఠా తత్వ ప్రభుత్వాలు నాశనంకాక తప్పవు కాబట్టి, ఇదీ నశిస్తుంది. ఇది అధర్మ యుతమైంది కనుకనే నశిస్తుంది. బానిస విధానమూ, రాచరిక దాస్యం నశించినట్లుగానే, గర్వంతో వళ్ళుబలిసి అధికార శిఖరాగ్రాలనుంచి ఒక్కసారి అధఃపతనం చెంది ఇదీ నశిస్తుంది. ఇప్పుడు సైతం దాన్ని జాగ్రత్తగా పరికించిన వ్యక్తికి దాని వార్ధక్య బలహీనత గోచరిస్తుంది. ప్రపంచంలోని దేశదేశాల వాణిజ్యవేత్తలంతా ఆకాంక్షించిన ఈ యుద్ధం-కేవల స్వప్రయోజనార్థం ధనికతత్వం సృష్టించిన ఈ యుద్ధం,-ధనికతత్వం ఇంకా అత్యధిక సంపదకోసం అట్టులుచాచిన ఈ యుద్ధం-అంత

జ్ఞాతీయ అల్పసంఖ్యాక నిరంకుశ ప్రభుత్వం కూకటి వేళ్ళతో సహా కూలిపోయేటట్లుగా విస్తృతమై అపరిమిత వినాశనాన్ని కలిగించింది. శిథిలమైన యూరపు ఖండంలో అది కుప్పకూలి పోయే దుర్దినం సమీపిస్తోంది.

ఏ విధమైన పోరాటం లేకుండా అల్పసంఖ్యాక ప్రభుత్వం అకస్మాత్తుగా నశిస్తుందని చెప్పలేను. అది పెనుగులాడుతుంది. దాని ఆఖరి యుద్ధం బహుశా దీర్ఘకాలం సాగవచ్చు. జయాప జయాలు పరస్పర అధీనాలు కావచ్చు. ఓ కార్మికవర్గ వారసులారా! ఓ భావియుగ ప్రజలారా! ఓ భవిష్యద్దిన సంతానమా! పోరాడండి! మీ ఆశయసాధనా విజయంలో మీకు సంశయాన్ని కలిగించే ప్రాతికూల్య పరిస్థితులు ప్రారంభమైనప్పుడు, మళ్ళీ గుండెధైర్యం తెచ్చుకోని ఉత్తముడైన ఎవరోహిత్తో మీ కంఠాలు మేళవించి ఇట్లా చెప్పండి!

“ఈసారి విఫలమైతే ఏమిట! కానీ ఈ అపజయం శాశ్వతంకాదు! మనం చాలా సెచ్చుకొన్నాం. అనుభవపూర్వకమైన విజ్ఞానంతో క్రమశిక్షణతో మరింత బలిష్ఠమై రేపు మళ్ళీ ఉద్యమం తలెత్తుతుంది.”

ఆనటోల్ ఛాన్స్.

ప్రతి

0

గ్రీష్మ మందానిలం ఎఱ్ఱ అరణ్యాన్ని గిరిగింతలు వెచ్చింది. మధుర స్వరంతో. నెలయేటి నీరు పాచిపట్టిన రాళ్ళమీదగా లజలా ప్రవహిస్తోంది. రంగురంగుల సీతాకోకచిలకలు విసిలాకాశవిహారం సాగిస్తున్నయ్య. తేనెటీగల యుంకారం మందమందంగా ధ్వనిస్తోంది. ఈ ప్రకాంత వాతావరణంలో కూర్చున్న నాకేమీ పాలుపోవడంలేదు. నాలో అశాంతి దొడుతీస్తోంది. ఉలుకూ పలుకూ లేని ఈ నిర్జీవ నిశ్చలవాతావరణమే నా ఆరుద్రాకు ముఖ్యకారణం. ఇదేదో అసహజంగా ఉన్నట్లు తోచిందినాకు. ప్రపంచమంతా నిశ్చలంగాఉంది. అయితే ఇది తుఫానుకు ముందుండే నిశ్చలతమాత్రమే. ముంచుకువచ్చే తుఫానుదాడికేదైనా వివోహం కలుగుతుండేమోనని నా పంచేంద్రియాలూ పహరాచేస్తున్నయ్య. తగినశక్తి పుంజుకోకముందే ఆ తుఫాను రాకుండాఉంటే ఎంత బాగుంటుంది! సర్వ సన్నాహాలేందే అది సాగిరాకుండాఉంటే !

నేను ఆందోళనపడుతున్నానంటే అందులో ఏమీ ఆశ్చర్యంలేదు. నేను ఆలోచిస్తా; ఇంకా ఆలోచిస్తా; ఆలోచించకుండా అసలుండలేను. ఈ శాంతి, నిశ్చలతానన్నణచిపెట్టినంతకాలం నేను జీవితంతో పెనేసుకోని ఉంటా. రేపోమాపో బ్రద్దలుకాబోయే ఆ భయంకరమైన మృత్యువునూ, సర్వనాశనాన్నిగూర్చి చెప్పకుండాఉండలేను. అణగారేపోయిన ఆనాధ జీవుల ఆగ్రారవాలు నాచెవుల్లో ధ్వనిస్తున్నయ్య. ముక్కలుముక్కలుగా నరికివేయబడి నజ్జననైపోయిన సుందర సుకుమారదేహాలూ, దురహంకారుల శరీరాలనుంచి హింసాత్మకంగా బలవంతంగా బైటికీడ్చివేయబడి భగవంతుడికి

1

బలిగా నివేదింపబడ్డ జీర్ణాత్మలూ, పూర్వమాదిరిగానే ఇప్పుడూ నాకళ్ళకు కట్టినట్లు కనిపిస్తున్నాయి. ఈ భూమ్మీద కాశ్వతకాంతి సౌఖ్యాలు సంపాదించడానికి నిర్భాగ్యులమైన మనం, రాత్రింబవళ్ళూ హత్యల్లో నాశనంతో సతమతమాతూ నే జీవితలక్ష్యాన్ని సాధించుకోగలుతాం.

ఇక ఇప్పుడు నేను ఒంటిరిదాన్ని. రాబోయేదాన్నిగూర్చి ఆలోచించని సమయంలో, నిన్న మొన్నటిదాకాఉండి ఈనాడు కనుమరుగైపోయిన నా ప్రియవిహంగాన్నిగూర్చి ఆలోచిస్తా. ఆ విహంగం బలిష్టాలైన తండ్రిక్కల్లో జాజ్వల్యమానంగా ప్రకాశించే మానవస్వేచ్ఛా భాస్కరుని వైపు విసుగూ విరామంలేకుండా ప్రయాణంసాగించింది. ఈనాడాయన, తన కృషిఫలితమైన ఆ అద్భుతదశను ప్రత్యక్షంగా చూచుకోడానికి నోచుకోకపోయినా, నేనుమాత్రం దానికోసమని గోళ్ళుగిల్లుకుంటూ ఊరకే కూర్చోలేను. ఆయనవయస్సంతా దానికే ధారాదత్తంచేసాడు. దానికోసమే ఆయన తనజీవితాన్ని బలిదానంచేసాడు. ఆయన స్వయంకృషి అది. ఆయనే దానికి నాయకుడు.

ఆ అద్భుత దశకోసమని తనాతనాతో ఎదురుమాచే ఈ సమయంలోనే నా ప్రియభర్తనుగూర్చి వ్రాస్తా. ఇప్పటికింకా బ్రతికున్నవాళ్ళందరికీ ఆ వ్యక్తిగంభీరపాత్రకు సరైన స్వరూపాన్నివ్వగలదాన్ని నే నొకతనే. అటువంటి మహోదాత్తమైన వ్యక్తిని సంపూర్ణంగా చిత్రించడం సాధ్యమైన విషయంగాదు. ఆయనది మహత్తరమైన హృదయం. నాలో అవ్యాజానురాగం పెంపొందినకొద్దీ, భవిష్యదభ్యుదయ అరుణారుణ భాస్కరబింబాన్ని చూచుకోడానికి నోచుకోలేకపోయాడే అనే నేను ముఖ్యంగా బాధపడ్తా. మన మా మహోజ్వల ప్రభాతాన్ని తప్పకుండా చూస్తాం. ఆయన దృఢ విశ్వాసంతో ఆ నవోదయానికి గట్టిపునాదులు వేసాడు. కొద్దిరోజుల్లో,

ఉక్కు పాదం.

ఆ ఉక్కుపాదం అనాథజీవుల ఆక్రోశమహగ్నిబాల్లలో హారతి కర్పూరం లాగా హరించుకుపోవాలి! ఉక్కుపాదం ఊడ్చిపెట్టుకుపోయిందన్న శుభ వార్త తెలియగానే ప్రపంచ శ్రామికవర్గం ఒక్కసారి విజృంభిస్తుంది. ప్రపంచ చరిత్రలో ఇటువంటి మహత్తరమైన విషయం మరేదీలేదు. కార్మికశక్తి తప్పకుండా సుసంఘటితమౌతుంది. ఎన్నడూ కనివిని ఎరుగని బ్రహ్మాండమైన అంతర్జాతీయవిప్లవం వస్తుంది.

ముంచుకువస్తున్న ఆ తుఫానుతోనే నేను నిమగ్నురాలనై ఉన్నా. రాత్రింబవళ్లు నేను దానితోనే ఇంతకాలం జీవించడంచేత అది నా మనస్సులో బాగా హత్తుకుపోయింది. ఆమాటకేవలమే నేను దాన్నిగూర్చి ఆలోచించకుండా నా భర్తనుగూర్చి ఆలోచించలేను. దానికాయన జీవం. ఆ రెంటిలో దేనికది విడమర్చి ప్రత్యేకంగా ఆలోచించడం నా కెట్లా సాధ్యమౌతుంది?

ఇంతకుముందు చెప్పినట్లుగా ఆయనపాత్రకు సంబంధించిన విశేషాలు నే నొక్కదాన్నే చెప్పగలను. స్వేచ్ఛకోసం ఆయన చాలా కష్టనష్టాలకు గురై పోరాడాడన్న విషయం అందరికీ తెలిసిందే. కానీ, ఆయన దాని కోసం ఎటువంటి భగీరథప్రయత్నంచేసాడో, ఎటువంటి దుర్భరబాధలనుభవించాడో నాకుమాత్రమే విపులంగా తెలుసు. ఎందుకంటే, తహతహతో కూడిన ఈ ఇరవైసఃపత్సరాలకాలం నేనూ ఆయనతోపాటు నీడగా వదిలిపెట్టకుండా సంచరించా. ఆయనలో ఎంతసహనశక్తివుందో నాకు తెలుసు. విసుగూ విరామంలేని ఆయనకృషి నే నెరుగుదును. రెణ్ణెల్లక్రితమే తన జీవితాన్ని దీక్షతో ఏ మహత్తరసాధనంకోసం అహుతిచేశాడో దాన్ని నేను గుర్తించా.

ఎన్నెప్పుడు వరహోయ్, నా జీవితంలో ఎట్లాప్రవేశించాడో, ఆయన్ని మొదటిసారిగా యెట్లా కలుసుకున్నానో, ఆయనలో నేను భాగస్వామిని

అయ్యేదాకా ఆయన ఎట్లా అభివృద్ధి చెందాడో, ఆయన నాలో అద్భుత పరిణామాన్ని ఎట్లా తీసుకురాగల్గాడో మొదలైన విషయాలన్నీ సరళంగా వ్రాయడానికి, చెప్పడానికి ప్రయత్నిస్తా. వ్యక్తిగతంగా నాకూ ఆయనకూ సంబంధించిన కొన్ని రహస్యమధురానుభూతులు మినహా, ఈ విధంగా నాకళ్ళల్లోనుంచి మీరాయన్ని దర్శించి, ఆయన్ని నేను అర్థంచేసుకొన్నట్లుగానే మీరూ అర్థం చేసుకోండి.

1912 వ సంవత్సరం ఫిబ్రవరిలో 'బళ్లె'లోఉన్న మా ఇంట్లో ఓం ప్రభమంగా ఆయన్ని కలుసుకోవడం తటస్థించింది. ఆరోజు మానాన్న ఒక విందు ఏర్పాటుచేసి ఆహ్వానించిన అతిథుల్లో ఆయన ఒకడు. మొదట్లో ఆయనమీద సదభిప్రాయం కలిగిందని చెప్పలేను. నేనూ మానాన్నా అతిథులరాక కోసమని తలచావట్లో వేచిఉన్నప్పుడు ఆయనావచ్చాడు. ఆయన్ని చూట్టంతోటే హంసల్లోకి కొంగవచ్చిందేమిరా అనుకొన్నా. నిజానికి ఆగాత్రీ మానాన్న ఏర్పాటుచేసినవిందు ప్రత్యేకంగా మతగురువులకు సంబంధించింది. తక్కిన మతగురువులమధ్యలో ఆయన అతకలేదు.

మొదటివిషయం ఆయనవేసుకొన్నదుస్తు లాయనకే సరిపడలేదు. చాలీచాలని నల్లని రెడీమేడ్ సూటాకటి వేసుకొన్నాడు. నిజానికి ఏ రెడీమేడ్ దుస్తులూ ఆయనకు సరిపడవులేండి! ఆయన కండరాలమీదఉన్న గుడ్డ ఉబ్బెత్తుగా పైకి తోసుకువచ్చింది. ఎత్తైన ఆయన మూపురంమీది కోటు ముడతలుపడి దొంకచిక్కులుగాఉంది. ఆయనమెడ ఒక మల్లయుద్ధ ప్రవీణుని మెడలాగా చాలా బలిష్ఠంగా ఉంది. ఓహో! పూర్వం గుడ్డపు నాడాలుకొట్టుకోని బ్రతికిన ఈ సాంఘికతత్వవేత్తనా మా నాన్న వెతికి లంకించుకువచ్చింది అనుకొన్నా. ఆ ఉబ్బెత్తు కండరాల్లో, ఆ వృషభస్కంధంతో ఆయన నిజంగా అట్లాగే ఉన్నాడు. వెంటనే ఆయన్నొక అనా

ఉ క్కు పా దం.

ధారణవ్యక్తికింద జమకట్టా. శ్రామికవర్గంలో ఆయన, సంగీతంచేత మొత్తం ప్రపంచాన్ని ఉజ్జూతలూగించిన నీగ్రో గాయకుడైన 'జైండుటాంమ్' వంటి వాడని నిశ్చయించుకున్నా.

ఇక ఆయన నాతో కరస్పర్శచేసిన విధానానికివద్దాం. ఆయన చేతిలో నా చేయి ఉక్కిరిబిక్కిరై నలిగిపోయిందంటే నమ్మండి! ఆయన తన నల్లని కళ్ళతో నావేపు కొట్టవచ్చినట్లు చూచాడు. ఆ చూపుల్లో ఎంత నిబ్బరమున్నది! అనుకున్నా. నేను వస్తుతా నాకుదగ్గ ఫరిసరాల్లో మాత్రమే సంచరించే స్వభావంకలదాన్ని. పైగా నా కప్పటికి నా ధనిక వర్గానికి సంబంధించిన డాబూ దర్పాలమీద బాగా మమకారం ఉండేది. నా వర్గానికి సంబంధించినవ్యక్తిలో అటువంటిదర్పం ఉంటే ఏమాత్రం క్షమా ర్హమైన విషయంగాదు. ఆయన చూపుల్లోనుంచి నా చూపులు తప్పించు కోకుండా ఉండలేకపోయా. ఇంతలోకే ఆయన్ను తప్పించుకోని బిషప్ మూర్ హాన్ ను ఆహ్వానించడానికి నా దృష్టిమరల్చి, అప్పటికా గండాన్ని గడిచి ఎట్లాగోబైటపడ్డా. బిషప్ మూర్ హాన్ అంటే నాకు తగనిఅశేష. మధ్యవయస్సువాడు. మంచి హృదయంగల వ్యక్తి. ఆషామాషీరకంగాదు. చాలా నిదానస్తుడు. అపర క్రీస్తుమాదిరిగా చాలా ప్రశాంతమైనమూర్తి. బాగా చదువుకున్నవాడు గూడా.

కానీ, అహంకారమని నేననుకున్న ఎన్నెన్నో ఎవర్ హార్డులోని ఈ ధైర్యమే, ఆయన నిజస్వరూపాన్ని వ్యక్తంచేసే ప్రధానకీలకం. డాబూ దర్పంలేని స్వభావం. తాను చెప్పదలచుకున్నదేదో నిర్భయంగా కటా పెటీగా చేప్పేస్తాడు. అర్థంపర్థంలేని అనవసరమైన మర్యాదల్లో ఉక్కిరి బిక్కిరై వ్యర్థకాలక్షేపంచేసే మనిషికాదు. 'నిన్ను చూస్తే నాకెంతో ఆనందంగాఉంది. నా కానందం గల్గించేదాన్ని నేనెందుకు నేత్రపానం

చేయకూడదు?" అని ఆయన చాలసేపటికి నాతో అన్నాడు. మొగ మాటం గిగమోటంలేకుండా అనదలచుకొన్న మాట మొగానే నూటిగా అనే వాడని ఇదివరకే చెప్పానుగదా. సహజంగా ఆయన కులీనుడు (Aristocrat) వినప్పటికీ సామాన్యుడుగానే జీవిస్తున్నాడు. ఆయనలో వీధి మానవాతీత మైన శక్తి ఒకటుంది. దానికితోడు ప్రజాతంత్రవాదంతో ఆయన హృదయం జాజ్వల్యంగా ప్రకాశిస్తోంది.

నా కాయనమీద వీర్పడ్డ దురభిప్రాయానికితోడు, తక్కిన అతిథుల్ని కలుసుకొందామనే ఉత్సాహంలో, శ్రామికవర్గ తాత్త్వికుడైన ఆయన్ని పూర్తిగా మరచిపోయా. భోజనాలసమయంలో తక్కిన మతగురువులంతా ఒకరితర్వాత ఒకరుగా మాట్లాడుకుపోతూంటే, వాళ్ళ సంభాషణల్ని ఆలకిస్తూన్న ఆయన కళ్ళల్లోని మెరుపునుమాత్రం ఒకటి రెండుసార్లు కాబోలు చూసా. ఆయనో హాస్యంఉందని గ్రహించా. ఆయన ధరించిన దుస్తుల్ని గూర్చి ఏమీ పట్టించుకోలేదు. కాలం పరుగెత్తుకుపోతోంది. భోజనాలు కూడా పూర్తికావస్తున్నయ్. శ్రామికులూ—శ్రామికులకూ, చర్చికి గల సంబంధాలు — చర్చి శ్రామికుల కింతకు మునుపేంచేసింది?— ఇప్పుడేం చేస్తున్నదీ మొదలైన విషయాలమీద తక్కిన మతగురువులంతా అంతూ పొంతూ లేకుండా మాట్లాడుకుపోతూంటే, ఆయన ఒక్కసారైనా పెదవి విప్పిన పాపాన పోలేదు. ఇంతసేపూ ఒక్కమాటైనా మాట్లాడకుండా ఎన్నెన్నో మూగమొద్దులాగా కూర్చున్నందుకు మానాన్నలో బైలుదేరిన తహ తహను నేన గుర్తించా. కొంచెం అవకాశం చిక్కగానే మానాన్న ఎన్నెన్నోనుకూడా వీదన్నా మాట్లాడమని కోరాడు. ఆయన వెంటనే భుజాలెగరేసి, "ఆ నే చెప్పేదేముంది!" అంటూ మళ్ళీ తినడం ప్రారంభించాడు.

ఉ క్కు పా దం

మా నాన్న అంతంతమాత్రానికి వదలిపెట్టేరకంగాదు. కొంచెంసేపైన తర్వాత, “ ఇదుగో! వీరు ఎర్నెస్టు ఎవర్ హార్డ్! శ్రామిక వర్గానికి చెందిన వ్యక్తి. ఇందాకటినుంచీ మీరు మాట్లాడున్న విషయాన్ని, వీరు కొత్త దృక్పథంలోంచి, చక్కగా హాయిగా మాట్లాడగలవారు. ” అన్నాడు.

వెంటనే తక్కినవాళ్ళల్లో ఆయన చెప్పేది వినాలనే కుతూహలం పర వళ్ళు త్రొక్కింది. ఆయన దృక్పథాన్ని వివరించమని పట్టు చిట్టారు. నిజంగా ఆయనమీద వాళ్ళకు చెప్పగాని ఆసక్తి, అభిమానం కలిగాయ్. తనపై వాళ్ళకు కలిగిన అభిమానాన్ని గుర్తించిన ఎర్నెస్టు తనలో తాను పొంగిపోవడాన్ని నేను పసిబట్టా. మెల్లగా తన్ను తానొకసారి చూచు కొన్నాడు. ఆయన కళ్ళల్లో విరిసిన చిరునవ్వు వెన్నెల్ని దర్శించా.

“ మతగురువులైన మీతో వాదించే సాంప్రదాయమేమిటో నాకు బొత్తిగా తెలియదు. ” అని ప్రారంభించి మాట్లాడ్డామా, వద్దా అనే సందిగ్ధంతో, వినయంగా కొంచెం తట పటాయించాడు.

“ ఊ ! చెప్పండి! ” అని వాళ్ళు వత్తిడి చేసారు.

“ నిజం ఎవరిలో ఉన్నా మాకభ్యంతరంలేదు. ఆ నిజమాత్రం నిష్కపటంగా ఉండాలి ” అని డా॥ హోమర్ ఫీల్డ్ ఒక చిన్న సవరణతో సహా మాట్లాడాడు.

“ ఐతే, నిజంవేరూ నిష్కపటంవేరూ అంటారన్నమాట మీరు. ” అని ఎర్నెస్టు పక్కున నవ్వాడు.

డా॥ హోమర్ ఫీల్డ్ గుక్కతిప్పకోని “ మేమంతా పొరపాటు పడుండవచ్చులే! అబ్బాయ్! మేమంతా... ” అని సమాధానం చెప్పా డ్లూగో.

వెంటనే ఎర్నెస్టు రీతిలో మాట్లాడవచ్చింది. ఆయన తమాం మారి పోయాడు.

“ అట్లాయితే మంచిది. మీరంతా పప్పులో కాలేసారంటూనే నా సంభాషణ ప్రారంభిస్తా. అనుమతించండి. మీకు శ్రామిక వర్గాన్ని గురించి ముక్కు మొగంకూడా తెలియదు. మీ ఆలోచనావిధానం ఎంత ప్రమాదకరమైందో, ఎంత వ్యర్థమైందో, మీ సాంఘిక శాస్త్రంకూడా అంత ప్రమాదభూయిష్టమైంది. అది ఎందుకూ పనికిరాని వట్టి చెత్త. ” అన్నాడాయన.

ఆయన చెప్పిన విషయానికన్నా, చెప్పిన విధానం గమనార్హమైంది. ఆయన కంఠధ్వనికి ఉత్తేజితురాలైనాపోయా. ఆయన నేత్రాలమాదిరిగానే ఆయన వాక్కు గంభీరమైంది. మేఘగర్జనలాగావున్న ఆయన కంఠస్వరానికి ఉలిక్కిపడ్డా. అప్పటిదాకా మన్నుడిన్న పాముల్లాగా మత్తుగావున్న వాళ్ళ పీపుచరిచినట్లైంది. ఒక్కసారిగా వాళ్ళందరూ నిద్రమైకం నుంచి తెప్పరిల్లి, ఉత్తేజితులయ్యారు.

“ మా ఆలోచనా విధానంలోఉన్న ఆ భయంకరమైన ప్రమాదం, ఆచెత్తా ఏమిటో చెప్పవయ్యా ” అని డా॥ హామర్ ఫీల్డ్ నిలవేసి అడిగాడు. ఆయన స్వరంలో, మాట్లాడే విధానంలో అప్పుడే కొంచెం కోపం తొంగి చూచింది.

“ మీరు ఆధ్యాత్మికవాదులు. ఆధ్యాత్మికంగా మీరు దేన్నైనా సరే నిరూపిస్తారు. అట్లాచేసి మళ్ళీ ప్రతి ఆధ్యాత్మికవాదీ, మరో ప్రతి ఆధ్యాత్మికవాదినీ ‘ నీదితప్పు ’ అని ఆత్మసంతృప్తికోసం నిరూపిస్తాడు. ఆలోచనా ప్రపంచంలో మీరంతా అరాచకవాదులు. ఈ ప్రపంచాన్ని పిచ్చిదాన్నిగా చేసింది మీరు. మీలో ప్రతివాడూ మీమీ ఇష్టాయిష్టాల్ని

ఉ క్కు పా దం.

బట్టి సృష్టించుకొన్న జగత్తులో విహరిస్తుంటారు. మీరు నివసిస్తున్న ఈ యధార్థ జగత్తునుగూర్చి మీకు పిసరంతగూడా తెలియదు. ఇది కేవలం భ్రాంతిమూలకం అన్నది తప్ప మీకీ యధార్థప్రపంచాన్నిగూర్చి మనో ఆలోచనా పాలోచనా లేదు. ఇందాకటినుంచీ మీరు మాట్లాడ్తుండే తరహా చూస్తే నాకేం జ్ఞాపకంవచ్చిందో తెలుసా? తమ పాండిత్యాన్నంతా ఒలకబోస్తూ, 'ఒక్క సూదిమొనమీద ఎంతమంది దేవదూతలు నాట్యం చేయగలుగుతారు?' అన్న ఊకదంపుడువిషయంమీద కుస్తీపట్టు పట్టుకొన్న మధ్యయుగాల్లోని పండితమృత్యులు చట్టన గుర్తుకువచ్చారంటే నమ్మండి. అందాకా ఎందుకండీ! మంత్రాలద్వారా రోగాల్ని నయంచేయడానికి ప్రయత్నిస్తూ, మహారణ్యాల్లో పదివేల సంవత్సరాలకు పూర్వం జీవించిన భారతీయ వైద్యుడు, ఈ ఇరవయ్యో శతాబ్దపు వైజ్ఞానికయుగానికి ఎంతదూరంలో ఉన్నాడో, మీరూ అంతదూరంలోనే ఉన్నారు.' అన్నాడు ఎర్నెస్టు.

ఎర్నెస్టు మాట్లాడుతూన్నంతసేపూ బలే హుషార్తో ఉన్నాడు. ఆయనమొగంమీద క్రొత్త తేజస్సొకటి తాండవించింది. ఆయన కళ్ళల్లో మెరుపు తీగెలు మిలమిల్లాడిపోయినై. ఆయన వాద వాగ్ధాటి గంగా ప్రవాహంలాగా సాగిపోతోంది. ఆయన తత్వమే అది. ఆయన మాట్లాడుతూంటే అందరూ ఉత్తేజితులౌతారు. సమ్మెటపెట్టుమాదిరిగా, ఆయన తన ప్రచండవాదనాపాటవంతో ఎదుటివాళ్ళను చండచండంగా చెండాడుతూంటే, వాళ్లు తమకుతామే మరచిపోయి నోళ్లుతెచ్చుకోని, గ్రుడ్డుమిటకరించి కూర్చుంటారు. ఇప్పుడూ వీళ్లు తామున్నామన్న సంగతికూడా మరచిపోయి ప్రతిమల్లాగా కూర్చున్నారు. బిషప్ మూర్ హాన్ కొంచెం ముందుకువంగి చాలా జాగ్రత్తగా వింటున్నాడు. డా॥ హామర్ ఫీల్డ్ మొగంలో అసహనత్వం, కోపం ముంచుకొస్తున్నయ్. తక్కినవాళ్లు కూడా అసహనత్వంతో అట్టిపైపోతున్నారు. ఇంకా కొందరు ఏమిటిలే అన్న నిరసనతో

తమాషాగా చిరునవ్వులు నవ్వుతున్నారు. నామటుకు నా కా గోష్టి బ్రహ్మానందంగా ఉంది. మా నాన్న వే పొకసారి చూచా. మా మధ్యలో ఈ పిట్టపిడుగును పడేసిన నేరానికి కావాలి ఏమీ పాలుపోక ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుతున్నాడు.

“నీ ధోరణి మా కగమ్యగోచరంగా ఉంది. మమ్మల్ని నీవు ఆధ్యాత్మిక వాదులని పిలవడంలో గల ఆంతర్యాన్ని కాస్త వివరించి చెప్పదూ ? ” అని డా॥ హోమర్ ఫీల్డ్, మాట్లాడుతున్న ఎర్రెస్టుకు అడ్డు తగిలాడు.

ఇక ఎర్రెస్టు ప్రారంభించాడు. “మీరు ఆధ్యాత్మిక దృష్టితోటే ఆలోచిస్తారు కాబట్టి మీరు ఆధ్యాత్మిక వాదులు అన్నా. శాస్త్రీయ హేతువాద దృష్టికి మీ వాదం శుద్ధ వ్యతిరేకం. మీ సిద్ధాంత నిర్ణయాలకు బలంలేదు. మీరు ఉన్నదాన్ని హుళక్కినీ, హుళక్కిని ఉన్నదనీ నిరూపించగల మహానుభావులు. మీలో ఏ ఇద్దరూ ఏ విషయంమీద ఏకాభిప్రాయానికి రాలేరు. మీ వ్యక్తిత్వాన్నీ, ప్రపంచాన్నీ విపులీకరించడానికి మీరు మీ మీ బుద్ధిని ఆశ్రయిస్తారు. చైతన్యాన్ని చైతన్యంతో విశదీకరించడమంటే, ఎవళ్లకాళ్ళు వాళ్ళబుజాలమీద మోసుకోని తిరగడం వంటిది.

“నాకు మీరు చెప్పేది అర్థంకావడంలేదు. మనస్సంబంధమైన ప్రతిదీ ఆధ్యాత్మికమే అనుకుంటా. అన్ని శాస్త్రాల్లోకి సరైందీ, సంపూర్ణ ఆమోదాన్ని పొందిందీ ఐన గణితశాస్త్రం కేవలం ఆధ్యాత్మికమే. శాస్త్రీయంగా ఆలోచించేవాడి ప్రతి ఆలోచనా విధానంకూడా ఆధ్యాత్మికమే. మీరు నాతో తప్పకుండా వీకీధవిస్తారనుకుంటా ? ” అన్నాడు బిషప్ మూర్ హాస్. ”

ఉ క్కు పా దం.

“మీరన్నట్లుగానే మీ కర్థంకాలేదు. ఆధ్యాత్మికవాది తన ఊహలను సరించి తర్కించడం ప్రారంభిస్తాడు. శాస్త్రజ్ఞుడు అనుభవ సత్యాలద్వారా విషయాన్ని నిర్ణయిస్తాడు. ఆధ్యాత్మికవాది సిద్ధాంతాలద్వారా సత్యాన్ని ఊహిస్తాడు. శాస్త్రజ్ఞుడు సత్యాలద్వారా సిద్ధాంతీకరిస్తాడు. ఆధ్యాత్మికవాది తన్ను సరించి జగత్తును వ్యాఖ్యానిస్తాడు. శాస్త్రజ్ఞుడో జగత్తునుపట్టి తన స్థానాన్ని విశదీకరిస్తాడు.” అని ఎర్నెస్టు సమాధానం చెప్పాడు.

“అదృష్టవశాత్తూ మేం శాస్త్రజ్ఞులంకాము” అని డా॥ హామర్ ఫీల్డ్ నసిగాడు.

“ఐతే మీరెవరు?” అని ఎర్నెస్టు ప్రశ్నించాడు.

“తాత్త్వికులం.”

“అట్లాపోండి మరి ” అని ఎర్నెస్టు నవ్వి, “ఒక్కమాటలో ఈ కనపడే యధార్థజగత్తును వదిలిపెట్టి, తురుగు గాలిలోకి ఎగిరిపోయారు. దయయించి తమరుకాస్త భూమిమీదకువచ్చి, తాత్త్విక శాస్త్రమంటే ఏమిటో స్పష్టంచేయండిబాబూ ! ” అన్నాడు.

“తాత్త్విక శాస్త్రమంటే” అని ప్రారంభించి కొంచెంసేపాగి పట్టుకుపోయిన గొంతు సవరించుకొని, “తాత్త్విక దృష్ట్యా ఆలోచించేవాళ్ళకూ, తత్త్వ హృదయంకలవాళ్ళకూ మినహా ఇతరెవరికీ అర్థమయ్యేటట్లుగా నిర్వచించలేని దురవగాహమైన ఒకానొక విషయం. శోధన నాళికల్లో రాత్రింబవళ్లు సతమతమయ్యే శుష్కహృదయంగల శాస్త్రజ్ఞుల సంకుచితబుద్ధికి తత్త్వశాస్త్రం అంతుచిక్కదు.” అని డా॥ హామర్ ఫీల్డ్ ఒక్క విసురు విసిరాడు. ఎర్నెస్టు, డా॥ హామర్ ఫీల్డ్ దెబ్బను కొంచెంగూడా ఖాతరు చేయలేదు. ప్రతికక్షి చెప్పిన విషయాన్నే మళ్ళీ ఆయనమీదనే తిప్పించి

కొట్టడం ఎన్నెప్పుడు ఎప్పుడూ చేసేపని. మృదువుగా, స్నేహపూర్వకంగా ఆయన ఇప్పుడు చేసింది అదే.

“ఐతే తత్త్వశాస్త్రానికి నేనిప్పుడిచ్చే నిర్వచనం మీకు నిస్సందేహంగా అర్థమవుతుంది. కానీ నేను దాన్ని నిర్వచించబోయేముందు మీకొక సవాలు చేస్తున్నా. నేనిచ్చే నిర్వచనంలో తప్పంటే మీరీ చూపించండి. చూపించ లేకపోతే, కన్నంలో తెలుగుట్టిన దొంగలాగా కిక్కురుమనకుండా ఆధ్యాత్మికవాదిగానే ఉండిపోండి! అన్ని శాస్త్రాలకంటే విపులమైంది తత్త్వ శాస్త్రం. ఏఒక్క ప్రత్యేకశాస్త్రంగానీ అన్ని ప్రత్యేకశాస్త్రాలుగానీ ఏ మార్గంలో ఆలోచిస్తున్నా, అదీ ఆ మార్గంలోనే ఆలోచిస్తుంది. ఆ ఆలోచనా విధానంవల్లనే తత్త్వశాస్త్రం, ప్రత్యేకశాస్త్రాలన్నింటినీ ఒక పెద్ద శాస్త్రంగా సమీకరిస్తుంది. స్పెన్సర్ చెప్పినట్లుగా, ప్రతి ప్రత్యేకశాస్త్రంలోని విషయం కేవలం పాక్షికమైన విజ్ఞానాన్ని మాత్రమే ప్రసాదిస్తుంది. తత్త్వశాస్త్రం, శాస్త్రాలకూడా శాస్త్రం. మిక్కిల్లముంటే దాన్ని రాజా శాస్త్రమనికూడా అనండి. నేనిచ్చిన నిర్వచనం బాగుందా?” అన్నాడు ఎన్నెప్పుడు.

“మహా శ్లాఘనీయంగా ఉంది! ఓ! మహా శ్లాఘనీయంగా ఉంది!” అని డా॥ హామర్ ఫీల్డ్ గొణిగాడు.

కానీ ఎన్నెప్పుడు వాళ్ళ నంతటితో వదలిపెట్టలేదు.

“బాగా జ్ఞాపక ముంచుకోండి! ఆధ్యాత్మిక వాదానికి నేనిప్పుడిచ్చిన నిర్వచనం పెద్ద గొడ్డలిపెట్టు! ఈ నా నిర్వచనంలో మీరు లోపం చూపించ లేకపోతే, ఇకమీదట మీరు ఆధ్యాత్మిక వాదాన్ని కొనసాగించడానికి అనర్హులౌతారు. నా నిర్వచనంలో లోపం కనుక్కోనేందుకు యధార్థ జీవితాన్ని ఆశ్రయించండి. దాన్ని తెలుసుకోనేవరకూ కుక్కిన పేనులాగా

ఆధ్యాత్మిక వాదిగానే ఉండిపోండి! " అని ఎన్నెన్నో వాళ్ళకొక హెచ్చరిక చేసి, ఏదైనా సమాధానం వస్తుందేమోనని కొంచెసేపు నిదానించి చూసాడు. ఆ మానం చాలా బాధాకరంగా ఉంది. డా॥ హామర్ ఫీల్డ్స్ బాధపడ్డాడు. ఉక్కిరి బిక్కిరైపోయాడు. సుత్తెపెట్టులాంటి ఎన్నెన్నో తాకిడికి ఆయన హృదయం బదాబదలైపోయింది. ఏవిధమైన మాడావుడీలేని సరళమైన కచ్చితమైన వాదోప వాదాల కాయన అలవాటు పడలేదు. నీవా, నీవా అన్నట్లు బల్లదగ్గర ఉన్న వాళ్ళందరి వేపాకసారి యాచనా పూర్వకంగా చూసాడు. కానీ ఒక్కళ్లా ఆయన తరపు మాట్లాడలేదు. మా నాన్న తువాలస్టు పెట్టుకోని నవ్వుతున్నాడు.

డా॥ హామర్ ఫీల్డ్స్ ను పూర్తిగా చిత్తుచేసిన ఎన్నెన్నో మళ్ళీ ఉపక్రమించాడు. "మరొకరకంగా గూడా ఆధ్యాత్మిక వాదుల్ని అనర్హులని రుజువుచేయవచ్చు. వాళ్లచేతల్నిబట్టి వాళ్ళ స్థానాన్ని నిర్ణయించండి! నిరాధారాలైన పిచ్చిపిచ్చి ఊహలల్లడం, తమ నీడల్నే దేవుళ్లగా భ్రమపడడం తప్పించి వాళ్ళ మానవ జాతికి చేసిన మహోపకారమేమిటి? వాళ్ళ మానవుడికి ఉల్లాసాన్ని కొంచె మభివృద్ధి చేసారని ఆంగీకరిద్దాం. కానీ వాళ్లు మానవజాతికి చెప్పుకోదగ్గ మంచి ఏంచేసారో చెప్పండి? శాస్త్రజ్ఞులు హృదయాన్ని, రక్త ప్రసరణ విధానస్థానమని నిర్ధారిస్తుంటే, వాళ్ళు దాన్ని ఉద్రేకాలకు ఉనికిపట్టు అని వేదాంతభాష్యం (వేదాంతమన్నమాటను దుర్బంధం వాడుతున్నందుకు తుమించండి) చేస్తున్నారు. శాస్త్రజ్ఞులు ధాన్యపు కొట్లనూ, ఋరికి నీరు గూడా నిలవటానికి వీల్లేని ఆరోగ్యకరమైన మహాపట్టణాల్నీ నిర్మిస్తుంటే, వాళ్ళు కరువు కాటకాలూ, మహమ్మారీ భూభారాన్ని తగ్గించడానికి భగవంతుడను గ్రహించే వరప్రసాదాలని విపరీతార్థాలు చేస్తున్నారు. శాస్త్రజ్ఞులు పెద్ద పెద్ద భవనాలూ, రహదారులూ, వంతెనలూ నిర్మిస్తుంటే, వాళ్ళు వాళ్ళ యిష్టానుసారం. యిష్టమైన రూపాల్లో దేవుళ్ళను సృష్టిస్తున్నారు

శాస్త్రజ్ఞులు నూతన ప్రపంచాల్నీ, నక్షత్రాల పుట్టుపూర్వోత్తరాల్నీ గూర్చి విశేష పరిశోధల్ను చేస్తుంటే, వాళ్ళు భూలోకమే ప్రపంచ కేంద్రస్థానమని వికండవాదన చేస్తున్నారు. కొద్దిలో చెప్పాలంటే ఆధ్యాత్మికవాదులు మానవజాతికి నలుసుమాత్రం కూడా మంచిగానీ, ఉపకారంగానీ చేయలేదు. శాస్త్రీయ దృక్పథం పురోగమిస్తున్న కొద్దీ వాళ్ళొక్కక్క అడుగే వెనక్కి తగ్గుతున్నారు. ఆధ్యాత్మిక వాదుల ఊహకల్పితాలైన భావాల్నీ, శాస్త్రీయ రీత్యా రుజువు చేయబడ్డ సత్యా లెంతవేగంగా పటాపంచలు చేస్తున్నయో, మల్లీ వాళ్లంత వేగంగా కొత్త ఊహల్నీ అల్లుకుపోతున్నారు. నిన్న మొన్న నగ్నసత్యాలని నిరూపించిన విషయాలకు కూడా వాళ్ళు తప్పుడు వ్యాఖ్యానాలు సాగించారు. వాళ్ళీవిధంగానే యుగాంతం వరకూ వక్రభాష్యాలు చేస్తూంటూ రనడంలో నాకేమాత్రం సందేహంలేదు. మహాశయులారా ! ఆధ్యాత్మికవాది, మంత్రాల్లో చింతకాయలు రాలుద్దామనుకొనేరకంవాడు. చర్మధారియై, తిమి తిమింగలాల మాంసాన్ని తినే దేవుణ్ణి సృష్టించుకొన్న ఎస్కిమోలకూ మీకూ ఉన్న భేదమల్లా కొన్నివేల సంవత్సరాల పరిశోధనా ఫలితాలైన సత్యాల తేడా మాత్రమే. ఇదీవిషయం.”

“కానీ, అరిస్టాటిల్ సిద్ధాంతం యూరపుఖండంలో దాదాపుగా 12 శతాబ్దాలకు పైగా రాజ్యంచేసిందే ? అరిస్టాటిల్ ఆధ్యాత్మిక వాదే కదా !” అని డా॥ బాలింగ్ ఫోర్డు సగర్వంగా పల్కి, తన చుట్టు పక్కలఉన్న వాళ్లేపోకసారి బడాయిగా చూసాడు. అందరూ, ‘బరే! బరే దెబ్బతీసావురే’ అన్నట్లుగా చిరునవ్వుల్తో తలలూపారు.

“మీ ఉదాహరణ చాలా దురదృష్టకరమైంది. మానవ చరిత్రలో అంధకారదశను మీరు ప్రస్తావించారు. నిజానికి మే మాదశను ‘అంధకార యుగం’ అని పిలుస్తాం. ఆకాలంలో ఆధ్యాత్మికవాదులు విజ్ఞాన శాస్త్రాన్ని

భ్రష్టపట్టించారు. స్వర్ణవేదికోసమని భౌతిక శాస్త్రాన్ని దుర్వ్యయం చేసిన యుగమది. రసాయన శాస్త్రం రసవాద శాస్త్రంగా మారిన కాలమది. ఖగోళశాస్త్రాన్ని జ్యోతిశాస్త్రంగా రూపొందించిన రోజులవి. అరిస్టాటిల్ భావ ప్రభావానికి చాలా విచారిస్తున్నా!" అని ఎర్నెస్టు సమాధాన మిచ్చాడు.

డా॥ బాలింగ్ ఫోర్డు బాధపడ్డట్లు కనిపించాడు. కొంతసేపటికి తెప్పర్లీ, "నీవు చిత్రించిన ఆ భయంకరదృశ్యాన్ని ప్రస్తుతానికి సరే అనుకొందాం. కానీ, ఆధ్యాత్మికవాదం ఆ అంధకారయుగంలోనుంచి అభ్యుద్ధరించి మానవ జాతిని వెలుగులోకి తీసుకురావడంలో సర్వ సమర్థమైందన్న విషయాన్ని నీవు తప్పకుండా వప్పుకోవాలి" అన్నాడు.

"మానవజాతి వెలుగులోకి రావడానికీ, ఆధ్యాత్మిక వావానికీ గోకు లాప్టమికి, పీర్లపండక్కి ఉన్న సంబంధంవంటిది" అని ఎర్నెస్టు తలతిరిగే సమాధానంచెప్పాడు.

"ఏమిటీ! నూత్న పరిశోధల్నికి సముద్రప్రయాణాలు చేయించింది ఆధ్యాత్మిక చింతనకాదా?" అని డా॥ హామర్ ఫీల్డ్ హుంకరించాడు.

ఎర్నెస్టు ఒక చిరునవ్వుతో, "అయ్యో! మీరనర్హులై పోయారను కొన్నానే! నా తత్త్వశాస్త్ర నిర్వచనంలో మీరింతవరకూ తప్పెత్తి చూపించలేదు. మీరిప్పుడు నేలవిడిచి సాముచేస్తున్నారు. ఆధ్యాత్మిక వాదుల తరహా అటువంటిదికాబట్టి నేను త్రిస్తున్నానులే. మళ్ళీ ఇంకో సారి చెప్తున్నా వినండి! ఆధ్యాత్మికవాదం ~~నా దృష్టిలో~~ ప్రయాణాలకీ ఏమాత్రం సంబంధంలేదు. తిండి తిప్పలూ, వస్త్రోదస్త్రం, డబ్బూ దస్కంమీద ఉన్న అపేక్ష నూత్న సముద్రప్రయాణాలకు ముఖ్య కారణం. దానికితోడు కాకతాళీయంగా ఇండియాకు పోయే వర్తక మార్గాలుకూడా బందుచేయబడటంతో, గత్యంతరంలేక సముద్రమార్గం కను

కోవలసి వచ్చింది. 1453 లో కాన్ స్టాన్టినోపుల్ పడిపోవడంతో టర్కీదేశస్థులు ఇండియాకుపోయే ఎడారిమార్గాన్ని ఆకట్టేశారు. దాంతో ఐరోపా వర్తకులు మరోమార్గాన్ని కనిపెట్టాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. ఇదీ సముద్రప్రయాణ పరిశోధనకు అసలైన కారణం. కొలంబస్ ఇండియా దీవులకు కొత్తమార్గం కనిపెట్టడానికని సముద్రప్రయాణం సాగించాడు. అన్ని చరిత్ర గ్రంథాలలోనూ చెప్పిన విషయమిదే. కాక తాళీయంగా, భూమియొక్క స్థితిగతులూ, దాని పరిమాణం మొదలైనవాటినిగూర్చి కొన్ని సత్యాలు బైటపడినై.” అన్నాడు.

డా॥ హామర్ ఫీల్డ్ బుసవిడిచాడు.

“నాతో మీ రేకీభవించరు? అయితే నేనెక్కడ తప్పపోయానో చెప్పండి?” అని ఎర్నెస్టు ప్రశ్నించాడు.

“అబ్బాయ్! నివు వెయ్యుచెప్ప! లక్షచెప్ప! నామతమేనాది. ఇప్పుడా విషయంగాకి దిగాలంటే తొందగ్లో తెమితే పనేంగాదు. చెప్పాల్సినకథ చేటభారతమంత ఉంది,” అని డా॥ హామర్ ఫీల్డ్ కొంచెం ఘాటుగా సమాధానం చెప్పాడు.

“శాస్త్రజ్ఞుడికి ఏకధా చేటభారతంకాదు. అందుకనే అతడు క్రొత్త క్రొత్త ప్రదేశాలకు వెళ్లుతున్నాడు. అమెరికాకు వచ్చిందీ అందుకనే” ఎర్నెస్టు చాలా మృదుమధురంగా మాట్లాడాడు. ఎర్నెస్టు ఎవర్ హార్టును, ~~మెన్~~ గంటలకాలంలో ప్రతిక్షణం, ప్రత్యంశం గుర్తుకుతెచ్చుకోవడం నాకు షహదానందమైనా, ఆసాయం కాలం జరిగిన సంగతంతా వణించలేను.

వాదం చిలికి చిలికి గాలివాచైంది. ఎర్నెస్టు మరీ వాళ్లని తమాషా తాత్త్వికులనీ, కుష్కప్రియాలు శూన్యహస్తాల వాళ్ళనీ, ఇంకా అటువంటి

వాళ్ళనీ ఇటువంటివాళ్ళనీ ఏవేవో పేర్లుపెట్టి పిలిచేటప్పటికి వాళ్ళకు అరికాలి మంట నెత్తికెక్కిపోయింది. కోపంతో వాళ్ళమొగాలన్నీ కందగడ్డలై పోయినై. మాటిమాటికీ నగ్నసత్యాల్లో వాళ్ళ నోళ్లు మూయించాడు. “సత్యం—మానవుడు అభేద్యమైన నగ్నసత్యం!” అని ఎన్నెన్నో వాళ్ళల్లో ఏ ఒక్కడు నోరుమెదిపినా, విజయంగా సవాలు చేశాడు. సత్యాల్లో వాళ్ళను ఉక్కిరిబిక్కిరిచేసాడు. యధార్థాల్లో వాళ్ళకు ముచ్చెమటలు పోసేటట్టుచేసాడు. నిజాలతో వాళ్ళను గుక్కతిప్పకోకుండా చేసాడు. నగ్నసత్య నిరూపణతో వాళ్ళపుటమార్చి వదిలిపెట్టాడు.

“నీవు యధార్థాన్నే భక్తిశ్రద్ధల్లో సేవించేటట్లున్నావే?” అని డా॥ హామర్ ఫీల్డు అధిక్షేపించాడు.

“సత్యంతప్ప వేరే భగవంతుడే లేడు. ఎవర్హార్డు దాని ప్రవక్త” అని డా॥ బాలింగు ఫోర్డు వ్యాఖ్యానించాడు.

ఎన్నెన్నో నవ్వుతూ వాళ్ళ మాటల్ని అంగీకరించాడు.

“నేను టెక్సాస్ నుంచి వచ్చిన వ్యక్తివంటివాణ్ణి” అన్నాడు. అదేమిటంటే ఇట్లా వివరించాడు. “మిస్సోరినుంచి వచ్చిన మనిషి ఎప్పుడూ నీవు నాకు చూపించాలి అంటాడు. కానీ టెక్సాస్ నుంచి వచ్చినమనిషి నీవు దాన్ని నా చేతిలోపెట్టాలనంటాడు. దీన్నిబట్టి అతడు ఆధ్యాత్మికవాది కాదని స్పష్టమౌతుంది.”

ఆధ్యాత్మిక తాత్త్వికులు నిజానికప్పుడూ నిలబడరు అని ఒకసారి ఎన్నెన్నో అంటే, “సత్యానికి పరీక్ష ఏమిటబ్బాయ్? నీకంటే తెలివిగల బుర్రల్నే ఎంతో కాలంనుంచి తికమకపెడుతున్న దాన్ని దయతో కొంచెం వివరించి చెప్తావా?” అని డా॥ హామర్ ఫీల్డు వెంటనే ఒక జెబ్బితీసాడు.

“తప్పకుండా” అని ఎన్నెన్నో సమాధానం చెప్పాడు. ఆయన హామీకి వాళ్లు రెచ్చిపోయారు. “సత్యంకోసం, తెలివిగల బుర్ర

లంతగా తికమక పడటానికి కారణం, దాంనోపాటు వాళ్ళూ ఆకాశం లోకి ఎగిరిపోయారు. వాళ్ళ భూమిమీదనే నిలబడి ఉన్నట్లయితే దాన్ని సులభంగానే తెలుసుకోగల్గేవారు. అంతేకాదు, తమ జీవితంలోని ఆచరణ యోగ్యమైన ప్రతిక్రియచేత, ఆలోచనచేత వాళ్ళకువాళ్ళే సత్యాన్ని స్పష్టంగా పరీక్షిస్తున్నామనికూడా గ్రహించి ఉండేవాళ్ళు” అన్నాడు.

“ఆ పరీక్ష, ఆ పరీక్ష” అని డా॥ హామర్ ఫీల్డు తమాయించుకోలేక ఒకటి రెండుసార్లు ఉచ్చరించాడు: “ఉపోద్ఘాతాల్లో నిమిత్తంలేదు. ఇంత కాలంనుంచి మేం వెతుకుతున్న ఆ సత్యపరీక్ష ఏదో చెప్ప. ఆ పరీక్షను మాకు తెలియజిప్ప. మా జన్మలు తరిస్తయ్.”

ఆయన మాటల్లో అవినయం, అవిశ్వాసం, అవహేళనా దాక్కొన్నయ్. ఆయన విధానంగూడా పూర్తిగా అట్లాగే ఉంది. అక్కడ కూర్చున్న వాళ్ళల్లో చాలమంది రహస్యంగా లోలోపల సంతోషించుకున్నారు. బిషప్ మూర్ హచాస్ కు మాత్రం అది కొంత బాధకలిగించింది.

“డా॥ జోర్డ్జ్ దాన్ని చాలస్పష్టంగా చెప్పాడు. ఆయన సత్య పరీక్ష ఏమిటంటే, అది ఆచరణయోగ్యమేనా? నీ వా పరీక్షకు నీ జీవితాన్ని హామీ ఇస్తావా?” అని ఎర్నెస్టుచెప్పాడు.

“ఉప్ ! నీవు బిషప్ బల్లెక్ విషయమే తీసుకోలేదు. ఆయన కింత వరకూ సమాధానం చెప్పిన మొనగాళ్ళేలేరు?” అని డా॥ హామర్ ఫీల్డు పరిహాస పూర్వకంగా మాట్లాడాడు.

“తక్కినవాళ్ళకన్నా ఉదాత్తమైన ఆధ్యాత్మికవాది అతడు” అని ఎర్నెస్టు పెద్దగానవ్వి, “కానీ మీ రిచ్చిన ఉదాహరణ చాలా దురదృష్ట కరమైంది. ఎందుకంటే, బల్లెక్ తనంతటతానే తన ఆధ్యాత్మికవాదం నిష్ప్రయోజనమైందని చాటిచెప్పాడు.” అన్నాడు.

ఉ క్కు పా దం.

డా॥ హామర్ ఫీల్డు తోకతొక్కిన త్రాచై బుస్సులు కొట్టాడు. పచ్చి అబద్ధం ఆడుతూంటేనో, దొంగతనం చేస్తుంటేనో ఎర్నెస్టును పట్టు కొన్నట్లుగా వుందతనికి.

“ఏమయ్యా! ఇవ్వాలరాతి నీవు చెప్పిందంతా ఎట్లా తగలబడ్డవో, ఇనీ అంత లక్షణంగానే వీడ్చింది. నీ విప్పుడు చెప్పింది నిరాధారమైంది. నీలో ఉన్న నీచత్వాన్నిది నెల్లడిస్తున్నది.” అని డా॥ హామర్ ఫీల్డు ఢంకా బజాయించాడు.

“నన్ను బాగా తొక్కేసారు. నా కింత పెద్దదెబ్బ కొట్టిందేమిటో మాత్రం నాకు తెలియదు. డాక్టర్! కాస్త దాన్ని నా చేతుల్లోపెద్దూ పుణ్య ముంటుంది.” అని ఎర్నెస్టు హీనస్వరంతో పలికాడు.

“నేను తప్పకుండా ఆపనిచేస్తా. ఆపనిచేస్తా. నీకెట్లా తెలుస్తుంది? బిషప్ బర్లే తన ఆధ్యాత్మికవాదం పనిచేయలేదని చాటిచెప్పాడన్న సంగతి నీకు తెలియదు. నీకు దానికిదగ్గ ఆధారమేమీలేదు. పిచ్చివాడా! అది ఎప్పుడూ పనిచేస్తుంది.” అని డా॥ హామర్ ఫీల్డు హుంకరించాడు.

“బర్లే ఆధ్యాత్మికవాదం నిష్ప్రయోజనమైందని చెప్పడానికి నాకున్న ఆధారాలివి. ఎందుకంటే—” అని ఎర్నెస్టు ఒక క్షణకాలం కూసంవహించి, “బర్లే, గోడల్లో దూరిపోవడానికి ప్రయత్నంచేయకుండా ద్వారాల ద్వారానే పోవడం అలవర్చుకొన్నాడు. కూడూగుడ్డా జీవితా ధారాలని విశ్వసించి వాటితోటే జీవయాత్ర సాగించాడు. తన గడ్డంమీది వెండ్రుకలు తొలిగిస్తుంది కాబట్టి ఆయన రేజిస్ట్రో శుభ్రంగా క్షౌరం చేసు కొన్నాడు.” అన్నాడు.

“కానీ, అవ్వి యదార్థవస్తువులే! ఆధ్యాత్మికవాదం మనస్సంబంధ మైందిగా?” అని డా॥ హామర్ ఫీల్డు బొబ్బ పెట్టాడు.

రెండో ఆయన తలూపాడు.

“మనస్సులో, ఒక్క నూదిమొనమీద కోటానుకోట్లమంది దేవ దూతలు నిరభ్యంతరంగా నాట్యంచేయవచ్చు. తిమి తిమింగలాది మాంసాలు తింటూ, మృగచర్మం ధరించిన దేవుడుగూడా మానసికంగా ఉండవచ్చు. ఈ మానసికమైన భావనలను వ్యతిరేకించడానికి ఎవరికీ రుజువులు దొరకవు. డాక్టర్ ! నీవు బహుశా మనస్సులోనే జీవిస్తున్నావనుకొంటా!” అని ఎర్నేస్తు నచ్చేటట్లు మాట్లాడాడు.

“నాకు మనస్సే సామ్రాజ్యం.”

“అంటే, నీవు గాలిలో ఊగులాడుతున్నానని మరొకరకంగా చెప్పి నట్లే. కానీ భోజనాల సమయానికీ, వీదైనా భూకంపంకలిగినప్పుడూ తప్ప కుండా భూమిమీదకు వస్తావు. లేకపోతే, డాక్టరుగారూ కొంచెంచెప్పండి! భూకంపం వస్తే మీ నెత్తిమీద ఒక పెద్ద రాయో రసోపి పడి, కపాలమోక్షమవు తుందన్న భానమే మీకులేదా?” వెంటనే ఆయనకుకూడా తెలియకుండానే డా॥ హామర్ ఫీల్డు చెయ్యి, నెత్తిమీది జుట్టులో దాక్కున్న గాయపు మచ్చ మీదికి పోయి తడమడం మొదలుపెట్టింది. అద్భుతవశాత్తూ ఎర్నేస్తు సరిగ్గా అతికే ఉదాహరణ ఇవ్వడం సంభవించింది. ఒకసారి పెద్దభూకంపం వచ్చినప్పుడు, డా॥ హామర్ ఫీల్డు నెత్తిమీద పెద్ద చిమ్నీబడి చావుతప్పి కన్ను లొట్టబోయిన సామెతగా బ్రతికి బైటబడగలిగాడు. అక్కడున్న వాళ్లందరూ ఇబ్బలేచిపోయేటట్లు ఒక్కసారిగా గొల్లన నవ్వారు.

“మంచిది. నేనుచెప్పింది కాదంటానికి ఆధారాలేవైనా ఉన్నయ్యా?” అని, నవ్వులాగిన తరువాత ఎర్నేస్తు ప్రశ్నించాడు.

“మంచిది. ఇంకా మంచిది. నీ వాదన అంత బాగుండకపోయినా, మరీ తీసికట్టుగాలేవులే,” అని మళ్ళీ ఆనిశ్శబ్దంలో అన్నాడు ఎర్నేస్తు.

కానీ డా॥ హామర్ ఫీల్డు పూర్తిగా చిత్తైపోయాడు. వాద జంఝానిలం క్రొత్త దిశల్లోనుంచి మంచి పకడబందీగా వీచింది. ఒక పాయింటు తర్వాత

మరోపాయముగా ఎన్నెన్న మత గురువులమీదికి సవాళ్లు పర్చాడు. వాళ్లు తమకు శ్రామిక వర్గాన్ని గూర్చి తెలుసునని మళ్ళీ చెప్పినప్పుడు, శ్రామిక వర్గాన్ని గూర్చిన మూలసూత్రాలన్నీ వివరించి, వాళ్లకేమీ తెలియదని నిర్ధారించాడు. వాళ్లు చెప్పినవన్నీ నిరాధారాలైనవని సవాల్ చేసి చెప్పాడు. ఆ యన వాళ్లకు నగ్న సత్యాల్ని విప్పిచూపాడు. వాళ్ల ఆకాశ విహారానికి అడ్డుతగిలి, భూమిమీదకు తీసుకువచ్చి జీవిత యాదార్థ్యాన్ని సాక్షాత్కారం చేయించాడు.

కళ్లకు కట్టినట్లు మళ్ళీ నాకాదృశ్యం ఎట్లా కనపడుతున్నది! మేఘ గర్జనలాగా ఉండే ఆయన కంఠస్వరాన్ని ఇప్పుడు మళ్ళీ వినగలను. నగ్న సత్యాల్ని వాళ్లను చీల్చి చెండాడిన కంఠస్వరమది. ఒక్కొక్క సత్యం వాళ్లకు కొరడా దెబ్బమీదగా ఢెడేళ్ ఢెడేళ్ న తగిలింది. ఆయన ఒక్కొక్క సత్యం దమాధర్మ భిక్ష అడగడు. ఇతర్లకు ఏమాత్రం జాలిచూపడు. చిట్టచివర కాయన వాళ్లకు ఇచ్చిన కళాఖాతం జన్మ జన్మేసీ నేను మరచిపోలేను.

“ఈ రాత్రి మీ తెలివితక్కువ ప్రకటనలద్వారా గానీయండి, లేక ప్రత్యక్ష అంగీకారాలద్వారా గానీయండి, శ్రామిక వర్గాన్ని గూర్చి కించిత్తు గూడా మీకు తెలియదని మాటి మాటికీ తెలియజేసారు. శ్రామిక వర్గాన్ని గూర్చి తెలియనందుకు నిందించాల్సింది నిమ్మల్ని గాదు. శ్రామిక వర్గాన్ని గూర్చి ఏవిషయమైనా మీకట్లా తెలుస్తుంది? శ్రామిక వర్గం నివసించే ప్రదేశం లో మీరు నివసించరు. పెట్టుబడిదారి ధనిక వర్గంలో కట్ట కట్టుకొని మీరంతా ప్రత్యేకంగా నివసిస్తారు. వీళ్లలో ఎందుకని నివసించరు? ఆ పెట్టుబడిదారి వర్గమే నిమ్మల్ని దబ్బిచ్చి పోషించేది. ఈ రాత్రి మీరు ధరించివచ్చిన ఈదుస్తుల్ని మీకిచ్చేసి అదే. అందుగ్గాను మీరు వాళ్లకు ప్రత్యేకంగా ఇష్టమైన ఆధ్యాత్మిక తత్త్వం ఉపదేశిస్తుంటారు. వాళ్లకు

ప్రత్యేకంగా ఇష్టమైనవే సర్వాంగీకారయోగ్యాలు. ఎందుచేతనంటే వాటి వల్ల తరతరాలనాటినుంచీ పట్టుకువస్తున్న సాంఘికవ్యవస్థకు ప్రమాదమేమీ ఉండదు.”

ఇప్పుడు బల్లదగ్గర కొంత వినాదానికి సంబంధించిన అలజడి బైలుదేరింది. “ఓ! నేను మీ నిష్కాపట్యాన్ని సవాలుచేయడంలేదు; మీరు నిష్కాపటులే. మీరు నమ్మిందే బోధిస్తున్నారు. పెట్టుబడిదారి వర్గానికి, అందు లోనే మీబలం, మీ విలువా ఉన్నయే. కానీ, ప్రస్తుత సాంఘికవ్యవస్థను మార్చే మహోపదేశాలేకనక మీరుచేస్తే, మీ యజమానులైన పెట్టుబడి దారి ముతాకు ఏమాత్రం రుచించవు. పెంటనే మిమ్మల్ని బర్తరపుచేస్తారు. అప్పుడప్పుడూ మీలో కొందరి కిటువంటి బర్తరపులు జరిగినైకూడా. నేను చెప్పింది నిజంకాదూ?” అన్నాడు ఎర్నేస్తు.

ఈదఫా గుసగుసలుగాని అలజడిగాని బైలుదేరలేదు. ఒక్క డా॥ హోమర్ ఫీల్డ్ తప్ప తక్కినవాళ్లంతా మానంగా అంగీకరించి కూర్చున్నారు.

“వాళ్ల ఆలోచనావిధానం తప్పేనప్పుడే వాళ్ళు రాజీనామా లివ్వ మనడం జరిగింది.” అన్నాడు డా॥ హోమర్ ఫీల్డ్.

“అంటే, వాళ్ళ భావనావిధానం పెట్టుబడిదారి వర్గానికి అనంగీకార మైందని మరోవిధంగా చెప్పినట్లే. అందుకనే నేనుచెప్తున్నా వినండి. మీపక్షాలో మీరుపోండి! మీ బోధలు మీరుచేసుకోండి! మీడబ్బు మీరు సంపాదించుకోండి. దయయించి శ్రామికవర్గాన్ని మాత్రం వదలి పెట్టండి! మీరు శత్రుపక్షానికి సంబంధించినవాళ్లు. శ్రామికవర్గానికి మీకూ అసలేవిగమైన సామ్యమూలేదు. మీకోసం ఇతరుల తయారు చేసి పెట్టిన పన్నతో మీచేతులు చాలా మృదువుగాఉంటై. తినీతినీ మీబొజ్జలు పీపాల్లాగా ఉంటై. (ఈమాట అనేటప్పటికి డా॥ బాలింగ్ ఫోర్టు ఉలిక్కి

ఉ క్కు పా దం.

పడ్డాడు. తక్కినవాళ్లంతా విపరీతంగా ఉన్న ఆతని పొట్టమీద చుట్టు
కొన్న పట్కావేపుమాచారు. కొన్ని సంవత్సరాలపాటు ఆయనపాదా
లాయనకే కనపడలేదట!) ఇప్పుడున్న సాంఘికవ్యవస్థకు పూర్తిరోహదా
లైన భావాల్తోనూ, సిద్ధాంతాల్తోనూ మీమనస్సులు నిండివున్నయ్. మీకు
తిండిబట్టా ఇచ్చి పోషించేవాళ్ళకు వాళ్లకిష్టమైనవి బోధిస్తూ విశ్వాసపాత్రులై
ఉండండి. కానీ శ్రామికవర్గంలోకి జొరబడి వాళ్లకు దొంగనాయకులుగా
మాత్రం ప్రవర్తించకండి. ఒక్కసారే మీరు హృదయపూర్వకంగా రెండు
పక్షాల్తోనూ ఉండలేరు. మీ ప్రసక్తిలేకుండానే శ్రామికవర్గం తన
బాగోగులు తాను చూచుకొన్నది. నమ్మండి. మీ పాలుకువకూడా
లేకుండగానే శ్రామికవర్గం తన మంచిచెడ్డలు తాను నిర్ణయించుకోగలుగు
తుందికూడా. ఇంకాచెప్పాలంటే, మీరు ఉన్నదానికంటే, తూనా
బొడ్డంబాలుగా దూరంగాకూర్చుంటేనే శ్రామికవర్గం ఎక్కువగా అభివృద్ధి
చెందకలుగుతుంది." అని ఎర్నెస్టు మాట్లాడాడు.

౨

వచ్చిన అతిథులంతా వెళ్ళిపోయినతర్వాత మా నాన్న కుర్చీలో
పడుకోని విపరీతంగా నవ్వడం మొదలుపెట్టాడు. మా అమ్మ చచ్చి
పోయింది మొదలుకోని మా నాన్న బ్రహ్మానందభరితుడై కడుపుబ్బ
నవ్వగా నేను చూడడం ఇదే ప్రథమ పర్యాయం.

“పందెంవేసి చెపుతున్నాగా, డా॥ హామర్ ఫీల్డు తన జన్మలోఇటు
వంటి వాణ్ణెవర్నీ ఎదుర్కొని ఉండడు.” అని మళ్ళీ నవ్వి, “వాదంలో
మత సంబంధమైన సాంప్రదాయమట!” ఎవర్ హార్డ్ మొట్టమొదట నోట్ల
నాలుకలేని వట్టి మేధావుడి మాదిరిగా ఎట్లా ప్రారంభించి ఒక్క క్షణకాలంలో

సింహంలాగా ఎట్లా గర్జించాడో గుర్తించావా? అతడికి బ్రహ్మాండమైన మనోనిగ్రహం ఉంది. అతడి శక్తిసామర్థ్యాలన్నీ విజ్ఞానకాస్త్రానికి ఉపయోగించినట్లైతే గొప్ప విజ్ఞానకాస్త్రవేత్తగా తయారయ్యేవాడు. ” అన్నాడు నాన్న.

నాకు ఎన్నెన్నో ఎవరోహార్డు మీద ఆసక్తి పెరిగిందని ప్రత్యేకంగా చెప్పనవసరంలేదు. ఆయన మాట్లాడిన విధానం, విషయమేకాదు నన్ను ముగ్ధురాలిని చేసింది. ఆయన వ్యక్తిత్వమే నన్ను పరవశురాలిగా జేసివేసింది. నా జీవితంలో అటువంటి వ్యక్తినే చూడలేదు. బహుశా అందుకే కావాలి నేను ఇగ్నైన్సాల్లు సంవత్సరాల వయస్సు వచ్చినా ఇంకా పెండ్లి చేసుకోలేదు. నేనాయన్ని మనస్ఫూర్తిగా ప్రేమించానని చెప్పక తప్పదు. మేధాశక్తి, వాదనాపటిమ కఠితమైన ఏదో ఒకశక్తి నన్నాయనవైపు గాఢంగా ఆకర్షించింది. ఆయన పటిష్ట కండరాలూ, వృషభస్కంధం మాట అటుంచి ఆయన నాకొక అద్భుత ప్రతిభాసంపన్నుడిగా సాక్షాత్కరించాడు. దేహబలం, బుద్ధిబలమేకాకుండా ఆయన కరుణాంతఃకరణాలు కలవాడని కూడా అనుకున్నా. మనిషిని చూస్తే ఎంత మొరటుగా కనిపిస్తాడో మన స్సులో అంత మార్దవం కలవాడు. చురుకైనవాడు. ఆయన అట్లాంటి వాడని నాలో ఏదో తోచిందిగాని, అట్లా తలచడానికి కారణాలు మాత్రం నేను చెప్పలేను. మేఘగర్జనలాగా ఉన్న ఆయన కంఠస్వరంలోని ఏదోశక్తి నా హృదయంలో కాపురం పెట్టింది. ఇప్పటికీ ఆ కంఠం నా చెవుల్లో ధ్వనిస్తూనే ఉంది — మళ్ళీ ఆ కంఠాన్ని వినాలని ఉబలాటంగా ఉంది. ఆయన మొగంలో ఉన్న గంభీరత్వాన్ని కప్పిపుచ్చే ఆయన కళ్ళలోన్ని చిరునవ్వుకాంతుల్ని మళ్ళీ ఒక్కసారి కళ్లారా చూడాలని నా మనస్సు పరవళ్ళు తొక్కింది. ఆయనలో ఉండి నాకందని అస్పష్టమైన అనిశ్చయమైన ఏదో భావన నన్ను అమాంతం కదిలించివేసింది. ఆయన్ను

మళ్ళీ చూడడం పడకపోతే నాలో అస్పష్టంగా ఏర్పడ్డ ఊహలు మాసి పోయి, ఆయన్నే సులభంగా మరచిపోవడం జరుగుతుందని నాకు పూర్తి నమ్మకమున్నప్పటికీ, ఆప్పుడు మాత్రం ఆయన్ని గాఢంగా ప్రేమించా.

కానీ, మళ్ళీ నేనాయన్ని చూడడానికి నాకేవిధమైన అడ్డంకీలేదు. మానాన్నకు సాంఘిక శాస్త్రంమీద కొత్తగా ఏర్పడ్డ అభిమానం, ఆయన చేసే విందులూ నాకా అవకాశాన్ని లేకుండా చేయవు. ఇదివరకు, మానాన్న సాంఘిక శాస్త్రవేత్తకాదు. మా అమ్మకు పెండ్లిచేసుకోవడం మానాన్నకు సంతోషప్రదమైందే. ఆయన అభిమానశాస్త్రమైన భౌతిక శాస్త్రంలో ఆయనచేసే పరిశోధనలు ఆయనకు పరమానంద ప్రదాలుగానే ఉండేవి. కానీ మా అమ్మ చనిపోయినతర్వాత, ఆయనచేసే శాస్త్ర పరిశోధనలు ఆయన హృదయంలో వెలితిని పూర్తిచేయలేకపోయినై. మానాన్న మొట్టమొదట కాలక్షేపార్థం తత్త్వ శాస్త్రాన్ని చేపట్టాడు. తరువాత బాగా ఆసక్తి పెరిగిపోయి ఆర్థిక, సాంఘిక శాస్త్రాలమీదికి దృష్టిమరల్చాడు. ఆయన ధర్మపక్షపాతి. సంఘంలోఉన్న అధర్మాన్నీ, అన్యాయాన్నీ పూర్తిగా తుడిచిపెట్టాల్సి నేకాంక్ష ఆయనలో మిన్నందుకొంది. వీటివల్ల వచ్చే ఫలితాన్నిగూర్చి నేనంతగా ఆలోచించకపోయినప్పటికీ, జీవితంలో నూతనంగా ఏర్పడ్డ ఈ ఆసక్తి లక్షణాల్నిమార్త్రం కృతజ్ఞతా పూర్వకంగా అభినందించా. అవి ఆయన్నెక్కడికి శ్రీసుకుపోతయ్ అన్నదికూడా ఖాతరుచెయ్యకుండా, ఒక యువకుడిమాదిరిగా నవనవోత్సాహంతో వాటిలో పూర్తిగా నిమగ్నుడైపోయాడు.

ఆయన పరిశోధనాగారంలో బాగా అలవాటుపడ్డందున, ఇప్పుడు భోజనాలగదిని సాంఘిక శాస్త్ర పరిశోధనాలయంగా మార్చివేశాడు. ఇక్కడివిండుకి శాస్త్రజ్ఞులు, రాజకీయవాదులు, కోటీశ్వరులూ, విజ్ఞాన వేత్తలు, కార్మిక నాయకులు, సోషలిస్టులు, అరాచకవాదులూ మొదలైన

‘నానా గోత్రేభ్యులు’ సమావేశ మాతుంటారు. వాళ్ళందరినీ చర్చల్లోకి దింపుతాడు. జీవితంమీదా, సంఘంమీదా ఉన్న వాళ్ళ ఊహల్ని విపులీకరిస్తాడు.

‘మతగురువుల విందు రాత్రికి’ కొంచెం ముందుగా ఆయన ఎర్నెస్టును కలుసుకొన్నాడు. వచ్చిన ఆతిథులందరూ వెళ్ళిపోయినతర్వాత మానాన్న తాను ఎర్నెస్టును ఎట్లా కలుసుకొన్నదీ చెప్పాడు. రాత్రి వీధిలోగుండా తాను పోతూపోతూ, సబ్బులపెట్టెమీద నిలవబడి అక్కడ మూగిన శ్రామిక జన సమూహానికి ఉపన్యసిస్తూన్న ఒకవ్యక్తినిచూచి ఆగిపోయాడట. ఆయనే ఎర్నెస్టు. అందువల్ల ఆయన కేవలం సామాన్యమైన ఉపన్యాసకుడనుకొంటానికి వీలేదు. సోషలిస్టుపార్టీ సభల్లో ఆయనకు ఉన్నతస్థానంఉంది. దాని నాయకుల్లో ఆయనొకడు. సోషలిస్టు తత్వ సిద్ధాంతం ఆయనకు కరతలామలకం. ఆయన నుప్రసిద్ధుడైన సామ్యవాద తత్వవేత్త. ఆయన ఎటువంటి గొట్టువిషయాన్నైనా సరే అరటిపండువలిచి చేతిలోపెట్టి నట్లుగా, అందరికీ ములభంగా అర్థమయ్యేటట్లు చెప్పగల చాకచక్యంగలవాడు. ఆయన సహజంగానే అటువంటి విశేషంకలవాడు. శ్రామికవర్గానికి ఆర్థిక విషయాలు బోధించడానికి ఉపాయంగా సబ్బులపెట్టెమీద నిలవబడ లేదాయన.

ఆయన ఉపన్యాసం మానాన్నను నిలవేసింది. వక్తృత్వపటిమ రుచి చూస్తున్నకొద్దీ మానాన్నకు ఆసక్తి పెరిగిపోతోంది. మానాన్న పరవశుడైపోయాడు. ఆయనతో పరిచయం చేసుకోకుండా ఉండలేక పోయాడు. పరిచయమైనతర్వాత, బోధకుల విందుకు ఆయన్ని ఆహ్వానించాడు. భోజనమైపోయిన తర్వాత మానాన్న ఆయన్నిగూర్చి తనకు తెలిసిన విషయం చెప్పాడు. ఆమెరికాలో రెండుశతాబ్దాలపైచిలుకునుంచీ

ఉ క్కు పా దం.

నివసిస్తున్న ప్రాచీన ఎవర్ హార్డ్ వంశం వాడైనప్పటికీ, ఆయన శ్రామిక వర్గంలో జన్మించాడు. ఆయన పని సంవత్సరాల ప్రాయమప్పుడు యంత్ర గారాల్లో పనిచేయడానికి పోయాడు. కొంతకాలం జీతంనాతం లేకుండా పని నేర్చుకున్నాడు. తర్వాత గుడ్డిపులాడాలు కొట్టేవాడుగా తయారయ్యాడు. స్వయంకృషిచేత నాల్గు అక్షరముక్కులు నేర్చుకొన్నాడు. తర్వాత తనంతటతానే జర్మన్, ఫ్రెంచి భాషలుకూడా నేర్చుకున్నాడు. అప్పుడే చికాగోలో ఆతికష్టమీద నడపబడుతున్న ఒక సోషలిస్టు ప్రచురణ సంస్థకు శాస్త్రీయగ్రంథాలూ, తాత్విక గ్రంథాలూ అనువాదం చేసియిస్తూ మరీ పస్తులు పగుకోకుండా నాలుగురాళ్లు సంపాదించుకుంటుండేవాడు. ఆ సంపాదనకుతోడు ఆయన సొంతంగా వ్రాసిన ఆర్థిక, తాత్విక గ్రంథాల కొద్ది అమ్మకంమీద వచ్చేరాయల్బీతో వేన్నీళ్ళకు చన్నీళ్ళగా కాలక్షేపం చేస్తుండేవాడు.

నేను పడుకోబోయేముందు ఆయన్నిగూర్చి మా నాన్న ద్వారా తెలుసుకున్న విషయమిది. ఆయన కంఠధ్వనిని గుర్తుచేసుకొంటూ చాలా సేపు మేల్కొనిఉన్నా. నా ఆలోచనలు నాకే భయం కలిగించినయ్. నా వర్గానికి సంబంధించినవాడుకాదు. అందనివాడు. చాలాగట్టివాడు. ఆయన దక్షత్వం నాకు అమితానందాన్ని, అమితభయాన్ని కలిగించింది. ఎందుకంటే, ఆయన్ని నా ప్రియుడిగా, నా భర్తగా నిశ్చయించేనుకునే వరకూ నాలో 'ఊహలు' కానాల్సిన తీవ్రంగా ఉరుకులా పరుగులా తీసినై. మగవాళ్ళలో ఉన్నబలం స్త్రీలను తప్పకుండా ఆకర్షిస్తుందని చెప్పకోవడం విన్నా. కానీ ఆయన చాలా బలవంతుడు. "కాదు. కాదు. అది అసాధ్యమైన పని. అర్థంలేనిది!" అని నాకు నేనే బిగ్గరగా ఆలోచించా. మరుసటిరోజు ప్రొద్దున్నే ఆయన్ని మల్లీచూడాలనే ఉబలా

టంతో నిద్రలేచా. వాదంలో ప్రతికక్షుల్ని చిత్తుచేసే ఆయన దక్షత్వం మాడాలని ఉత్సాహపడ్డా. మేఘగర్జనలాంటి ఆయన కంఠాన్ని మరో మారు వినాలని ఉవ్విళ్ళూరా. తమంతవాళ్ళులేరని అహంకారంతో విర్రవీగేవాళ్ళను ఎదుర్కొని చివరకు 'మావంటి శుద్ధ తెలివితక్కువ సన్యాసులు లేరు' అనేటట్లుగా వాళ్ళచేతనే ఒప్పించి, రెండుచెంపలూ వేసుకోనేటట్లుచేసే ఆయన వాదపటిమను ఇంకొకసారి తృప్తిదీరా గమనిద్దామని నా మనస్సు స్వారీచేసింది. చూడడానికాయన మొరటువాడుగా ఉంటే మాత్రమేం? ఆయన మాట్లాడే చెప్పాలంటే, 'అది పనిచేసింది.' అది బాగా పనిచేసింది. దుక్కమాదిరిగా ఉన్న ఆయన భౌతికరూపంకాక, ఆయనలో దర్శనీయమైన మరోవిషయం ఉంది. యుద్ధరంగంమాదిరిగా అది ప్రతివాణ్ణి ఊపివేస్తుంది.

చాలారోజులు గడిచిపోయినై. ఈ లోపుగా నేను మా నాన్ననడిగి ఎన్నెన్నో పుస్తకాలు తీసుకొని చదివేసా. ఆయన మాట్లాడుతూంటే ఎంత స్పష్టంగా, అందర్నీ ఒప్పించేటట్లుగా ఉంటుందో, ఆయన వ్రాసిన పుస్తకాలూ అట్లాగే ఉన్నయ్. ఎటువంటి అనుమానం వచ్చినా తీరిపోయేటట్లుగా చాలా సులభంగా మనస్సుకు పట్టేటట్లుగా ఉన్నయ్. అందరికీ అర్థమయ్యేటట్లు వ్రాయగల శక్తి ఆయనకు ఉంది. స్పష్టంగా నిర్దుష్టంగా చెప్పగల వాడాయన. ఆయన ఉక్తి గొప్పదైనప్పటికీ, నాకు నచ్చనిది అందులో చాలా ఉంది. శ్రమకూ—పెట్టుబడికీగల శత్రుత్వం, స్వాగ్ధానికి సంబంధించిన యుద్ధం, దీన్నే వర్గపోరాటమని ఆయన వ్రాసాడు. ఈ వర్గపోరాటవిషయమై ఆయన లేనిపోని అనవసరమైన ప్రాధాన్యత ఇచ్చాడు.

ఆయన తూర్పు పడమరా తెలియని అమాయకుడనీ, ఏదో వచ్చీరాని నాల్గో విషయాలు నేర్చుకొని గొప్ప మేధావినని భ్రమించే వెట్టివాడనీ, ఎన్నెన్నోనుగూర్చి డా॥ హామర్ ఫీల్డు తేల్చిన సారాంశాన్ని మా నాన్న

ఉ క్కు పా దం.

నవ్వుతూ నాతో చెప్పాడు. దానికితోడు డా॥ హామర్ ఫీల్డు మళ్ళీ ఎర్నెస్టును కలుసుకోడానికి నిరాకరించాడు.

కానీ, బిషప్ మూర్ హాన్సు ఎర్నెస్టుమీద ఎక్కువ ఆసక్తి కలిగింది. మళ్ళీ ఒకసారి ఆయన్ని కలుసుకోవాలని తహతహలాడేడు. “చాలా గట్టికుర్రవాడు. మంచి ఉపాధికలవాడు. మంచి ఉపాధి కలవాడు. కానీ, ఆయన తన సిద్ధాంతాలమీద చాలా గట్టి నమ్మకం కలవాడు. గట్టి నమ్మకం కలవాడు” అని బిషప్ మూర్ హాన్సు ఎర్నెస్టునుగూర్చి తన అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చాడు.

ఒకరోజు సాయంత్రం మానాన్నతో ఎర్నెస్టు వచ్చాడు. బిషప్ కూడా అంతకుముందే వచ్చి ఉన్నాడు. మేం వరండాలో టీ త్రాగుతున్నాం. ఎర్నెస్టు, విశ్వ విద్యాలయంలో జీవశాస్త్రంలో ప్రత్యేక విషయం నేర్చుకొంటున్నందువల్లా, ‘తత్త్వశాస్త్రం - విప్లవం’ అనే గ్రంథాన్ని దీక్షతో వ్రాస్తున్నందువల్లా, బల్లెట్లు, తరచుగా వస్తూవుండేవాడు.

ఎర్నెస్టు రావడంతోటే వరండా చిన్నదైపోయినట్లు కనిపించింది. ఆయనంత పెద్దవాడనికాదు. ఆయన 5'9" ఎత్తు మాత్రమే. ఆయనరాకే బ్రహ్మాండమంతగా తోచింది మాకు. నన్ను కలుసుకోవడానికి ఆయన ఆగి, గంభీరమైన దృష్టి విక్షేపంతో, నన్నభినందిస్తూ నాతో దృఢమైన కరచాలనం చేసినప్పటికీ ఆయన తనలోఉన్న తొట్రుపాటును తమాయించుకోలేక పోయాడు. ఆక్షణంలో ఆయనదృష్టి నిశ్చలంగా గంభీరంగా ఉంది. ఆయనకళ్ళలో నన్నేదో ప్రశ్నిస్తున్నట్లు ద్యోతకమైంది. ఇదివరకుమాదిరిగానే ఆయన నన్ను చాలా సేపు మాచాడు.

“నేను మీరు వ్రాసిన ‘శ్రామిక వర్గ తత్త్వశాస్త్రాన్ని’ చదువుతున్నా” అన్నా. ఆయనకళ్లు సంతృప్తితో మెరిసివై.

“నేనెవరి నుద్దేశించి వ్రాసానో మీరు బహుశా గ్రహించేవుంటారను కొంటా.” అన్నాడు.

“ఆఁ, అందుకే మీతో నాకో చిన్నతగాదాఉంది.” అని సవాలుచేసా.

“మిష్టర్ • ఎవర్ హార్డ్ ! నాక్కుడా మీతో తగాదాఉంది.”

అన్నాడు బిషప్ మూర్ హాన్. ఎన్నెప్పుడు తమాషాగా భుజాలెగరేసి, నేనిచ్చిన టీ కప్పు స్వీకరించాడు. బిషప్, “ముందు మీరు కానీయండి!” అన్నాడు నాతో.

“మీరు వర్గవైషమ్యాన్ని రెచ్చగొడుతున్నారు. క్రామికవర్గంలో ఉన్న సంఘచితత్వాన్నీ, మూర్ఖత్వాన్ని దానికోసం మీరు ఉపయోగించు కోవడం తప్పుగా, మహాపరాధంగా తలుస్తున్నా. వర్గద్వేషం సాంఘి కాభ్యుదయానికి గొడ్డలిపెట్టు. అది సాంఘికోపద్రవమనికూడా అను కొంటున్నా” అన్నా.

“నేను నిర్దోషిని. వర్గద్వేషం నాపుస్తకంలోలేదు. పైగా నేనెక్కడా అటువంటి ఉద్దేశ్యంతో ఒక్కక్షరంకూడా వ్రాయలేదు.” అని సమాధానం చెప్పాడు..

“ఓ! అదా!” అని నిందాగర్భంగా అంటూ, ఆయన పుస్తకాన్నందు కోని తెరిచా.

ఆయన టీ చప్పరిస్తూ, నేను పేజీలు తిరగేస్తుంటే మందహాసంచేసాడు.

“నూటముప్పయిరెండోపేజీ, అని, ‘అందుగ్గాను ప్రస్తుత సాంఘి కాభ్యుదయదశలో కూలీ యిచ్చేవాళ్ళకూ, పుచ్చుకొనేవాళ్ళకూ మధ్య వర్గ పోరాటం కలుగుతుంది.’ ” అని పెద్దగా చదివి వినిపించి, పెద్ద, విజయం సాధించిన దాని మాదిరిగా ఆయన వేపు చూసా.

“అందులో వర్గవైషమ్య ప్రసక్తేలేదే ” అని నామీదకొక చిరునవ్వు విసిరాడు.

ఉ క్కు పా దం.

“ ఐతే మీరు వర్గపోరాట మన్నారగా! ” అని సమాధానం చెప్పా.

“ వర్గపోరాటానికి వర్గస్వేషానికి చాల భేదముంది. నామాట నమ్ము. మేము ఎప్పుడూ ద్వేషాన్ని రెచ్చగొట్టం. సాంఘికాభివృద్ధికి, వర్గపోరాటం విధి అని మాత్రమే చెబుతాం. దానికి మేము బాధ్యులంకాము. మేము వర్గపోరాటాన్ని తయారుచేయం. న్యూటన్ ఆకర్షణశక్తిని స్పష్టంచేసి నట్టే మేము వర్గపోరాటాన్ని విపులీకరిస్తాం. వర్గపోరాటానికి మూలకంద మైన ప్రయోజన వైరుధ్యం యొక్క స్వభావాన్ని మాత్రం మేము స్పష్టిక రిస్తాం. ” అని ఆయన సమాధానం చెప్పాడు.

“ కానీ, ఆసలు ప్రయోజనవైరుధ్యమనేదే లేకుండా ఉండాలి ” అని నేను అరిచా.

“ నేను మీతో మనస్ఫూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నా. సోషలిస్టుల మైన మేమూ ఈ ప్రయోజన వైరుధ్యంలేకుండా చేయాలనే ప్రయత్ని స్తున్నాం. ఊహించండి. నా పుస్తకంలోనుంచి కొంతభాగం చదివి విని పిస్తా ” ఆయన పుస్తకాన్ని తీసుకొని చాలా పేజీలు తిప్పాడు.

“ నూటాభిరవై ఆరో పేజీ... ‘రెదిమ కమ్యూనిస్టు సమాజవ్యవస్థ అంతం చెందడంతో ప్రారంభించిన వర్గపోరాట పరంపర, సాంఘిక ఆస్తికతకోసం వ్యక్తుల ప్రత్యేక ఆస్తిపాస్తులూ, వ్యక్తిగత ఆస్తిపాస్తులూ వినియోగపడి నప్పుడు అంతమొందుతుంది. ”

“ కానీ నేను మీతో ఏకీభవించను. మీ పూర్వసిద్ధాంతంతప్పు. శ్రమకూ పెట్టుబడికీ మధ్య ప్రయోజన వైరుధ్యమంటూ ఏమీలేదు. లేక పోతే అటువంటిదేమీ ఉండగూడదు. ” బిషప్ అడ్డు తగిలాడు. ఆయన తీవ్ర మనోభావాలను నెట్టివేస్తూ ఆయన మొగం ఎలాతెలాపోయింది.

“ చాలా అభివందనాలు. చిట్టచివరగా మీరు మాట్లాడిన మాటల

చేత, మళ్ళీ నా వాతావరణాన్ని అంగీకరించారు.” అన్నాడు గంభీరంగా ఎర్రెస్టు.

“అసలు వైరుధ్యం ఎందుకుందాలి?” అని బిషప్ గ్రుచ్చి అడిగాడు. ఎర్రెస్టు భుజాలెగరేసి, “ఎందుకంటే, మనమట్లా తయారుకాబడ్డాము కాబట్టి అని ఊహిస్తున్నా” అన్నాడు.

“మనమట్లా తయారుకాబడలేదే” అని రెండోవ్యక్తి అరిచాడు.

“నూటికో కోటికో ఒకడో, అరో కనిపించే నిస్వార్థ నిర్మల జీవితమైన ‘ఆదర్శ’ వ్యక్తినిగూర్చా, లేక అత్యధిక సంఖ్యాకుడైన సర్వసామాన్యవ్యక్తిని గూర్చా మీరు తర్కిస్తున్నది?” అని ఎర్రెస్టు ప్రశ్నించాడు.

“సర్వ సామాన్యమైన వ్యక్తిని గురించే.” అని సమాధానంవచ్చింది.

“మానసికమైన బలహీనతలుకలిగిన, తప్పులు చేయడానికి అస్కారమైన వ్యక్తి?” అవునన్నట్లుగా బిషప్ మూర్ హాస్ తలూపాడు.

“స్వార్థం కలిగిన, సామాన్యమైనవ్యక్తి.”

అంగీకారంగా మళ్ళీ బిషప్ తలూపాడు.

“చాలా జాగ్రత్తగా గమనించండి. నేను ‘స్వార్థజీవి’ అన్నా.”

“సర్వసామాన్యమైనవ్యక్తి స్వార్థపరుడే.” అని బిషప్ ఆయన అభిప్రాయాన్ని బలపరచాడు.

“వీలైనంతవరకూ గుంజుకోవాలని చూస్తాడు.”

“నిజమే. అందినంతవరకూ సొంతంచేసుకోవాలని చూస్తాడు- కానీ అది విచారకరమైన విషయం.”

“అయితే నాచేతిలో చిక్కారు. చూపిస్తా చూడండి. ట్రాముల్లో పనిచేసేవాడొకడున్నాడు.” ఎర్రెస్టు మొగం వికసించింది.

“ఘోర్బడే లేకపోతే అతడస లెట్లా పనిచేస్తాడు.” అని బిషప్ అడ్డుతగిలాడు.

ఉ క్కు పా దం.

“నిజమే. లాభాలు సంపాదించడానికి శ్రమశక్తి లేకపోతే, పెట్టుబడి ఉడ్డిపెట్టుకు పోతుందన్న విషయం మీ రంగీకరించాలి.” బిషప్ మూకీభావంగా ఉన్నాడు.

“వప్పుకోరా ?” అని ఎర్నెస్టు వత్తిడిచేసాడు.

బిషప్ అంగీకార నూచకంగా తలూపాడు.

“కాబట్టి మీరుచెప్పిందీ, నేనుచెప్పిందీ బేబాకీకింద రద్దుచేద్దాం. ఫలితం, మన మిదివరకెక్కడున్నామో ఇప్పుడక్కడకే వచ్చామన్నమాట. మళ్ళీ మొదలుపెద్దాం. ట్రాముల్లో పనిచేసే కార్మికులు శ్రమశక్తిని వినియోగిస్తారు. యజమానులు పెట్టుబడిని వినియోగిస్తారు. కార్మికులూ, పెట్టుబడి కలిస్తే డబ్బువస్తుంది. సంపాదించిన డబ్బును వాళ్ళల్లోవాళ్ళు పంచుకొంటారు. పెట్టుబడికివచ్చిన భాగాలను, ‘లాభాలు’ అని పిలుస్తారు. శ్రమశక్తికి వచ్చిన భాగాలను ‘కూలీ’ అంటారు.” అని ఎర్నెస్టు చెప్పాడు.

“మంచిదే. ఈ భాగపంపిణీ తగాదా లేకుండా పరిష్కరించుకోకుండా ఉండటానికి కారణంలేదే.” అని బిషప్ మధ్యలో అడ్డు తగిలాడు.

“మన మంతకుముందు వప్పుకున్న విషయాన్ని మీ రప్పుడే మరచిపోయారు. సర్వసామాన్యవ్యక్తి ‘స్వార్థపరుడు’ అన్నది ఉభయులం అంగీకరించాం. అతడటువంటివాడు. మీరు ఉపాప్రపంచంలోకి ఎగిరిపోయి ఆదర్శంగా ఉండవలసినవాళ్ళను సృష్టించుకొని వాళ్ళమధ్య భాగపంపిణీ వ్యవహారం చక్కబెట్టున్నారు కానీ అసలున్న రకాన్ని గూర్చి ఆలోచించడం లేదు. యదార్థజగత్తుకువస్తే తేలేవిషయమిది. కార్మికుడు స్వార్థపరుడు కావడంచేత భాగపంపిణీలో వీలైనంతవరకూ గుంజుకోవాలని చూస్తాడు. పెట్టుబడిదారుడూ స్వార్థజీవి కావడంవల్ల అందినంతవరకూ అతడూ సొంతం చేసుకోడానికి ప్రయత్నిస్తాడు. ఒకేమొత్తం ఉండి, ఇద్దరూ దాన్నే

ఎవరికివాళ్లు కాజేడ్డామని పైలుదేరినప్పుడు, దాంతో ప్రయోజన వైరుధ్యం ఏర్పడుతుంది. శ్రమశక్తికీ, పెట్టుబడికీ మధ్య ఏర్పడే ప్రయోజన వైరుధ్యమిదే. పరిష్కరించడానికి వీలుగాని వైరుధ్యమిది. పెట్టుబడిదారులూ, శ్రామికులూ ఉన్నంతవరకూ వాళ్ళు భాగపంపిణీవిషయమై పరస్పరం గుడ్డులాడుకొంటూనే వుంటారు. ఇవ్వాలే ప్రాచ్యున మీరు శాన్ ఫ్రాన్సిస్కోలోనే ఉన్నట్లయితే దేవుడా అంటూ రెండుకాళ్ళ స్వారీ తీయవలసివుండేది. అక్కడ ఒక్క ట్రామూకూడా నడవడంలేదు” అని ఎర్నెస్టు వ్రత్యుత్తరం చెప్పాడు.

“ఇంకో సమ్మా?” అని బిషప్ గాభరాతో అడిగాడు.

“అవును. ట్రాములమీద వచ్చిన ఆదాయంలో భాగపంపిణీ విషయమై వాళ్ళు జుట్టూ, జుట్టూ పట్టుకొంటున్నారు.”

బిషప్ మూర్ఘాన్ తమాయించుకోలేకపోయాడు.

“అది చాలా తప్పు! కార్మికులకు దూరాలోచన లేకపోవడంవల్ల జరిగిన ప్రమాదమిది. మా సానుభూతిని వాళ్ళెట్లా సంపాదించామని ఆశిస్తున్నారు?—” అని కోపంతో అరిచాడు.

“మనం నడవవలసిన అవస్థపట్టినప్పుడు” ఎర్నెస్టు వ్యంగ్యంగా అన్నాడు.

బిషప్ మూర్ఘాన్ ఆయన్ని లక్ష్యంచేయకుండా మాట్లాడటం మొదలుపెట్టాడు.

“నాళ్ళది చాలా సంకుచిత దృక్పథం. మానవులు మానవులుగా ప్రవర్తించాలిగాని పశువులుమాదిరిగా సంచరించగూడదు. ఇక ఇప్పుడు కొట్లాటలూ, హత్యలూ చెలరేగుతై. నానా భీభత్స జరుగుతుంది. విధవలూ, అనాథులూ అలా లక్షమైనా అని ఆక్రందిస్తారు. పెట్టుబడి,

శ్రీమా ప్రరస్పర మైత్రితో ఉండాలి. వాళ్ళ ఉభయుల క్షేమంకోసం పరస్పర సహకారంభావంతో కృషిచేయాలి.”

“అదిగో! మళ్ళీ తమరు శూన్యంలోకి ఉడాయించారే, భూమి మీదకు దయచేయండి! జ్ఞాపకం ఉంచుకోండి. సర్యసామాన్యమైనవ్యక్తి స్వార్థజీవి అని మన ముభయులం అంగీకరించాం!” అన్నాడు ఎర్నేస్తు.

“కానీ, అతడట్లా ఉండగూడదు.” అని బిషప్ గట్టిగా అన్నాడు.

“ఆ విషయంలో నేనూ మీతో ఏకీభవిస్తున్నా. అతడు స్వార్థ పరుడు కాకూడదు. కానీ, అర్థంపర్థంలేని ఈ పిచ్చి నీతిశాస్త్రంమీద ఆధార పడి సంఘం ఉన్నంతకాలమూ అతడు స్వార్థజీవిగానే బ్రతుకుతుంటాడు.” అని ఎర్నేస్తు సమాధానం చెప్పాడు. బిషప్ ఉలిక్కిపడ్డాడు. మా నాన్న అగి అగి నవ్వాడు.

“ఔను. పిచ్చినీతిశాస్త్రం. పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ అంటే అర్థమదే. మీ చర్చి ఉన్నదందుకనే. మీరు వేదికలెక్కి ప్రతిదఫా బోధించేదీ అదే. పిచ్చి నీతిశాస్త్రం! దానికి మరో పేరులేదు.” అని ఎర్నేస్తు సిద్ధాక్షిణ్యంగా మాట్లాడాడు.

బిషప్ మూర్ఛాసం మా నాన్న వేపు సహాయార్థంగా చూచాడు. కానీ మా నాన్న నవ్వి తలూపాడు.

“మిష్టర్ ఎవర్ హార్డు నిజమే చెప్పాడనుకుంటున్నా. ఎవళ్లెట్లా చస్తే ఏమి, నా సంగతే నాకు అన్న సిద్ధాంతంతో ఉంటే, రాక్షసత్వం ఎవళ్ళమటుకు వాళ్ళనే నిలుపునా దోచేస్తుంది. మొన్నరాత్రి మిష్టర్ ఎవర్ హార్డు చెప్పినట్లుగా, ఇదివరకటినుంచీ వస్తున్న సంఘ సాంప్రదాయాన్ని చెక్కుచెదరకుండా కాపాడడం కోసమే మీ మతబోధకులంతా తాపత్రయ పడుతున్నారు. మీ మీద ఆధారపడే సంఘం నడుస్తుంది” అన్నాడు మా నాన్న.

“కీర్తిస్తు బోధించిందదికాదే!” అని బిషప్ అరిచాడు.

“ఈ రోజుల్లో చర్చి, కీర్తిస్తు సిద్ధాంతాల్ని అనుసరించడంలేదు. అందుకనే శ్రామికులకు చర్చిలో ఏ మాత్రం నిమిత్తంలేదు. పెట్టుబడిదారి ముఠా, శ్రామికవర్గాన్ని పెట్టే భయంకరమైన అమానుషమైన హింసాకాండను చర్చి క్షమిస్తుంది.” అని ఎర్నెస్టు గబా గబా మాట్లాడాడు.

“చర్చి దాన్నెపుడూ క్షమించదు.” అని బిషప్ అడ్డుతగిలాడు.

“చర్చి దాన్ని వ్యతిరేకించదు. చర్చి దాన్ని వ్యతిరేకించడంలేదంటే క్షమిస్తున్నదన్నమాటే. ఎందుకంటే చర్చికి పెట్టుబడిదారివర్గమే శరణ్యం” అని ఎర్నెస్టు తిరుగు సమాధానం చెప్పాడు.

“నేనా దృష్టిలో దాన్ని పరిశీలించలేదు. మీరు పొరపాటు పడ్డారు. ఈ ప్రపంచం ఎక్కువగా కపటంతో, మోసంతో కూడు కొన్నదన్న విషయం నాకు తెలుసు. మీరు చెప్పే ఆ శ్రామికవర్గాన్ని చర్చి లక్ష్యపెట్టలేదన్న సంగతి కూడా తెలుసు.” అని బిషప్ పట్టుకు పోయిన గొంతుతో మాట్లాడాడు.

“మీరెప్పుడూ శ్రామికుల్నిగూర్చి ఆలోచించలేదు. చర్చిలో ఏ మాత్రం నిమిత్తంలేకుండా, చర్చికి తెలియకుండానే శ్రామికవర్గం పెంపొందింది”

“మీరుచెప్పేది అర్థంకావడంలేదు.” అని బిషప్ హీనస్థాయిలో మాట్లాడాడు.

“ఇతే విపులీకరిస్తా వింటి! 18 వ శతాబ్దం ఉత్తరార్ధంలో యంత్రాలూ, కర్మాగారాలూ కాలుపెట్టడంతో అధికశ్రామికులు భూమినుంచి దూరమైపోయారు. కృషిలో పాతపద్ధతు లదృశ్యమైపోయినై. పనిచేసే వాళ్ళంతా ఊళ్ళూ పల్లెలూ వదలి తండోపతండాలుగా బయలుదేరి కర్మాగారాలున్న పట్టణాల్లోకి ప్రవేశించారు. పసిపిల్లాదిగా స్త్రీలూ, పురు

ఉక్కు పాదం.

దేవేంద్రభవనాల్లాంటి చర్చీలు కస్తున్నారు. ఆ చర్చీల్లో, లాభాలద్వారా బొజ్జలు పెంచుకున్న సోమరిపోతు ముఠాకు మీరు తీయ తీయని మహాపదేళాలు చేస్తున్నారు. ”

“ నాకా సంగతి తెలియదు ” అని బిషప్ ఎలా తెలపోతూ సవరిగాడు. అతడికి తల తిరిగిపోతున్నట్లునిపించింది.

“ ఇప్పుడూ మీరు వ్యతిరేకించలేదుగదా? ”

బిషప్ తలూపాడు.

“ పద్దెనిమిదో శతాబ్దంలో మాదిరిగా నేడూ చర్చి మూగపోయింది? ”

బిషప్ మాట్లాడలేదు. మళ్ళీ ఎన్నెన్నో ఆ విషయాన్ని నొక్కి అడిగాడు.

“ మరచిపోవాకండి. మతగురువేనాడైనా వ్యతిరేకించాడో అప్పుడు ఆయనకు చర్చినుంచి ఉద్వాసనే. ”

“ అది న్యాయమైందని అనుకోను ” అని తన అభ్యంతరాన్ని చెప్పాడు బిషప్.

“ మీరు వ్యతిరేకిస్తారా? ” అని ఎన్నెన్నో అడిగాడు.

“ మా సమాజంలో, మీరు చెప్పినటువంటి చెడుగులుంటే చూపించండి. నేను తప్పకుండా వాటిని వ్యతిరేకిస్తా ”

“ నేను చూపిస్తా. మీరిప్పుడంటే నేనప్పుడు సిద్ధంగా ఉన్నా. నేను మిమ్మల్ని తీసుకొని ప్రత్యక్ష నరకకూపాల్ని చూపిస్తా ” అని ఎన్నెన్నో చాలా ప్రశాంతంగా మాట్లాడాడు.

“ అయితే నేను తప్పకుండా వ్యతిరేకిస్తా. చర్చి నోరుమూసుకోని కూర్చోదు ” అని బిషప్ కుర్చీలో నిటారుగా కూర్చున్నాడు. ప్రశాంతమైన ఆయన మొగంమీద యోధరేఖలు తారాడినై.

“మీకు భక్షణం ఉత్వాసన జరుగుతుంది.” అని ఎర్రెస్టు హెచ్చరించాడు.

“జరగదని నేను నిరూపిస్తా. మీరు చెప్పినట్లుగానే జరుగుతే, చర్చకి ఈస్థితిగలదు తెలియనందువల్లనే పొరపాటుపడ్డదని రుజువు చేస్తా. అంతే కాదు, శ్రామికవర్గంలో ఏవైనా భయంకరమైన పరిస్థితు లేర్పడితే, అవి పెట్టుబడిదారివర్గంయొక్క అజ్ఞానంచేతనే ననికూడా నిర్ధారిస్తా. మన సందేశం అందుకోవడంతోనే అది తన తప్పిదాల్ని తప్పకుండా సవరించుకొంటుంది. ఈ సందేశాన్నిందించవలసిన బాధ్యత పూర్తిగా చచ్చిపోయింది.” అని బిషప్ ఎదురుసవాల్ చేసాడు.

ఎర్రెస్టు నవ్వాడు. ఆయన చాలా క్రూరంగా నవ్వాడు. ఇక లాభంలేదని నేను బిషప్ పక్షం వహించా.

“జ్ఞాపకముంచుకోండి! మీరు ఒకపక్షమే గమనిస్తున్నారు. మాలో లేకమాత్రంకూడా మంచిలేదని మీరు నెలవిచ్చినా, మాలో చాలా మంచి ఉంది. బిషప్ మూర్ఖశాస్ చెప్పింది సరేగది. మీరు చెప్పినట్లుగా పరిశ్రమలోపం - భయంకరత్వం అజ్ఞానంచేత కలిగినవే. సంఘంలోని విభాగాలు కలుసుకోలేనంత దూరంగా విడిపోయినై.”

“కిరాతకులుకూడా పెట్టుబడిదారివర్గమంత రాక్షసులూ, దుర్మార్గులూ కారు.” అని ఆయన సమాధానం చెప్పాడు. అప్పు డాయన మీద నాకు అసహ్యంకలిగింది.

“మా విషయం మీకు తెలియదు. మేము రాక్షసులమూ, దుర్మార్గులమూకాదు.”

“రుజువుచెయ్యండి?” అని ఆయన సవాల్ విసిరాడు.

“మీకు.....నేనెట్లా రుజువుచేసేది?” నాకు కోపం ముంచుకొస్తోంది.

షులూ క్రొత్త యంత్రాల్లో పనిచేయడానికి నియమింపబడ్డారు. కుటుంబ జీవితానికి స్వస్తిపలికారు. చాలా భయంకరపరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. అది రక్తగాఢం.”

“నాకు తెలుసు, నాకు తెలుసు. అది చాలా భయంకరమైందే. కానీ అది ఒక శతాబ్దన్నర నాటి గాఢకదా!” అని బిషప్ మూర్హాన్ బాధానూచకమైన మొగంతో మధ్యలో మాట్లాడాడు.

“అదిగో! ఆ శతాబ్దన్నర కాలంనాడే నేటి శ్రామికవర్గం ఏర్పడ్డది. చర్చి తనకేమీ పట్టనట్లుగా తూనా బొటుంబాలుగా ఉంది. పెట్టుబడి దారిమూత, జాతిని ఒక కసాయిదుకాణంగా చేస్తే, చర్చి మూగమొద్దులాగా ఉండిపోయింది. నేడు మాదిరిగానే నామా, చర్చి దాన్ని వ్యతిరేకించ లేదు. నాటి పరిస్థితుల్ని గూర్చి ఆస్టిన్ లెవిస్ చెప్పినట్లుగా, ‘నా గొట్టె మందను పోషించండి’ అని క్రీస్తు ఎవరికి ఆదేశించాడో వాళ్ళు, ఆ గొట్టెలు బానిసలుగా అమ్మబడి, కయ్ కయ్ అనకుండా చచ్చేదాకా బండచాకిరి చేస్తూంటే, ఊరకే గ్రుడ్లు మిటకరించుకోని చూస్తూ కూర్చున్నారు. చర్చి అప్పుడు నోరుపడ్డదాని మాదిరిగా ఉండిపోయింది. నేనింకా తదితర విషయాలు చెప్పబోయ్యేముందు మిమ్మల్నొక్కటడుగుసున్నా. మీరు నాతో ఏకీభవించేదీ లేనిదీ నిక్కచ్చగా చెప్పండి. చర్చి అప్పుడు నోరుమూనుకోని కూర్చున్నదా?” అని ఎర్నెస్టు తన సంభాషణ కొనసాగించాడు.

బిషప్ మూర్హాన్ తటపటాయించాడు. ఎర్నెస్టు చెప్పినట్లుగా ఇటువంటి ‘ముఖాముఖి నిష్కర్ష’ వాదానికి డా॥ హోమర్ ఫీల్డ్ మాదిరిగా ఈయన అలవాటుపడలేదు.

“పద్దెనిమిదో శతాబ్దపు చరిత్ర వ్రాయబడిఉంది. చర్చి మూగమొద్దులాగా ఉండకపోయినట్లైతే చరిత్రలో మన కదేవిషయం కనపడుతుందిగా” అని ఎర్నెస్టు అందించాడు.

“నిజమే. చర్చి ఆనాడు ఏమీ పట్టించుకోలేదు.” అని బిషప్ అంగీకరించాడు.

“చర్చి ఈనాడూ అదేపరిస్థితిలోఉంది.”

“ఇక్కడ నేను మీతో ఏకీభవించను” అన్నాడు బిషప్. ఎర్నెస్టు కొంచెం సేపాగాడు. ఆయనవేపు పరకాయించి చూచాడు. ఆయన సవాలుకు సరేనన్నాడు.

“మంచిది. జరుగుతున్న విషయం గమనిద్దాం. చికాగోలో స్త్రీలు 90 సెంటు కోసం వారంరోజులూ రెక్కలు ముక్కలు చేసుకొంటున్నారు. మరి చర్చి దాన్ని వ్యతిరేకించిందా?”

“ఇది నే నిప్పుడు కొత్తగా వింటున్న వార్త. వారంరోజులకూ తొండ్లై సెంట్లైనా? ఎంత దుస్సహం!” అన్నాడు బిషప్.

“చర్చి ఏమైనా వ్యతిరేకించిందా?” అని ఎర్నెస్టు గుచ్చి అడిగాడు.

“చర్చికి విషయం తెలియదు.” అని బిషప్ మధనపడడం సాగించాడు.

“ఐనప్పటికీ చర్చి ఆదేశం ‘నా గొట్టెమందను పోషించండి’ అనే అని ఎర్నెస్టు ఎగతాళిగా మాట్లాడి, మరుక్షణంలో “పరిహాసంచేసినందుకు నన్ను మన్నించండి. మీరంటే మాకు చిర చిరలాడుతుందంటే మీరాశ్చర్య పడతారా? దక్షిణ పొంత ప్రత్తియంత్రాల్లో పనిచేస్తున్న పిల్లలనుగూర్చి మీరెన్నడైనా మీ పెట్టుబడిదారి ముఠా సమావేశాల్లో వ్యతిరేకించారా?” ఆరేడు సంవత్సరాల వయస్సుకలిగిన పసికూనలు, ప్రతిరాత్రీ పన్నెండు గంటల చొప్పున పనిచేస్తుంటే మీరేనాడైనా ‘అదేమి’ అన్న పాపాన పోయారా? వాళ్ళెన్నడూ సూర్యరశ్మి నే చూచుకోటానికి నోచుకోలేదు. ఈగలవలె దోమలవలె చస్తున్నారు. వాళ్ళ రక్తంపిండి లాభాలు పంచు కుంటున్నారు. ఆ లాభాలతో కొత్త ఇంట్లందులో బ్రహ్మాండమైన

ఆయన తలూపాడు. “నాకు రుజువుచేయమని మిమ్మల్ని అడగలేదు. మీకు మీరే రుజువుచేసుకోండన్నాను.” అన్నాడు.

“నాకు తెలుసు.” అన్నా.

“మీ కసలేం తెలియదు.” అని మొరటుసమాధానం చెప్పాడు.

“ఆ! ఆ! వాళ్లు పిల్లలు” అన్నాడు నాన్న. తగాదాచంపడానికి.

“నాకేం లెక్కలేదు - ” అని నేను నిర్లక్ష్యంగా మాట్లాడానికి ప్రారంభించా. కానీ ఇంతలోకే ఎర్నెస్టు అడ్డుతగిలాడు.

“మీకు కాకపోతే మీనాన్నకు (ఎట్లాఅన్నా ఇబ్బందిలేదనుకోండి.) సీయెరామిల్లులో కొంత పెట్టుబడిఉందని నాకు తెలుసు.”

“దానికి మనం మాట్లాడేదానికి ఏమి సంబంధం?” అని నేను బిగ్గరగా అరిచా. అతడు మెల్లగా ప్రారంభించాడు. “మీరు ధరించిన గౌను రక్తపుమరకలతో కూడింది అన్నది తప్ప అట్టే సంబంధమేమీలేదు. మీరు తినే ఆహారం రక్తంతో వండింది. పసిపిల్లల, పెద్దవాళ్ళరక్తం మీ ఇంటి దూలాలనుంచి బొట్టుబొట్టుగా వర్షిస్తోంది. నేను కళ్లుమూసుకోని కూర్చోని, మీ ఇంటి కప్పుమీదనుంచి టుపా, టుపా మని నా చుట్టుపట్ల పడుతున్న రుధిరబిందువుల్ని వినగలను.” అని సాభినయంతో మాట్లాడుతూ కళ్లుమూసుకోని, తన కుర్చీలో చేరగిలబడి కూర్చున్నాడు. అవమానంతో కోపంతో నాకు పట్టరాని దుఃఖం వచ్చింది. నా జన్మలో నన్నింత ఘోరంగా ఎవ్వరూ చూడలేదు. బిషప్, మానాన్నా గాభరాపడి ఉక్కిరి బిక్కిరైపోయారు. ఈ సంభాషణను కులాసాకబుర్లలోకి మారుద్దామని వాళ్ళు ప్రయత్నించారు. కానీ, ఎర్నెస్టు కళ్ళు తెరిచి, నావేపుచూచి, వాళ్లను ఊరుకోమన్నట్లుగా చేయివీచాడు. ఆయన మొగం, కళ్ళూ గంభీరంగా ఉన్నయ్. ఇప్పుడాయన కళ్ళల్లో చిరునవ్వు కాంతులులేవు. ఆయన

ఏమి చెప్పబోతున్నాడో, నా కే భయంకరమైన శిక్ష విధించబోతున్నాడో నాకేం తెలియలేదు. ఎందుకంటే అప్పుడే అటుప్రక్కగుండాబోయే ఒక మనిషి ఆగి, మావే పొకసారి చూచాడు. అతడు బలిష్ఠంగా ఉన్నాడు. చినిగి మాసిపోయిన దుస్తులుధరించి ఉన్నాడు. అతడి భుజంమీద ఫేముతో చేసిన కుర్చీలూ, తెరలూ, పీటలూ మొదలైన సామాన్యబయ్యలు ఉంది. ఏమన్నా మాట్లాడుకుంటున్నారేమోననీ, తను లోపలికి వచ్చి ఏమైనా అమ్ముకొనిపోవడానికి వీలున్నదో లేదో అని మాయింటి వే పొకసారి చూచాడు.

“అతడిపేరు జాక్ సన్” అన్నాడు ఎర్నెస్టు.

“నున్నపోతుమాదిరిగా ఉన్నాడే ఏదైనా పని చేసుకోకూడనూ, వీధుల్లోబడి అమ్ముకోకపోతే.” అని నేను నిర్మోగమాటంగా అన్నా.

“అతడి ఎడమచేతి చొక్కాచెయ్యి చూడు” అని ఎర్నెస్టు నెమ్మదిగా మాట్లాడాడు.

నేను చూచా. అది ఊరికే నేలూదుతోంది.

“మీ ఇంటి కప్పునుంచి వర్షిస్తున్న నెత్తుటి చుక్కల్లో నేను విన్నవి కొన్ని అతడి మోచేతివి. సియెరా మిల్లులో అతడు తనచేయి పోగొట్టుకొన్నాడు. నడుము విరిగిన గుట్టం మాదిరిగా అతణ్ణి పోయిచావమని మీరు వీధుల్లోకి తరిమేసారు. నేను 'మీరు' అన్నానంటే, మీరూ, తక్కిన భాగస్వాములూ కలిసీ, మీ మిల్లులు రక్షించడానికని నిరుమించిన సూపరింటెండెంటూ, ఉద్యోగులూ అన్నమాట. అది ఒక ప్రమాదం జరిగింది. కంపెనీకి కొన్ని డాలర్లు ఆదా చేద్దామని అతడు ప్రయత్నించడం చేత జరిగిన ప్రమాదమది. అతడి చేయి పళ్లచక్రంలో పడ్డది. పళ్లచక్రంలో ఇరుక్కుపోయిన చెమముకిరాయిని అతడు తీయకుండా వదిలి వేయవచ్చు. దారివల్ల మహాపాదాపోతే రెండుజతల వరసల పెద్దమేకులు

పాడైపోయి ఉండేవి. అతడా రాతిని తీసేద్దామని చేయిపెట్టాడు. అతని చేయికాస్తూ ఆ పల్లచక్రంలో ఇగుక్కొని భుజంవరకూ తెగేనుకుపోయింది. అది రాతిపూట జరిగినపని. మిల్లులు ఎక్కు వకాలం పనిచేస్తున్నయ్. దానిగ్గాను బోలెడన్ని లాభాలువస్తయ్. జాక్ సన్ చాలాగంటలు పని చేస్తూండడంచేత అతని కండరాల బిగువూ సత్తువా క్షీణించిపోయినై బాగా అలిసిపోయి ఉండడంమూలాన అతనిపని కొంచెం నెనకాడింది. అందుకనే అతణ్ని యంత్రం లంకించుకుంది. అతడికి భార్యా, ముగ్గురు బిడ్డలూ ఉన్నారు.” అని ఎర్రెస్టు ఏమీ తొణుకూబెణుకూలేకుండా మాట్లాడాడు.

“కంపెనీ అతడికేం సహాయంచేసింది?” అని నేనడిగా.

“ఏమీచేయలేదు. ఓ! ఔనాను. అదొక పనిచేసింది. అతడు ఆస్పత్రినుంచి బైటికివచ్చిన తర్వాత వేసిన నష్టపరిహార దావాను చాలా చాక చక్కంతో గలిచింది. కంపెనీ చాలా ఘటికులైన న్యాయవాదుల్ని నియమిస్తుంది తెలుసా”

“మీరు మొత్తం చరిత్రను చెప్పలేదు. లేకపోతే మీకు మొత్తం కథ తెలియనైనా తెలియకుండా ఉండాలి. కాకపోతే అతడు గర్విస్తైనా అయి ఉండాలి.” అని నేను నిందారోపణచేసా.

“గర్విష్టి! హ్లా! హ్లా!” అని ఆయన అట్టహాసం చేసి, “ఓరి భగవంతుడా! గర్విష్టి! తన చేతిని పోగొట్టుకొనే గర్విష్టి! అతడు నిస్సందేహంగా చాలా నిగర్వి, జాగ్రత్తపరుడూ. అతడు గర్విష్టి అనడానికిగాని లేకపోతే అజాగ్రత్తపరుడు అనడానికిగానీ ఎటువంటి ఆధారంలేదు” అన్నాడు.

“మీరు చెప్పినదానికన్నా వేరే ఏదో లేకపోతే న్యాయస్థానా లతనికి వ్యతిరేకంగా తీర్పు ఇచ్చిఉండేవికావు.” అన్నా.

“ కర్నల్ ‘ఇన్స్పెక్టర్’ కంపెనీ తరపున ఉన్న న్యాయవాది. ఆయన మాంచి తెలివితేటలు గలవాడు. ” అని ఎర్నేస్టు నావేపాకసారి సాభిప్రాయంగా చూచి మళ్ళీ ప్రారంభించాడు. “ నీవు చేయాలైనపని చెపుతావను మిస్. కన్నింగ్ హామ్ ! జాక్ సన్ కేసును నీవు పరిశీలించు ! ”

“ నే నెప్పుడో ? పని చేద్దామనుకొన్నా ” అన్నా.

“ ఐతే మంచిది, ఆతల్లెక్కడ కలుసుకోవాలో చెపుతా. కానీ మీరంతా, జాక్ సన్ చేతిద్వారానే నిరూపించాలి అన్న విషయం ఆలోచిస్తుంటే నాకు కొంచెం భయమేస్తోంది. ” అని ఎర్నేస్టు మామూలు ధోరణిలో మాట్లాడాడు.

నేనూ, విషయం ఎర్నేస్టు సవాళ్ళకు అంగీకరించడం జరిగింది. వాళ్ళిద్దరూ వెళ్ళిపోయారు. నాకూ, నా వర్గానికి అన్యాయం జరిగిందనే తపనతో నేను ఒక్కదాన్నే మిగిలిపోయా. ఆయన ఒక మృగం. నేనా యన్ని అప్పుడు బాగా అసహ్యించుకొన్నా. శ్రామికవర్గానికి చెందిన వ్యక్తి అంతకన్నా బాగా ఎక్కువ ప్రవర్తిస్తాడనే అని నాకు నేనే సమాధానం చెప్పుకొని ఉండేది.

3

జాక్ సన్ చేయి నా జీవితంలో ఇటువంటి దురదృష్టకరమైన పాత్ర వహిస్తుందని నేను కలలోగూడా అనుకోలేదు. నేను జాక్ సన్ కోసం నేటాడినప్పుడు నాకేమాత్రం అతనిమీద అభిప్రాయం ఏర్పడలేదు. అతడి ఇల్లు ఒక నరక కూపంలాగా ఉంది. ఆగుడిసెచుట్టూ మురికిగుంటలున్నాయి. ఆ మురికిగుంటలన్నీ పచ్చని నాచు పెరిగి ముక్కులు బద్దలేసుకువెళ్ళే చెడు గవులు కొడుతున్నాయి.

నిగర్వి, మంచివాడని వర్ణించబడ్డ జాక్ సన్ ను చూచా. అతడు పేముపనిచేసుకొంటున్నాడు. నే నతనితో మాట్లాడూంటే ఏమాత్రం అలుపు గిలుపు లేకుండా పనిచేసుకొంటానే ఉన్నాడు. అతడు మంచి వాడూ, నిగర్వి అయినప్పటికీ, “వాళ్ళు నాకు కనీసం కాపలా నాకరీ అన్నా ఇయ్యాలి” అని అతడన్నప్పుడు, అతడిలో అప్పుడే మొలకెత్తు తున్న ద్వేషాన్ని గుర్తించగలిగా.

అతడివల్ల నాకు తెలియవచ్చిన విషయం బహుకొద్ది. అతణ్ణి చూడ గానే పరమ మూర్ఖుడనుకున్నా. కానీ, ‘పోయినకన్ను పోయినా ఉన్న కన్ను రామబాణంరా’ అన్నట్లు ఒక్కచేత్తోనే బహు చాకచక్యంగా పని చేస్తూండడం గమనించేటప్పటికి నాలో మొదట తోచిన దురభిప్రాయం తొలిగిపోయింది. దీనివల్ల నాకో ఊహతోచింది.

“నీచెయ్యి పళ్ళచక్రంలోకి ఎందుకు ఇరుక్కుపోయింది?” అని నేనడిగా.

అతడు నావేపు మెల్లగా ఒకసారిచూచి తలూపి, “నాకు తెలియదు. అది జరిగిందంటే,” అన్నాడు.

“అజాగ్రత్తా?” అని నే నందించా.

“కాదు. అది అజాగ్రత్త అంటానికి వీలేదు. నేను ఎక్కువ గంటలు పనిచేస్తుండేవాణ్ణి. నే నప్పు డలిసిపోయాననుకొంటా. నేను మిల్లులో పదిహేడుసంవత్సరాలపాటు పనిచేసా. ఇంకానేపటికి మిల్లు కూతవేస్తుందనగా ఇటువంటి ప్రమాదాలు చాలా జరుగుతున్నయ్యని నా అనుభవంద్వారా గ్రహించా. రోజులో తక్కిన కాలంలోకన్నా మిల్లు కూతవేయాబోయే గంటలోనే ఎక్కువ ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయి అని నేను పందెంవేసి చెప్పతా. గంటల తరబడి పనిచేసినవ్యక్తి ఆఖరివేళలో అంత

చలాకీగా ఉండడు. చాలామంది ప్రమాదాలకు గురికావడం నేను కళ్లారా చూచాను. ” అని అతడు సమాధానంచెప్పాడు.

“ చాలా మందా? ”

“ వందలు, వందలు. పసిపిల్లలుకూడా. ”

భయంకరమైన వివరాలు మినహాయించి నేనింతకుముందు దా ప్రమాదాన్ని గూర్చి విన్నదానికీ, ఇప్పుడితడు స్వయంగా చెప్పినదానికీ ఏమీ తభావతు లేదు. యంత్రాన్ని నడపవలసిన విధానంలో ఏమైనా పొరపాటు చేసాడేమోనని అతణ్ణి నేనడిగినప్పుడు లేదని తలూపాడు.

“ నేను కుడిచేత్తో బెబ్బరు నెట్టి, ఎడమచేత్తో చెకుముకిరాయిని తీసేయడానికి ప్రయత్నించా. బెబ్బరు తొలిగిందా లేదా అని నేను పరీక్షా యించి చూడలేదు. నా కుడిచేయ్యి ఆ పని చేసిందనుకొన్నా కాని అది జరగలేదు. నేను తొందరగా చెయ్యిపెట్టా. బెబ్బరు తిరుగుతూనే ఉంది. నా చెయ్యి కాస్తా నజ్జు నజ్జయిపోయింది. ” అన్నాడతడు.

“ చాలా బాధకలిగుండవచ్చు. ” అని సానుభూతిగా అన్నా.

“ ఎముకలు నుగ్గు నుగ్గుపోవడం నొప్పిగాదా. ”

నష్టపరిహారం దావాను గురించి అతడి మునుస్సు చీకాకైపోయింది. తనకేమీ నష్టపరిహారం ముట్టలేదన్నదిమాత్రం అతడికి స్పష్టంగా తెలుసు. ఫార్మన్, సూపరెండెంటూ ఇచ్చిన సాక్ష్యంవల్లనే కోర్టువారు తనకు వ్యతిరేకంగా తీర్పుచ్చారన్న ఊహ అతనిలో ఉంది. ఆ సాక్ష్యం ఉండవలసిన తీరులూలేదని అతడు చెప్పాడు. వాళ్ళ దగ్గరికిపోదామని నిశ్చయించుకొన్నా.

ఒక్కటి మాత్రం స్పష్టమైంది. జాక్ సన్ పరిస్థితి మరి అధ్వాన్నంగా ఉంది. అతడి భార్య జబ్బుమనిషి. అతడు కలప, టేకు వస్తువుల అమ్మకం

ఉ క్కు పా దం.

మీద కుటుంబానికి చాలింత సంపాదించలేకుండా ఉన్నాడు. అదై బాకీ పడ్డాడు. అతడి 11 సంవత్సరాల పెద్దకొడుకు మిల్లుగోకిపోయి పనిచేయడం ప్రారంభించాడు.

“ వాళ్లు కనీసం నాకు కాపలాదారి పన్నైనా ఇచ్చి ఉండాలింది. ” అని నేనుపోతూన్నప్పుడు చిట్టచివరగా అతడన్న మాటలు.

జాక్ సన్ కేసుకు వాదించిన లాయరునూ, సాక్ష్యం ఇచ్చిన ఫోర్ మన్, నూపరెండెంటునూ కలుసుకోని భోగట్టా సేకరించేటప్పటికి ఎర్నెస్టు వాదనలో కొంత సరుకున్నదని అనుకోవడం ప్రారంభించా.

ఆ లాయరు చాలా బలహీనుడూ, అసమర్థుడూ. అతణ్ణి చూచే టప్పటికి జాక్ సన్ కేసు పోవడం నా కాశ్చర్యమనిపించలేదు. జాక్ సన్ అటువంటి లాయర్ని పెట్టుకొన్నందుకు తగిన శాస్త్రే జరిగిందిలే అని మొదట అనకొన్నా. కానీ వెంటనే, “ కంపెనీ మాంచి సమర్థులైన లాయర్లని ఏర్పాటుచేసుకొంటుంది. ” “ కర్నల్ ఇన్స్ట్రామ్ చాలా చురుకైన లాయరు ” అని ఎర్నెస్టు చెప్పిన రెండు మాటలూ నా మనస్సులో తగుక్కున మెరిసినై. నేను చాలా తీవ్రంగా ఆలోచించా. జాక్ సన్ వంటి కార్మికులకన్నా కంపెనీ చాలా తెలివైన లాయర్లను ఏర్పాటుచేసుకోగలుగుతుంది అన్న ఊహ చటుక్కున నోచింది. కానీ ఈ ఊహ చాలాకొద్ది వివరంతో కూడు కొన్న నే. దీనికన్నా మంచి కారణమింకోటుంది. జాక్ సన్ కేసు అతనికి వ్యతిరేకంగా ఎందుకు తిరిగిందో నాకు గట్టినమ్మకమేర్పడింది. “ కేసెం దుకు పోగ్నోట్టావ్ ? ” అని అడిగా.

లాయరు కొంచెం సేపు తందరబింపగ్లాడాడు. పాపమా అభాగ్యుడి గాధరామాస్తే నాకే మనస్సులో కొంచెం జాలి కలిగింది. అతడిక మూలు గుఱూ మాట్లాడడం మొదలుపెట్టాడు. అది అతనికి పుట్టుకతోనే వచ్చిన

అలవాటేనని అనుకున్నా. పుట్టినప్పట్నుంచీ అతడు అభాగ్యుడుగానే జీవిస్తున్నాడు. సాక్ష్యాన్ని కూర్చి చెప్పాడు. అవతలవాళ్ల కనుకూలంగా సాక్ష్యంచెప్పారు. జాక్ సన్ కు సహాయపడే మాట ఒక్కటికూడా వాళ్ళ నుండి రాబట్టలేకపోయాడు. ఎవళ్లవల్ల తమకు నోట్ల కోంచెం గంజి దిగ జారుతున్నదో వాళ్ళకి తెలుసు. జాక్ సన్ వట్టి తెలివితక్కువవాడు. కర్నల్ ఇన్స్ట్రామ్ అతణ్ని గాభరాపెట్టి తికమక చేసి వదిలిపెట్టాడు. క్రాస్ పరీక్షలో కర్నల్ ఇన్స్ట్రామ్ అసాధ్యపు పిండం. జాక్ సన్ నుంచి అతడికే ఎదురు తిరిగే సమాధానాలు రాబట్టాడు.

“అతడిపక్షాన న్యాయం ఉంటే, అతడు తన మెడకే చుట్టుకునే సమాధానాలు చెప్పడమెట్లా సంభవిస్తుంది?” అని నేనడిగా.

“న్యాయానికి దీనికి సంబంధ మేమిటి?” అని తిరుగు సమాధానం చెప్పాడు.

తన చిన్న గదిలో గోడమీద అల్లరిచిల్లరగా అటూ ఇటూ పడున్న పెద్దపెద్ద పుస్తకాలవేపు చేయిపెట్టి చూపిస్తూ, “ఆ పుస్తకాలు చూచారా. అవన్నీ చదివినందువల్ల నాకు తేలిన సారాంశమేమంటే, న్యాయశాస్త్రం వేరూ న్యాయం వేరూ అని. ఏ లాయర్ నా అడగండి. న్యాయాన్ని నేర్చుకోటానికి మీరు అదివారపు పాఠశాలలకు పోతారు. కానీ, న్యాయ శాస్త్రాన్ని నేర్చుకోంటానికి మీ రా పుస్తకా లాశ్రయించాలి” అన్నాడు.

జాక్ సన్ పక్షం న్యాయమున్నప్పటికీ, ఓడిపోయాడనేనా మీరు చెప్పేది? జడ్జి కాల్యేస్ కోర్టులో న్యాయమన్నదే లేదన్నదేనా మీ ఉద్దేశ్యం?” అని ప్రశ్నించా.

ఆ లాయరు నా వే పొకసారి దిగాలపడి చూచాడు. అతడి మొగం మీద ఆందోళన చిహ్నం లదృశ్యమైపోయినై.

“ నాకు తగిన అవకాశం దొరకలేదు. నన్నూ, జాక్ సన్ నూ వాళ్లు వట్టి పెధవలుచేసి కూర్చోబెట్టారు. నా కవకాశం ఏం చచ్చింది? కర్నల్ ఇన్స్ట్రాక్టు గొప్ప లాయరు. అతడు గొప్పవాడే కాకపోతే, సైయరా మిల్సుకూ, ఎర్లస్ లాండు సభకూ, బర్లె స్తంభకూ ఓక్ లాండుకూ, సాన్ లియాండ్రోకూ, వైజెన్ టన్ విద్యుచ్ఛక్తి పరివత్తుకూ ఎట్లా లాయరుగా నియమింపబడతాడు. వైగా ఆయన కార్పొరేషన్ లాయరుకూడా. కార్పొరేషన్ వట్టి చచ్చుదద్దమ్మల్ని లాయరుగా ఎప్పడూ పెట్టుకోదు. ఒక్క సైయరా మిల్స్ ఏడాదికి అతనికి 20 వేల డాలర్లు ముట్టచెపుతుందంటే, ఆయన సంగతేమనుకుంటున్నా రేమిటి? ఆయన సంవత్సరానికి 20 వేల డాలర్లు చెల్లించుకోవాల్సిన తాహతు కలవాడుకాబట్టే, వాళ్లు చెల్లిస్తున్నారనుకోరాదూ. నే నంత చేయను. నేనే అంత విలువచేసేవాణ్ణాతే, పస్తుల్తో ఇట్లాపడి ఉండి, జాక్ సన్ లాంటి వాళ్ల కేసులు పట్టే స్థితెందుకు పడుతుంది. జాక్ సన్ కేసు నెగ్గేఉంటే నే నెంత తీసుకొని ఉండేవాణ్ణను కుంటున్నారు? ”

“ బహుశా మీరాతల్లి నిలువునోపిడిచేసి ఉండేవాళ్ళే. ”

“ అవును. మరినేనూ బ్రతకాలిగా? ” అని కోపంతో అన్నాడు.

“ అతనికి భార్య బిడ్డలున్నారు. ” అన్నా.

“ నాకూ పెళ్లాం బిడ్డలూ ఉన్నారుగా. వాళ్లు తిన్నారా తినలేదా అనేది విచారించేవాళ్లు నేనుతప్ప నా అన్నవాళ్లవరూ మరొకరులేరు. ”

అని అతడు ఘాటుగా సమాధానంచెప్పాడు.

ఉన్నట్టుండి అతడి మొగంలో దైన్యం గోచరించింది. అతడు తన గడియారాన్ని తేరిచి దానిలో అంటించబడ్డ ఒక చిన్న ఫోటో చూపించాడు. ఆఫోటోలో ఒక స్త్రీ, ఇద్దరు ఆడపిల్లలున్నారు.

“ఇదిగో ఇందులో ఉన్న వాళ్లను చూడండి ! మాకు చాలా కష్టపు రోజులు వచ్చినై. జాక్ సన్ కేసుగెలిస్తే వాళ్లను పల్లెటూరికి పంపిద్దామను కొన్నా, వాళ్ల కిక్కడ ఆరోగ్యం సరిగాలేదు. కానీ వాళ్లను పంపించడానికి చేతిలో గుడ్డిగవ్వగూడా లేదు.”

నేను బైలుదేరుదామనుకొంటుండగానే అతడు మళ్ళీ మూల్గు ప్రారంభించాడు.

“నాకు ఎంతతన్నుకొన్నా అవకాశమే లభించలేదు. కర్నల్ ఇన్స్ట్రామెంట్, జడ్జి కార్లెవ్ కూ మంచివోస్తే ఉంది. క్రానుపరీక్షలో నాకు వాళ్ళనుంచి సరైన సాక్ష్యం వచ్చిఉంటే వాళ్ళిద్దరికున్న స్నేహం కేసును తాడోపేడో తేల్చివేసేదని కాదు నేనుచెప్పేది. ఐనప్పటికి జడ్జి కార్లెవ్ నాకు మంచి సాక్ష్యం దొరక్కుండా చేయవలసిన తతంగమంతా చేసి కూర్చున్నాడు. అందాకా ఎందుకు. కర్నల్ ఇన్స్ట్రామెంట్, జడ్జి కార్లెవ్ ఒకే చోట నివసిస్తున్నారు. ఒకే క్లబ్బులో ఉంటారు. వాళ్ళిద్దరూ పక్క పక్కలే ఉంటున్నారు. అటువంటిచోట ఉండడం నాకు మించినభారం. వాళ్ళ భార్యలు తరచు ఒకొళ్లయింటి కొకళ్లు వస్తూ పోతూ ఉంటారు. వాళ్ళొకొళ్లకొకళ్లు విందులూ గిందులూ చేసుకుంటూ ఉంటారు.

“ఐనా, జాక్ సన్ నష్టపరిహారంకోసం దావావేయడం న్యాయమే నంటావన్నమాట ? ” అని బైటికిపోతూ పోతూ గడపమీద ఒకక్షణం నుంచోని అడిగా.

“నేనట్లా అనుకోవడంలేదు. దానివిషయం నాకు తెలుసు. అతడు కొంచెం దొంగనటన చేసాడని నేను మొట్టమొదట అనుకొన్నా. కానీ ఈవిషయం నాభార్యతో చెప్పలేదు. డబ్బులేకుండా ప్రయాణం. కష్టమైనప్పటికీ, పల్లెటూళ్లకుపోయి కాలక్షేపం చేద్దామనే ఉబలాటంతో ఉన్నదామె. ఆమెకు నిరాశకలిగిద్దామనుకోలేదు.

“మిషన్ కు ఏమాత్రంకూడా దెబ్బతగలకుండా ఉండడంకోసమే జాక్ సన్ ప్రయత్నించాడు, అన్న సత్యాన్ని నీవెందుకు కప్పిపుచ్చావ్ ?” అని నేను పీటర్ ‘డాన్నెలి’ని ప్రశ్నించా. పీటర్, జాక్ సన్ కేసులూ విచారణసమయమప్పుడు సాక్ష్యంచెప్పిన మిల్లులూని ఒక ఫోర్ మన్.

సమాధానం చెప్పబోయేముం దతడు చాలసేపు దీర్ఘంగా ఆలోచించాడు. (తనవేపాకసారి ఆదుర్దాతో చూచుకొని) “ఎందుకంటే, నాకో పెళ్లాం, ముగ్గురు పసికూనలూ ఉన్నారు. అందుకని.” అన్నాడు.

“నాకేం అర్థంకాలేదు.” అన్నా.

“మరోమాటలూ చెప్పాలంటే, అట్లాచేయడం మంచిది కాదు.” అన్నాడు.

“నీ వనేని—” అని నేను మొదలుపెట్టా.

కానీ ఇంతలోకే అత డడ్డతగిలి, “నేననుకొన్న దేదో అదేచెప్పా. మిల్లులూ చాలా కాలంనుంచీ పనిచేస్తున్నా. చిన్న పిల్లవాడిగాఉన్నప్పుడే దారెపుకండెలు తీయడంతో పని ప్రారంభించి అప్పట్నుంచీ ఇప్పటిదాకా పనిచేస్తున్నా. మరలూ మరగా పనిచేసి నేను ప్రస్తుతపదవిని సంపాదించ కలిగా. నీ దయవలన నేను పోర్మన్ గిరికి వచ్చా. నాకేమైనా అపదవస్తే అను కొనేవాడు ఈమిల్లులూ కలికాని ఒక్కడైనా ఉన్నాడా? అనేదే నాకు పెద్దసందేహం. నేను యూనియన్లో సభ్యుడిగాఉండేవాణ్ణి. ఐకప్పటికీ రెండు సార్లు సమ్మెలుజరిగితే కంపెనీ నన్ను వాటిల్లో పాల్గొనకుండా నిర్బంధించింది. వాళ్లు నన్ను యజమాన్లకు అమ్ముడుపోయానని నిందించారు. ఈరోజున నాతోపాటు గలిసి త్రాగటానికి వాళ్లల్లో ఏఒక్కరీ పిలిచినా రారు. నా నెత్తిన రాళ్ళుపడి ఎట్లా గాయాలైనదో చూచారా? నూలుకండెలదగ్గర పనిచేయడాని కొక్క కుట్టకుంకకూడా లేకుండాపోయాడు. ఇంక నన్నే మైనా అనండి. ఏమిచేస్తాను. నాకు కంపెనీఒక్కటే స్నేహితుడు.

కంపెనీకి దానోహమని పనిచేయడం నా విద్యుత్తధర్మమని చెప్పడంలేదు. కూడూ, గుడ్డూ, నా పెళ్ళాంబిడ్డలకోసం నేను మిల్లుల్ని కనిపెట్టుకోని ఉండాల్సిన అగత్యం ఏర్పడింది. అందుకోసమనే. ”

“ జాక్ సన్ దేమైనా తప్పందా? ” అని ప్రశ్నించా.

“ అతిడికి తప్పకుండా నష్టపరిహారం ముట్టాల్సిందే. చాలా మంచి పనివాడు. ఎప్పుడూ వీవిధమైన ఇబ్బంది కలిగించలేదు. ”

“ నిజంచెప్తానని ప్రమాణం చేసినప్పటికీ, నీకు నిజంచెప్పే స్వాతంత్ర్యం లేకపోయిందన్నమాట? ”

అవునని అతడు తలూపాడు.

“ నిజం! జరిగిన యదార్థం, సత్యమే చెప్పడానికి? ” అని నేను గంభీరంగా మళ్ళీ ప్రశ్నించా.

మళ్ళీ ఒకమారు అతని మొగంమీద అకాంతి గోచరించింది. ఆ మొగాన్నతడు నావేపుకాకుండా అకాశంవేపు ఎత్తాడు.

“ నా పిల్లలకోసం నేను నరకకూపంలో కూలమన్నా కూలుతా. ” అని సమాధానం చెప్పాడు.

సూపరింటెండెంటు హెన్రీడల్లాస్ గుంటనక్క మొగంవాడు. నన్ను చాలా అమర్యాదగా చూచి నాతో మాట్లాడడానికే నిరాకరించాడు. విచారణనుగురించిగాని, సాక్ష్యాన్ని గురించిగాని వాడి దగ్గర్నించి ఒక ముక్కైనా రాబట్టలేకపోయా. కానీ రెండో ఫోర్మన్ ను కలుసుకోవడంతో నా అదృష్టం ఫలించింది. అతడు జేమ్సు స్మిత్. అతడిని మొద్దు మొగం. అతన్ని నేను ప్రశ్నపరంపరల్లో చుట్టుముట్టేశాను. అప్పుడు అతణ్ని చూచి నాలోనేనే ఎందుకో కుంగిపోయాను. తానూ స్వేచ్ఛగా ప్రవర్తించడానికి వీలులేని అభాగ్యుడైనన్న విషయం అతడిమాటలవల్ల తెలిసింది. అతడు

మాట్లాడే ధోరణినిబట్టి చూస్తే తక్కినవాళ్ళకన్నా కొంచెం విజ్ఞాని మాదిరిగా గోచరించాడు. పీటరు డాన్నెలీ చెప్పినట్లుగానే అతడూ జాక్ సన్ కు నష్ట పరిహారం ముట్టాల్సిందేనని నొక్కిచెప్పాడు. మిల్లులో ప్రమాదంచేత దెబ్బ తిన్నవాణ్ణి బైటికి గెంటేసి దిక్కులేని బికారిగా చేయడం చాలా అమానుషం, ఘోరం అనికూడా చెప్పాడు. మిల్లులో చాలా ప్రమాదాలు జరుగుతుంటే అనికూడా చెప్పాడు. ఎట్లానైనా సరే నష్టపరిహారాలు చెల్లించకుండా కాయశక్తుల ప్రయత్నించడమే కంపెనీయొక్క ముఖ్య సిద్ధాంతమని కూడా విశదంచేశాడు.

“అంటే, కంపెనీ భాగస్వాములకు సంవత్సరానికి కొన్ని వందలవేలు ఆదాయమన్న మాట” అన్నాడు. అతడు మాట్లాడుతూంటే మానాన్నకు మొన్నీమధ్యవచ్చిన లాభం; ఆ లాభంపెట్టి నేను కొనుక్కున్న అందమైన గౌను, మా నాన్న కొనుక్కున్న పుస్తకాలూ నాకు స్థాపకంవచ్చినై. నా గౌను రక్తపుమరకలతో కూడుకొన్నదని ఎర్నెస్టు చెప్పినమాట నా మనస్సులో తళుక్కున మెరిసింది. అంతటితో దుస్తుల్లో దాకొన్న నా శరీరం కంపర మెత్తిపోయింది.

“నిన్ను విచారించినప్పుడు, యగ్రతాన్ని పాడుకాకుండా చేయడానికి ప్రయత్నించడంలో జాక్ సన్ ప్రమాదానికి గురై నాడని సాక్ష్యంలో నీవు చెప్పలేదుగా?”

“ఔను. నేను చెప్పలేదు. అజాగ్రత్తవల్లా అశ్రద్ధవల్లా జాక్ సన్ ప్రమాదానికి గురై నాడు. అందుచేత కంపెనీకి ఈ ప్రమాదంతో ఎటువంటి బాధ్యతలేదు. ఇందులో కంపెనీ తప్పేమీలేదు.” అని మొగ్గం అగోరకంగావెట్టి సమాధానం చెప్పాడు.

“అది అజాగ్రత్తేనంటావా?”

“అజాగ్రత్త అనండి ఇంకేమైనా అనండి. అసలు సంగతేమిటంటే, గంటలకొద్దీ పనిచేస్తే మనిషి అలసిపోతాడు. ”

నాకతడిలో ఆస్తకి ఎక్కువౌతున్నది. అతడు నిజంగా తక్కినవాళ్ళ కన్నా ఎన్నో రెట్లు గొప్పవాడు.

“తక్కిన కార్మికులకన్నా నీవు బాగా చదువుకొన్నావు ” అన్నా.

“వాకిటి కావలితనంచేస్తూ హైస్కూలు చదువుదాకా ఎట్లాగోదేకా. విశ్వవిద్యాలయంలోచేరి చదువుకొందామనుకొన్నా. కానీ మానాన్న చచ్చిపోవడంతో మిల్లులో పనిచేయడానికి వచ్చా.

“నేను ప్రకృతి పరిశోధకుణ్ణిదామనుకొన్నా. ” అని ఆది తనలో ఒక బలహీనతగా సిగ్గుపడి చెప్పి, “నాకు జంతువులంటే పిచ్చుపేరు. కానీ మిల్లులోకి వచ్చా. నాకు ఫోర్మన్ గిరి వచ్చిన తర్వాత పెళ్ళిచేసుకొన్నా. ఇంకేం ! కుటుంబభారం మీదపడ్డది. తరువాత...ఇక అక్కణ్ణుంచి నేను పరాధీనుణ్ణయిపోయా. ” అన్నాడు.

“పరాధీనుణ్ణంటే నీ ఉద్దేశ్యం ? ” అని ప్రశ్నించా.

“నేను సాక్ష్యంలో అట్లా ఎందుకు చెప్పానో, నేనెందుకు వాళ్ళ సలహా ప్రకారం చెప్పానో, మీకు స్పష్టం చేస్తున్నాగదూ ! ”

“ఎవరి సలహా ప్రకారం ? ”

“కర్నల్ ఇన్స్పెక్టర్ సలహా ప్రకారం. నేను సాక్ష్యం ఎట్లా చెప్పాలో ఆయన టూకీగా పాఠం నేర్పాడు. ”

“మరి అతడి మూలకాన జాక్ సన్ కేసుకాస్తా బుడింగుమన్నదన్నమాట. ”

అతడవునన్నట్లు తలూపాడు. అతడి మొగంలో నెత్తురు నలుపుకు తిరగడం ప్రారంభించింది.

ఉ క్కు పా దం.

“ జాక్సన్ మీద ఆధారపడి బ్రతకాల్సినవాళ్లు వెళ్లాలి, ఇద్దరు బిడ్డలున్నారు మరి. ”

“ నాకు తెలుసు ” అని, అతడి మొగం వల్లబారిపోతున్నప్పటికీ చాలా ప్రశాంతంగా అన్నాడు.

“ నీవు హైస్కూల్లో చదువుకొనేటప్పుడు ఉన్న విధానంలోంచి ఆనాడు కోర్టులో సాక్ష్యం చెప్పవలసిన విధానంలోకి మారిపోవడం నీకు సులభమనిపించిందా ? చెప్పు ! ” అని అతణ్ణి వత్తిడిచేసా.

ఉన్నట్లుండి అతడు రెచ్చిపోయేటప్పటికీ నా గుండెలు బేహారెత్తి పోయినై. అతడొక ఘోరమైన ఒట్టేసి, నన్ను కొట్టడానికన్నట్లు గట్టిగా పిడికిలి బిగించాడు.

“ నన్ను క్షమించండి ! ” అని మరుక్షణంలో “ అది అనుకున్నంత సులభమైందేమీకాదు. ఇక మీరు ఇక్కణ్ణించి వెళ్ళిపోవచ్చు ననుకుంటా. మీకు నా ద్వారా తెలియాల్సిన సంగతులన్నీ తెలిసివై. మీరిక్కణ్ణించి వెళ్ళబోయేముందు నాదొక చిన్న మనవి ఉంది. నేను చెప్పినదంతా మళ్ళీ ఇంకొకళ్లతో చెప్పినందువల్ల మీకు ఒకే ప్రయోజనమేమీలేదు. రామ ! రామ ! నేనసలు చెప్పలేదని బుకాయెస్తా. దీనికి సాక్ష్యం చట్టుబండలా ఏమీలేదాయె. ఒక్కక్షరంగాడా నే చెప్పానని ఒప్పుకోను. అంతగావస్తే కోర్టులోప్రమాణంచేసికూడా నే నేపాప మెరుగనని చెప్తా. ” అన్నాడతడు.

స్మిల్ ను కలుసుకొని మాట్లాడిన తర్వాత కెమిస్ట్రీ భవనంలో ఉన్న మా నాన్న ఆఫీసుకు వెళ్లా. అక్కడ అనుకోకుండా ఎర్నెస్టు తటస్థ మయ్యాడు. ఆయన తన మామూలు ధోరణిలోనే నాతో కరస్పర్స చేసి తన గంభీర నేత్రాల్తో చూచాడు. క్రిందటిసారి మా మధ్య తుపానులాగా చెల రేగిన వాగ్వాదం పూర్తిగా మరచిపోయినట్లుగా కనిపించాడు. కానీ, నే

నానాటి సంఘటనను మరచిపోయే స్థితిలోలేను. “ నేను జాక్ సన్ కేనును పరిశీలిస్తున్నా ” అని ఊహిస్తున్నా. ఆయన చాలా ఆసక్తి చూపించాడు. నేనింకా చెప్పకుపోతానని నిరీక్షించాడు. ‘ నాకు పూర్వమున్న నమ్మకా లన్నీ దీనితో పూర్తిగా తొలిగిపోయినయితే ’ అన్నట్లుగా ఆయన చూపుల్లో గమనించా.

“ అతణ్ణి చాలా అన్యాయంచేసినట్లు తోచింది నాకు. నేను-నేను- మా ఇంటి దూరాలనుంచి అతడి నెత్తురు కొంచెం వర్షిస్తున్నదనుకొంటున్నా.” అని వప్పకున్నా.

జాక్ సన్, ఇంకా అతడి మిత్రుగా కనికరంతో చూడబడినట్టైతే బహుశా ఇంత పెద్దమొత్తాలు లాభాలు రావడానికి ఆస్కారం ఉండదు. ” అని ఆయన ప్రత్యుత్తర మిచ్చాడు.

“ ఇక మళ్ళీ నా జన్మలో అందమైన గొంతు తొడుక్కోని ఆనందించ లేను. ” అన్నా. నేను నమ్ముకొన్నానై నా. చేసిన పాపానికి నాలో నేను గాఢ దుఃఖభారంతో క్రుంగిపోయా. ఎన్నెన్నో ఒకరకమైన ఫాదర్ కన్ ఫెసర్ అన్న తీయని ఆలోచన కలిగింది. ఇక అక్కణ్ణించి ఆయన బలం నా మనస్సును లోగొన్నది. ఆ బలం నాకు ప్రకాంతినీ, రక్షణనూ చేకూరుస్తా నని వాగ్దానం చేసినట్లునిపించింది.

“ కాదు. పోనీ గోనెపట్టులు కట్టుకోనైనా ఆనందించగలుగుతావా అని అడుగుతున్నా. జ్యూట్ మిల్లులు కూడా ఉన్నాయ్. అక్కడా ఇదే తరంగం నడుస్తుంటుంది. ఇక్కడా అక్కడా ఏమిటి ? ఎక్కడ చూచినా ఇదే పరిస్థితి అవుతో. మనం డబ్బాకొట్టుకొనే నాగరికత అంతా మానవుని నెత్తురు మీద ఆధారపడి ఉండే. నెత్తుల్లో బాగా మునిగితేలిన నాగరికత మనది. నీవుగానీ, నేనుగానీ చివరకు హరిహరబ్రహ్మదులుగానీ

ఉ క్కు పా దం.

ఈ నెత్తురమరకలు కాకుండా తప్పించుకోలేరు. నీవు మాట్లాడిన వాళ్ళ వళ్ళూ ? ” అని అతడు గంభీరంగా మాట్లాడాడు.

జరిగిందంతా పూసగుచ్చినట్లాయనకు చెప్పేసా.

“ వాళ్ళల్లో ఏ ఒక్కడూ స్వేచ్ఛగాబ్రతికే ఏజెంటులేడు. వాళ్ళందరూ పారిశ్రామిక యంత్రరాక్షసి కోరల్లో చిక్కుకొన్నవాళ్ళే. ఇంకా అంతకన్నా మహా ఘోరమేమిటంటే, వాళ్ళ జీవితంతువు లా యంత్రరాక్షసి చేతుల్లో పగ్గాలై పోయినై. వాళ్ళు ఎట్లానైనాసరే తమ సంతానాన్ని పోషించుకోవాలనే తహతహలాడ్తారు. అది వాళ్ళ సహజాతం. ఈ సహజాతం వాళ్ళల్లో ఉన్న తక్కిన గుణగణాలకన్నా చాలా బలవత్తరమైంది. మానాన్న ! నాకూ, నాతమ్ముళ్ళకూ, చెల్లెళ్ళకూ ఇంత భోజనంపెట్టుకోడానికి, అబద్ధాలాడాడు; దొంగతనంచేసాడు; అవీయినీ ఏమిటీ ! ఎటువంటి అకృత్యానికైనా పాల్పడ్డాడు. ఆయన పారిశ్రామిక యంత్రానికి బానిసై పోయాడు. అది ఆయన జీవితాన్నంతా గుత్తచేసుకొని, గుక్కడు ప్రాణాలూ హారీ అనేదాకా చాకిరిచేయించుకొంది. ”

“కానీ, మీరో! మీరు తప్పకుండా స్వేచ్ఛజీవులే.” అని అడ్డుతగిలా.

“ పూర్తిగా స్వేచ్ఛజీవినిగాను. నా హృదయ తంతువులమాత్రం యంత్రరాక్షసి చేతుల్లో చిక్కుకోలేదు. నాకింతవరకూ సంతానం చట్టు బండలూ లేనందువల్ల నామటుకు నేనే ఎంతో అదృష్టవంతుణ్ణి మురుసు కొంటున్నా. నాకు పిల్లలంటే పిచ్చిప్రేమ. నేనూ పెళ్ళిచేసుకొంటే మటుకు స్వేచ్ఛగీచ్ఛ తీసి తుంగలోతొక్కాల్సిందే. ”

“ అది చాలా తప్పుడుసిద్ధాంతం. ”

“ తప్పుడు సిద్ధాంతమన్న సంగతి నాకూ తెలుసు. అయినప్పటికీ ఆ సిద్ధాంతంతప్ప గత్యంతరంలేదు. నేను విప్లవవాదిని. అది నేను విద్యుక్తంగా తొక్కవలసిన ప్రమాదభరితమైన, పంథా. ”

అవహేళనాపూర్వకంగా నేనునవ్వా.

“ నేను మీనాన్న యింట్లో అర్ధరాత్రి జొరబడి, ఆయనకు సైరియా మిల్కునుంచి వచ్చిన లాభాల్ని దోచుకోడానికి ప్రయత్నిస్తాననుకో అప్పు డాయనేం చేస్తాడు ? ”

“ ఆయన పడుకొనే పక్క దగ్గరగానే రివాల్వరు పెట్టుకోని మరీ పడుకుంటాడు. బహుశా ఆయన నిన్ను ఉన్న పాళాన కాల్చివేయవచ్చు. ” అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చా.

“ మరి, నేనూ, ఇంకాకొందరూ కలసి 15 లక్షల జనానికి తోబుడచి డబ్బున్నవాళ్ళందర్నీ కొల్లగొట్టడానికి నాయకత్వం వహిస్తా మనుకో, అప్పుడు ఇంతకన్నా ఎక్కువగా కాల్పులూ గల్లంతూ జరుగుతుంది. ఔనాకాదా ? ”

“ ఔను. నీవది చేయడంలేదు గా. ” అని ఆక్షేపణతెలిపా.

“ నేనుచేస్తున్న పనే అది. మేము కేవలం ఇళ్ళల్లోఉన్న ధనాన్ని మాత్రమే తీసుకొందామని అనుకోవడంలేదు. ఆ ధనానికి మూలాధారాలైన సర్వం, అన్నిగనులూ, రైలురోడ్లూ, యంత్రాగారాలూ, బ్యాంకులూ, స్టోర్లూ అన్నీ స్వాధీనంచేసుకోడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాం. విప్లవమంటే అది. విప్లవం నిజానికి ప్రమాదభూయిష్టమైందే. నేననుకొంటున్నదానికన్నా ఇంకా ఎక్కువ కాల్పులూ గల్లంతూ జరుగవచ్చు. కానీ, ఇందాక చెప్పినట్లుగా ఈరోజెవ్వరూ స్వేచ్ఛాజీవికాడు. మనమందరం పారిశ్రామిక యంత్రపు చక్రాల్లో, ఇరుసుల్లో పడి బైటికి తప్పించుకురాలేక వాటితోపాటే తిరుగుతున్న వాళ్ళమే. నీవూ, నీవు మాట్లాడినవాళ్లూ అట్లా ఇరుక్కుపోయినవాళ్ళేనని నీవే గ్రహించావుకదూ ! వాళ్లలో ఇంకా ఎక్కువ మందితో మాట్లాడు. పోయి కర్నల్ ఇన్చార్జ్మనుమాడు. జాక్ సన్ కేసు

ప్రచురించకుండా మాపుచేసిన పత్రికావిలేఖర్లనూ, ఆపత్రికలను నడిపే సంపాదకుల్నికూడా కలుసుకోని మాట్లాడు. వాళ్ళందరూ యంత్రానికి బానిసలని నీయంతటనీవే తెలుసుకోగల్గుతావు. ”

మా సంభాషణ కొంతదూరం సాగినతర్వాత, ‘ప్రమాదాలకుగురయ్యే శ్రామికు లెంతమంది’ అన్న చిన్న ప్రశ్న వేసా. దానికాయన లెక్కలతో సహా ఒక చిన్న ఉపన్యాసం దంచేసాడు.

“ ఆ విషయమంతా పుస్తకాల్లో ఉంది. వెతికి లెక్కలుకూడా సమకూర్చారు. పొద్దుటి గంటల్లో జరిగే ప్రమాదాలు చాలా తక్కువనీ కానీ గంటలు గడిచినకొద్దీ శారీరకంగా, మానసికంగా గూడా అలుపుపుట్టి కార్మికులు పనిలో వెనకాడేపరిస్థితి ఏర్పడినకొద్దీ ప్రమాదాలు ఎక్కువ సంభవిస్తున్నాయ్ అనీ సారాంశం తేల్చి నిర్ధారించాడు.

“ అందాకా ఎందుకూ. ఒక కార్మికుడికన్నా మీనాన్న జీవితానికి, కనీసం కాలివ్రేలికికూడా ప్రమాదంజరగకుండా గురక్షితంగా ఉంచడానికి మూడురెట్లు ఎక్కువ శ్రద్ధతీసుకుండే అవకాశాలున్నాయ్ అన్న సంగతినీకు తెలుసా ? ఆయన కటువంటి అవకాశాలున్నాయ్. ఇన్సూరెన్సుకంపెనీల కావిషయం తెలుసు. వెయ్యిదాలర్ల ప్రమాదానికి భీమాచేస్తే, భీమాకంపెనీవాళ్లు మీనాన్నను సంవత్సరానికి నాల్గు దాలర్ల ఇరవైసెంట్లు చెల్లించాలని నిర్ణయిస్తారు. అదే మొత్తానికి ఒక కార్మికుడు భీమాచేస్తే అతణ్ణి పదిహేను దాలర్లు చెల్లించమంటారు. ”

“ మరి నీవో ? ” అని అడిగా. నేనీప్రశ్న తృణీకార భావంతో వేసానని అనుకొంటాడేమోనని వ్యాకులతచెందా.

“ ఓ ! నేను విప్లవకారుణ్ణి కావడంవల్ల నాకు కార్మికుడికన్నా ఎనిమిదిరెట్లెక్కువగా ప్రమాదాలు సంభవించడానికిగానీ, చంపబడటానికి

గానీ అవకాశాలున్నయ్. మామూలు కార్మికుడికన్నా, బాగా తర్ఫీదు పొంది ఆరితేరి, ప్రేలుడు పరికరాలు తయారుచేసే ప్రసిద్ధ రసాయన శాస్త్ర వేత్తలవద్ద ఇన్సూరెన్సుకంపెనీ ఎనిమిదిరెట్లెక్కువ వసూలుచేస్తుంది. వాళ్లు నన్ను భీమాచేయడానికనికరించరనుకొంటా. ఈ ప్రశ్నెందుకు వేసావ్ ? ” అని అతడు చాలా నిర్లక్ష్యంగా సమాధానంచెప్పాడు.

నాకళ్లు రెపరెప కొట్టుకున్నయ్. నామొగంలో నెత్తురు తుకతుకలాడిపోయింది. వ్యాకులత్వంలో ఆయన నన్ను బంధించినందువగాదు, నాఅంతటనేనే, అందులో, ఆయన ఎట్టఎదుట బంధించుకొన్నా.

అప్పుడే మా నాన్న లోపలికివచ్చి, నాతో గూడా బైలుదేరి వెళ్లడానికి తగిన సన్నాహంలో ఉన్నాడు. ఎర్రెట్టు, తానిదివరకు అడిగి తీసుకు వెళ్ళిన పుస్తకాలు తిరిగిచ్చేసి మొట్టమొదటగా వెళ్ళిపోయాడు. పోతూ పోతూ ఒకసారి వెనక్కి తిరిగి,

“ ఓ ! అన్నట్లు నీ మనశ్శాంతిని నీవూ, బిషప్ మూర్ హాన్ మనశ్శాంతిని నేనూ ఎట్లాగూ చెడగొట్టున్నామనుకో. అందుకోసమని నీవొకసారి మిస్. విక్సన్, మిస్. పెర్వెన్ వైత్ నూ కలుసుకోవడం మంచిదనిపిస్తున్నది. వాళ్ల భర్తలు మిల్లుల్లో ప్రధాన భాగస్వాములని నీకూ తెలుసుగా. తక్కిన మానవజాతి మాదిరిగానే ఆ ఇద్దరు స్త్రీలు గూడా యంత్రానికి బంధింపబడ్డవాళ్ళే. కానీ, వాళ్లు ఆ యంత్రం నెత్తిమీదనే కూర్చుండేటట్లుగా వాళ్లు బంధింపబడ్డారు. ” అన్నాడు.

జాక్ సన్ చేతిని గూర్చి ఆలోచించినకొద్దీ నేను కంపించిపోవడం మొదలు పెట్టా. మొట్టమొదటిసారిగా నేను జీవితాన్ని ప్రత్యక్షంగా చూస్తున్నా. నా విశ్వవిద్యాలయ జీవితం, చదువూ, సంస్కృతీ వట్టిబూటకాలు. సాంఘిక, జీవిత సిద్ధాంతాలుతప్ప నేను నేర్చుకొన్న దేమీలేదు. పుస్తకాల్లో చదువుతూంటే అంతా బాగానే ఉన్నట్లుండేది. కానీ ఇప్పుడు నేను యధార్థజీవితాన్ని దర్శిస్తున్నా. జాక్ సన్ చేయి జీవితంలోని ఒక నగ్న సత్యం. “ సత్యం - మనుష్యుడు - మానవుడు నగ్న సత్యం! ” అన్న ఎర్నెస్టు ప్రవచనం నా ఆత్మలో ప్రతిధ్వనిస్తోంది.

మన సంఘమంతా నెత్తురుమీద ఆధారపడి ఉందన్న విషయం భయం కరం, దుస్సాధ్యం. ఐనా, అడుగో జాక్ సన్ కనపడ్తూనే ఉన్నాడుగా. నేనతణ్ణి వదిలించుకోలేకుండా ఉన్నా.

అతణ్ణి చాలా అమానుషంగా చూచారు. ఇంకా ఎక్కువ మొత్తాలు లాభాలు సంపాదించడంకోసమని, అతడోడ్చిన పవిత్రరక్తానికి వాళ్లు నవ్వుపరిహారం చెల్లించలేదు. ఆ మొత్తం లాభాలను పంచుకోని ఆనందంగా విహరించే కుటుంబాలన్నీ నాకు తెలుసు. ఆ లాభాలు జాక్ సన్ రక్తిం పిండుకోని సంపాదించినవి. ఒక్కణ్ణే అంత అమానుషంగా చూస్తే, సంఘం తనకేమీ పట్టనట్లుగా తన మామూలు ధోరణిలో తను పోతున్నప్పుడు, ఇంకా ఎంతమందిని అమానుషంగా చూడగూడదు? ఎర్నెస్టు ఆ రోజు వర్ణించిచెప్పిన, చికాగో మిల్లులో వారానికి 90 సెంటులకోసమని పనిచేసే స్త్రీలూ, ప్రత్తి యంత్రాల్లో పనిచేసే పిల్లలూ జ్ఞాపకం వచ్చారు. నెత్తురులేక పాలిపోయిన వాళ్ల చేతులు నా కళ్ళకు కనపడుతున్నయ్. వాళ్ల

నెత్తురు త్రాగే తాన్లకుతాన్లు గుడ్డలు తయారౌతున్నయ్. ఆ తాన్లలోదే నా యీ గౌను కూడా. తరువాత నైయరా మిల్లులు, వాటివల్ల వచ్చిన లాభాలూ గుర్తుకు వచ్చినై. నా గౌనుమీద జాక్ సన్ నెత్తురుకూడా కనపడ్డది. జాక్ సన్ నుంచి నేను తప్పించుకోలేను. నా కెప్పుడూ అతని ధ్యానమే అయింది.

నా అంతరాంతరాల్లో నే నేమైనా కొండ చిట్టచివర నుంచున్నానా అనిపిస్తోంది. భయంకరమైన క్రొత్త జీవితాన్నొకదాన్ని దర్శించబోతున్నాను. నే నొక్కదాన్నేగాదు. నా మొత్తం ప్రపంచమే తల్లకిందులౌతోంది. మా నా నొకడున్నాడు. ఆయన మీద ఎన్నెన్ను ప్రభావం ఎట్లా పడున్నదో గమనిస్తున్నా. మరి బిషప్పొకడు. క్రిందటి దఫా నే నాయన్ని చూచినప్పుడు వీదో మాదిరిగా ఉన్నాడు. చాలా ఉద్రేకపూరితుడుగా ఉన్నాడు. ఆయన కళ్ళలో చెప్పరాని భయంకరమైన ఆందోళన చూచా. నేను విన్నదాన్నిబట్టి నాకు తెలిసినవిషయమేమిటంటే, ఎన్నెన్ను తానిదివరకు చేసిన వాగ్దానం ప్రకారం ఆయన్ను వెంటబెట్టుకోని ప్రత్యక్ష నరకకూపాలు చూపిస్తున్నాడు. బిషప్ ఎటువంటి నరకకూపాల్ని దర్శించాడోమటుకు నాకు తెలియదు. ఎందుకంటే, వాటినిగూర్చి చెప్పడానికి వీలుకానట్లుగా ఆయన దెబ్బతిన్నాడు.

నా చిన్న ప్రపంచంతోసహా మొత్తం ప్రపంచం తల్లకిందులై పోతున్నదన్న భావం నాలో వేళ్లు పాతుకుపోయేటప్పటికి దీనికంతా కారకుడు ఎన్నెన్ను అని తీర్మానించుకున్నా.

“ఆయనరాకపూర్వం మే మంతా సంతోషంగా ప్రశాంతంగా ఉన్నాం” అనికూడా అనుకున్నా. మరుక్షణంలోనే నా యీ భావన సత్యానికి విద్రోహకరమైందని గుర్తించా. అణగారిపోయి అనాధులైన అభాగ్యజీవుల సహాయార్థం, సత్యం-న్యాయంకోసం పరిశ్రమించే, సత్యాన్ని

ఉ క్కు పా దం.

నిరూపించే, నిర్భయమైన ప్రకాశవంతాలైన నేత్రాల్లో మూర్తీభవించిన సత్యంలాగా నాకు ఎన్నెన్నో సాక్షాత్కరించాడు. వెంటనే క్రీస్తు మూర్తి గూడా గోచరించింది. ఆయనా అనాధజీవులకోసం, మతాచార్యుల మాధ్యమ నిర్మూలనకోసం తన జీవితాన్ని అంకితం చేసాడు. ఆయన జీవితం క్రాసుతో సమాప్తమైందన్న విషయం జ్ఞాపకంవచ్చింది. ఎన్నెన్నో విషయం తెలుచుకునేటప్పటికల్లా నా గుండె గుబుక్కుమంది. నా హృదయంలో వ్యధ బయలుదేరింది. ఈయనకు కూడా క్రాసే శరణ్యమా వీమి! మేఘంలా గర్జించే మహాత్మాహృదయమైన ఈయనకోసం కూడా క్రాసు ఎదురు చూస్తోందా వీమి?

నేనాయన్ని గాఢంగా ప్రేమిస్తున్నానని ఆక్షణంలో నాకు తెలుసు. ఆయనకు సర్వసౌకర్యాలు చేకూర్చాలనే కోరికతో నా హృదయం రసార్ద్రమౌతోంది. ఆయన జీవితాన్ని కూర్చి ఆలోచించా. అది చాలా కఠిన దరిద్ర, నిర్భాగ్య జీవితమై ఉండాలి. ఆయనకోసం, అబద్ధాలాడి, దొంగిలించి, చచ్చేదాకా రెక్కలు ముక్కులుచేసుకొన్న వాళ్ళ నాన్న విషయం ఆలోచించా. ఆయన పదోవీటనే స్వయంగా మిల్లుల్లో పనిచేయడానికి పోయాడు! ఆయనచుట్టూ నాచేతులు మెడేసి, అనేక ఆలోచనలతో అలసి పోయిన ఆయన తలను నాగుండెకు గాఢంగా హత్తుకొందామనీ, ఆయనకు కొంచెంసేపు విశ్రాంతినిచ్చి, కష్టాలన్నీ మరిచిపోయేటట్టు చేసి, సుఖాన్నిద్దామనీ నా హృదయం ఉవ్విళ్ళూరుతోంది.

చర్చి ఆహ్వానంలో నేను కర్నల్ ఇన్స్టిట్యూషన్ కలుసుకొన్నా. ఆయన్ను నేను చాలా సంవత్సరాలనుంచీ బాగా ఎరుగుదును. తాను బుట్టలో పడ్డా నన్న విషయం ఆయనకు తెలియకుండానే ఆయన్ని నేను తాడిచెట్లూ రబ్బరుచెట్లూ ఉన్న తోపులో బుట్టలోవేసుకొన్నా. ఆయన నన్ను పెద్ద

హుందాతనంతో కలుసుకొన్నాడు. ఆయన చాలా లొకితుడు. హుందా తనంగలవాడు. వెనకా ముందూ ఆలోచనగలవాడు. మా సంఘంలో ఆయన చాలా ప్రఖ్యాతవ్యక్తి. ఆయనముందు అంతటి విశ్వవిద్యాలయా ధ్యక్షుడుకూడా తీసికట్టుగా గోచరించాడు.

ఐనప్పటికీ కర్నల్ ఇన్స్ట్రామెంట్ కూడా నాకు తక్కిన పారిశ్రామికులు మాదిరిగానే కనిపించాడు. ఆయన స్వేచ్ఛాజీవికాడు. ఆయనా యంత్ర చక్రానికి కట్టివేయబడ్డవాడే. నేను జాక్ సన్ కేసునుగూర్చి ఆయనతో మాట్లాడినప్పుడు, ఆయనలో కలిగిన మార్పును నేనెప్పటికీ మరచిపోలేను. చిరునవ్వుతో ఉండే ఆయన ప్రకృతి, భూతంలాగా అదృశ్యమైపోయింది. కళకళలాడే ఆయన మొగంమీద ఉన్నట్లుండి స్థితి గోచరించింది. జేమ్స్ స్మిత్ తెగబడి మాట్లాడి నప్పుడు నేనెట్లా గాభరాపడ్డానో ఇప్పుడూ అట్లాగే అయిపోయా. కానీ కర్నల్ ఇన్స్ట్రామెంట్ అతడిమాదిరిగా బూతులుతిట్టలేదు. శ్రామికుడికీ, ఆయనకూ ఉన్న కొద్దిభేదంఅదే. చాలా చమత్కారంగా మాట్లాడేవాడన్న పేరుందాయనకు. కానీ ఆ చమత్కారం గిమత్కారం ఇప్పుడాయన్లో లేవు. ఆయనకు తెలియకుండానే నానుంచి తప్పించుకు పోవడానికి అటూయిటూ మార్గం కోసం చూచాడు. కానీ తాటిబొందల్లో, రబ్బరుచెట్ల గుంపుల్లో ఆయన్ని నేను బందీచేసా.

ఓహో! జాక్ సన్ పేరు వినబడేటప్పటికల్లా ఆయన బిత్తరపోయాడు. నేనా విషయాన్నెందుకు కదిలించానబ్బా? నా ఛలోక్తిని ఆయన స్వీకరించ లేక పోయాడు. నాది చాలా అనాలోచితమైన చొకబారు అభిరుచి. ఆయన ఉద్యోగంలో వ్యక్తిగతమైన భావాలు లెక్కకురావన్న సంగతి నాకు తెలియదా? ఆఫీసుకుపోయేటప్పుడు ఆయన వ్యక్తిగత భావాల్ని ఇంట్లోనే దిగవిడిచిపోతాడు. ఆఫీసులో ఉన్నంతకాలం ఉద్యోగానికి సంబంధించిన భావాల్తోనే ఉంటాడు.

“జాక్సన్కు నవ్వుపరిహారం ముట్టాల్సిందేనా?” అని అడిగా.

“తప్పకుండా. అది నా వ్యక్తిగతాభిప్రాయం. కానీ కేసుకు సంబంధించిన న్యాయందృష్ట్యే, దానికి సంబంధంలేదు.” చెల్లాచెందరై పారిపోయిన ఛోమల్ని మళ్ళీ క్రమక్రమంగా అదుపులోకి తెచ్చుకొంటున్నాడు.

“న్యాయ శాస్త్రానికి, ధర్మానికి ఏమన్నా సంబంధంఉందా చెప్పండి!” అని అడిగా.

“నీవు చెప్పినమాటలో మొదటి రెండక్షరాలు కొంచెం సరిదిద్దుకోవాలి?” అంటూ చిరునవ్వుతో మాట్లాడాడు.

“బలానికి?” అన్నా. ఔనని తలూపాడు. “ఐనప్పటికీ, న్యాయశాస్త్రరీత్యా న్యాయాన్ని కలిగించాలి కదా?”

“అక్కణ్ణేఉంచి విరుద్ధం. మనం తప్పకుండా న్యాయాన్ని పొందుతాం” అని తిరుగుసమాధానం చెప్పాడు.

“మీరిప్పుడు దుర్యోగరీత్యా మాట్లాడుతున్నారు, కాదా?” అన్నా. కర్నల్ ఇన్స్ట్రామ్ ఈజెబ్బతో నిజంగా సిగ్గుపడ్డాడు. అక్కణ్ణుంచి తప్పించుకుపోవడానికి ఇటూఅటూ ఒకసారి ఆచుద్దాగా చూచాడు. కానీ ఆయన మార్గం అరికట్టేసా. ఒక్కడుగుకూడా కదల్చడానికి వీలేకుండా చేసేసా.

“ఒకవ్యక్తి, తనవ్యక్తి గతాభిప్రాయాల్ని ఉద్యోగాభిప్రాయాలకోసం బలిచేయడం ఆత్మహత్యలాంటిదికదా, చెప్పండి?”

నాకు సమాధానం గాలేదు. కర్నల్ ఇన్స్ట్రామ్ నోటమాట పెకల్లేదు. (తప్పించుకుపోవడానికి వీలుకాక చేతులు వెల్లడిలేకాదు) నేను తర్వాత వార్తా పత్రికల్ను గూర్చి విచారించా. నేను జాక్సన్ కేసును గూర్చి ఏ విధమైన ఒడుదుడుకులులేకుండా నిష్పక్షికంగా వ్రాసిపంపా. నే నింతకు ముందు మాట్లాడిన వ్యక్తులమీద ఎటువంటి నేరాగోపణలూ చేయలేదు. ఆ మాటకేవలం, నేనసలు వాళ్ల పేర్లుగూడా ఉదాహరించలేదు. జాక్సన్

చాలా సంవత్సరాలుగా మిల్లులో పనిచేయడం, యంత్రానికి దెబ్బతగలకుండా అతడుచేసిన ప్రయత్నం, అందువల్ల అతనికి కలిగిన ప్రమాదం, ఇప్పుడతడు అనుభవిస్తున్న దుర్భర నికృష్టజీవితం మొదలైనవి ఉన్నవి ఉన్నట్లుగా వ్రాసా. స్థానికంగా ఉన్న వార్తా దినపత్రికలు మూడూ, అట్లాగే రెండు వార పత్రికలూ నా వ్యాసాన్ని ప్రచురించడానికి నిరాకరించిన్నై.

నేను పెర్సితేటన్ ను పట్టుకొన్నా. అతడు విశ్వవిద్యాలయ పట్ట భద్రుడు. జర్నలిజంలో అభిరుచిగలిగి, ఆ మూడు వార్తాపత్రికల్లో మాంచి పలుకుబడి సంపాదించిన ఒక పత్రికలో విలేఖరిగా పనిచేస్తూ అనుభవం సంపా దిస్తున్నాడు. జాక్ సన్ ను గూర్చిగాని అతడి కేసును గూర్చిగాని ఒక్క వాక్యం కూడా ప్రచురించకుండా నా వ్యాసాన్ని బుట్టదాఖలు చేయడానికి గల కారణమేమిటని, నే నతణ్ణి అడిగినప్పుడు, అతడొక చిరునవ్వు నవ్వాడు.

“ సంపాదకీయ విధానంతో మాకేం నిమిత్తంలేదు. అది సంపాద కుల పని. ” అని అతడన్నాడు.

“ కానీ, అదేం విధానం? ” అన్నా.

“ మేమంతా కార్పోరేషన్లతో కట్టుబడి ఉన్నాం. ప్రకటనకిచ్చే డబ్బిచ్చినా, అటువంటి విషయాలు ప్రచురించం. ఎవడైనా అటువంటి దాన్ని పత్రికలో వేయడానికి దొంగతనంగా ప్రయత్నిస్తే ఉద్యోగానికి నీళ్లు వదులుకోవాల్సిందే. సామాన్యమైన ప్రకటనలకిచ్చేదానికన్నా పది రెట్లెక్కువ చెల్లించినా అటువంటి విషయంలో అక్షరంముక్కైనా అచ్చు కాదు. ” అని సమాధానం చెప్పాడు.

“ ఇక మీ విధానం ఏమిటి? కార్పోరేషన్లకు దానోహమనే మీ యజమాన్లు ఆజ్ఞల ప్రకారం, సత్యాన్ని రూపం మార్చివ్రాస్తూ ఉండటమే మీ ఉద్యోగం అనుకుంటా. ” అన్నా.

ఉ క్కు పా దం.

“నాకు దానితో ఏమీ సంబంధంలేదు.” అని ఆయన కొంచెం ఇరుకున పడ్డట్టై, ఇంతలోకే ఉపాయం తట్టడం మూలకాన మళ్ళీ తేరుకొని, “నా మటుకు నేను అబద్ధాలు వ్రాయను. నా పద్ధతి గోడమీద పిల్లివాటం. నేను రోజూ చేసేపనిలో చాలా అంక-ఛండాలం ఉండేమాట నిజమేననుకోండి. కానీ, చూసారూ! అది నిత్యవ్యవహారంలో ఒక భాగం. అంతే.” అని అమాయకంగా ముగించాడు.

“ఐనప్పటికీ మీ రేదో ఒకరోజు సంపాదకుడిస్థాన మాక్రమించుకొని ఒక విధానాన్ని అమలుపరుద్దామనుకొంటున్నారాకదా?” అన్నా.

“అప్పటికి బాగా ఢక్కాముక్కీలు తిని రాటుతేలిపోతా.” అని సమాధానం చెప్పాడు.

“మీ రింకా ఇప్పటికి రాటుతేలకపోవడంచేత మిమ్మల్నొక్క ప్రశ్న అడుగుతా చెప్పండి. సామాన్య సంపాదకీయ విధానంలో మీకేని మంచిదని తోస్తోంది?”

“నేనాలోచించాను. జర్నలిజం జయంపొందబోతున్న సమయంలో ఎవడూ తన నెత్తికి తాను చేతులు తెచ్చుకోడు. నేను కనీస మా విషయ మైనా నేర్చుకొన్నా.” అని తక్షణమే సమాధానంచెప్పి తన లేత బుర్రను వెర్రి మొర్రగా ఊపాడు.

“మరి, మంచి సంగతేమంటావ్?” అని గుచ్చి అడిగా.

“మీ కీ తతంగం అర్థంకాదు. అంతా సక్రమంగా నిర్వహింపబడు తున్నదికాబట్టి అదే మంచిది. అర్థమేందా?”

“అగమ్యగోచరంగా ఉంది.” అని గొణిగా. కానీ పొంగులువారు తున్న ఆయన యావ్వనానికి నా హృదయం ఖేదపడటం మొదలుపెట్టింది. బావురుమని వలవూ వీడుద్దామనిపించింది.

నే నింతవరకూ అంటిపెట్టుకోని జీవిస్తున్న సంఘస్వరూపాన్నీ, ఆ సంఘం చాటున దాగుడుమూతలాడుతున్న భయంకరమైన కఠోరసత్యాన్నీ కనుక్కోవడం ప్రారంభించా. జాక్ సన్ కు వ్యతిరేకంగా (ఉద్దేశ్యపూర్వకమైన) కుట్రఉన్నట్లు తోచింది. అతడి కేసును శాయశక్తులా వాదించిన నచ్చట్లుగొట్టే ఆ న్యాయవాదిని తలచుకొనేటప్పటికి నాకు 'పాపం' అనిపించి సానుభూతి వీగిపడ్డది. కానీ ఈ కుట్ర మరీ పెద్దదిగా పరిణమించింది. అది కేవలం ఒక్క జాక్ సన్ ను మనస్సులో పెట్టుకోని పన్నిన కుట్రగాదు. మిల్లుల్లో పనిచేసే ప్రతి ఒక్క శ్రామికునిపైనా పన్నినకుట్ర అది. యంత్రాల్లో పనిచేసే ప్రతివ్యక్తిమీదా ఐతే, తక్కిన యంత్రాల్లో, కర్మాగారాల్లో పనిచేసే ప్రతివ్యక్తిమీదా ఎందుక్కాగుడదు? అన్ని పారిశ్రామిక సంస్థలవిషయం కూడా నిజంగా ఇంతేకాదా!..

అదే అయినట్లైతే, సంఘం అనేమాట పచ్చి అబద్ధం. నా స్వయం విప్లయాలనుంచి నేను వెనక్కి తగ్గా. అది నిజం కాలేనంత భయంకరమైంది. కానీ, అదిగో జాక్ సన్ ఉన్నాడే — జాక్ సన్ విరిగినచేయి ఉన్నదిగా. నా ఇంటికప్పమీదినుంచి వచ్చింది నా గొన్ను మరకలుచేసిన నెత్తురున్నదే— జాక్ సనే స్వయంగా చెప్పినట్లుగా, ఇంకా చాలామంది జాక్ సన్లు ఉన్నారు. యంత్రాగారాల్లోనే కొన్ని వందలమంది ఉన్నారు. జాక్ సన్ నుంచి నేను తప్పించుకుపోలేను.

సిరియా యంత్రాగారాల్లో ఎక్కువభాగం పెట్టుబడి పెట్టిన విక్ సన్ నూ, పెర్ట్ న్ వైత్ నూ చూచా. వాళ్ల కంపెనీల్లో ఉద్యోగంచేస్తున్న కార్మికులతో కరస్పర్ష చేసినట్లుగా, నేను వాళ్ళతో కరస్పర్ష చేయలేదు. సంఘంలో తక్కినవాళ్ళకన్నా తాము గొప్పవాళ్ళమనే నిర్మూ వాళ్ళల్లో ఉన్నదని గ్రహించా. ఆ నిర్మూ కుతీనులమనే భావానికి సంబంధించిదని

నేను పిలుస్తా. వాళ్లు సిద్ధాంత వికాలదృక్పథాన్నిగూర్చి మాట్లాడారు. వాళ్లు సిద్ధాంతాన్నీ, న్యాయాన్నీ ఒకే గాటన కట్టేశారు. నా చిన్న వయస్సునూ, నా అనుభవశూన్యత్వాన్నీ సానుభూతితో చూస్తూ, పితృ వాత్సల్యంతో వాళ్లు నాతో మాట్లాడారు. నేను నా సమాచార సేకరణ కోసం కలుసుకున్న వాళ్ళందరినీ వాళ్ళు వట్టి నిష్ప్రయోజకులు. వాళ్ల ప్రవర్తన చాలా సక్రమమైనదేనని వాళ్లు పూర్తి నమ్మకంలో ఉన్నారు. దాన్ని గురించి తిరుగు ప్రశ్న లేదు. వివాదం అంతకుముందే లేదు. వాళ్లకి తామే సంఘ సంరక్షకులమనీ, చాలామంది నుఖజీవనం చేయడానికి క్కూడా తామే కారణమనీ వాళ్ల విశ్వాసం. తామే ఇంత ఉద్యోగం ఇచ్చి, జీవనాధారం చూపించకపోయినట్లైతే కార్మికవర్గం ఎటువంటి దుర్భర నికృష్టజీవితం గడపవలసి వచ్చేనో గుండెకరికే చిత్రిణ ఇచ్చారు.

వీల్లిద్దర్నీ కలుసుకున్న వెంటనే ఎర్నెస్టును కలుసుకోని నా అనుభవాన్ని పూసగ్రుచ్చినట్లు చెప్పా. ఆయన సంతృప్తితో నావేపుచూసి, “నిజంగా ఇది చాలా మంచిపని. నీవే స్వయంగా నిజాన్ని తరచి చూస్తున్నావ్. ఇది నీ స్వానుభవంద్వారా తేల్చుకొన్న సర్వసాధారణ విషయం. ఇది సరైందికూడా. ఒక్క పెట్టుబడిదారుడు తప్పించి, పారిశ్రామిక యంత్రానికి సంబంధించిన ఏ ఒక్క వ్యక్తీ స్వేచ్ఛాభావజీవికాదు. ఈ యజమానులు తాము చేస్తున్నది సక్రమమైందనే త్రికరణశుద్ధిగా విశ్వసిస్తున్నారన్న విషయం నీకు తెలిసింది. మొత్తం పరిస్థితిలో ఉన్న ప్రధానమైన అసంగతం అదే. తాము చేసేది సరైందని అనుకోకపోతే ఒక్కపనికూడా చేయలేనంతగా మానవ ప్రకృతిలో బాగా బంధింపబడ్డారు. వాళ్ళుచేసే పనికి వాళ్ళకు ఆమోదం కావాలి.

వాళ్లు వ్యాపారంలో వీడైనా పనిచేయాలనుకొంటే, వాళ్ల బుర్రల్లో, ఎట్లాగో ఒకట్లా మతసంబంధమైనగానీ, నైతిక సంబంధంగానీ, శాస్త్రీయ

సంబంధంగాగానీ, లేకపోతే వేదాంత సంబంధమైనాగానీ తాముచేసేది సక్రమమైందనే భావన వచ్చేదాకా అట్లా ఉండాలి. ఆ ఊహ వచ్చిన తర్వాతి కోరిక, భావనకు మూలకమందం అన్న మానవతత్వ బలహీనతను గుర్తించుకుంటే, ఇంక వెనకా ముందు ఆడకుండా వాళ్లు చేయదలచుకొన్నదేనో చేసేస్తారు. వాళ్లే చేయదలచుకొన్నాన్నానంతో నిమిత్తం లేకుండానే అంగీకారం లభిస్తుంది. వాళ్లు లోతుకుడిగి ఆలోచించని ధర్మాధర్మ నిర్ణేతలు. వాళ్లు కపటాత్ములు. తప్పచేస్తూపోతే, ఒప్పు దానంతటనే వస్తుందనేంతవరకూ వాళ్ళ దృష్టిపోతోంది. స్వేచ్ఛలో, సామర్థ్యంలో తక్కిన మానవజాతికన్నా తామే సర్వాధికులమనే మనోహరమైన ప్రత్యక్ష సత్య సిద్ధాంతాత్మకమైన కల్పన, వాళ్లు నిర్మించుకొన్నవాటిల్లో ఒకటి. దాని ద్వారానే తక్కిన మానవజాతికి కూడా, గుడ్డా ఇచ్చి పోషించాలనే అనుమతి వస్తుంది. వాళ్ళు 'నా విష్ణుః పృథివీపతిః' అనే పాత సిద్ధాంతాన్ని పునస్థాపన చేసారు. వాళ్ళ దృష్టిలో రాజులంటే వాణిజ్య ప్రభువులు.

ఉన్న బలహీనతంతా, వాళ్లు కేవలం వ్యాపారదృష్టికలవాళ్లు కావడమే. వాళ్లు తాత్వికులూకారు, జీవకాస్త్రజ్ఞులూకారు. సాంఘికవేత్తలు కూడా కారు. వాళ్ళదేగనక అయినట్లైతే అంతా బాగానే ఉంటుంది. వ్యాపారదృష్టికలవాడు, జీవకాస్త్రజ్ఞుడూ, సాంఘికవేత్తగానక అయినట్లైతే, మానవజాతికి చేయవలసిన సరైనవిధానాన్ని ఇంచుమించుగా తెలుసుకుంటాడు. వాణిజ్య ప్రపంచాన్ని వదిలితే వీళ్లు ఎందుకూ పనికిరాని చచ్చు దద్దమ్మలు. వాళ్ళకు వ్యాపార విషయం ఒక్కటే తెలుసు. వాళ్ళకు మానవజాతిని గూర్చి, సంఘాన్ని గూర్చి లేశంకూడా తెలియదు. ఐనప్పటికీ ఆకటిచే అలనుటించే అశేష ప్రజానీకంయొక్క, తదితర ప్రజానీకంయొక్క

అదృష్టాన్ని నిర్నయించే మధ్యవర్తులుగా తయారౌతారు. ఒకనాడు చరిత్ర వాళ్ళనుమాచి భీకరవికటాట్టహాసం చేస్తుంది. " అన్నాడు.

Mrs. వికసన్, Mrs. పెర్సన్ వైత్ లతో మాట్లాడినప్పుడు నాకేమీ ఆశ్చర్యమనిపించలేదు. వాళ్లు అసూర్యంపశ్యలు. వాళ్ళ ఇళ్లు దేవేంద్ర భవనాలు. కొండలోయల్లో సరస్వీరాల్లో, సముద్రతీరాల్లో ఎక్కడబడితే అక్కడ వాళ్ళకు దేశమంతటా ఇళ్లున్నాయ్. వాళ్లు విశ్వవిద్యాలయానికి చర్చీలకు అభిమానులు. పోషకులు, ప్రత్యేకంగా మతబోధకులు వాళ్ల యెదుట దాసానుదానులై మోకరిస్తారు. ఈ ఇద్దరు స్త్రీలూ అధికారం రూపంధరించినవాళ్లు. వాళ్లకున్న డబ్బుకేం లెక్క. వాళ్లు ధనం యిచ్చి భావాలు కొనే శక్తికలవాళ్లనడం కొంతవరకు నిజమే. విషయాన్నే నేను తొందలో ఎర్నెస్టుదగ్గర శుశ్రూషచేసి నేర్చుకోబోతున్నా.

వాళ్లు, వాళ్లభర్తల్ని అర్థంలేకుండా అనుకరించారు. ధనవంతుల సిద్ధాంతాన్ని, వాళ్లుచేయవలసిన విధుల్ని, వాళ్లబాధ్యతల్నిగూర్చి వాళ్ల భర్తలమాదిరిగానే వాళ్ళూ మాట్లాడారు. వాళ్ల వర్గానికి సంబంధించిన ఏ నీతి శాస్త్రానికి, వాళ్ల భర్తలు లొంగిపోయాలో వాళ్లూ దానికే దాసోహ మన్నారు. తమకే అర్థం గాని ఆడంబర శబ్దబాలంలో వాళ్లు మాట్లాడారు.

జాక్ సన్ కుటుంబంయొక్క నికృష్టపరిస్థితుల్నిగూర్చి వాళ్ళకు నేను చెప్పినప్పుడు, అతనికి ఏవిధమైన జీవనోపాధిమాపించలేదని నేను ఆశ్చర్య పడ్డప్పుడు వాళ్లు తారామండలంగా లేచారు. తాము చేయవలసిన సాంఘిక కృత్యాల్లో ఎవ శ్లేషలహాలిచ్చినా తాము వాళ్ల నభినందించమని నాతో చెప్పారు. జాక్ సన్ కు సహాయంచేయమని నేను వాళ్లకు నిక్కచ్చిగా అడిగితే, వాళ్లు దాన్ని కచ్చితంగా నిరాకరించారు. అన్నిటికన్నా ఆశ్చర్య మైన విషయమేమిటంటే, నేను వాళ్ళిద్దర్నీ ప్రత్యేక ప్రత్యేకంగా కలుసు

కొన్నప్పటికీ, నేనొంర్ని చూచానని గానీ, చూడబోతున్నానని గానీ వాళ్లిద్దర్లో ఏ ఒక్కరికీ తెలియకపోయినప్పటికీ, వాళ్లిద్దరూ పాతం వప్పజెప్పినట్లుగా ఒకే రకమైన భాషలో నా కోర్కెను నిరాకరించారు.

అజాగ్రత్తకు తాము ఏ విధమైన బహుమానాలు ఎప్పుడూ ఇవ్వబోమని, అదీకాక ప్రమాదాలకు నష్టపరిహారాలు చెల్లించడంవ్వారా యంత్రాల్లో తమంతటతామే స్వయంగా ప్రమాదాలు కొనితెచ్చుకొనేట్లు బీదవాళ్ళకు ఆశ చూపించడంగానీ తాము చేయబోమని స్పష్టంగా చెప్పే అవకాశం కలిగినందుకు, ఎంతగానో అభినందిస్తున్నామనీ ఇద్దరూ తేల్చిన సారాంశం.

అయినా ఈ ఇద్దరు స్త్రీలూ నిష్కపటులే. తామూ, తమవర్గం గొప్పదనే నమ్మకం వాళ్ళ నరనరాల్లో జీర్ణించుకుపోయింది. వాళ్ళుచేసే ప్రతిపనికి వాళ్ల వర్గానికి సంబంధించిన నీతిశాస్త్రం ఆమోదముద్ర వేస్తుంది. నేను Mrs. పెర్స్ వెత్ భవనంనుంచి బైటికివచ్చి కొంచెం సాగినతర్వాత వెనక్కి తిరిగిచూస్తే 'వాళ్ళు యంత్రానికి కట్టుబడిఉన్నారు, వాళ్ళు యంత్రం మీదనే కూర్చునేట్లుగా కట్టుబడిఉన్నారు' అని ఎర్నెస్టు చెప్పిన మాటలు గుర్తుకువచ్చినై.

౨౪

ఎర్నెస్టు తరచుగా మా యింటికి రావడం సాగించాడు. అక్కడి కాయన్నింతగా ఆకర్షించడానికి కారణం. కేవలం మా నాన్నా కాదు, మా నాన్న ఏర్పాటుచేసే తార్కికవిందులూ కాదు. ఆయన రాకలకు నేను కూడా ఒక కారణంగా పాత్రవహించానని, అప్పుడుగూడా నాకు నేనే ఎంతగానో అభినందించుకున్నా. నా ఊహ సరైనదేనని రుజువు కావడా

నికి ఎంతోకాలం పట్టలేదు. ఎందుకంటే ఎన్నెన్నో ఎవర్ హోర్డు వంటి ప్రియుడు 'న భూతో న భవిష్యతి.' ఆయన చూపు, కరస్పర్శ (అవకాశ ముంటే) ఇంకా నిశ్చలంగా, దృఢంగా అభివృద్ధిచెందినై. మొదటినుంచీ ఆయన కళ్లలో అభివృద్ధిచెందుతూవచ్చిన ఆ ప్రశ్న, ఇంకా తప్పించుకో దానికి వీలేని రకంగా తయారైంది

మొదటిసారి ఆయన్ని చూసినప్పుడు నాకు దురభిప్రాయం ఏర్పడ్డది. తర్వాత నన్నాయన ఆకర్షిస్తున్నాడని తెలుసుకొన్నా. అటుతర్వాత ఆయన నన్ను, నా వర్గాన్నీ మోటుగా ఎదుర్కొన్నప్పుడు, మళ్ళీ ఆయన మీద నా కసర్యాం వేసింది. దాని తర్వాత, ఆయన నా వర్గంపై దుర్బుద్ధితో దుమ్మెత్తిపోయలేదనీ, దాన్నిగూర్చి ఆయన మాట్లాడిన కళ్లకలోర విషయాలన్నీ సమర్థనీయాలేననీ తెలుసుకున్న తర్వాత మళ్ళీ నే నాయనకు అత్యంత సన్నిహితురాలినైనా. ఆయన నాకు దైవజ్ఞుడైనాడు. నా కోసం ఆయన సమాజంలోని మోసాన్ని పటాపంచలు చేసాడు. అప్రియమైన నగ్నసత్య రేకాల్ని ఆయన నాకు ప్రత్యక్షీకరించాడు. ఆయనవంటి ప్రియుడు ఇంతకుముందెవ్వడూ లేడని నేను చెప్పినట్లుగానే, విశ్వవిద్యా లయం ఉన్న పెద్దపెద్ద పట్టణంలోఉంటూ, ఇరవైనాల్లేండ్లు వయస్సు వచ్చిం దాకా ఏ విధమైన ప్రేమానుభవాలులేకుండా ఏ కన్యా నివసించలేదు. గడ్డం లేని తార్కికులూ, తల సరిసిన ప్రాఫెసర్లూ, మల్లులూ, ఫుల్ బాల్ ఆడే భీముళ్ళూ నన్ను ప్రేమించారు. కానీ నే నివ్వాలే ఎన్నెన్నో ప్రేమిస్తు న్నట్లుగా వాళ్ళేవర్నీ ప్రేమించలేకపోయా. ఆయన్ని నేను తెలుసుకోక ముందే ఆయన చేతులు నన్ను చుట్టేసివై. నేను కాదుకూడదని పెనుగు లాడేలోపల్నే ఆయన పెదవులు నా అధరాన్ని చుంబించినై. ఆయన నిజాయితీముందు అక్షత కన్యాత్వం అవహేళన పొందుతుంది. ఆయనలో ఉన్న మహత్తరాజేయమైన వేగం నన్నాపాదమస్తకం ఊపేసింది. ఆయన

సంప్రదించలేదు. ఆయన తన రెండుచేతుల్తో నన్ను చుట్టేసి, చుంబించి మనం యిద్దరం పెండ్లిచేసుకొందామని నిశ్చయమైనట్లే చేసాడు; దాన్ని గూర్చి తర్కమేలేదు. వచ్చిన చర్చల్లా ఒక్కటే—అదిన్నీ తర్వాత వచ్చింది—మనం పెళ్ళి ఎప్పుడు చేసుకొందాం అని.

ఇంతకుముందటువంటి దెప్పడూ జరగలేదు. అది సత్యవిదూరమైంది. సత్యానికి ఎన్నెన్నో పెట్టిన పరీక్షప్రకారం అది పని చేసింది. నేను దానికి నా జీవితాన్ని హామీ ఇచ్చా. ఆ హామీ అదృష్టకరమైంది. కానీ మా ప్రణయ ప్రథమదినాల్లో హింసయిందామని, ఆయన ప్రేమించే సావాసాన్ని గూర్చి ఆలోచించినప్పుడు భవిష్యత్తునుగూర్చిన భయం కలుగుతుండేది. వినప్పటికీ అటువంటిభయాలు నిరాధారాలు ఇంతకన్నా ప్రశాంతమైన, సాధువైన భర్తను ఏ స్త్రీ నోచుకోలేదు. ఆయనలో ఉన్న ఈ సాధు త్వహింసలు ఆయన ప్రవర్తనలో కలిగిన వికృతత్వ, స్వేచ్ఛల్లో తమాషాగా మిళితమైపోయినై. ఆ కొద్ది వికృతత్వం! ఆయన దాన్ని జయించలేక పోయాడు. అది మనోహరంగా ఉంది.....

ఆయనమీద నాకున్న ప్రణయ పరిపూర్తిలో ఉన్న చివర అనుమానం కూడా ఇప్పటితో పూర్తిగా అంతర్ధానమైపోయింది. (ఆ అనుమానంకూడా ఉపచేతస్సుకు సంబంధించింది.) ఫిలోమత్ క్లబ్బులో - బ్రహ్మాండమైన వాగ్వివాదం జరిగిన ఆరాతి - ఎన్నెన్నో ఘనాపాటులందర్నీ ముఖాముఖిగా ఎదుర్కోని వాళ్లను చిత్తుచేసినప్పుడు నా సందేహం పూర్తిగా తొలగిపోయింది. ఫసిఫిక్ సముద్రతీరంలో ఉన్నదీ ఫిలోమత్ క్లబ్. దాన్ని అత్యధిక ధనవంతు రాలూ, అవివాహితయైన మిస్ 'బెంట్ వుడ్' అనే వృద్ధస్త్రీ స్థాపించింది. ఆమెభర్తా, కుటుంబం, ఆటవస్తువు ఆక్లబ్బే. సంఘంలో కోటీశ్వరులైన వాళ్లంతా, ధనవంతుల్లో దృఢమైన మరస్సుకలవాళ్ళూ దాంట్లో సభ్యులు. ఆక్లబ్బుకు కొంత విజ్ఞానరూపాన్నివ్వడానికి కొద్దిగా పండితులూ ఇన్నారు.

ఫిలోమత్ క్లబ్బు గృహంఅంటూ వేరేలేదు. అది అన్ని క్లబ్బుల వంటిదీకాదు. నెలకోసారి ఉపన్యాసం వినడానికి సభ్యులంతా తమ ప్రత్యేక నిష్ణయగృహంలో సమావేశమౌతారు. ఎప్పుడూ కాకపోయినా సామాన్యంగా ఉపన్యాసకుల్ని డబ్బిచ్చి పిలిపిస్తారు. న్యూయార్కులో ఎవడైనా ఒక రసాయన శాస్త్రజ్ఞుడు రేడియంబాంటి నూత్న పరిశోధనచేస్తే, అతణ్ణి అక్కణ్ణుంచల్లా భత్యఖర్చులన్నీ భరించి పిలిపించి, ఆయన వినియోగించిన కాలానికి ఎక్కువగా డబ్బు చెల్లిస్తారు. అట్లాగే ధృవమండల ప్రాంతాలకు పోయివచ్చినవాళ్లనూ, సారస్వతంలోగాని కళలోగాని విజయం సాధించినవాళ్లనూ పిలిపిస్తారు. ఆ క్లబ్బులో జరిగిన చర్చలేవీ పత్రికల్లో ప్రకటించబడకుండా ఉండడమే ఫిలోమత్ యొక్క సిద్ధాంతంకాబట్టి తక్కిన అతిథులై వచ్చే రానీయరు. అందుచేత పెద్దపెద్ద రాజకీయ ధురంధరులు తమ మనస్సును పూర్తిగా విప్పి చెప్తుంటారు. అటువంటి సందర్భాలు ఇంతకుముందు చాలా ఏర్పడ్డయ్యాయి.

ఇరవై సంవత్సరాలనాడు ఎర్నెస్టు నాకు వ్రాసిన బాగా మాసిపోయి ముడతలుపడ్డ ఉత్తరాన్ని నాముందు విప్పిపెట్టి, దానినుంచి నేనీక్రింది విషయాన్ని నకలువ్రాస్తున్నాను.

“మీ నాన్న ఫిలోమత్ సభ్యుడు. కాబట్టి నీవు రావచ్చు. అందుకని వచ్చే మంగళవారంరాత్రికిరా. నీజీవితంలో సదవకాశం లభిస్తుందని నేను వాగ్దానం చేస్తున్నాను. ఈమధ్య నీవు చేసిన ఎదురుదాడుల్లో, నిపుణుల్ని ఊపివేయలేక పోయావు. నీవు వస్తే నీకోసం నేను వాళ్ళను ఊపి వదిలిపెట్టాను. వాళ్ళను తోడేళ్ళమాదిరి సలకలు పెట్టిస్తాను. నీవు కేవలం వాళ్ళ శీలాన్ని గూర్చే ప్రశ్నించావు. వాళ్ళ శీలాన్ని గూర్చి ప్రశ్నిస్తే వాళ్ళింకా బాగా సంతోషించి ఇంకా గొప్పవాళ్లై కూర్చుంటారు. కానీ నేను వాళ్ళ

ధనపుసంచుల్ని బెదిరిస్తా. దాంతో వాళ్లు ఆదిమమానవుని మనస్తత్వంతో కూకటివేళ్ళతో సహా కెల్లగిలివస్తారు. నీవు రాగలిగితే, సాయంకాలపు దుస్తుల్లో దాక్కుని, ఎముకను కొరుకుతూ గుఱకలుపెట్టే గుహానివాసిని చూస్తావ్. మృగతత్వాన్ని చూడటానికి నీకు బ్రహ్మాండమైన అంతర్దృష్టిని కలిగిస్తానని వాగ్దానమిస్తున్నా.

“నన్ను ఈకకు ఈకా, పీకకు పీకా లాగిపారేద్దామని వాళ్ళు ఆహ్వానించారు. ఇది మిస్ బ్రెంట్ వుడ్ పుట్టెకుపుట్టినబుద్ధి. ఆమె నన్నా హ్వానించినప్పడీమాత్రం మొరటుగా నాకు సూచించింది. వాళ్ళ కామె ఇంతకుముందు ఇటువంటి తమాషాను చూపించింది. నమ్మకమైన, సాధువైన సంస్కారుల్ని ఆహ్వానించడం వాళ్లకు సంతోషదాయకం. నేను పిల్లిమాదిరిగా భీరువుననీ, ఇంట్లో ఆవుమాదిరిగా సాధువుననీ, మందబుద్ధివనీ మిస్ బ్రెంట్ వుడ్ అనుకొంటోంది. ఆమెకా ఉద్దేశం కలిగేటట్లు నేనే సహాయపడ్డా నన్నది కాదనను. నేను ప్రమాదంకలిగించేవాడిని కాదని తెలుసుకోనేవరకూ ఆమె మొదట చాలా ప్రయత్నంచేసింది. రాజ్యాంగవిధానం మొత్తం మారాలని చెప్పినవ్యక్తి గవర్నర్ ఉద్యోగానికి హాజరైనట్లుగా; నేను 2 వందల 50 డాలర్లు తీసుకోడానికి అంగీకరించా. నేను సాయంకాలపు దుస్తులు కూడా ధరించాలి. ఇది తప్పనిసరి. నాజీవితంలో ఎప్పుడూ ఇటువంటి దుస్తులు ధరించలేదు. ఎక్కడో ఒకచోట ఈదుస్తులు అద్దెకుతీసుకోవా లనుకొంటున్నా. కానీ, ఫిలోమత్ అవకాశం తీసుకోడానికి ఇంతకన్నా కూడా ఇంకేం పనిచేయమన్నా చేస్తా.”

అన్నిప్రదేశాల్లోకి ఆరోజురాత్రి వెల్టెన్ వైత్ ఇంట్లో క్లబ్బుసమావేశం మైంది. సమావేశం జరిగే గదిలోకి ఇంకా ఎక్కువకుర్చీలు తీసుకువచ్చి వేసారు. ఎన్నెన్నో ఉపన్యాసం వినడానికి రెండువందలమంది ఫిలోమత్తులు ఆకుర్చీల్లో కూర్చున్నారు. వాళ్ళందరూ నిజంగా సంఘాధినేతలు. అక్క

డికి వచ్చినవాళ్ళ అదృష్టాల్నిగూర్చి నామనసులో నేను ఊహించుకోని నాకు నేనే సంతోషించా. వాళ్ళ ధనంకోటానుకోట్లదాకా పెరిగిపోయింది. ఈ కోటీశ్వరులంతా కుండల్లో గుడ్డి గుఱ్ఱాలకు పండ్లుతోముతూ వ్యర్థకాల త్రేపం చేసే ధనికులవంటివాళ్లు కారు. యాంత్రిక, రాజకీయ జీవితాల్లో ప్రముఖపాత్ర వహించినవాళ్లు.

మిస్ బ్రెంట్ ఫుడ్, ఎర్నెస్టును లోపలికి తీసుకువచ్చినతర్వాత మేమందరం మామూలానాల్లో కూర్చున్నాం. వాళ్లందరూ వెంటనే కదిలి ఆయన మాట్లాడే గదికి వచ్చారు. ఆయన సాయంకాలపు దుస్తుల్తోఉన్నాడు. ఇంక ఆ వికాల భుజస్కంధం, ఆ మహోన్నతమైన శిరస్సు సంగతి వేరేచెప్పాలా? ఆయన దివ్యతేజస్సుతో ఉట్టిపడుతున్నాడు.

ఆ ఒక్క విషయానికే నేనాయన్ని ప్రేమించానని అనుకొంటున్నా. నేనాయన్ని చూసేటప్పటికి నాలో ఆనందం వెల్లువలుగట్టింది. మళ్ళీ ఆయన చేతులు నన్ను పెనవేసుకొన్నట్లు, ఆయన అధరంచుంబించినట్లు స్పృశ్ఞానం కలిగింది. “ఆయన నావాడు! ఆయన నన్ను చేతుల్లో బంధించాడు. నేను, నామూత్రమైన నేను; ఆయనమనస్సులోఉన్న ఉదాత్త గంభీరభావాలన్నీ త్రోసిరాజని ఆక్రమించుకున్నా.” అని అక్కడ సమావేశానికి ఒక్కసారి లేచి పెద్దగా చెపుదామన్నంత గర్వం నాకు కలిగింది.

గది రాజద్వారంలో మిస్ బ్రెంట్ ఫుడ్ ఆయన్ని కర్నల్ వాన్ గిల్బర్టుకు పరిచయం చేసింది. కర్నల్ వాన్ గిల్బర్టు అధ్యక్షతవహించబోతున్నాడని నాకు తెలుసు. కర్నల్ వాన్ గిల్బర్టు పెద్ద కార్పొరేషన్ లాయరు. దానికితోడు ఆయన అధిక ధనవంతుడు. వీదైనా నోటీసు ఇవ్వాలంటే ఆయన కనీసపక్షం కోరేకునుం లక్ష డాలర్లు. ఆయన న్యాయ శాస్త్ర నిధి. న్యాయశాస్త్రం ఆయన చేతిలో కీలుబొమ్మ. మన్నుమాదిరిగా దాన్ని ఆయన ఇష్టంవచ్చినట్టుగా మలుస్తాడు. వేషంలో, సాహి

త్యంలా ఆయన ప్రాచీనుడు. విజ్ఞానంలా, భావనాశక్తిలో, ఉత్సాహంలో అత్యధునాతనుడు. షార్టువేల్ వీలునామాను మాపుచేయడంతో ఆయన పేరు మొదటిసారిగా విఖ్యాతి పొందింది. ఈ ఒక్కపని చేసినందుకు ఆయన తీసుకున్న మొత్తం 5 లక్షల డాలర్లు. అప్పటినుంచీ ఆయన అవ్వాయుచువ్వలాగా పైకిపోయాడు. ఆయన దేశంలోని గొప్ప లాయరుగా ప్రసిద్ధిపొందాడు; కార్పొరేషను లాయరుకొండి. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల్లో ఉన్న మూడు తరగతుల గొప్పలాయర్లలో ఆయన ఒక్కడు.

ఆయనలేచి, ముందుగా ఏరి ఉంచుకున్న అవహేళనాగర్భితాలైన కొన్ని మంచిమంచి పదాల్లో ఎర్నెస్టును పరిచయంచేయడం ప్రారంభించాడు. సంఘసంస్కర్త, శ్రామికవర్గ సభ్యుడూ ఐన ఎర్నెస్టును పరిచయం చేయడంలో కర్నల్ వాన్ గిల్బర్టు పరిహాసాపూర్వక చతుత్కార పదజాలాన్ని ప్రయోగించాడు. సభ్యులు మందహాసం చేసారు. నాకు కోపం వచ్చింది. ఎర్నెస్టువేపు చూచా. ఆయనవాలకంతో నాకు కోపం ఇబ్బడిముబ్బడింది. ఆ మెత్తమెత్తని చివాట్ల కాయనకు రోషం వచ్చినట్లుకనపడలేదు. అంత కన్నా మరీ అన్యాయమేమిటంటే, అసలాయన కవి చెవిదూరినట్లేలేదు. నిద్రమత్తు మొద్దులాగా కూర్చున్నాడు. నిజంగా వట్టితెలివితక్కువదద్దమ్మ మాదిరిగా కనిపించాడు. పై దూకుతున్న ఈ అఖండమేధాసంపత్తికి, ఈ వ్యూహానికి ఏమన్నా బెదిరిపోయాడా అబ్బా! అనిపించింది నాకు. అప్పడొక చిరునవ్వు నవ్వా. ఆయన నన్ను పిచ్చిదాన్ని చేయలేదు. కాని మిస్ బెంటివుడ్ను పిచ్చిదాన్నిగా చేసినట్లే తక్కినవాళ్లందర్నీ పిచ్చివాళ్లుగా చేసాడు. ఆమె మా కెదురుగా కుడిచేతివేపున్న కుర్చీలో ఉండి. ఆమె చాలాపర్యాయాలు తన పరిచయస్తులవేపుచూసి తల పంకిస్తూ ఆయన విసుర్లకు తన ఆనందాన్ని తెలియజేస్తూ మందహాసం చేసింది.

కర్నల్ వాన్ గిల్బర్టు తన పరిచయవాక్యాలైపోయి కూర్చున్నాడు. ఎన్నెప్పుడు కుర్చీలోనుంచి లేచి ఇక మాట్లాడడానికి ఉపక్రమించాడు. చాలా తక్కువ స్థాయిలో, వినయం ఉట్టిపడేటట్లుగా, భయంభయంగా, ఆగి ఆగి మాట్లాడడం ప్రారంభించాడు. కార్మికవర్గంలో తాను పుట్టిన సంగతి, దైహికంగా మానసికంగా ఉపవాసాల్లో శుష్కించిపోయిన అసహ్యకరమైన తన వాతావరణాన్ని గూర్చి చెప్పాడు. తన ఆశన్నీ ఆశయాన్నీ వివరించాడు. పై తరగతులవాళ్లు నివసించే స్వర్గాన్ని గూర్చి తనకుగల భావన విశదీకరించాడు. ఆయన చెప్పినమాట లివి :

“నాకుపైన నిస్వార్థమైన మరస్సు, నిర్మలమూ ఉదాత్తమూ ఐన ఆలోచన, సునిశిత మేధాసంపత్తి ఉన్నదని నాకు తెలుసు. నాకిదంతా ఎందుకు తెలుసునంటే, దుర్మార్గులూ, సాహసికురాండ్రుమినహా, మంచిమంచి ఆలోచనచేస్తూ, మంచిభాష మాట్లాడుతూ, శ్లాఘనీయమైన పనులు చేస్తూ ఉండే ఆడవాళ్లనూ మగవాళ్లనూ చిత్రించిన సముద్రప్రాంతీయ పుస్తక భాండాగారపు నవలలను (Sea side Library Novels) చదివా. ఒక్క ముక్కలో చెప్పాలంటే నూర్యోదయాన్ని నిజమని ఒప్పుకొన్నట్లే, నాకు పైన అంతా సుందరంగా, ఉదాత్తంగా, బ్రహ్మాండంగా జీవితానికి గౌరవ ప్రదమైన పరిస్థితి ఉందనీ, మానవుడి దుర్భర నికృష్టపరిస్థితుల్ని తొలగించి జీవితానికి అమృతానందమిచ్చే వాతావరణం ఉందనీ విశ్వసించా.”

ఆయన తన ఉపన్యాసాన్ని కొనసాగించి తాను మిల్లులో పనిచేసి నప్పటి జీవితాన్నీ, గుజ్జిపులాడాల వ్యాపారం నేర్చుకొన్న పరిస్థితిని, సోషలిస్టులతో తను కలుసుకున్న విషయాన్నీ జ్ఞాపకంచేసాడు. వాళ్లలో సునిశిత మేధావు గా, నసాళాలు బ్రద్దలయ్యేటట్లుగా మాంచి ఛలోక్తులువిసిరే ప్రతిభావంతులూ, ధనదేవత నారాధించే మత ప్రబోధకులతో జతపడనందు

వల్ల విడివడిబైటికివచ్చిన ఉదాత్త క్రైస్తవమతాచార్యులూ, పాలకవర్గ నికి
అండగా నిలబడ్డందున విశ్వవిద్యాలయంనుంచి బైటికి వచ్చేసిన పండిత
ప్రకాండులూ అందులో ఉన్నారని చెప్పాడు. తలా తోకా లేకుండా
అస్తవ్యస్తంగా ఉన్న ప్రస్తుతసమాజాన్ని కూలద్రోసి దానినుంచి భవిష్య
త్తులో సార్థకిమైన, సుసంగతమైన సమాజాన్ని నిర్మించడానికిపో రాడుకున్న
విప్లవవాదులు స్తోమలిట్టులు అన్నాడు. ఆయనింకా చాలా చెప్పాడు.
అదంతా వ్రాస్తే మహాభారతమంత అవుతుంది. కానీ ఆయన విప్లవాదుల
జీవితాన్ని చిత్రించిన విధానాన్ని మాత్రం మరచిపోలేను. ఆగి ఆగి
మాట్లాడే విధానం అదృశ్యమైపోయింది. ఆయన కంఠంలో దృఢత్వం,
పటిష్టత స్థాయిత్వాన్ని పొందినై. ఆయన స్వరం ఆయనతోపాటే ఉత్తే
జాన్ని పొందింది. ఆయనలో ఆలోచన గంగాప్రవాహంలాగా వాగ్రూ
పంలో ప్రవహించినై. ఆయనింకా ఇలా అన్నాడు-

“హృదయంలోని లోతులు కదిలించే మహత్తరమైన మానవతా దృఢ
విశ్వాసం, ఉజ్వలమైన ఆదర్శం, మమరమైన నిస్వార్థత్వం, మహోన్నత
త్యాగం, జీవితాన్ని బలిదానం చేయగల శీలం కలవాళ్ళను నేను విప్లవాదుల్లో
చూచాను. ఇక్కడ జీవితం పరిశుభ్రంగా, ఉదాత్తంగా, సజీవంగావుంది.
రూపాయలూ, అణాలు, పైసలకన్నా శరీరం. హృదయం గొప్పవని విశ్వ
సించిన మహాత్ముల్తోను, తీవిదర్పాలకన్నా, వాణిజ్య విస్తీర్ణావకాశాలకన్నా,
ప్రపంచైకాధిపత్యానికన్నా, మురికికూపాల్లోపడి ఆహారంలేక శుష్కించిపోయే
అనాథ శిశువుల ఎముకలగూడును కప్పే జీర్ణమలిన వస్త్రమే ప్రధానంగా
భావించే ఉదారాశయుల్తోనూ నేను పరిచయమేర్పర్చుకొన్నా. ఉదాత్త
ప్రయోజనమూ, కార్యశూరత్వమూ నన్ను చుట్టేసినై. ఉజ్వలమైనరోజుల్లో
చిరబాధా సంతప్తమూ మానవతా పరిపూర్ణమూవి దుర్వినియోగమైనప్పటికీ
చిట్టచివరకు ప్రమాదాన్నుంచి సంరక్షించవలసిన క్రైస్తవయొక్క పవిత్రకలశం

ఉ క్కు పా దం.

నిరంతరం నాకళ్లముందు జాబ్బల్యంగా ప్రకాశిస్తుండగా ప్రకాంత నిశాసమ
యూర్తో గడిపా."

పూర్తిగా విభిన్న స్వరూపందాల్చిన ఆయన్ను నేనింతకుముందు చూచి
నట్లుగా, ఇప్పుడూ మరోవ్యక్తిగామారి నాముందు సాక్షాత్కరించాడు.
ఆయనోఉన్న దైవత్వంతో ఆయన కనుబొమలు ప్రకాశవంతాలైనై. ఆయ
న్నొక లేజస్సావరించినట్లుగా ఆయన కళ్లు ఇంకా మహోజ్వలంగా ప్రకాశిం
చినై. కానీ తక్కినవాళ్లు ఆ లేజఃపుంబాన్ని చూడలేదు. బహుశా నా
ఆనందబాష్పాలూ, అనుగాగం నా దృష్టిలో మాంద్యాన్ని కలిగించినందు
వల్లనే అనుకుంటూ నేనా స్వరూపాన్ని చూడగల్గింది. ఎట్లాతేనేమి నా
వెనకాల కూర్పున్న విక్సన్లో ఏమాత్రం కదిలికా కలగలేదు. ఎందుకంటే
ఆయన 'ఇదంతా వట్టిభ్రమ' అని పెద్దగా ఆక్షేపించడం నేను విన్నా.

ఉన్నతవర్గాలకు సంబంధించిన వ్యక్తుల్లో పరిచయమేర్పడి, ఉన్నత
స్థానాలాక్రమించుకొన్నవాళ్లతో భాయీ భాయీ అంటూ భుజాలు భుజాలు
రాచుకొంటూ తిరిగేంతవరకూ తాను సమాజంలో ఎట్లా పైకి వచ్చాడో
అదంతా ఎర్పేస్తు చెప్పాడు. తర్వాత ఆయన దుర్భ్రమ తొలిగిపోయిన
విషయం చెప్పాడు. ప్రేక్షకులకు మొగమిచ్చకాల మాటలద్వారా కాకుండా
ఆయన వర్ణించి చెప్పాడు. మట్టిలో ఉన్న ఏకత్వానికి ఆయన ఆశ్చర్య
పడ్డాడు. జీవితం గమనీయమైంది, కరుణార్ద్రమైందీకాదని నిర్ధారణైంది.
తన చుట్టూ ఆవరించిన స్వార్థానికి భయపడిపోయినాడు. ప్రజ్ఞావిశేషాల్తో
కూడుకొన్న జీవితం మృగ్యంకావడం ఆయన్ని మరింతగా చకితుణ్ణి చేసింది.
విస్తవవాదుల్లోనుంచి కొత్తగా వచ్చినప్పుడు అధికారవర్గాల్లోగల మాధ్యానికి
ఆయన చకితుడైనాడు. బ్రహ్మాండమైన చర్చీలు, బాగా డబ్బిచ్చిపోషించే
మతబోధకులూ ఉన్నప్పటికీ, పాలకవర్గంలో ఆడా మగా అంతా కేవలం

భౌతికవాంఛాపరులే. చిన్న చిన్న తీయని ఆదర్శాలు, ప్రియసుభాషి
తాలూ వాళ్లు వాగేమాట నిజమే. వినప్పటికీ వాళ్లుగడిపే జీవితానికి
ప్రధాన కీలకం భౌతికతత్వమే. వాళ్లకు యధార్థమైన నైతిక ప్రవర్తనేలేదు.
ఉదాహరణకు : క్రిస్తు బోధించిందీ, తర్వాత ఇప్పటివరకూ ఎవరూ బోధిం
చందీ అది.

“యుద్ధవ్యతిరేక దూషణలుచేసి శాంతిదేవతకు స్వాగతం పల్కి
మాంతకుల్నికొని వాళ్లచేతులకు తుపాకులందించి తమ యత్రాగారాల్లో
సమ్మోచేసేవాళ్లను కాల్చివేయమని ప్రోత్సహించిన గోముఖ వ్యాఘ్రాలను
కలుసుకొన్నా. బహుమానం సంపాదించుకోడానికి పరస్పరం చంపుకొనే
ద్వంద్వయుద్ధాన్ని అమానుషమని తీవ్రంగా నిరసిస్తూ నిప్పులు గ్రేక్కు తూ
అదే సమయంలో శిశువుల పవిత్రరక్తంతో ఎర్రబారిన చేతులుగల హిరోద్
కన్నా, కత్తి ఆహారపదార్థాల్లో ప్రతిసంవత్సరం లక్షలాది పసిపిల్లలప్రాణాల్ని
బలిగొంటున్న పయోముఖ విషకుంభుల్తోటి నాకు పరిచయం కలిగింది.

“కులీన లక్షణాలుగల్గి సాధువుగా కనపడుతున్న ఈ పెద్దమనిషి,
రహస్యంగా విధవల్ని, అనాధల్ని నిలుపుకోపిడి చేస్తున్న కార్నారేషన్ల
చేతులో కీలుబొమ్మ. దిష్టిబొమ్మగా ఉన్న డైరెక్టరు. మాంచి మాంచి ఉద్ద్రం
ధాలు సేకరిస్తూ సారస్వతారాధకుడిగా కనపడే ఈ పెద్దమనిషి - గాడిద
దవడలూ, కాటిక కనుబొమ్మలూ గల మ్యునిసిపాల్టీ యజమానిని లంచమిచ్చి
కొన్నాడు. పేటెంటు మందుల ప్రకటనలను ప్రచురించే ఈ పత్రికా సంపా
దకుడు - పేటెంటు మందుల నిజస్వరూపాన్ని తన పత్రికలో ప్రచురించమని
నేను ధైర్యంచేసి అడిగానని నన్ను ప్రజాసామాన్యాన్ని రెచ్చగొట్టే వెధవనని
దూషించాడు. ఆదర్శవాదానికి సంబంధించిన రమణీయార్థాల్ని గూర్చి,
భగవంతుని సుగుణసంపదనుగూర్చి, ప్రశాంతంగా మాట్లాడే ఈ వ్యక్తి -
వ్యాపారంలో తనతోటి భాగస్తుల్ని నిలుపునా మంచేసాడు. చచ్చికి

ఉ క్కు పా దం.

మూలస్తంభంగా, విదేశ మతసంస్థలకు విరివిగా వ్యాస ప్రదానంచేసే మహా మహునిగా ఉన్న ఈ మనిషి - అర్థజీతాల్తో రోజుకు పదిగంటలు చొప్పున తన షాపుల్లో ఆ యువతులచేత పని చేయించుకొంటూ వాళ్ళను వ్యభిచారిణులుగా తయారయ్యేటట్లుగా స్వయంగా ప్రోత్సహించాడు. విశ్వవిద్యాలయాలకు భూరిదానాలుచేసి, బ్రహ్మాండమైన దేవాలయాలు కట్టించిన ఈ మహామహుడు - రూపాయలూ అణాలకోసమని ని.డు కోర్టులో తప్పడు ప్రమాణంచేసాడు. రైలురోడ్డును గుత్తకు తీసుకొన్న ఈ వ్యక్తి - రహస్యంగా తక్కువడబ్బు మంజూరుచేసి పౌరుడిగా, ఘరానా మునిషిగా, క్రైస్తవారాధకుడుగా తానాడినమాట తప్పాడు. ఇంకా ఆయన ఇటువంటి ముద్రా చాలా మంజూరుచేసాడు. ఈ కాసనసభ్యుడు నిరక్షగ కుక్షియైన యజమాని చేతిలో కీలుబొమ్మ. ఆయన పాదదాసుడు. ఈ గవర్నరు - ఈ సుప్రీంకోర్టు న్యాయాధిపతి ఇంతే. వీళ్లు ముగ్గురూ రైలురోడ్డు ప్యానులుమీద ప్రయాణాలు చేస్తుంటారు. మేదకుడిమాదిరిగా కనపడే ఈ పెట్టుబడిదారుడికి, యంత్రం, యంత్రపు యజమాని, ప్యానులిచ్చే రైలురోడ్డు ఉన్నయ్. ”

“ అందువల్ల స్వర్గంలో ఉండటానికి బదులుగా నిర్జీవమైన వాణిజ్య మనే పెద్ద ఎడారి మధ్యలో ఉన్నానని గ్రహించా. ఒక్క వ్యాపార విషయం మినహాయిస్తే నాకు మాధ్యంతప్ప ఇంకేమీ గోచరించలేదు. కుళ్లు కంపుగొత్తా ప్రాణాల్తో ఉన్నవాళ్ళకు నేను చాలమందిని చూచినప్పటికీ, పరిశుభ్రంగా, ఉదాత్తంగా, సజీవంగా ఉన్నవ్యక్తి ఒక్కడైనా నాకూ కనిపించలేదు. నాకు కనపడ్డదల్లా అంతులేని స్వార్థపరత్వం, అమానుషత్వం, కేవల కుక్షింభరత్వం, అనుభవపూర్వకమైన శౌతికతత్వమాత్రమే. ” అని ఆయన అన్నాడు.

వాళ్ళను గురించి, తనలో తొలిగిపోయిన భ్రమను గురించి ఎన్నెన్నో ఇంకా ఎక్కువగా వాళ్ళకు చెప్పాడు. ప్రజా విషయంలో వాళ్ళంటే ఆయనకు తలయీపనగాయ పుట్టింది. నైతికంగా, ఆధ్యాత్మికంగా వాళ్ళాయన ఎముకలు కొరుక్కుతిన్నారు. అందుకనే పెట్టుబడిదారుల్లో లేని పరిశుభ్రత, ఉదాత్తతా, సజీవ లక్షణాలూ గల్గిన తన విప్లవవాదుల మధ్యకు పోవడానికే ఆయన చాలా ఇష్టపడ్డాడు.

“ఇక ఇప్పుడు మీకు ఆ విప్లవాన్ని గూర్చిన విషయాన్ని మనవి చేస్తా” అన్నాడాయన.

ఆయన మొగం వాచేటట్లు పెట్టిన చీవాట్లు వాళ్ళ నేమాత్రం కదిలించ లేదని నేను మొదటగా చెప్పాలి. నాచుట్టుప్రక్కల కూర్చున్న వాళ్ళ మొగా ల్నొక్కసారి పరకాయించి చూచా. ఆయన ఆరోపణలన్నింటికీ తాను అతీ తులమనే భరవాసాతోటే వాళ్ళున్నారు. (వాళ్ళ నైతికవిషయాన్ని తూర్పార పట్టినందువల్ల వాళ్ళేమీ చలించరు, అని ఆయన నాతో ఇంతకుముందు చెప్పిన మాటలు గుర్తుకు వచ్చినై. వినప్పటికీ, ఆయన భాషాగాఢీర్యం మిస్ బ్రెంట్ వుడ్ను సమ్మోహితురాలిని చేసిందని గుర్తించా. రాబోయే కీడు తెలుసుకోని ఆందోళన పడున్నట్లా మే గోచరించింది.

ఎన్నెన్నో విప్లవసైన్య వర్ణనతో ఉపన్యాసం ప్రారంభించాడు. ఆ సైన్యానికి ఎంతబలం వుందో అంకెలతో సహా చెప్తూంటే (వివిధ దేశాల్లో ఎన్ని వోట్లు వచ్చినయ్యో) సభలో కూర్చున్న వాళ్ళలో తహతహ బైలుదేరింది. వాళ్ళ మొగాల్లో వ్యాకులత్వం గోచరించింది. పెదవులు బిగబట్టిన వాళ్ళను చూచా. చిట్టచివరికి యుద్ధం ముగిసింది. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల్లోవున్న పది హేనులక్షలతో కలుపుకోని తక్కిన ప్రపంచంలోవున్న రెండుకోట్లముప్పై అయిదు లక్షల సంఖ్యాబలంగల అంతర్జాతీయ సోషలిస్టులనుగూర్చి ఆయన విపులీకరించాడు.

“ 1 కోటి 50 లక్షల సంఖ్యాబలంకల ఇటువంటి సైన్యం, పాలకుల్ని పాలక వర్గాల్ని నిలవేసి తమ గతేమిటో నిర్ధారించుకొనేటట్లు చేస్తుంది. మీకు దిక్కులేదు ! మీ దగ్గరఉన్నదంతా మాకుకావాలి. మీ దగ్గరున్నదంతా మేం స్వాగతించేసుకొనేదాకా తృప్తిచెందం. అధికార పాశాలూ, మానవహతి గమ్యస్థానం మా చేతుల్లోకి రావాలి. ఇవిగో మా చేతులు- ఇవి చాలా ఒలివ్వుమైనవి. మీ ప్రభుత్వాన్ని, మీ భవనాల్ని, మీ సర్వసంపదల్ని మీ దగ్గరనుంచి గుంజుకోబోతున్నాం. ఆ రోజుతో చేలాపనిచేసే రైతుమాదిరిగా, మీ పట్టణాల్లో అర్ధాకలితో నీరసించిపోయి పనిచేసే గుమాస్తామాదిరిగా, మీరూ మీ తిండికోసం పరిశ్రమిస్తారు. మా చేతులివిగో ! ఇవి చాలా పటిష్టమైన హస్తాలు ! ఇది ఈవిప్లవ సైన్య నినాదం” అని అన్నాడాయన.

ఇట్లా మాట్లాడుతూ ఆయన తన బ్రహ్మాండమైన భుజస్కంధాలనుంచి రెండు చేతులూ చాచాడు. గుఱ్ఱపునాడాలుకొట్టే ఆయన చేతులు గద్ద గోళ్ళవలె గాలిని పిసికేస్తున్నాయ్. తన ప్రేక్షకుల్ని చీల్చిచెండాడి అణగ దొక్కడానికన్నట్లుగా బారలుచాచిన చేతుల్తోఉన్న ఆయన, ప్రబల కార్మిక తేజోమూర్తి. శక్తిమంతమైన, సుపుష్టమైన, భయాత్మకమైన విప్లవమూర్తి ముందట శ్రోతలందరూ భీతావహులై, కుంచించుకుపోవడం నేను గమనించా. స్త్రీలందరూ పూర్తిగా కృంగిపోయారు. వాళ్ళ మొగాలమీద భయం తాండవమాడుతోంది. మొగవాళ్ళ విషయంమాత్రం అట్లాలేదు. వాళ్లు సోమరిపోతులైన ధనికులుకారు. కార్యోన్ముఖులైన భాగ్యవంతులు. వాళ్లు యోధులు. గొంతుల గొణగొణ ధ్వనులు జైలుదేరి కొంతకాలం గాలిలో అటూ ఇటూ ఊగులాడి తర్వాత చప్పబడి ఊరు కొన్నయ్. ఆదిమ మానవుడిలోవున్న మాధ్యద్వేషకాటిల్యాలకు ప్రతిచిహ్నమైన గుఱ గుఱ ధ్వని అది. ఆరాత్రి ఈ గుఱగుఱ ధ్వనిని అనేక పర్యాయాలు

విన్నా. తామే ఈ ధ్వనినిచేస్తున్నామన్నజ్ఞాత్వా వాళ్ళకేకోళానాలేదు. అది వాళ్ళకు తెలియకుండానే బైలుదేరిన తోడేళ్ళ గుఱ గుఱ ధ్వని. ఆ క్షణంలో నేనువాళ్ళ మొగాల్లో ఏర్పడ్డ కారిన్యాన్ని, వాళ్ళ కళ్ళల్లో మెరసిన యోధ కాంతినీ చూచా. వాళ్ళు సర్వసులభంగా తమ ప్రపంచాధిపత్యాన్ని వదులుకో రన్నదికూడా బాగా అర్థమైంది.

ఎన్నెప్పుడు తన ఎదురుదాడిని సాగించాడు. పెట్టుబడిదారీవర్గం, సమాజంపై దురధికారం చెలాయించినందువల్లనే అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాల్లో 15 లక్షల విప్లవవాదులు ఏర్పడడానికి కారణమని నిందారోపణచేశాడు. ఉపకరణాలుగానీ, యంత్రాలుగాని లేకుండా శక్తిని ఉత్పత్తిచేసే సహజస్తావ ర్థ్యంగల నేటి అనాగరిక మానవుల ఆర్థికపరిస్థితిని, గుహానివాసియైన అదిమ మానవుడి ఆర్థికస్థితిని రేఖామాత్రంగా చిత్రించాడు. తర్వాత ఆయన, యంత్రాల అభివృద్ధినీ, సాంఘిక నిర్మాణాన్నీ తెలియజేసి, అందువల్ల ఈ రోజున నాగరిక మానవుని ఉత్పత్తిశక్తి అనాగరిక మానవుడి శక్తికన్నా వేయి రెట్లు పెరిగిందని చెప్పాడు. “వెయ్యిమందికి కావలసిన ఆహారాన్ని ఏడు గురు ఉత్పత్తిచేయగలరు. ఒక్కవ్యక్తి, రెండువందలయూభైమందికి సరిపడే చెప్పల్ని బూట్లనూ చేయగలడు. సమాజ సక్రమ యాజమాన్యంవల్ల నేటి నాగరిక మానవుడు గుహానివాసియైన అదిమమానవుడికన్నా ఎంతో ఉపయోగకారి అన్న విషయాన్ని దీనిమూలకంగా మనం నిర్ధారించవచ్చు. కానీ అతడట్లా ఉన్నాడా? పరిశీలిద్దాం. ఈనాడు సంయుక్త రాష్ట్రాల్లో 150 లక్షల మంది దరిద్రజీవనం చేస్తున్నారు. దరిద్రజీవనం అంటే ఆహారంలేనగదువల్ల, సామాన్యమైన క్రామికశక్తి నిర్వహించడానికి వీలులేని బ్రతుకన్నమాట. కార్మిక శాసనం అనే తతంగం ఉన్నప్పటికీ ఈనాడు సంయుక్తరాష్ట్రాల్లో 30 లక్షల మంది పనిచేసే పిల్లలున్నారు. పన్నెండు సంవత్సరాల్లో వీళ్ళ సంఖ్య రెట్టింపవుతుంది. ఈ సందర్భంలోనే, సమాజ

యాజమానులైన మిమ్మల్ని ఒక ప్రశ్న అడుగుతా. 1910 వ సంవత్సరంలోని జనాభాలెక్కల్ని మీరెందుకు ప్రకటించలేదు? మీరు భయపడ్డారని నేను సమాధానం చెబుతున్నా. ఇప్పటికి సంఘటితమౌతున్న విప్లవం, ఆ నికృష్ట జీవితసంఖ్యలవల్ల ఇదివరకే ముంచుకు వచ్చేసి."

“నేను మొదట్లోచేసిన ఆరోపణకు మళ్ళీవస్తా. ఆధునిక మానవుని ఉత్పత్తికి గుహానివాసియైన ఆదిమమానవుని కి కన్నా వెయ్యింతలు ఎక్కువైనప్పుడు, ఈ నాడు సంయుక్త రాష్ట్రాల్లో, తగిన ఆహారం, తగిన వసతి లేకుండా అల్లా దే బిల్లా అంటూండే 150 లక్షల మంది అనాథులెందుకున్నారు? ఈ నాడు సంయుక్త రాష్ట్రాల్లో 80 లక్షల బాలకార్యకులెందుకున్నారు? పెట్టుబడిదారీవర్గం అక్రమ యాజమాన్యంవహించింది. ఇది సరైన నిందారోపణ. ఆదిమ గుహానివాసికన్నా ఆధునిక మానవుడు నికృష్టజీవితం గడుపుతున్నందువల్ల, ఇతడి ఉత్పత్తికి ప్రాచీనుడికన్నా వేయిరెట్లు అధికమన్న యదార్థాలవల్ల, పెట్టుబడిదారీవర్గం దుష్టాధికారం చేసిందని తేల్చడంతప్ప మరో సమాధానంచెప్పడం సాధ్యంకాదు. నాపై అధికారంచలాయించే మీరే అక్రమయాజమాన్యం వహించారు. స్వార్థంతో ఘోరంగా మీరు దురధికారంచేసారు. ఈవిషయంమీద మీ మొత్తంవర్గం సంయుక్తరాష్ట్రాల్లో ఉండే ఈ 15 లక్షల విప్లవాదులకు సమాధానం చెప్పలేనట్లే, ఈ రాత్రి, ఇక్కడ, మీరు నాకు ముఖాముఖంగా సంతృప్తి కరంగా సమాధానం చెప్పలేరు. మీ రొక్క అక్షరంముక్క సమాధానం చెప్పలేరు. సమాధానం చెప్పమని నేను మిమ్మల్ని సవాలు చేస్తున్నా. వైగా ఇప్పుడు ఇంకో విషయంగూడా ధైర్యంతో చెబుతున్నా. నేను నా ఉపన్యాసం పూర్తిచేసిన తర్వాత మీరు సమాధానం చెప్పలేరు. తదితర విషయాన్ని గురించి మీరు తగినంత పదజాలంతో మాట్లాడినా, ఈవిషయానికి వచ్చేటప్పటికి మీ నాలుకలాడవు."

“మీరు మీ యాజమాన్యంలో దెబ్బతిన్నారు. మీరు నాగరికతను కసాయిదుకాణం చేపారు. మీ రింతకాలం అంధులుగా, దురాశాపరులుగా ఉన్నారు. (ఇవ్వాలేమాదిరిగానే) సిగ్నూయెగ్నూలేకుండా లేచి శాసనసభల్లో పిల్లాజిల్లా పనిచెయ్యకపోతే లాభాలురావడం దుస్సాధ్యం అని ప్రకటించారు. నేను చెప్పేమాటల్నే మీరు ఆధారంగా తీసుకోవద్దు. మీరు వ్యతిరేకంగా అంతా రికార్డులు ఉంచిన. మధురాదర్శాల్లో, ప్రియ సుభాషితాల్లో మీరు మీ చైతన్యాన్ని జోక్యోట్టుకున్నారు. అధికారంతో, విశ్వర్యంతో మీరు కొవ్వొక్కారు. విజయగర్వంతో మడించారు. తేనెతుట్టెచుట్టూ మూగి ఉన్న సోమరిపోతు తేనెటీగల సమూహాన్ని సమూలంగా నాశనంచేయడానికి, పరిశ్రమించే తేనెటీగలపైకి దూకినప్పుడు, సోమరిపోతు తేనెటీగలకున్న జీవితాశవంటిదే మీకు మమ్మల్ని గూర్చి ఉంది. సమాజయాజమాన్యంలో మీరు విఫలమైనారు. మీనుంచి యాజమాన్యం గుంజుకోవాలి. తదితరమైన శ్రామికవర్గాన్ని కూడగట్టుకోని మీనుంచి యాజమాన్యం లాక్కుంటామని 15 లక్షల శ్రామికులూ చెపుతున్నారు. ఓ యజమానుల్లారా! ఇవీ విప్లవం! మీ చేతనైతే ఆపండి.” అన్నాడు.

కొంతకాలంవరకూ మనోహారంగా ఆ గదిలో ఎర్రెస్టు స్వరం ప్రతిధ్వనించింది. నేనిదివరకు విన్నట్లుగానే తర్వాత గొంతుల గుసగుసలు వినపడినై. కర్నల్ వాన్ గిల్బర్ట్ తమ్ము గుర్తించడానికని ఒక డజనుమంది గొడవచేస్తూ నిలబడ్డారు. మిస్ బ్రెంట్ వుడ్ భుజాలు కదలడం నేను చూశా. ఆమె ఎర్రెస్టునుచూచి పరిహాసంగా నవ్వుతూన్నదని అనుకున్నందున ఆక్షణాన నాకు కోపంవచ్చింది. తర్వాత అది నవ్వుకాదని, మూర్ఛ అని కనిపెట్టా. అదృష్టకరమైన ఈ ఫిలోమత్ క్లబ్బుకు ఈ పిట్టపిడుగును తీసుకువచ్చినందు కామె నిలువునా కంపించిపోయింది.

ఉక్కు పాదం.

కోపంతో కందగడ్డలాగా తయారైన మొగాల్తో మాట్లాడడానికి అను మతికోసం తనవేపుమాస్తా నిలబడ్డ ఆ డజనుమంది వ్యక్తుల్ని కర్నల్ వాన్ గిల్బర్ట్ చూడలేదు. ఆయన మొగమే క్రోధపూర్ణమై ఉంది. చేతు లూపు కుంటూ ఆయన అమాంతం లేచి నిలబడ్డాడు. ఒక్కక్షణం అర్థంపర్థంలేని మాటలేవో మాట్లాడాడు. అటుతర్వాత ఆయనోనుంచి వాక్ ప్రవాహం బయలుదేరింది. కానీ ఆ ఉపన్యాసం ఒక వందవేల డాలర్లు తీసుకొనే లాయరు ఉపన్యాసమూ కాదు, పూర్వంమాదిరిగా ఆలంకారికంగా మాట్లా డిన వ్యక్తి వాగ్ధోరణీకాదు.

“మిథ్యావాదాలమీద మిథ్యావాదాలు! ఒక్కగంటలో ఇన్ని అబద్ధాలవాదల్ను, నాజన్మో ఇంతవర కన్నడూ వినలేదు. పైగా, నీకో విషయం చెప్పాలి. నీవుచెప్పిన కొత్తవిషయం ఏమీలేదబ్బాయ్! నీవు పుట్టకముందే నేనీ విషయమంతా కాలేజీలో చదువుకున్నా. ఇంచుమించు రెండుశతాబ్దాలకు పూర్వమే నీ యీ సోషలిస్టుసిద్ధాంతాన్ని జీన్ జాక్వెస్ రూసో చెప్పాడు. నిజంగా, మళ్లీ మట్టిలోకి పోవడమిది! తల్లకిందు తత్త్వం! మన శారీరకశాస్త్రం ఇది కానిపని అని చెబుతోంది. మిడిమిడి జ్ఞానం అపాయకరమన్నమాట అక్షరాలానిజం. నీ పిచ్చి సిద్ధాంతాలద్వారా ఈ రాత్రిదానికి నీవు లక్ష్యమన్నది తేల్చావ్. మిథ్యావాదాలమీద మిథ్యా వాదాలు! నా జీవితంలో ఎన్నడూ ఇన్ని శుద్ధఅబద్ధవాదాల్తో ఇంతగా నాకు అసహ్యం కలగలేదు. అపరిపక్వమైన నీ సామాన్యీకరణ, నీ తెలివితక్కువ హేతువాదాల్తో మరీ ఏవగింపుకలిగింది!” అని వాన్ గిల్బర్ట్ బొబ్బపెట్టాడు. అతడు ద్వేషంతో చేతివ్రేళ్లు మెలిపెట్టుకుంటూ కూర్చున్నాడు. అడవాళ్ళ పెదవులమీద అంగీకార సూచకాలు నాట్యంచేసినై. మొగవాళ్ళదగ్గర్నుంచి దృఢాంగీకారాలు వచ్చినై. మాట్లాడడంకోసం చూడావుడిచేసే డజను మందిలో అరడజనుమంది ఒక్కసారే మాట్లాడడం ప్రారంభించారు. ఆ

గంద్రగోళం వర్ణించడానికి వీలేనిది. మిసెస్ పెర్సెన్ వైట్ విశాలకుడ్యా లిటు వంటి దృశ్యాన్నెప్పుడూ దర్శించలేదు. వీళ్లు మెత్తగా కనపడే పారిశ్రామిక అధిపతులు ! వీళ్లు సామాజికాధి. నేతలు ! సాయంకాలపునున్ను బుస్సులు కొట్టే అనాగరికులు వీళ్లే ! వాళ్ల ముల్లెలకోసమని ఎన్నెన్ను చేతులు చాచే టప్పటికి వాళ్లు నిజంగా నిలువునా కంపించిపోయారు. ఆయన రెండు చేతులూ, లక్షల విప్లవవాదుల నేతుల్లాగా వాళ్ల కళ్ళకు సాక్షాత్కరించివై.

కానీ ఎన్నెన్నుమాత్రం ఇటువంటి క్లిష్టపరిస్థితులలోగూడా మనస్థైర్యాన్ని కోల్పోలేదు. కర్నల్ వాన్ గిల్బర్ట్ కూర్చోనీ కూర్చోకముందే ఎన్నెన్ను అమాంతంగా లేచి ముందుకువచ్చాడు.

“తేపకొక్కడు !” అని ఆయన వాళ్ళను గర్జించాడు. విశాలమైన ఆయన ఊపిరితిత్తులలోనుంచి వచ్చిన ఈ గర్జారావం, మానవ జంఝానిలాన్ని మ్రుంగేసింది. కేవలం తన మూర్తిత్వంవల్లనే గంద్రగోళాన్ని అరికట్టి ప్రశాంతాన్నేర్పర్చాడు.

“తేపకు ఒక్కడు,” అని ఆయన ప్రశాంతంగా మళ్ళీ అన్నాడు. “కర్నల్ వాన్ గిల్బర్ట్కు సమాధానం చెప్పనియ్యండి. తర్వాత మిగిలిన మీరంతా వద్దరుగాని. కానీ ఒక్కొక్కళ్ళు ఒక్కొక్కసారి అన్నసంగతి జ్ఞాపక ముంచుకోండి. మంచి ప్రదర్శనాలిక్కడ పనికిరావు. ఇగేమీ ఫుట్ బాల్ రంగస్థలంకాదు.”

“ఇక మీవిషయం” అంటూ ఆయన కర్నల్ వాన్ గిల్బర్ట్ వేపు తిరిగి తన సుభాషణ కొనసాగించాడు. “నేను చెప్పిందానికి మీరేమీ సమాధానం చెప్పలేదు. నామేధశ్యక్తినిగూర్చి మీరు కేవలం ఆగ్రహ పూరితమైన పిడివాదం చేసారు. మీరుచేసే పనిలో మీకది ప్రయోజనకారి కావచ్చు. కానీ నాతో మీరట్లా మాట్లాడలేరు. చేతిలో టోపీపెట్టు

ఉ క్కు పా దం.

కోని నా కూలీమొచమనిగాని, నేను పనిచేసే యంత్రించుచి నన్ను కాపాడ
మనిగానీ దేవునిచే కార్మికుణ్ణిగాదు. కూలీ బానిసల్లో వ్యవహరించేటప్పుడు
మినహా, మీరు నాతో వ్యవహరించేటప్పుడు సత్యంవిషయంలో మొండిగా
ఉండటానికి వీల్లేదు. వాళ్లు మీకు ఎదురు సమాధానంచెప్పడానికి సాహ
సించరు. ఎందుకంటారా? మీవేతుల్లో వాళ్ల తిండి తిప్పలూ, వాళ్ల జీవితాలూ
ఇరుక్కుపోయినై. ”

“ నేను పుట్టకముందే మీరు కాలేజీలో నేర్చుకొన్నామని చెప్పిన
'మళ్ళీ మట్టిలోకే' అన్న సిద్ధాంతానికివద్దాం. అనుమతించండి. దీనివల్ల
మీరు ఓనమాలుకూడా నేర్చుకోలేదని చెబుతున్నా. గణితకాస్త్రనిభేదాలలో
జైబులుకేమాత్రం సంబంధం ఉందో సోషలిస్టు సిద్ధాంతానికి ప్రకృతికి అటు
వంశి సంబంధం ఉంది. వ్యాపారజగత్తు మినహాయిస్తే, మీ వర్గం శుద్ధ
మొద్దు అని నేనన్నా. అయ్యా! మీరు మీ తెలివితేటలద్వారా నా ప్రక
టనకు సాక్షిభూతులైనారు. ”

తన వందవేలడాలర్ల లాయరును జరిగిన తీవ్రప్రతిఘటనకు మిస్ బ్రెంట్
వుడ్ తమాయించుకోలేకపోయింది. ఆమె మూర్ఖ భయంకరంగా పాణ
మించింది. ఆమె పిచ్చి పిచ్చిగా నవ్వడం, ఏడవడం ప్రారంభించింది.
ఆమెను తక్కినవాళ్లు సహాయంపట్టి ఆ గదిలోనుంచి తీసుకువెళ్లారు. అప్పటి
కది నయమే. ఎందుకంటే ముందున్నది ముసళ్ళ పండుగ.

మధ్యలోవచ్చిన ఆటంకం తొలగిపోయిన తర్వాత ఎన్నెన్నో మళ్ళీ
ఉపక్రిమించాడు. “ నామాటే ఖాయమని తీసుకోవద్దు. స్వయంగా
మీ సాధికారవచనాలే, మీరు తెలివితక్కువ దద్దమ్మలని ఏకగ్రీవంగా రుజువు
చేస్తయ్. మీరు స్వయంగా అద్దెకుతెచ్చుకొన్న విజ్ఞానప్రదాతలే మీది
తప్పని చెపుతారు. నెమ్మదస్తుడైన మీ సాంఘికకాస్త్ర కనిష్టసహాయ ఉప

న్యాసకుడి దగ్గరికేపోయి, 'మళ్ళీ ప్రకృతికే' అన్న రూసో సిద్ధాంతానికీ, సోషలిస్టు సిద్ధాంతానికీ భేదమేమిటని అడగండి. మీ ధనికవర్గశ్రేష్ఠప్రామాణిక రాజకీయార్థికశాస్త్రజ్ఞుల దగ్గరికీ, సాంఘికతత్వవేత్తల దగ్గరికీ పోయి అడగండి. మీరు పోషించే పుస్తకభాండాగారాల బీరువాల్లో దాచి ఉంచిన పుస్తకాల్లో ఈ విషయానికి సంబంధించిన గ్రంథాలు తెచ్చి దాన్లో ఉన్న ప్రతిపుటనూ పఠించండి. 'మళ్ళీ ప్రకృతికే' అన్నదానికీ, సోషలిజానికి ఏమీ సామ్యంలేదనే; ఇన్నీ ఇచ్చే వీక్షకసమాధానం. పైగా, 'మళ్ళీ మట్టికే' అన్న సిద్ధాంతం, సోషలిస్టు సిద్ధాంతం పరస్పర వ్యతిరేక సిద్ధాంతాలని అవన్నీ ముక్తికంఠంతో జవాబిస్తున్నాయి. నేనింతకుముందు చెప్పినట్టుగా నామాటనే విశ్వసించవద్దు. మీ రేజన్మానా చదవని మీ సొంతపుస్తకాల్లోనే మీ తెలివితక్కువతనం అక్షరనిక్షిప్తమై ఉంది. ఇక మీ తెలివితక్కువతనానికి సంబంధించినంతవరకూ, మీరు మీ వర్గానకంతకూ సాక్ష్యంగా ఉన్నారు."

"కర్నూల్ వాన్ గిల్బర్ట్ మహాశయా! మీకు న్యాయశాస్త్రం, వ్యాపారం తెలుసు. కార్పోరేషన్ల కట్టా సేవచేయాలో, చట్టాన్ని మలచి లాభాలెట్లా ఎక్కువచేయాలో మీకు తెలుసు. అది మంచిదే. దానికే అంటిపెట్టుకొని ఉండండి. మీరు పేరుకొక మనిషి, ఘటికులైన న్యాయవాదులు. కానీ మీకు చారిత్రక విషయంలో ప్రవేశంలేదు. మీకు సాంఘికశాస్త్రంయొక్క తూర్పు పడమరాకూడా తెలియదు. మీ జీవ శాస్త్రం ఇత్వాకుల కాలంనాటిది."

ఇక్కడ కుర్చీలో కర్నూల్ వాన్ గిల్బర్ట్ గిలగిల్లాడిపోతున్నాడు. గదంతా పరిపూర్ణప్రశాంతంగా ఉంది. ప్రతివ్యక్తి మంత్రబద్ధుడై, పక్షపాతం వచ్చినట్లయిపోయి చలనంలేకుండా కూర్చున్నాడు అని చెప్పవచ్చు. కోర్టులో ఏ కర్నూల్ వాన్ గిల్బర్ట్ లేస్తే జడ్జీలునైతం గజగజా వణికిపోతారో, అటువంటి ఘటికుడైన కర్నూల్ వాన్ గిల్బర్ట్ జరిగిన, ఇటువంటి భయంకర మహాఘోర

ఉ క్కు పా దం.

ప్రస్తావన ఇంతకుముందెన్నడూ విన్నదీకాదు - కలలో గూడా ఉహించిందికాదు - నమ్మటానికిగూడా శక్యమైందికాదు. కానీ ఎన్నెప్పుడు ప్రతికక్షికి నిలవడానికి నీడ ఇవ్వడు.

“ఇది మిమ్మల్ని అధిక్షేపించడానికి కాదనుకోండి. ఏ వ్యక్తి వృత్తి ఆ వ్యక్తిది. మీరు మీవృత్తికే కట్టుబడి ఉండండి. నేను నావృత్తికి అంటి పెట్టుకొని ఉంటా. మీరు ప్రత్యేకత్వాన్ని సంపాదించారు. చట్టానికి సంబంధించిన విజ్ఞాన విషయం వచ్చినప్పుడు, చట్టాన్ని ఎంత బాగా త్రోసి రాజనవచ్చో, లేక కార్పొరేషన్లను దోచుకోడానికి క్రొత్తచట్టాన్ని లాభ దాయకంగా ఎట్లా ఉపయోగించుకోవచ్చో, అన్న విషయంవచ్చినప్పుడు నేను మీ పాదాక్రాంతుణ్ణి వుతా. కానీ, నా వృత్తియైన సాంఘికతత్త్వవిషయం వస్తేమటుకు, మీరు నాపాదధూళినాశ్రయించాల్సిందే. దీన్ని జ్ఞాపకం పెట్టుకోండి. మీ న్యాయశాస్త్రం ఒక్కరోజుకు సంబంధించిన సాధనమాత్రమే. మీరు ఆ సాధనతో ఒక్కరోజుకన్నా ఎక్కువ ఉండటానికి అనర్హులు అన్నదిగూడా గుర్తుంచుకోండి. కాబట్టి చారిత్రక విషయాలమీదా, సాంఘిక విషయాలమీదా మీరు చేసిన కుతర్కాలూ, తొందరపడి ఉక్రోశంతో చేసిన సిద్ధాంతీకరణలూ వృధా కంఠపోష.” అన్నాడు ఎన్నెప్పుడు.

ఎన్నెప్పుడు ఒక్కక్షణం ఆగి, కోపంతో నల్లబారి ముడతలుబడ్డ అతని మొగం, దడదడ కొట్టుకొంటున్న అతని గుండె, వణకుతున్న అతని శరీరం, కోపంతో పిడికిలి బిగుస్తూ లెరుస్తూ ఉన్న అతని లెల్లనివేతులూ. పరిశీలిస్తూ, అతణ్ణిగూర్చి సాలోచనగా చూసాడు.

“ఊపిరి పీల్చుకుంటూనికి మీకు కొంత వ్యవధి కావాల్సివట్లున్నది. నేను మీకా అవకాశం ఇస్తా. నేను మీ వర్గంపై నిందారోపణచేశా. నేను చేసిన నిందారోపణ తప్పని చూపించండి. ఆధునిక మానవుడి నికృష్ట

జీవితాన్ని ఎవరి శ్రమశక్తి లేకపోతే లాభాలురావడానికి అవకాశంలేదో ఆ సంయుక్తరాష్ట్రాల్లో ఉన్న 80 లక్షల బాలబానిసల్ని, అర్ధాకలితో, గోచిపాతల్తో ఆకాశంక్రింద తలదాల్చుకొనే 150 లక్షల ప్రజల్ని మీకు ఎత్తిచూపించా. సాంఘిక నిర్మాణంద్వారా, యంత్రోపయోగం వల్ల ఆధునిక మానవుడి ఉత్పత్తిశక్తి, గుహానివాసియొక్క ఉత్పత్తిశక్తికన్నా వేయిరెట్లు గొప్పదనికూడా చూపించా. ఈ రెండు సత్యవిషయాల వల్ల పెట్టుబడిదారివర్గం అక్రమయజమాన్యం వహించి దన్నది తప్ప మరో సారాంశం తీయడానికి వీలేదని ఉద్ఘాటించా. ఇదీ నా నిందారోపణ. ప్రత్యేకంగా అడుగడుగునా దీనికి సమాధానం చెప్పండని మిమ్మల్ని సవాలు చేశా. అంతేకాదు. నే నింకోటికూడాచేశా. మీరు సమాధానం చెప్పలేరని జోస్యం చెప్పా. నా అంచనా దెబ్బతీయడానికి మీకు అవకాశం ఉంది. నేను మాట్లాడింది అభూతకల్పన అని మీరన్నారు. కర్నల్ వాన్ గిల్బర్ట్ మహాశయా! ఆ భూతకల్పన ఏమిటో చూపండి! మీ మీదా, మీ వర్గంమీదా నేనూ, మా పదిహేనువందలవేల మిత్రులూచేసిన దోషారోపణకు సమాధానం చెప్పండి! ”

తాను అధ్యక్షతవహించాననీ, అవకాశం కావాలని ఆందోళనచేసే తక్కినవాళ్లకు మాట్లాడేందుకు అవకాశం ఇవ్వాలన్న సభామర్యాద తనకు ఉన్నదనీ కర్నల్ వాన్ గిల్బర్ట్ పూర్తిగా మరచిపోయాడు. అతడు చేతు లూపుకుంటూ తటాలునలేచి నిలబడ్డాడు. అతని ఆలంకారిక వచనాలూ, ఆత్మనిగ్రహం గాలిలో అంతర్ధానమైపోయినై. ఎన్నెన్నయొక్క చిన్న తనపు వయస్సు నొక్కసారీ, ఆయన ప్రజల్ని రెచ్చగొట్టేవాడని నిందిస్తూ ఒక్కొక్క సారి, శామికవర్గం దమ్మిడి విలువకూడాచేయని వృత్తి వాజమృగకం దని మొరటుగా దాన్నెదుర్కొంటూ మగొకసారి ఇట్లా అసందర్భంగా మాట్లాడాడు

“ చెప్పే విషయానికి అంటిపెట్టుకోకుండా తలా తోకాలేని సంభాషణచేసే మీవంటి లాయర్లు నేనింతవరకూ ఒకజ్ఞులునా చూడలేదు. నేను చెప్పిన విషయానికి, నా చిన్నతనపు వయస్సుకూ ఏమీ సంబంధంలేదు. అట్లాగే శ్రామికవర్గంయొక్క నిర్దోషత్వానికీ, నావయస్సుకూ సంబంధంలేదు. పెట్టుబడిదారీవర్గం దురభికారు చెబుతుందివని నేను ఆరోపించా. దానికి మీరు సమాధానం చెప్పలేదు. సమాధానం చెప్పడానికి ప్రయత్నంకూడా చేయలేదు. ఎందుకని? మీరు చెప్పే సమాధానంలేనందువల్లనేనా? ఇక్కడ సమావేశమైనవాళ్ళందరికీ నీవు మొనగాడివి. నేను తప్ప ఇక్కడున్న ప్రతివ్యక్తి మీ నోట్లనుంచి ఎటువంటి సమాధానంవస్తుందోనని గుటకలు మ్రింగుతున్నారు. ఎందుకంటే వాళ్లు చెప్పే సమాధానంలేదు. ఇక నావిషయమంటే, నేనింతకుముందు చెప్పినట్లుగా, మీరు సమాధానం చెప్పలేకపోవడమేకాకుండా, సమాధానం చెప్పడానికి ప్రయత్నంకూడా చేయరన్నది తెలుసు. ” అని ఎర్నెస్టు తనమీదకువచ్చిన ఎదురువాడికి సమాధానం చెప్పాడు.

“ ఇది సహించరానిది! ఇది అవమానం! ” అని కర్నల్ వాన్ గిల్బర్ట్ కోరిధంతో కేకపెట్టాడు.

“ మీరు సమాధానం చెప్పలేకపోవడం సహించరానిది. ” అని ఎర్నెస్టు గంభీరంగా మాట్లాడాడు. “ మేధాసంపత్తి విషయకంగా ఎవరూ అవమానింపబడరు. అవమానం అనేది ప్రకృతిసిద్ధంగా ఉద్రేకానికి సంబంధించింది. తెప్పరిల్లండి! సమాజంపై పెట్టుబడిదారీవర్గం అక్రమ యాజమాన్యం వహించిందని విజ్ఞానయుక్తంగా నేనుచేసిన ఆరోపణకు విజ్ఞానయుతంగా సమాధానమియ్యండి. ”

కర్నల్ వాన్ గిల్బర్ట్ కిమిన్నాస్తిగా కూర్చున్నాడు. ఎంతసాహసానికైనా తెగించేవాడికి, మాటల్తో ప్రతీకారంచేయలేని వ్యక్తి మొగం మీద

ద్యోతకమయ్యే కోపభూయిష్టమైన అహంభావ లక్షణాలు అతని మొగం మీద కనిపించినై.

“దిగుల్తో క్షుంగిపోవాకండి ! ఆ నిందారోపణకు మీ వద్దంలా ఏ ఒక్కవ్యక్తీ, ఇంతవరకూ సమాధానం చెప్పలేదన్న సత్యంతో ఊరట చెందండి !” అన్నాడు ఎర్నేస్తు. తర్వాత మాట్లాడదామని తహతహలాడే వాళ్ళవేపు తిరిగి, “ఇక మీకు అవకాశంవచ్చింది. నిష్పలు కూరి పించండి; కర్నల్ వాన్ గిట్ట ఇవ్వడానికి విఫలమైన సమాధానం ఇవ్వమని, మిమ్మల్ని సవాలుచేస్తున్నమాట మరచిపోవద్దు.” అన్నాడు.

ఆ చర్చలో చెప్పిన విషయమంతా వ్రాయడం అశక్యం. మూడు గంటల కాలంలో ఎన్నిమాటలు మాట్లాడవచ్చో నే నింతకు ముందు గ్రహించలేదు. ఏమైనా అది చాలా విజయవంతంగా ఉంది. తన ప్రత్యర్థులు రెచ్చిపోయినకొద్దీ కావాలని ఎర్నేస్తు వాళ్ళను మరింత రెచ్చగొట్టాడు. ఆయన విజ్ఞానమహోదధి. ఆయన తన నిశిత పదజాలంతో వాళ్ళను చీల్చి చెండాడు. వాళ్ల కుతర్కంలోని పాతసాట్లను ఎత్తిచూపించాడు. ఇది కుతర్కవిధానం. ఆ నిర్ణయానికీ, అసలువిషయానికీ సంబంధం ఆమడదూరం. ఏ సారాంశాన్నైతే మీరు రుజువుపర్చాలని ప్రయత్నించాకో, అది రెండవ సాధరణీకరణంలోనే నిగూఢమైఉంది. అసలు సాధరణీకరణమే సత్యదూరంగా ఉంది. ఇది శుద్ధతప్పు. అది ఊహామాత్రమే. దాని తర్వాతది, గ్రంథస్థమై నిశ్చితమైన సత్యసూత్రం మీద ఆధారపడినదానికి వ్యతిరేకమైన సిద్ధాంతం. ఈవిధంగా ఆచర్చ సాగింది. కొన్ని పర్యాయా లాయన గదకు బదులుగా కత్తిమూసి వాళ్ల భావనల్ని, ఊహల్ని ఎడాపెడా చీల్చి చెండాడు. ఆయన ఎప్పుడూ సత్యవిషయాల్ని చెప్పమని కోరాడు. కేవలం సిద్ధాంతాల మీద చర్చించడానికి నిరాకరించాడు. ఆయన చెప్పిన సత్యవిషయాలు వాళ్ళకు మ్రొంగరాని పచ్చి ఎలక్కాయలైతై. వాళ్లు కార్మికవర్గంమీదికి

దాడిచేసినప్పడల్లా “కుండ, చట్టిని నల్లగా ఉన్నావన్నట్లుగా; మీమొగమే మురిగ్గా ఉందని చెప్పడం నా నిందారోపణకు సమాధానం కానేకాదు.”

అని ప్రతిఘటించాడు. ఆయనింకా అక్కడున్న ప్రతివ్యక్తిని “మీవర్గం అక్రమ యాజమాన్యం వహించిందని నేనుచేసిన ఆరోపణకు మీరెందుకు సమాధానం చెప్పలేదు? మీ ఇతరవిషయాల్ని గురించి, ఇతరవిషయాలకు సంబంధించిన ఇతరవిషయాల్ని మాట్లాడారు కానీ నాకు సూటిసమాధానం చెప్పలేదు. మీకు సమాధానం చెప్పడానికి ఏమీ లేకపోయినందువల్లనేనా?” అని అడిగాడు.

చర్చంతా ముగింపుకువచ్చినతర్వాత విక్సన్ మాట్లాడాడు. ఆయనొక్కడే ప్రశాంతంగా ఉన్నాడు. తదితరుల కెవరికీ చూపని గౌరవాన్ని ఎన్నెన్ను ఆయనకు చూపించాడు.

“ఏరకమైన సమాధానం అవసరంలేదు. జరిగిన మొత్తం చర్చను ఆశ్చర్యంతో, విసుగుతో నేను ఆలకించాను. నావర్గానికి సంబంధించిన మహామహులారా! నాకు, మీతో విసుగెత్తిపోయింది. మీరంతా బళ్ళో పిల్లలమాదిరిగా పిచ్చిగా ప్రవర్తించారు. మీకు తెలియని నైతికశాస్త్రంలో జోక్యం కలగజేసుకోని, అధంశుధు తెలియని సామాన్య రాజకీయవాది బూకరించి పెడబొబ్బలు పెట్టినట్లుగా ప్రవర్తించారు. మీరంతా పరాజితులయ్యారు. మీరు కేవలం మాటలపసతో అర్థంపర్థంలేని గందరగోళంచేసారు. ఎల్లుగొడ్డుమీద ముసిరిన ఈగలమాదిరిగా అల్లరిచేసారు.” అని విక్సన్ ప్రశాంతంగా, గంభీరంగా మాట్లాడి, ఎన్నెన్ను చూపిస్తూ, “మహాశయులారా! అదిగో ఎల్లుగొడ్డు. మీ ఈగలమోత, దానిచెవులకు కాస్త చలనం కలిగించింది.”

“పరిస్థితి బాగా విషమించింది. నామాట నమ్మండి. ఆ ఎలుగు ఈ రాత్రి మనల్ని త్రొక్కివేయడానికి తన పంజావిప్పి పైకి లంఘించింది.

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాల్లో 1500 లక్షల విప్లవవాదులున్నారని చెప్పాడు. అది సత్యం. మన ప్రభుత్వాల్ని, మన రాజప్రాసాదాల్ని, ఇంకా తదితర మైన మన దేవేంద్రభోగాల్ని ఊడబెరుక్కోవడం వాళ్ల ఉద్దేశ్యం అని చెప్పాడు. ఒకమార్పు - ఒక గొప్పమార్పు సమాజంలో వస్తోంది. కానీ అదృష్టవశాత్తూ, ఈ ఎలుగు ఊహిస్తున్న మార్పు మాత్రం అదికానుండా ఉంటే చాలా మంచిది. మనల్ని అణగత్రొక్కేస్తానని ఆ ఎలుగు చెప్పింది. మనమే ఆ ఎలుగును మట్టిగిస్తేనో ? ”

ఆ పెద్ద గదిలో బాగా అలజడి జైలుదేరింది. ఔనన్నట్లు ఒకళ్లు కొకళ్లు తలలూపుకొన్నారు. వాళ్ళ మొగాలు గంభీరమైనై. వాళ్లంతా యోధులు. అది ముమ్మాటికీ తథ్యం.

“ కానీ, మాటల అలజడితో మనం ఎలుగును త్రొక్కివేయలేం, ” అని మిస్టర్ విక్సన్, ఏమాత్రం ఆవేశంలేకుండా ప్రశాంతంగా తన ఉపన్యాసాన్ని కొనసాగించాడు. “ మనం ఎలుగుబంటిని వేటాడుతాం. మనం ఎలుగుకు మాటల్తో సమాధానం చెప్పం. మనం చెప్పే సమాధానం ఆయుధాల్తోటే. మనం అధికారంలో ఉన్నాం. దీన్నెవరూ కాదనరు. ఈ అధికారప్రాబల్యంద్వారా, మనం ఇంకా అధికారంలోనే ఉంటాం.”

ఆయన వెంటనే ఎర్నేస్తువైపు తిరిగాడు. అదొక నాటకసన్నివేశం లాగా ఉంది. “ ఇక మా సమాధానం ఇది. నీతో మేం మాటల్తో వ్యర్థ కాలక్షేపంచేయం. మీరు మీ బలిష్టాలైన హస్తాల్తో మా సౌధాలకోసం, మా సౌభాగ్యంకోసం మా మీదికి విరుచుకుపడ్డప్పుడు, బలం అంటే ఏమిటో మీకు మేం రుచిచూపిస్తాం. గుసాకుల, బాంబుల, టాంకుల భయంకర గర్జారావాల్లో మా సమాధానం మీకు వినిపిస్తుంది. మీ విప్లవాదులందర్నీ మా పాదాలక్రింద చీమల్ని రాచేసినట్లు రాచేస్తాం. మేం మీ మొగాల మీదగా త్రొక్కుకుంటూపోతాం. ఈ ప్రపంచం మాది. మేం దీనికి

ఉ క్కు పా దం.

అధి నేతలం. ఇది మా అధీనంగానే ఉండిపోతుంది. ఇక శాశ్వతమైన విషయానికి వద్దాం. చరిత్ర పౌరసంబంధించి వాళ్లు అధోగతిగానే ఉన్నారు. నేను చరిత్రను సక్రమంగా అధ్యయనం చేశా. నేనూ, నాకు సంబంధించినవాళ్లూ, మా తర్వాతవచ్చేవాళ్లూ అధికారంగా ఉన్నంతవరకూ, వాళ్లు అధోగతిగానే ఉంటారు. ఒక్కటే పదం ఉంది. అది ఆర్మి పదాల్లోకి రాజా పదం. ఆ మాట - 'అధికారం.' దేవుడుగాడు, ధనదేవతగాడు, అధికారం. ఈ మాట మీ నాలుకమీద నిత్యతాండవం చేసేటట్లుగా దీన్ని మీరు శతసహస్ర పర్యాయాలు ఉచ్చరించండి. ”

“నాకు సమాధానం లభించింది. ఇవ్వదగ్గ సమాధానం అనొక్కటే. అధికారం. శ్రామిక వర్గానికి సంబంధించిన మేనూ బోధించే దేదే. మాకు తెలుసు. రుజుత్వానికి, ధర్మానికి, మానవత్వానికి సంబంధించిన విషయాలు మిమ్మల్నేమాత్రం కదిలించవన్న విషయం మా కఠినానుభవాలవ్వారా బాగా తెలుసుకున్నాం. దరిద్రజీవుల మొగాలమీదగా నడచిపోయే మీ పాదాలెంత కఠినంగా ఉంటాయో, మీ హృదయాలు అంత శిలామయాలు. కాబట్టే మేం అధికారాన్ని ప్రబోధించాం. ఎన్నికలరోజున మా బాలెట్ అధికారంవ్వారా మీ దగ్గరనుంచి ప్రభుత్వాన్ని పడగొంజుకొంటాం-” అని ఎర్నెస్టు ప్రకాంతంగా మాట్లాడాడు.

“ఎన్నికల రోజున మీరు అత్యధికబలాన్ని సంపాదిస్తేమాత్రం మేం? బాలెట్ పెట్టేవ్వారా మీరు ప్రభుత్వాన్ని స్వాధీనం చేసుకున్నప్పుడు, దాన్ని మీ పరంచేయడానికి మేం నిరాకరిస్తామనుకో.” అని మిప్టర్ విక్సన్ మధ్యలో ఒక సవాలు విసిరాడు.

“ఆ విషయంకూడా మేం ఆలోచించాం. మేం మీకు ఆయుధాల ద్వారా తగ్గ సమాధానం చెప్తాం. పదాలన్నిటోకీ అధికారం రాజా పదం అని మీరన్నారు. మంచిది. అది అధికారంగానే వుంటుంది. బాలెట్

పెట్టెవ్వారా మేం అత్యధిక బలంతో విజయాన్ని సాధించినగోజున,
రాజ్యాంగపద్ధతులద్వారా ప్రశాంతంగా మేం ఆక్రమించుకొన్న ప్రభుత్వాన్ని
మీరు మాకు అప్పగించడానికి నిరాకరించిననాడు, మీరేందేస్తారు అని మీరు
మమ్మల్ని ప్రశ్నించారు. ఆ నాడు, బాంబులు, తుపాకులు, టాంకులు,
తదితరమైన మారణాయుధాలద్వారా మేం మీరు తిరుగు సమాధానంచెస్తాం”
అని నేను చెబుతున్నా.

“మీరు మానుంచి తప్పించుకుపోలేరు. మీరు చరిత్రను సరైనదృష్టితో
చదివారన్నది నిజమే. చరిత్ర ప్రారంభంనుంచీ శ్రామికులు అధోగతిలో
ఉన్నారన్నదీ యథార్థమే. మీరూ, మీ వాళ్లూ, మీ తర్వాత వచ్చే
వాళ్లూ అధికారంలో ఉన్నంతవరకూ, శ్రామికులు అధోగతిలోనే ఉంటా
రన్నది కూడా సత్యమే. నేను మీతో ఏకీభవిస్తా. మీరు చెప్పిందంతా
నేను అంగీకరిస్తా. అధికారం తీర్చిస్తుంది. ఎప్పుడూ తీర్పుచెప్పేది అధి
కారమే. అది వర్గపోరాటం. పూర్వ భూస్వామ్య ఆడంబరాన్ని మీ
వర్గం క్రిందికి లాగేసినట్లుగానే, మా శ్రామికవర్గం, మీ పెట్టుబడిదారివర్గాన్నీ
అధఃపతనం చేస్తుంది. మీరు ఎంత నిర్దుష్టంగా చరిత్రను పఠించారో, అంత
నిర్దుష్టంగానూ జీవకాస్త్రాన్నీ, సాంఘికకాస్త్రాన్నీ చదివితే, నేను వర్ణించిన
ఈ అంతిమ ఫలితం తప్పించుకోడానికి వీలేనిదని మీకే స్పష్టమౌతుంది.
ఒకటూ, పదా, వెయ్యిసంవత్సరాలూ అన్నది ముఖ్యంగాదు. మీ వర్గం
తప్పుకుండా అధఃపతనమౌతుంది. అదికూడా అధికారంద్వారానే జరుగు
తుంది. మా మనస్సులుకూడా దాంతో మమేకమైపోయేటంతగా, శ్రామిక
వర్గానికి సంబంధించిన మేం, ఆ పదాన్ని అనేక పర్యాయాలు జపించాం.
అధికారం. అది రాజా పదం.” అని ఎర్నేస్తు సమాధానం చెప్పాడు.

ఈ విధంగా ఫిలోమత్స్సో ఆ రాత్రి గడిచింది.

ఠిపాటికి, ముంబరాబోయే పరిస్థితుల్ని గూర్చిన హెచ్చరికలు మాకు
 శరవేగంతో వుప్పతిప్పలుగా వస్తున్నయ్. సోషలిస్టుల్ని, కార్మిక నాయకుల్ని తన
 ఇంట్లో సమావేశపర్చడం, బహిరంగంగా సోషలిస్టు సభలకూ సమావేశాలకూ
 హాజరుకావడంలాగల ఉద్దేశ్యమేమిటని మానాన్నను ఎర్నెస్టు ప్రశ్నించాడు.
 తననుగురించి ఇంతశ్రమ తీసుకొంటున్నందున మానాన్న ఎర్నెస్టునుగూర్చి
 కేవలం పరిహాసంచేసి ఊరుకొన్నాడు. ఈ కార్మికవర్గ నాయకుల్తో,
 మేధావుల్తో కలిగిన పరిచయంద్వారా నామటుకు నేను, ఇంకా చాలా విష
 యాలు గ్రహిస్తున్నా. కార్మికవర్గ ప్రపంచానికి సంబంధించిన యధార్థ
 పరిస్థితుల్ని అవగాహన చేసుకొంటున్నా. నాఎదుట విశ్వరూప సాక్షా
 త్కారంచేసిన అనంతమైన తాత్త్విక, శాస్త్రీయ సామ్యవాద సారస్వతాన్ని
 చూచి కొంచెం భయపడ్డప్పటికీ, నాకు పరిచయమైన నిస్వార్థత్వానికీ, ఉన్నతా
 దర్శాలకూ అత్యంత ప్రమాదాన్ని చెందా. త్వరత్వరగా అవగాహన చేసు
 కొంటున్నా. కానీ, అప్పటి మాపరిస్థితిలో ఉన్న ప్రమాదాన్ని గుర్తించ
 కల్గినంత త్వరగామాత్రం అర్థంచేసుకోలేదు.

హెచ్చరికలు వస్తున్నయ్. కానీ వాటిని నేను ఖాతరుచెయ్యలేదు.
 ఉదాహరణ కొక్కవిషయంచూద్దాం. విశ్వవిద్యాలయం ఉన్న ఈ పట్ట
 ణంలో శ్రీమతులు పెర్టెన్ వైత్, విక్సన్లు సమాజంలో గొప్ప ప్రాబల్యాన్ని
 సంపాదించారు. వారివల్ల, నేను చాలా మందడుగువేసేదానిననీ, ఆత్మ
 స్థైర్యంకల యువతిననీ, అధిక ప్రసంగిననీ, ఇతరవిషయాల్లో పిలువని పేరం
 టంగా తయారయ్యే తుంటరిననీ జనంలో ఒక అపోహ ఏర్పడింది. జాక్సన్
 చేతివిషయంలో, పరిశీలనార్థంగా నేను వహించిన పాత్రనుబట్టి వాళ్ళల్లో

ఇటువంటి అభిప్రాయాలు వీర్పడడం అసహజమేమీ కాదులే అనుకొన్నా. కానీ, సంఘంలో అటువంటి ప్రాబల్యాన్ని సంపాదించిన మధ్యవర్తుల హోదాలో ఉన్న ఆ ఇద్దరు కలిగించిన ఈభావంవల్ల కలిగే ఫలితాన్ని నేను తక్కువ అంచనా వేసుకొన్నా.

నిజమే. సర్వసాధారణంగా నాతో దోస్తీగా తిరుగుతూండే స్నేహితు బృందం నాకు దూర దూరంగా తొలిగిపోతున్నారన్న విషయం గమనించా. కానీ, నేను ఎన్నెప్పుడు పెండ్లిచేసుకోడానికి చేసుకొన్న నిశ్చయానికి, నా చుట్టూ తిరిగేవాళ్లలో ఉన్న దృఢ అంగీకారంవల్లనే ఇది జరిగిందని సమాధానపడ్డా. నా వర్గానికి సంబంధించిన ఈ సాధారణవైఖరి అయత్న కృతంకాదు, దీనివెనుకాల పెద్ద గూడుపురాణీ ఉందనీ కొన్ని గోజుల తదనంతరం నాకు ఎన్నెప్పుడు విస్పష్టంచేసే తర్వాతగాని నాకు అసలు సంగతి తెలియలేదు. “నీ వర్గానికి సంబంధించిన శత్రువుకి నీవు ఆశ్రియం ఇచ్చావ్. ఆశ్రయమివ్వడమేకాదు, నీ అంతట నీవే నీ ప్రేమనుకూడా అతడికి అర్పణంచేశావ్. ఈ చర్య నీ వర్గానికి విద్రోహం. దీనికి తగ్గ శిక్ష అనుభవించకుండా తప్పించుకుపోతానని అనుకోవాకు.” అని ఆయన చెప్పాడు.

కానీ, ఇదిజరగడానికి పూర్వం ఒకరోజు సాయంకాలం మానాన్న ఇంటికి తిరిగి వచ్చాడు. అప్పుడు ఎన్నెప్పుడూ నాతో ఉన్నాడు. మానాన్న ఆగ్రహంతో - ఆధ్యాత్మికమైన ఆగ్రహంతో ఉండడం గమనించాం. ఆయన నిజంగా కోపంగా ఉండడం అరుదు. కానీ, హద్దువాటని కోపాన్ని అంగీకరిస్తాడు. అది ఒక ఔషధంవంటిదంటాడు. అప్పుడాయన గదిలో ప్రవేశించేటప్పుడు హద్దుమీరని కోపంలో ఉన్నాడు.

“నేను విక్ కాక్సుతో ఫలాహారంచేసా. మీరేమనుకొంటున్నారు?” అని ఆయన అడిగాడు.

ఉక్కు పాదం.

ఉద్యోగ విరమణానంతరం పింఛనుపుచ్చుకొనే విశ్వవిద్యాలయాధ్యక్షుడుగా విల్ కాక్స్ పనిచేస్తున్నాడు. 1870 వ సంవత్సరంనాటి భావాల్తో బూజుపట్టిన తలకాయా ఆయనా. అప్పటినుంచి ఇప్పటివరకూ ఒక్క భావమైనా మార్పుకుంటే ఒట్టు.

“నన్నా హ్యోనించాడు. నాకోసం మనిషిని పంపాడు.” అని నాన్న కొంచెం ఆగాడు. మేమూ నిరీక్షించాం.

“ఓ! దానికేం అల్పహారవిందు బాగానే సాగింది. అందుకు ఒప్పుకుంటా. కానీ నన్నాయన కొంచెం మందలించాడు. అందుల్లో నన్ను! ఆ వృద్ధజంబుకంగాడు.”

“పందెంవేస్తా. నిన్నాతడెందుకు మందలించాడో నాకు తెలుసు.” అన్నాడు ఎర్నెస్టు.

“ముమ్మాటికీ చెప్పలేవ్!” అని నాన్న నవ్వేడు.

“మూడుసార్లదాకా దేనికి. ఒక్క ఊహలోనే చెప్పేస్తా. అందులో నే చెప్పబోయేది ఊహకూడా కాదు. అది ఆనుమానికభావన. నీవ్యక్తిగత జీవితానికి, మందలించాడు.” అని ఎర్నెస్టు తరుగు సమాధానం చెప్పాడు.

“అందుకే! నీవెట్లా ఊహించావ్?” అని నాన్న పెద్దగా అన్నాడు.

“అది జరుగుతుందని నాకింతకుమునుపే తెలుసు. ఇంతకుపూర్వమే దాన్నిగూర్చి నీకు హెచ్చరికచేసా.”

“ఔను? నీవు హెచ్చరించావు.” అని నాన్న ఆలోచిస్తూపడి,

“కానీ, నేను దాన్ని నమ్మలేదు. వీమైనా, అది నాపుస్తకానికి ప్రబల సాక్ష్యంగా ఉపయోగిస్తుంది.” అన్నాడు.

“నాతోసహా, ఈ సోమలిష్టుల్ని, అన్నిరకాల రాడికల్సును మీ ఇంట్లో సమావేశపరుస్తూండే విధానాన్నే కొనసాగిస్తే; వచ్చే ప్రమాదంముందు ఇదేపాటిది ?” అన్నాడు ఎర్నెస్టు.

“ఆ వృద్ధ విల్ కాక్స్ ఏంచెప్పాడో ఊరికే చెప్తావినండి. అన్నీ తనకు సంబంధంలేనివే! అది చాలా చప్పుగా ఉందనీ, చిల్లిదమ్మడికూడా లాభంరాదనీ, ఏమైనా విశ్వ విద్యాలయ సాంప్రదాయాలకూ, విధానాలకూ అనుగుణ్యంగా లేదనీ చెప్పాడు. ఇట్లాగే ఇంకా ఏదో చెత్తవాగాడు. నేనతణ్ణి ఏదీ ప్రత్యేకించి వివరంగా చెప్పమని బాధించనూలేదు. అది అసభ్య మైందని అతడికి తెలియజేశా. అయినా అతడు తన ధోరణి మానకుండా శాస్త్ర మగానన్న తానెంతగా గౌరవించాడో, ప్రపంచమంతా ఏవిధంగా గౌరవించిందో లాడలాడ మాట్లాడుకు పోయాడు. అది అతడికి అంగీకార మైన పనిగాడు. దాని కారణం దిష్టపడడంలేదని అర్థమైందినాకు.”

“అతడు స్వేచ్ఛాజీవికాడు. బండకొయ్య ఎల్ల కాలం సంతోషంతో ఎవ్వరూ మోయకు.” అన్నాడు ఎర్నెస్టు.

“ఔను. నే నతడినుంచిరాబట్టిందీ ఈవిషయమే. ప్రభుత్వం ఇవ్వ దలచుకొన్న మొత్తానికన్నా విశ్వవిద్యాలయానికి ఈసంవత్సరం ఇంకా ఎక్కువడబ్బు అవసరం అని అతడుచెప్పాడు. విశ్వవిద్యాలయ కామక్రొధా తీతమైన ఉన్నతాదర్శాలకూ, ప్రజ్ఞాసంపత్తికీ విఘాతం కలిగితే రెచ్చిపోయే కోట్లకొద్దీలదగ్గరనుంచి ఆడబ్బు రావాల్సి చెప్పాడు. విశ్వ విద్యాలయ ఉన్నతాదర్శ విఘాతానికీ, నాగృహజీవితానికీ సంబంధమేమిటని నేనతణ్ణి నొక్కిఅడిగితే, యూరపులో విశ్రాంతి తీసుకోడానికీ, పరిశోధన చేసుకో డానికీ నిండుజీతంమీద రెండుసంవత్సరాల శెలవిస్తానని అతడు నాతో అన్నాడు. ఐతే, ప్రస్తుత పరిస్థితులవల్ల నేను దానికి అంగీకరించలేదను కోండి.”

“మీరు అంగీకరిస్తే ఎంతో బాగుండేది.” అని ఎర్రెస్టు గంభీరంగా అన్నాడు.

“అది లంచం” అని నాన్న ప్రతిఘటించాడు. ఎర్రెస్టు తలూపాడు.

“మీవంటి చెడుప్రవర్తన కల్గిన ప్రసిద్ధవ్యక్తితో నాకూతురు బహిరంగంగా తిరుగుతూండడం చూసినవాళ్ళంతా ఏవేవో అంటున్నారనీ, చెవులుకొరుక్కుంటున్నారనీ, నలుగురినోళ్ళల్లోబడి నానుతున్నదనీ ఇంకా ఏవేవో విషయాలు చెప్పాడా వెధవాయి. అట్లాఉండడం విశ్వవిద్యాలయపు హోదాకూ, గౌరవానికి భంగకరమని వాగాడు. తాను స్వయంగా అభ్యంతరం చెప్పడంలేదనీ, పదిమందీ అనుకొంటున్న విషయాన్ని నేను అర్థంచేసుకోగలందులకు చెపుతున్నాననీ వదిలాడు.”

ఎర్రెస్టు ఈవిషయాన్ని విని ఒకక్షణం ఆలోచించాడు. తర్వాత ఆయన మాట్లాడాడు. ఆయన మొగం గంభీరమైంది. అందులో కొన్ని కోపం గోచరించింది.

“కేవలం విశ్వవిద్యాలయాదర్శమేకాకుండా దీంట్లో యింకేదో ఉంది. అధ్యక్షుడైన విల్ కాక్స్ మీద ఎవరో వత్తిడి తీసుకువచ్చారు. అని మీ ఊహ.” అని నాన్న ప్రశ్నించాడు. భయపడడానికిబదులు నాన్నలో ఆ విషయం తెలుసుకోవాల్సి ఆసక్తి కలిగింది.

“నా మనస్సులో మసక మసగ్గా వీర్పడుతున్న భావన అందజేద్దామనుకొంటున్నా. ఈ సమాజం ఈనాడున్నంత భయంకరమైన పద్మవ్యూహంలో చరిత్రలో వీనాడూలేదు. మన పారిశ్రామిక విధానంలో జరుగుతున్న శీఘ్రపరిణామాలు మత, రాజకీయ, సాంఘిక నిర్మాణాల్లోకూడా త్వరితగతినీ మార్పులు తీసుకువస్తున్నయ్. సమాజ నిర్మాణంలో అగోచరమైన భయంకర విప్లవమేదో రాబోతున్నది. ఈ విషయం అస్పష్టంగా మాత్రమే ప్రతివ్యక్తీ భావిస్తున్నాడు. కానీ, ఇప్పుడీ రోజున అవన్నీ

గాలిలో తేలబడుతున్నాయ్. పెద్దగా, అస్పష్టంగా భయంకరంగా ఉన్న ఆ విషయాలు రేఖామాత్రంగానే కనపడుతున్నాయ్. అవి ఏ స్వరూపాన్ని ధరిస్తున్నాయో నా మనస్సుకు ఆలోచన తట్టడంలేదు. మొన్నరాత్రి విక్సన్ మాట్లాడినదాన్ని మీరూ విన్నారు. నేను అనుభూతిపొందుతున్న ఏ నామ రహిత రూపరహితమైన విషయాలున్నయ్యో, అవే అతడు చెప్పిన మాటల వెనకాలా ఉన్నాయ్. వాటిని అతడు దీర్ఘభావనా విధానంద్వారా అర్థం చేసుకోని చెప్పాడు. ” అన్నాడు ఎర్నెస్టు.

“ మీరేది ... ? ” అని నాన్న ప్రారంభించి, ఆగాడు.

“ ఇప్పటినుంచే ఈ భూమ్మీద బ్రహ్మాండమైన ప్రమాదకరమైన నీలి చ్చాయ వీవో పడడానికి ప్రారంభిస్తున్నది అని నేననేది. కావాలంటే దాన్ని మీరు అల్పసంఖ్యాక ప్రభుత్వం అనండి. నేను ధైర్యంచేసి ఊహించి చెబుతున్నా. అది చాలా సమీపంలో ఉంది. దాని స్వభావమేమిటంటే దాన్ని మాత్రం ఊహించిచెప్పను. కానీ నేను చెప్పదలచుకున్నదిది— మీరు చాలా ప్రమాదకరమైన పరిస్థితిలో ఉన్నారు. అది ఎంత ప్రమాదకరమైందో కూడా నేను చెప్పలేను. దానివలన నా భయం మరింత ఎక్కువౌతున్నది. నా సలహా పాటించి, శైలవుకు వప్పకోండి. ”

“ కానీ, అది పిరికితనం. ” అని అభ్యంతరం తెలిపాడు నాన్న.

“ అది పిరికితనమెన్నటికీ కాదు. మీరు వృద్ధులు. మీరు ప్రపంచంలో చేయాల్సిన పనిని చేసేశారు. అందులోనూ పెద్ద కృషిచేశారు. ప్రస్తుత పోరాటాన్ని యువశక్తిసామర్థ్యాల పరంచేయండి. యువకులమైన మేం చేయాల్సిన పనింకా బోలెడంత ఉంది. రాబోయే పరిస్థితులకు నాకు అండబండగా ‘ఎవిస్’ నిలబడుతుందిలే. రణరంగంలో ఆమె మీకు ప్రతి నిధురాలుగా వ్యవహరిస్తుంది. ”

“కానీ, వాళ్లు నన్నేం చేయలేరు. దేవుడిదయవల్ల నేను ఒకరి మీద ఆధారపడి బ్రతకవలసిన ఆగత్యంలేదు. అతడి విశ్వవిద్యాలయంమీద ఆధికంగా ఆధారపడ్డ ప్రాఫెసరునుగూర్చి వాళ్ళేరకంగా భయంకరంగా ప్రవర్తిస్తారోగూడా నాకు తెలుసు. కానీ, నేను స్వతంత్రుణ్ణి. నా జీతపు రాళ్లకోసమని ప్రాఫెసరుగా పనిచేయడంలేదు. నాకు స్వయంగావచ్చే రాబడితో ఒకళ్ల కింతపెట్టిగూడా మహాలక్షణంగా జీవితం సాగించగలను. ఇంతకూ వాళ్లు నాకు చేసే మహాపకారమేమిటంటే నా జీతం ఎగనాం పెట్టడం.

“కానీ మీరు సరిగ్గా గుర్తించలేదు. నేను భయపడ్తున్నదల్లా ఇది. మీ ప్రత్యేక ఆదాయం—మీ అసలుగాబడినే, మీ జీతాన్ని దోచేసినట్లుగా నిలువునా దోచేస్తారు.” అని ఎర్నెస్టు జవాబిచ్చాడు.

నాన్న కొద్దిక్షణాలసేపు మానంగా ఉన్నాడు. ఆయన దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్నాడు. ఆయన మొగంమీద ఏర్పడ్డనిర్ణయరేఖలు నేను చూచా. చిట్టచివర కాయన మాట్లాడాడు.

“నేను శలవు తీసుకోను.” అని మళ్ళీ కొంచెంసేపాగాడు. “నేను నా పుస్తకాన్ని ముగిస్తా. మీరు పొరబడి ఉండవచ్చు. మీరు పొరపడ్డా పడకపోయినా నేను నా నిర్ణయాన్నిమాత్రం సుతారం వదలిపెట్టను.”

“సరే. మీరు బిషప్ మూర్ హాస్ మాగ్గంలోనే నడుస్తున్నారు. మీరూ అటువంటి ప్రమాదంవైపే సాగిపోతున్నారు. మీ ఇద్దరిపనీ తీరే లోపల మీరుభయంబూ బికారాలెత్తారు.” అన్నాడు ఎర్నెస్టు.

ప్రసంగం బిషప్ మీదికి మరలింది. ఆయనతో తానేమి చేస్తున్నాడో వివరించమని మేం ఎర్నెస్టును అడిగాం.

“నేను చూపించిన నరకకూపాలు దర్శించిన తర్వాత, ఆయన మనో వ్యాధిలోపడ్డాడు. నేను ఆయన్ని మన ఫ్యాక్టరీలో పనిచేసే కొంతమంది కార్మికుల ఇండ్లకు తీసుకుపోయా. పారిశ్రామిక యంత్రంవల్ల నిరుపయోగులై

పడిపోయిన వాళ్లను చూపించా. ఆయన వాళ్ళ జీవితగాధల్ని ఆలకించాడు. ఆయనకు మురికికూపాల్ని చూపించా. త్రాగుడులో, వ్యభిచారంలో, నేరంలో సహజ దుర్వర్తనకన్నా లోతైన కారణం ఆయన కనుక్కున్నాడు. ఆయన మానసికంగా చాలా దెబ్బతిన్నాడు. ఇంకా అంతకన్నా అన్యాయ మేమంటే, ఆయన మన స్వాధీనం తప్పిపోయాడు. ఆయన మరీ భావాత్మకు డైపోయాడు. ఆయన చాలా తీవ్రంగా కదిలిపోయాడు. ఇదివరకు మాదిరి గానే ఆయన క్రియాశూన్యుడు. విద్యావంతుల్లో మిషన్ కార్యకలాపాల్ని గూర్చి ఆయన మరీ భ్రమలోపడి, ఏవేవో నిరాధారాలైన ఉద్యమాలు ఆలోచిస్తున్నాడు. చర్చియొక్క పూర్వజీవానికి పునరుజ్జీవంపోసి, దాని సందేశాన్ని యజమానులందరికీ అందించడం తన విధ్యుక్తధర్మమని ఆయన భావిస్తున్నాడు. ఆయన అధికప్రయాసపడుతున్నాడు. రేపోమాపో పూర్తిగా దెబ్బతినబోతున్నాడు. ఆయనమీద ప్రమాదం ముంచుకురాబోతోంది. అది ఏ రూపాన్ని ధరిస్తుందో నేను ఊహించలేనుగూడా. ఆయన పవిత్రుడు. నిష్కల్మషహృదయుడు. అయితేనేం, క్రియాశూన్యుడు. ఆయన నా కంటే పరిస్థితిలోలేడు. ఆయనకాళ్ళకు నేను భూమిమీద నిలద్రొక్కి ఉంచలేను. గాలిలో ఆయన మహావేగంతో దూసుకుపోతున్నాడు. దీని తదనంతరం ఆయనకు సిలువవేయబడడమే. ఇటువంటి ఉన్నతవ్యక్తులు సిలువ వేయబడ దానికే తయారుకాబడ్తున్నారు.”

“మరి మీరొ? ” అని ప్రశ్నించా. నా చిరునవ్వు చాటున అనురాగానికి సంబంధించిన తీవ్రమైన తహతహ దాగుడుమూతలాడుతోంది.

“నేనుమాత్రంకాదు.” అని ఆయన తిరిగి నవ్వాడు. “నేను ఉరి తీయబడవచ్చు, లేక హత్యజేయబడవచ్చు. కానీ నన్నెప్పుడూ సిలువమీద కెక్కించరు. నేను అచంచలంగా దృఢంగా నేలమీద కాళ్ళూని నిలుచున్నా.”

“ఐతే బిషప్ కు సిలువ ఎక్కే పరిస్థితిని మీరెందుకు తీసుకు వచ్చారు? దానికంతా కారకులు మీరన్నది నిరాకరించరనుకొంటా.” అన్నా.

“కోటానుకోట్లుగా దుర్భర నికృష్ట జీవనం గడపుతున్నప్పుడు, నేనొక సుఖజీవిని ఎందుకు సుఖంగా బ్రతకనీయాలి?” అని ఎదురుప్రశ్న వేసాడు.

“అటువంటప్పుడు మరి నాన్నను శలవు అంగీకరించమని ఎందుకు సలహా ఇచ్చారు?”

“ఎందుకంటే నేను పవిత్రుణ్ణి, ఉదాత్తుణ్ణి కాదు. నేను స్థైర్యం కలవాణ్ణి, తొందరపడి ఉద్రేకం పొందనివాణ్ణి స్వార్థపరుణ్ణి కాబట్టి. నేను నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను గనుక. రూత్ కుమాదిరిగా నీవాళ్లు నావాళ్ళు కానందున. బిషప్ విషయం చూస్తే, ఆయనకు కూతురు లేదు. దానికే తడు. ఎంత తక్కువ మంచైనప్పటికీ ఫరవాలేదనుకో, ఐనప్పటికీ ఏమాత్రం అతడు రోదించినా, అది విప్లవం వల్ల కలిగే ఉపకారమే. ప్రతి చిన్న విషయం విప్లవంలో పరిగణనకు వస్తుంది.” అని ఎర్నెస్టు సమాధానం చెప్పాడు.

నేను ఎర్నెస్టుతో అంగీకరించలేకపోయా. బిషప్ మూర్ హాన్ యొక్క ఉదాత్త స్వభావం నాకు బాగా తెలుసు. ఆయన న్యాయంకోసం ఎటుగెత్తి చాటుడం, చాలీచాలని రోదనం అని నేను భావించలేకపోయా. కానీ, ఇంక నాకు జీవిత కఠోర సత్యాలు ఎర్నెస్టు కుమాదిరిగా సవ్యస్ఫూర్తిలో లేవు. త్వరలో రాబోయే పరిస్థితుల్ని నాకు స్పష్టంగా దర్శనం చేయించడం కోసంగా ఆయన బిషప్ మూర్ హాన్ యొక్క నిర్భక్త్యాన్ని స్పష్టంగా అర్థంచేసుకొన్నాడు.

ఇది జరిగిన కొద్దిరోజులకు, తనకు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్ర లేబర్ కమిషనర్ గా ఉద్యోగమిస్తామని ప్రభుత్వం దగ్గర్నుంచి వచ్చిన ఆహ్వానాన్ని, శుభవార్తగా నాకు ఎర్నెస్టు తెలియజేసాడు. నేను బ్రహ్మానందభరితురాలి

నైనా. జీతం మానాన్నజీతానికన్నా చాలాపెద్దది. మా వైవాహిక జీవితాన్ని సురక్షితంగా గడుపుకోవడానికి సరిపోతుంది. ఆ ఉద్యోగం ఎన్నెప్పుడు అభిరుచికి సరిపోయింది. పైగా నాకు ఆయనమీద ఉన్న ఈర్ష్యా గర్వంవల్ల ఆయన శక్తి సామర్థ్యాలు గుర్తించడంవల్లనే ఎటువంటి ఉద్యోగం లభిస్తున్నదని శ్లాఘించా.

అప్పుడాయనకళ్ళెల్లో చిరునవ్వుకాంతుల్ని చూచా. నన్ను చూచి ఆయన నవ్వుతున్నాడు.

“మీరు దాన్ని..... మీరుదాన్ని నిరాకరించబోవడంలేదుగదా?” అన్నా వణికిపోతుతో.

“అది లంచం. దానివెనకాల విక్సన్ మృదుహస్తంఉంది. ఆయన వెనకాల ఆయనకన్నా ఇంకా గొప్పవాళ్ళచేతులున్నయ్. అది పూర్వకాలం నాటి పన్నుగడ. వర్గపోరాటం ఎంత ప్రాచీనమైందో, ఈ యెత్తుగడా అంత ప్రాచీన మైందే. కార్మిక సైన్యంలోనుంచి సేనాధిపతుల్ని దొంగిలించడం ఆ పూర్వకం. పాపం దెబ్బతిన్న కార్మికులు! ఈరకంగానే పూర్వం ఎంతమంది కార్మిక నాయకుల్ని కొన్నారో నీకు తెలిస్తే ఇది తెలిసేది. ఒక సేనాధిపతినీ, ఆయన సర్వసైన్యాన్ని ఎదుర్కొనేదానికన్నా, ఇది కారు చాక. పూర్వం ఇది జరిగింది. కానీ నేను దాన్ని కొక్కిరించను. నాకు దాంతో బాగా తలపట్టిపోయింది ప్రేయసీ! నేను కార్మిక నాయకుణ్ణి. నేను అమ్ముడుపోలేను. ఇంకా తదితరమైన కారణం ఏమీ లేకపోయినప్పటికీ, వృద్ధుడైన మా నాన్నా, ఆయన చచ్చేదాకా పడ్డపాట్లూ నా స్మృతి పథంలో ఉన్నయ్. ఆ స్మృతి నన్ను పెట్టుతుంది.” అన్నాడు.

సైన్యంగల ఈ నా బ్రహ్మాండనాయకుడి నేత్రాలు బాష్పములైవై. తన సంతానాన్ని పోషించడంకోసం తన తండ్రి ఎటువంటి పచ్చి అబద్ధాలు

పలుకవలసి వచ్చిందో, ఎన్నెన్ని దొంగతనాలు చేయాలివచ్చిందో, ఎంత చెడుగా మారాలివచ్చిందో ఆ పరిస్థితిని ఎన్నెన్నో ఎప్పుడూ క్షమించలేడు.

“మా నాన్న చాలా మంచివాడు. ఆయన ఆత్మ మంచినే. కానీ, ఆయన దుర్భరనికృష్టజీవితం దాన్ని వంచి, అణగారిన విరూపంచేశింది. పెద్ద మృగాలైన యజమానులు ఆయన్ని వికలమృగాన్ని చేసారు. మీ నాన్నకు మాదిరిగానే మా నాన్న ఇంకా జీవించి ఉండవలసినవాడే. ఆయనకు మాంచి జీర్ణశక్తి ఉంది. కానీ ఆయన ఈయంత్రంలో దెబ్బతిన్నాడు. దాని లాభాల కోసం చచ్చేదాకా పనిచేశాడు. దాన్ని కొంచెం ఆలోచించు. లాభాల కోసం-ఆయన జీవితరక్తం, పరాన్నభుక్కులూ, సోమరిపోతులూ, సంఘాధి నేతలూ, మృగస్వరూపులూ విన ధనికస్వాముల మదిరంగా, రత్నాలహారంగా అట్లాగే వాళ్ల వీవో ఇంద్రియతర్పణ వస్తువుగా మారింది.” అని ఎన్నెన్నో పూర్వం నా కోమారు చెప్పాడు.

ఓ

“విషమ్ మన శక్యంలోలేదు. ఆయన కేవలం ఊహాప్రపంచంలో ఊగిసలాడుతున్నాడు. ఇవ్వాలనుచీ మన ఈ విషాద జగత్తును సంస్కరించబోతున్నాడు. తన పవిత్రసందేశాన్ని అందరికీ అందించబోతున్నాడు. ఈ సంగతి ఆయనే స్వయంగా నాతో అన్నాడు. నేటి రాత్రి I. P. H. కి అధ్యక్షతవహించబోతున్నాడు. తన పరిచయవాళ్ళాల్లో సందేశాన్నందజేస్తాడట ! ”

“ఆయన చెప్పేది వినడానికి నిన్ను కూడా తీసుకువెళ్ళేదా ? ఆయన యెందుకూ పనికిరాకుండాపోయేమాట నిజమనుకో. దానివల్ల నీ గుండె

విచ్చిన్నమాతుంది. ఆయన హృదయం శకలమైపోతుంది. ఐనప్పటికీ నీకిది గొప్ప గుణపాఠంగా ఉపయోగపడుతుంది. ప్రేయసీ! నీవు నన్ను ప్రేమించడంవల్ల నేనెంతగా గర్వపడుతున్నానో నీకు తెలుసు. అందుకే నా పూర్తి సమర్థత నీకు తెలియజేద్దామనుకొంటున్నా. నన్ను గురించి నీ దృష్టిలో ఉన్న అర్హతలేకానికి ప్రత్యామ్నాయంగా, నాది సక్రమమైన ఆలోచనని నీవు గుర్తించడంకోసం నా అహంభావం అరుగులు చాస్తోంది. నావి కఠిన భావాలు. బిషప్ వంటి ఉదాత్తవ్యక్తి వ్యర్థంకాబోతున్నందుకే, నేనింత కఠినంగా ఉండాలన్న ఆవశ్యకత ఏర్పడింది. కాబట్టి నీవీ రాత్రికి రా. ఇవ్వాలే జరగబోయే సంఘటనలు విషాదాన్ని కలిగించేవైనా, వాటివల్ల నీవు నాకింకా సన్నిహితురాలవవుతావని భావిస్తున్నా.” అని ఎన్నోసార్లు నాకు వ్రాసాడు.

ఆ రోజు రాత్రి I. P. H. తన సమావేశాన్ని కాన్ఫ్రాన్సిస్కోలో జరిపింది. సమాజంలోని అవినీతిని చర్చించి, దాని నిర్మూలనోపాయాన్ని నిర్ణయించడంకోసం ఏర్పాటుచేయబడ్డ సమావేశమిది. బిషప్ మూర్ పశాస్ అధ్యక్షతనాన్ని అలంకరించాడు. ఆయన వేదికమీదికివచ్చి కూర్చునే టప్పుడు, బాగా వణికాడు. ఆయనైతే ఉన్న అమితోద్రేకాన్ని గుర్తించా. ఆయన ప్రక్కగా బిషప్ డికిన్సన్; కాలిఫోర్నియా విశ్వ విద్యాలయ నైతికశాఖలో ప్రధానాచార్యుడైన H. H. జోన్స్; ధర్మసంస్థ నిర్వాహకురాలైన మిస్ట్రీస్. W. W. హార్డు; అట్లాగే గొప్పదానకర్ణుడని పేరు గాంచిన ఫిలిప్ వార్డు; నైతికపథంలో, దాతృతాగుణంలో ఇట్లాగే ఇంచు మించుగా పేరు ప్రఖ్యాతులుపొందిన ఇంకా అనేకులూ ఆసీనులై నారు. బిషప్ మూర్ పశాస్ ఉన్న పశానలేచి మాట్లాడడం మొదలు పెట్టాడు.

“నేను నా శకటం ఎక్కి వీధులగుండా వస్తున్నా. హఠాత్తుగా నా కళ్లు తెరిపిస్తున్నాయి. నేను యధార్థవిషయాన్ని గమనించా. ఆ

ఉక్కు పాదం.

భయంకర దృశ్యం చూడకుండా ఉండటానికి మొదట నా కళ్ళు రెండు గట్టిగా చేతుల్తో మూసుకొన్నా. తర్వాత ఆ చీకట్లో నాకోప్రశ్న ఉదయించింది. ఏమి చెయ్యాలి? ఏమి చెయ్యాలి? ఇంకా కొంచెంసేపైన తర్వాత ఆ ప్రశ్నే మరోరూపంలో కలిగింది. ప్రభువైతే ఏం చేస్తాడు? ఈ ప్రశ్నతో నా శూన్యహృదయంలో ఒక దివ్యజ్యోతి సాక్షాత్కరించింది. 'సాత్', దేమస్కనీకు వెళ్ళేటప్పుడు ఆయనకు స్పష్టంగా కనపడ్డరీతిగా, నాకు కర్తవ్యతా భాస్కరుడు సుస్పష్టంగా దృశ్యమిచ్చాడు, "

"బండి ఆపించా. దిగా. కొంతసేపు మాట్లాడిన తర్వాత ఆ ఇద్దరు వ్యభిచారిణుల్ని, నా బండిలో ఎక్కి నాతో రమ్మని వత్తిడిచేసా. ఏసుక్రీస్తు సక్రమ మార్గాన్నే అవలంబించినట్టయితే, ఈ ఇద్దరు అభాగ్య జీవులూ నా సోదరీమణులౌతారు. వాళ్ళమీద నేను చూపే ప్రేమాభిమానాలవల్లనే, వాళ్ళను పవిత్రులుగా మార్చే అవకాశం ఉంది. "

"నేను శాన్ ఫ్రాన్సిస్కోలో ఉన్న రమణీయ ప్రదేశాల్లో ఒకదాంట్లో నివసిస్తున్నా. నేను నివసిస్తున్న ఇల్లు వేయి డాలర్లవిలువచేస్తుంది. దాంట్లో ఉన్న సామాగ్రి, పుస్తకాలూ, కళాఖండాల్నూ ఇంటికన్నా ఎక్కువ ఖరీదే చేస్తయ్. నా ఇల్లు భవనం. కాదు. అదౌక రాజప్రాసాదం. దాంట్లో అసంఖ్యాకులైన పరివారకులున్నారు. ప్రాసాదాల సత్ప్రయోజన మేమిటో ఎన్నడూ నాకు తోచలేదు. నివసించడంకోసం నిర్మింపబడ్డయ్ అనుకొన్నా. కానీ, వాటి సత్ప్రయోజనం నాకిప్పుడు తెలిసివచ్చింది. ఆ బికారి జీవులిద్దర్నీ నా ప్రాసాదానికి తీసుకువెళ్ళా. వాళ్లూ నాతోబాటే నివసించబోతున్నారు. ఇటువంటి అభాగ్య సోదరీమణులకే నా ప్రాసాదంలోని ప్రతిగదిలో ఆశ్రయం కల్పిద్దామనుకొంటున్నా."

శ్రోతల్లో ఆందోళన మరీమరీ ఎక్కువైతోంది. అందరూ గంద్రగోళంలోపడిపోతున్నారు, వేదికమీద కూర్చున్న వాళ్లమొగ్గాల్లో అసహ

నత్వం, నిరాదృతి అమితమాతోంది. ఈ విషయం చెప్పేటప్పటికి, బిషప్ డికిన్సన్ లేచి ఆ కేదికనూ, ప్రదేశాన్ని వదిలి విసుగ్గా చాచరా వెళ్ళిపోయాడు. బిషప్ మూర్హాసా మాత్రం వీటన్నిటినీ లక్ష్యపెట్టలేదు. ఆయన, తన నేత్రాలు కర్తవ్యతాదృష్టంతో వెలుగులు విరజిమ్ముతుండగా ఉపన్యాసాన్ని కొనసాగించాడు.

“ఓ సోదర సోదరీమణులారా ! ఈ నా చర్యలో నా కష్టాలన్నిటికీ పరిష్కారమార్గం కనుక్కున్నా. హయశకటా లెందుకు ఉపయోగపడ్తయ్యో ఇంతకుముందు నాకు తెలియదు. ఇప్పుడు తెలిసింది. బలహీనుల్ని, వ్యాధిగ్రస్తుల్ని, వృద్ధుల్ని మోయడానికి ఉపయోగించుతై. సిగ్గుభిడియాలు వదిలేసినవాళ్ళకు గౌరవాన్ని కలిగించడానికి అవి నిర్మింపబడ్డయ్.”

“ప్రాసాదులెందుగ్గాను ఉపయోగపడుతున్నయ్యో నా కింతకుముందు తెలియదు. కానీ, వాటి నెట్లా ఉపయోగపెట్టాలో ఇప్పుడు తెలిసింది. రోడ్లప్రక్కబడి నశించిపోతూన్న దురదృష్టజీవులకు వైద్యశాలలుగా, చికిత్సా కేంద్రాలుగా చర్చి ప్రాసాదాలు మారాలి.”

ఆయన చాలాసేపు మాట్లాడకుండా ఆగాడు. తనలో ఉరుకులూ పరుగులూ తీస్తున్న ఉహల్ని అదుపులోకి తెచ్చుకొన్నాడు. వాటిని స్పష్టంగా విశదీకరించడానికి తనలోఉన్న కంపాన్ని జయించాడు.

“క్రియసోదరులారా ! నీతినిగురించి మీ కేమైనా చెప్పడానికి నేను అనర్హుణ్ణి. ఇతరుల సహాయంచేయలేని దుర్భిమల్లో చాలాకాలం నేను అసమర్థుణ్ణిగా అవమాన జీవితాన్ని గడిపా. కానీ, ఆ నా ఇద్దరు సోదరీ మణులపట్ల నేను ప్రవర్తించిన విధానంవల్ల, ఉత్తమమార్గం తెలుసుకోవడం సులభమని నాకు తెలిసింది. ఏనుక్రీస్తులో, ఆయన మహోపదేశాల్లో విశ్వాస మున్నవాళ్ళకు, అనురాగ బాంధవ్యంతప్ప మనిషికి మనిషికి మధ్య మరో చుట్టరిక మేలేదు. పాపానికిన్నా, మృత్యువుకన్నా గూడా అనురాగమే

బలవత్తరమైంది. అందుకే మీలో ధనవంతులైనవాళ్ళందరూ విష్యుక్తంగా చేయాల్సినదాన్ని చెబుతున్నా. నేను చేస్తున్నదీ, చేయబోతున్నదీ మీరంతా తప్పకుండా చేయండి. మీలో ధనం పుష్కలంగా ఉన్న ప్రతివ్యక్తీ, మీ ఇంటికొక దొంగను తీసుకుపోయి, అతణ్ణి మీ సోదరుడిగా ఆదరించండి. ఒక నిర్భాగ్యురాలిని తీసుకుపోయి సోదరిగా గౌరవించండి. ఇకప్పుడు కాన్ఫ్రాన్సిస్కోకు పోలీసుల్తో, మేజిస్ట్రేట్లతో ప్రమేయం ఉండదు. జైళ్ళన్నీ వైద్యశాలలుగా మారిపోతాయి. నేరమూ ఉండదు. నేరస్తుడూ ఉండదు.”

“ధనత్యాగమేగాకుండా, ఆత్మాన్నిణమూడా చేసుకోవాలి. క్రీస్తు చేసినట్లుగా మనమూచేయాలి. ఈనాటి చర్చిసందేశమది. మన ప్రభు నూత్నల్ని వదలి దూరంగా సంచరించాం. మనకు ఈ మాంసపుటాలమీద మమకారం మరింత ఎక్కువైంది. క్రీస్తుస్థానంలో ధనదేవతను ఆరాధించాం. ఈ గాధనంతా వివరించే పద్యం ఒకటి నాదగ్గర ఉంది. మీరు దాన్ని చదివి వినిపిద్దామనుకొంటున్నా. తాను పాపాత్ముడైనా, సమాజంలోఉన్న అవినీతిని స్పష్టంగా అవగాహన చేసుకొన్న ఒకవ్యక్తి దాన్ని రచించాడు. (ఆస్కార్ వైల్డ్) అది కాథోలిక్ చర్చిమీద దండయాత్రగా మీరు పొరబడరాదు. అది అన్ని చర్చిలమీద దండయాత్ర. ప్రభుపంధా పరిత్యజించి, ఆయనగొట్టెల్ని విడిచి, సౌఖ్యదోలికా విహారం చేస్తున్న చర్చిలన్నిటిమీదా ఎత్తిన విజయధ్వజమది. ఆ పద్యం ఇది :-

రజిత మృదంగవాద్యరవరాజ వినంబడె చర్చిగోపుర

వ్రజమున; మోకరిల్లెరి కరద్వయముల్ ముకుళించి నమ్రులై

వ్రజలు; తదంస భాగములపై భగవత్ ప్రతిరూపమోయనన్

విజయముచేసె, రోము సుపవిత్ర విభుం డధికార సంపదన్ !

హిమధవళాచ్ఛము అంగి ధరియించె జగద్గురు భాతి - స్నిగ్ధ ర
క్తిమ మగు పట్టుధట్టి కటిదీర్చె జగత్ప్రభురీతి - తాల్చె చూ
డమున సువర్ణ రత్నమకుటత్రయము - ఆపయి 'పోపు' ద
ర్పము వెలుగన్ మహా విభవరాజితుడై చనియెన్ గృహనకున్.

యుగయుగాల వెనుక కొదిగి నామనసు
ఆ మహాదధి తీర భూమిలో నొంటి
సంచరించిన ప్రభు సందర్శనార్థ
మత్యంత శ్రద్ధతో అరసి వేసారి,
తలదాచుకొనుటకై తహతహలాడి
శూన్యఫలితుడనై సుక్కిలి తుదకు ;
ప్రతి జీవి నివసించ వసతి లభించె
కాని, నాకర్మమే కాలి వ్యర్థముగ
కాళ్ళు బండలుగట్ట గాలింపవలసె ;
దోసెను నీరమ్ము దొరకక కడకు
దప్పిక ఎగదట్టి కుప్పగా కూలి
ఉప్పనా కన్నీరు చప్పరించితిని.

శ్రోతలందరూ దానికి ఉద్రిక్తులయ్యారు. కానీ ఎవళ్ళూ కదలేదు.
బిషప్ మూర్ఖానానకు ఇదంతా తెలియదు. ఆయన తన మార్గాన్ని
స్థైర్యంతో అనుసరించారు.

“కాబట్టి, మీలో ఉన్న ధనికులకూ, తక్కిన అందరు ధనవంతులకు
చెపుతూన్న విషయమిది. మీరంతా ప్రభువుయొక్క గొట్టెల్ని మళ్ళీ

లేవకుండా అణగత్రొక్కేసారు. మీ హృదయాలు పాపాణకర్మకాలైనై. దేశంలో చెలరేగే ఆర్తారవాల్ని వినకుండా మీరు చెవులు మూసుకున్నారు. మీరు వినకుండా ఉంటూన్న బాధాసంతప్త విషాదారావాలు తప్పకుండా వినేరోజు వస్తుంది. అందుకనే నేను చెబుతున్నా -”

ఈ విషయం వచ్చేటప్పటికి, ఇంతకుముందుగానే కుర్చీలోనుంచిలేచిన H. H. జోన్సు, ఫిలిఫ్ వార్డులు బిషప్ ను వేదికనుంచి తీసుకువెళ్ళారు. శ్రోతలందరూ నిశ్చేష్టులై కూర్చున్నారు. బజార్లోకి వచ్చిన తర్వాత ఎర్నెస్టు చాలా భీకరంగా నవ్వాడు. ఆయన నవ్వు నన్ను కంపింపజేసింది. అప్పటి దాకా అణచిపెట్టుకొన్న కోకాశ్రువులు నా హృదయాన్ని బ్రద్దలుచేసుకుని బైటికి ఉరికేఅంత పనైంది.

“ఆయన తన సందేశాన్నందించాడు. ఆయన హృదంతరంలో నిగూఢమైన ఆర్ద్రతా, మానవత్వమూ పెల్లుబికివచ్చినై. ఆయన్ని ప్రేమించిన క్రైస్తవసమాజం, ఆయనకు మతిభ్రమణ కలిగిందని నిర్ధారించారు. ఆయన్ని వాల్లేంత తొందరగా వేదికనుంచి తీసుకుపోయాగో గమనించావా? ఈ దృశ్యానికి నరకంగా విరగబడి నవ్వుండాలి.”

“అంతేకాదు. బిషప్ ఈ రాత్రి చేసిందానికీ, చెప్పిందానికీ ప్రతి వాళ్ళలో గొప్ప అభిప్రాయం ఏర్పడుతుంది.” అన్నా.

“అట్లాగే అనుకో” అని ఎర్నెస్టు పరిహాసించాడు.

“అని సంచలనాన్ని కలిగిస్తుంది. ఆయన మాట్లాడుతుంటే ప్రతికా విలేఖరులు చేతులుపడేటట్లు వ్రాస్తూండడం మీరు చూడలేదు?” అని నా వాదాన్ని స్థిరపరచుకున్నా.

“రేపువచ్చే పత్రికల్లో ఆయన ఉపన్యాసంగా ఒక్క వాక్యంకూడా ప్రకటితం కాదు.”

“నేను దాన్ని నమ్మను” అని అరిచా.

“కొంచెం నిదానించిమాడు. ఆయన చెప్పిన విషయంలో ఒక్క వాక్యం, ఒక్క భావం పత్రికల్లో కనపడదు. దినపత్రికలు? ప్రతిదినం వార్తల్ని అణగద్రొక్కేవి!”

“కానీ, పత్రికావిలేఖల్లో? వాళ్లను నేను చూచానే.” అని అభ్యంతరం చెప్పా.

“ఆయన చెప్పినవాటిల్లో ఒక్కమాటకూడా అచ్చుమొగం చూడదు. సంపాదకుల్ని నీవు మరచిపోయావ్. వాళ్లు ఆయనపరుస్తున్న సిద్ధాంతం ద్వారానే వాళ్ళకు జీతాలు ముద్దున్నయ్. సంఘంలో వేశూరుకున్న విషయాలకు ప్రముఖప్రమాదాన్ని కలిగించే ఏ విషయంకూడా అచ్చేయకుండా ఉండడమే వాళ్లసిద్ధాంతం. తరతరాలుగా వస్తూన్న నైతికధర్మాలకు బిషప్ ఉపన్యాసం పెద్ద గొడ్డలిపెట్టు. ఆ ఉపన్యాసం పూర్వ విశ్వాసాలకు విద్రోహకరమైంది. ఇంకా ఆ విద్రోహకర ఉపన్యాసాన్ని కొనసాగించనీయకుండా ఉండేటందుకు వాళ్ళాయన్ని తీసుకువెళ్ళారు. ఆయన విద్రోహకర ఉపన్యాసాన్ని నంగనాచుల్లాగా పత్రికలన్నీ ప్రచురించకుండా మానంగా ఉరుకుంటై. సంయుక్తరాష్ట్రాల పత్రికలు? అవి పెట్టుబడిదారి వర్గంయొక్క పాదచ్ఛాయల్లో అభివృద్ధిచెందేవి. తరతరాలనాటి వ్యవస్థను చెక్కుచెదకుండా, దానికి అనుకూలంగా ప్రజాభిప్రాయాన్ని మలచి, దానికి నేడే చేయడమే పత్రికల పరమావధి.”

“జరగబోయేదిచెప్తా విను! బిషప్ ఆరోగ్యంససిగాలేదనీ, ఆయన అత్యంత పరిశ్రమచేస్తున్నాడనీ, గతరాత్రి ఆయన బాగా దెబ్బతిన్నాడనీ మాత్రమే రేపటి పత్రికలు ప్రచురిస్తయ్. కొన్ని రోజులు గడచినతర్వాత వచ్చేవార్త ఏమిటంటే, ఆయనకు మతి చాంచల్యం కలిగిందనీ, అందుకని

ఉ క్కు పా దం.

దక్షుడైతన మతాచార్యులు ఆయనకు కొంతకాలం విశ్రాంతి ప్రసాదించా రనీ, దాని తర్వాత ఈరెండువిషయాల్లో ఏదోఒకటి జరుగుతుంది. బిషప్ తన తప్పిదాన్ని గుర్తించి ఇంకేరకమైన భ్రమలులేకుండా విశ్రాంతియించి వచ్చి మళ్ళీ పూర్వపు తరహా జీవితంగడపడమో, లేకపోతే తనపిచ్చినే వదలిపెట్ట కుండా పట్టుకు ప్రేలాడడమో. అప్పుడు పత్రికల్లో సానుభూతిపూర్వకంగా కరుణార్ద్రంగా, పాపం బిషప్ కు మతి చాంచల్యం కలిగిందన్న వార్త రావచ్చు. ఆ తర్వాత ఆయన తన మనోదృశ్యాలన్నీ చూచుకోని నాల్గుగోడలమధ్యా కుమిలేట్లుగా పరిత్యజింపబడ్డాడు. ”

“ ఈ విషయంలో మీరు అమితంగా ఊహించారు! ” అన్నా పెద్దగా

“ సంఘందృష్టిలో అది నిజంగా పిచ్చికళే. పిచ్చిపట్టకపోతే, ఏ నిజాయితీగలవ్యక్తి, పతితులైన స్త్రీలను, దొంగల్ని తన ఇంటికి తీసుకుపోయి తన సోదరీమణులుగా సోదరులుగా తనతో నివసించమని కోరుతాడు? క్రీస్తు ఇద్దరు దొంగలమధ్య మరణించాడన్నది వాస్తవమే. కానీ అది మరోగాథ. పిచ్చితనమో? మరొకరితో ఏకీభవించలేని మానసికవిధానం ఎప్పుడూ తప్పే. అందుకని ఆ వ్యక్తిమనస్సు తప్పుదారిబట్టిందన్నమాట. తప్పుడు మార్గం పట్టిన మనస్సుకూ, పిచ్చెక్కిన మనస్సుకూ మధ్య సరిహద్దెక్కడ ఉంది? ఒకవ్యక్తియొక్క సరియైన నిర్ణయాల్తోటి మరొకబుద్ధికల్గిన వ్యక్తి పూర్తిగా విభేదించడమనేది ఊహించరానిది. ”

“ ఇవ్వాలే సాయంకాలపు పత్రికలో దీనికో మాంచి ఉదాహరణ ఉంది. సంత బజారుకు దక్షిణంగా ‘మేరి మాకెన్నా’ నివసిస్తోంది. ఆమె దరిద్రురాలు. వివస్థానికి నిజాయితీయైన మనిషి. దేశభక్తి కలిగిందికూడా. కానీ, ఆమెరికా పతాకనుగురించి, ఆ పతాక ఇస్తుందనుకొన్న రక్షణచిహ్నాన్ని గూర్చి ఆమెకు పొరపాటు అభిప్రాయాలున్నయ్. ఆమెకు జరిగినసంగతిని.

అమె భర్త ప్రమాదానికి గురై మూడుమాసాలపాటు వైద్యశాలలో పడక వేసాడు.”

“నిన్న ఆమెను వెళ్ళగొట్టారు. కానీ ఆమె మొదట అమెరికా పతకాన్ని ఎగరేసి, దానికింద నిలబడి, ఈ పవిత్ర పతాకరక్షణ తనను శరీరం కొయ్యబాటపోయే చలిలో నడివీధిలోకి వెళ్ళగొట్టడం అన్యాయమని చాటింది. అందుకు ఏమి జరిగింది? ఆమెను నిర్బంధించారు. ఆమె పిచ్చిదని నిందారోపణ చేసారు. ఇవ్వాలే అమెను ఉన్మాదచికిత్సలో నిపుణులైన వైద్యులు పరీక్షించారు. ఆమె పిచ్చిదని నిర్ధారించారు. ‘నాపా’ పిచ్చి ఆస్పత్రిలో పడేసారు.” అన్నాడు ఎర్నెస్టు.

“కానీ అది మరీ అసంగతం. నేను ఒక పుస్తకం యొక్క కైరివిషం యంతా ప్రతివ్యక్తితో విభేదిస్తాననుకోండి. అందుకని వాళ్లు నన్ను పిచ్చి ఆస్పత్రికి పంపించారుగా.” అని అభ్యంతరం చెప్పాడు.

“ముమ్మాటికీ నిజమే. కానీ, ఆరకమైన భేదాభిప్రాయం వల్ల సంఘానికి మీ హానికల్గదు. అక్కణ్ణే ఉంది భేదం. మేరి మెకెన్నా, బిషప్ ల అభిప్రాయభేదాలు సంఘానికి ప్రమాదం కలిగిస్తయ్. దరిద్రులంతా అద్దెలు కట్టడానికి నిరాకరించి, అమెరికా పతాక ఛాయల్లో తలదాచుకొంటే ఏమిటి? భూస్వామ్యం పతనమౌతుంది. బిషప్ దృక్పథాలు కూడా సంఘానికి అటువంటి ప్రమాదాన్ని కలిగించేవే.” అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చాడు.

కానీ ఇంకా ఆయన చెప్పింది నేను నమ్మడానికి నిరాకరించా.

“నిదానించి చూడు!” అన్నాడు ఎర్నెస్టు. నేను నిరీక్షించా.

మరునాడు నేను అన్ని పత్రికలకోసం పంపా. అంతవరకూ ఎర్నెస్టు సరిగ్గానే చెప్పాడు. బిషప్ మూర్ హాన్ చెప్పిన మాటల్లో ఒక్క మాట కూడా అచ్చుకాలేదు. ఒకటి రెండు పత్రికల్లో మాత్రం ఆయన భావ

ఉ క్కు పా దం.

తీవ్రతలో వశం తప్పిపోయాడని కొద్దిగా చెప్పారు. వినా ఆయన తర్వాత మాట్లాడిన వాళ్ళందరి ఉపన్యాసాలు పేజీలు పేజీలుగా ముద్రించారు.

కొన్నిరోజులైన తర్వాత, అతిపరిశ్రమవల్ల సంభవించిన అనారోగ్యాన్ని పోగొట్టుకొనేందుకు విశ్రాంతికొసం దూచే శాలకు పోయాడన్న విషయం ప్రచురితమైంది అంతవరకూ బాగానే ఉంది. కానీ అందులో పిచ్చెక్కిన విషయం కానీ, నగల దౌర్బల్యమన్న విషయం గానీ కొంచెంగా నైనా లేదు. ఎర్నెస్టు, ఏ భయ కరమైన నిలువ ఎక్కే శిక్షపడుతుందని ముందుగానే దీర్ఘ లోచన చేసి చెప్పాడో, అటువంటి శిక్షార్హమైన మార్గాన్ని అనుసరించాల్సిన విధి బిషప్ కు పడుతుందని నేను : లోగూడా ఊహించలేదు.

౮

ఎర్నెస్టు సోషలిస్టు టికెట్ మీద కాంగ్రెస్ కు పోబోయేటప్పుడు మానాన్న ప్రత్యేకంగా పేరుపెట్టిన 'లాభనష్టాల' విందును ఏర్పాటుచేసాడు. ఎర్నెస్టు దానిని 'యంత్రవిధ్వంసకుల' విందు అన్నాడు. నిజంగాచూస్తే, అది వ్యాపారస్తులవిందు, అయితే వాళ్లు ఛోటావ్యాపారస్తులనుకోండి. 2 వేల డాలర్ల పెట్టుబడికి మించిన వ్యాపారంలో వాళ్లేవళ్ళూ ఆసక్తికల్గినవాళ్ళుగా నాకు తోచలేదు. వాళ్లు నిజానికి మధ్యతరగతికి సంబంధించిన వ్యాపారస్తులు.

సిల్వర్ బర్న్ లో తేయాకు, కాఫీ విస్తలు మొదలయినవి అమ్మే పెద్ద సంస్థయైన ఓవెన్ అండ్ కంపెనీకి సంబంధించిన ఓవెన్ వచ్చాడు. ఆ సంస్థకు చాలాచోట్ల అనుబంధసంస్థలున్నయ్. మేము కావలసిన వస్తుసంబారమంతా వాళ్ళ దగ్గరే కొనుక్కుంటాం. ఔషధాలు విక్రయించే పెద్ద సంస్థయైన

కొవ్వార్, వామబరన్ కంపెనీకి చెందిన ఇద్దరు భూస్వాములూ వచ్చారు. కంట్రాక్టోస్ట జిల్లాలో ఉన్న పెద్ద రాతిగని యజమాని మిస్టర్ ఆస్మన్ సెన్ కూడా ఉన్నాడు. చిన్న ఫ్యాక్టరీలలో, చిన్న వ్యాపారసంస్థల్లో, చిన్న కర్మాగారాల్లో వాటాదారులుగాగానీ, యజమానులుగాగానీ ఉన్న ఇంకా చాలామంది కూడా వచ్చారు. కొద్దిలో చెప్పాలంటే వాళ్లంతా కొద్ది కొద్ది పెట్టుబడిదారులు.

వాళ్లంతా తెలివితేటలుకల్గిన, ఆసక్తికలిగించే మనుష్యులు. వాళ్లు స్పష్టంగా సరళంగా మాట్లాడారు. కార్పొరేషన్లమీదా, గుత్తసంస్థల మీదా వాళ్ళందరికీ మంట. 'గుత్తసంస్థల నడుం విరగొట్టడం' వాళ్ల మతం. పరసీడనకు గుత్తసంస్థలే ప్రధాన స్థానాలు. అక్కడున్న వాళ్లందరూ చెప్పిన శోకగాధ ఇదే. రైల్వేలు, టెలిగ్రాఫ్, విపరీత లాభాల మీద ఆదాయపు పన్ను విధించే సూక్ష్మ మొదలైన గుత్తసంస్థలను ప్రభుత్వం స్వాధీనంచేసుకొని, విపరీత లాభాలను తుదముట్టించి, వాటిని కోరలుతీసిన పాముల్లాగా చేయాలని వాళ్ళంతా ముక్తకంఠంతో ఉద్ఘోషించారు. స్థానికంగా ఆయా పట్టణాల్లో నీరు, గ్యాస్, టెలిఫోనులు, ట్రాములు మొదలైన ప్రజాసౌకర్యాలు సక్రమంగా నిర్వహింపబడటానికి వీటిపై పురపాలక సంస్థలే యాజమాన్యం వహించాలనిగూడా, ఇదేవిధంగా అభ్యర్థించారు.

మిస్టర్. ఆస్మన్ సెన్ తాను రాళ్లగని యజమానిగా అనుభవించిన సంకటగాధా పరంపర కథనమే ప్రత్యేకంగా చాలా అభిరుచి కలిగించింది. పెద్ద భూకంపంవచ్చి కాన్ ఫ్రాన్ సిస్కో సర్వనాశనమైపోయిన సందర్భంలో భారీగా వ్యాపారం సాగినప్పటికీ, తన గనిమీద మాత్రం తనకు చిల్లి దమ్మిడీ కూడా లాభంలేదని ఆయన వప్పుకొన్నాడు. ఆరు సంవత్సరాలపాటు కాన్ ఫ్రాన్ సిస్కో పునర్నిర్మాణం సాగింది. ఆయన వ్యాపారం నాల్గింతలయంచీ ఎనిమిదింతలదాకా పెరిగింది. వినప్పటికీ ఆయన బావుకొన్నదీలేదు.

ఉ క్కు పా దం.

“నాకన్నా నా వ్యాపారాన్ని గూర్చి రైలుశాఖకే కొంచెం బాగా తెలుసు. ఒక సెంటుకు నేనెంత ఖర్చుపడ్డానో దానికి తెలుసు. నా కంట్రాక్టు షరతులూ దానికి తెలుసు. దాని కీసగతులన్నీ ఎట్లా తెలుసునో నేను ఊహిస్తున్నా. నా ఉద్యోగుల్లోనే దాని గూఢచారులుండి ఉండాలి. నేను కాంట్రాక్టుచేసిన వాళ్లందరితోటి దానికి పరిచయం ఉండి ఉంటుంది. ఎందుకంటే ఇది వినండి. నేనొక పెద్ద కంట్రాక్టుచేసినప్పుడు, దానిలోని షరతులకల్ల కొంచెం లాభాలు వస్తయ్యుకొన్నప్పుడు, రాళ్లగనినుంచి మార్కెట్టుకు ఆ రాళ్లను తీసుకుపోవడానికయ్యే రైల్వే పన్నును వెంటనే ఎక్కువచేస్తారు. దానికి కారణం చెప్పరు. రైల్వేశాఖ, నాకువచ్చే లాభాలు గుటకాయస్వహా చేస్తుంది. అటువంటి పరిస్థితుల్లో, రైల్వేశాఖు తాను విధించిన పన్ను విషయం పునరాలోచించమని ఎంత ప్రయత్నంచేసినా లాభంలేకపోయింది. పైగా, ప్రమాదాలు సంభవించినప్పుడూ, రాళ్లను త్రవ్వించడానికి కూలీ ఎక్కువ ఇవ్వవలసినప్పుడు, తక్కువ లాభాల్లో కాంట్రాక్టులు చేసినప్పుడూ రైల్వేశాఖవారిచేత పన్ను తగ్గించే ప్రయత్నాల్లో విఫలుణ్ణునా. ఫలితమేమిటి? కొద్దిగాని గొప్పగాని నా లాభాలెప్పుడూ రైల్వేశాఖకే ముట్టినై. ”

“అన్ని ఖర్చులూపోను నీకు మిగిలిన మొత్తం, రైల్వేశాఖే తానుగని ఆధిపత్యం వహించి, దాని యజమానిగా నీకు ముట్టచెప్పే జీతంతో సమాన మన్నమాట.” అని ఎర్నెస్టు మథ్యలో అడ్డుతగిలాడు.

“అవును. అదే. కొద్ది రోజులక్రితమే గత పని సంవత్సరాల లెఖ్కులు తనిఖీచేయించా. ఆ పది సంవత్సరాల్లోనూ నాకు వచ్చిన ఆదాయం, యజమానిగా పుచ్చుకునే జీతంతో సమమైందని తేలింది. రైల్వే శాఖే ఆ గని ఆధిపత్యవహించి, దాన్ని నడపటానికి నన్ను నియమించి న్నట్టెంది.” అన్నాడు మిస్టర్ అస్మన్ సెన్.

“కానీ ఒక్కభేదం ఉంది. నీవు సాహసించి శిరసావహించిన కష్ట నష్టాల్ని అది భరాయించాల్సి ఉండేది.” అని ఎర్నేస్టు నవ్వాడు.

“చాలా సత్యమైనమాట.” అని అస్మినెన్ దిగాల్తో అన్నాడు. వాళ్లుచెప్పేవన్నీ చెప్పనిచ్చి ఎర్నేస్టు వాళ్లను ఎడాపెడా ప్రశ్నించడం మొదలెట్టాడు. ఆయన మిష్టర్ ఒవెన్తో ప్రారంభించాడు.

“మీ రిక్కడ బస్టేలో సుమారు ఆర్నెల్లక్రితం ఒక బ్రాంచి పెట్టారు గదా?”

“అవును.” అన్నాడు మి. ఒవెన్.

“మరి అప్పటినుంచి మూలల్లో ఉన్న చిన్న చిన్న కిరానాదుకాణాలు మూడు ముందమోసిపోవడం గమనించా. దానికంతా కారణం మీ బ్రాంచి స్టోరేగదా?”

“మా ముందు వాళ్లు తట్టుకోలేరు.” అని ఒవెన్ మందహాసంచేస్తూ అంగీకరించాడు.

“ఎందుకని?”

“మాది వాళ్ళకన్నా పెద్దపెట్టుబడి. పెద్దవ్యాపారంచేస్తే, తక్కువ దుబారా, ఎక్కువ సమర్థత ఉంటే.”

“మీ బ్రాంచిస్టోరు తక్కిన మూడుదుకాణాల ఆదాయాన్ని గుంజు కొంది. అదీ సంగతి. కానీ, ఆ మూడుదుకాణాల యజమాన్ల గతేమైందో చెప్పండి?”

“అందులో ఒకడు మాకు సరకులు రవాణాచేసే ఉద్యోగంలో మా దగ్గరే కుదుర్కొన్నాడు. తక్కిన ఇద్దరి సంగతి వీమైందోమటుకు నాకు తెలియదు.”

వెంటనే ఎర్నేస్టు మి. కొవాట్టు వేపు తిరిగాడు.

“మీరు ధరలు తగ్గించి చాలా అమ్మరు, మీరు అణగద్రొక్కాలని ప్రయత్నించిన చిన్న చిన్న ఔషధాలయాలకులవాళ్ళ పని ఏమైంది?”

“వాళ్ళల్లో ఒకడైన మి. హాన్ ఫర్థర్, మా వైద్య సలహాకాఖిలో పని చేస్తున్నాడు.” అన్నాడు.

“వాళ్ళకు వచ్చే లాభాల్ని మీరు గుంజుకున్నారా?”

“ఔను. మేం వ్యాపారం చేసేది అందుకనే.”

“ఎర్నెస్టు వెంటనే మి. అస్మన్ సెన్ వేపు తిరిగి, “మరి మీరో? రైల్వే రవాణాకాఖి మీలాభాల్ని దిగమింగినందుకు మీకు విసుగెత్తిపోయిందిగదా?” అని ప్రశ్నించాడు.

మి. అస్మన్ సెన్ ఔనని తలూపాడు.

“మీకుమాత్రమే లాభాలు కావాలని అన్నమాట మీరుకోరేది?”

మళ్ళీ మి. అస్మన్ సెన్ అంగీకారసూచకంగా శిరః కంపనచేసాడు.

“ఇతర్లనుంచి?”

సమాధానంరాలేదు.

“ఇతర్లనుంచి?” అని మళ్ళీ ప్రశ్నించాడు ఎర్నెస్టు.

“లాభాలు సంపాదించే మార్గమదే.” అని మి. అస్మన్ సెన్ కచ్చితంగా జవాబిచ్చాడు.

“ఐతే, వ్యాపారక్రీడ అంటే, ఇతర్లనుంచి లాభాలు సంపాదించడం, మీదగ్గర్నుంచి మాత్రం ఇతర్లు లాభాలు సంపాదించుకోకుండా కట్టుదిట్టం చేసుకోవడమన్నమాట. అదీ అసలువిషయం. ఔనా?”

మి. అస్మన్ సెన్ సమాధానం చెప్పేలోగా ఎర్నెస్టు మళ్ళీ ఇదేప్రశ్న వేయాలని వచ్చింది. అప్పుడు అస్మన్ సెన్ ఈవిధంగా చెప్పాడు.

“ఔను అదే. కానీ, ఇతరుల అన్యాయంగా లాభాలు గడిద్దామని అనుకోనంతవరకూ, వాళ్లుకూడా లాభాలు సంపాదించడానికి మా అభ్యంతరం ఏమీలేదు.”

“అన్యాయంగా సంపాదించడమంటే, పెద్దమొత్తంగా అని మీ అభిప్రాయం. ఐనప్పటికీ, మీమలుకు మీరు పెద్దపెద్ద లాభాలు గడించుకోడానికి మీకేమీ ఆటంకంలేదు?.....ముమ్మాటికీ లేదుగదా?”

మి. అస్మన్ సెన్, ఉన్న బలహీనతను సరసంగా అంగీకరించాడు. ఈ సందర్భం వచ్చేటప్పటికి, ఎర్నెస్టు వెక్కిరించిన మరోవ్యక్తి ఉన్నాడు. ఆయన మి. కార్లీన్. ఆయన పూర్వం పాలుపెరుగు సరఫరా సంఘాన్ని నడిపాడు.

“కొంతకాలంక్రితం మీరు పాలగుత్తసంస్థతో పోట్లాడారు. ఇప్పుడు రాజకీయాల్లో ప్రవేశించారు. ఈ పరిస్థితి ఎందువల్ల వచ్చింది?” అని ఎర్నెస్టు ఆయన్ని ప్రశ్నించాడు.

“ఓహో! నే నా పోరాటాన్ని వదిలిపెట్టలేదు. ఆ గుత్తసంస్థతో పోరాడడానికి అనుకూలమైన ఏకైకమైన రాజకీయ రంగంద్వారానే కృషి చేస్తున్నా. అసలున్నసంగతి చెప్పవలసింది. కొన్ని సువత్సరాలక్రితం మాపాలు, వెన్నా సరఫరాసంఘం మా అనుకూలమైన పరిస్థితుల్లో గడిచింది.” అని సమాధానంచెప్పాడు మి. కార్లీన్. ఆయన కుస్తీపట్టే వస్తాడు ఫక్కిలో ఉన్నాడు.

“కానీ మీలోమీరు పోటీలు పడ్డారుగదా?” అని ఎర్నెస్టు అడ్డు తగిలాడు.

“నిజమే. అందుకే లాభాలు గూబల్లోకివచ్చినై. మేమంతా సమైక్యంకావడంకోసం ప్రయత్నించాం. కానీ, ప్రత్యేక పాల సరఫరా సంఘవ్యక్తులు కలిసిరాలేదు. అప్పుడు పాల గుత్తసంస్థ ఏర్పడింది.”

ఉ క్కు పా దం.

“స్తాండర్డు ఆయిల్ కంపెనీనుంచి పెద్ద పెట్టుబడితో ఆర్థికసహాయం పొంది” అన్నాడు ఎర్రెస్టు.

“ఔను. కానీ దానిసంగతి మాకప్పుడు తెలిసిందిగాదు. దాని ఏజెంట్లు మాదగ్గరికి ఒక మగతుతోవచ్చారు. ‘మాలో కలవండి. లాభాలు పొందండి.’ ‘లేకపోతే బైటనేఉండండి. నష్టపడండి!’ ఇదీ వాళ్ళ నిర్ణయం. చాలామందిమీ దానిలో కలిసాం. కలవనివాళ్లు దెబ్బతిన్నారు. ఓ! అదిమాకు మొదట్లో లాభదాయకం గానే ఉంది. పాలధర నాల్గింతలు పెరిగింది. అందులో ఒకభాగం మాకువచ్చింది. తక్కిన ముప్పాతిక గుత్త సంస్థకు చెల్లింది. మళ్ళీ పాలధరపెంచారు. కానీ ఆ పెరుగుదలలో మాకేమీ అదనంగా రాలేదు. మామొరలన్నీ ఆరణ్య రోదనాలైనై. అధికార మంతా గుత్తసంస్థచేతిలో ఉంది. మేమంతా పాచికలమని అప్పుడు తెలుసుకొన్నాం. ఆఖరికి అదనంగా పెరిగిన ధరలో నాల్గోవంతు మాకు నిరాకరించబడింది. తర్వాత ఆ గుత్తసంస్థ మా రక్తమాంసాల్ని పిండేసింది. మేమేంచేయగలం? మేం పిప్పిగా మిగిలాం. పాల సరఫరా వ్యక్తులు అదృశ్యమైపోయారు. ఇక మిగిలింది గుత్తసంస్థ ఒక్కటే.” అని మి. కార్లీన్ అంగీకరించాడు.

“కానీ రెండుసెంట్లు పెరిగిన పాలధరతో మీరు పోటీపడి ఉండే వాళ్ళేననుకొంటున్నా.” అని కొద్దిగా అందించాడు ఎర్రెస్టు.

“మేమూ అదే అనుకొన్నాం. ప్రయత్నించాం.” అని కార్లీన్ ఒక్క క్షణమాగి, “దానివల్ల మేందెబ్బతిన్నాం. మాకన్నా కారుచౌకగా గుత్త సంస్థ పాలు అమ్మకల్గుతుంది. మేం అసలుమ్మాడా నష్టం వచ్చేటట్లు అమ్ముతూంటే అది కొద్దిలాభంకూడా వచ్చేటట్లు అమ్మకల్గుతుంది. నేనా సాహసంలో 50వేల డాలర్లు లోలాభంతిన్నా. మాలో చాలామంది దివాలా

తీసారు. అసలు పాలసరఫరాచేసే వ్యక్తులే నామరూపాలులేకుండా పోయారు.”

“అందువల్ల, గుత్తసంస్థ మీలాభాలు కాజేసిందన్నమాట. కాసనసభ ద్వారా గుత్తసంస్థ లేకుండాచేసి మళ్ళీ మీలాభాలు మీరు సంపాదించుకోడానికి మరిమీరు రాజకీయాల్లో ప్రవేశించారుగదా?”

మి. కార్లీన్ మొగం వికసించింది. “పాలసరఫరా వ్యక్తులకు నేను నా ఉపన్యాసాల్లో చెప్పేది అదే. మూడు ముక్కల్లో చెప్పాలంటే, మా ఉద్దేశ్యం అదే.”

“ఐనప్పటికీ, పాలు సరఫరాచేసే ప్రత్యేక వ్యక్తులకన్నా గుత్తసంస్థ చౌకగా పాలు ఉత్పత్తి చేయగలుగుతుందికదా?” అని ప్రశ్నించాడు ఎర్నెస్టు.

“దానికున్న అద్భుత నిర్మాణపటిమవల్లా, పెద్ద పెట్టుబడివల్లా, కొత్త యంత్రాలవల్లా అది ఎందుకు ఉత్పత్తి చేయగూడదు?”

“ఈ విషయంలో వివాదమే లేదు. అది కచ్చితంగా చేస్తుంది. వైగా చేస్తున్నదికూడా.”

తన దృక్పథాన్ని వివరించడానికి మి. కార్లీన్ ఇక్కడొక రాజకీయ ఉపన్యాసం దంచాడు. తక్కిన వాళ్ళంతా అతనితో మనస్ఫూర్తిగా ఏకీభవించారు. గుత్తసంస్థను నాశనం చేయడమే వాళ్ళందరి నినాదం.

“పిచ్చిగుంపు. వాళ్ళు చూడగల్గినంతవరకూ విస్పష్టంగా చూచారు, కానీ వాళ్ళు వాళ్ళ నాసికాగ్రాలవరకే చూస్తున్నారు.” అని ఎర్నెస్టు మెల్లిగా నాతో అన్నాడు.

కొంతసేపైన తర్వాత ఆయన మళ్ళీ ఉపక్రమించాడు. ఆయన తన ప్రజ్ఞావిశేషంవల్ల ఆ సాయంకాలమంతా అందన్నీ ముగ్ధుల్ని చేయగల్గాడు. “నేను మీరు చెప్పిందంతా చాలా జాగ్రత్తగా విన్నా. మీరు సనాతన పద్ధతుల్లో వ్యాపారక్రీడ చేస్తున్నారని నాకు స్పష్టంగా అర్థమైంది. లాభా

ఉ క్కు పా దం.

ల్లాటే మీజీవితాలు నిమగ్నమై నై. కేవలం లాభాలు సంపాదించడానికే మీరు సృష్టింపబడ్డారనే భృథవిశ్వాసం మీలో ఉంది. ఉన్న చిక్క ల్లా అక్కణ్ణే మీరు లాభాలు సంపాదించుకొనే మధ్యలో గుత్తసంస్థ వెలిసి మీలాభాలన్నీ గద్ద తన్నుకు పోయినట్లుగా ఒక్కసారి తన్నుకుపోతుంది. మధ్యలో వచ్చిపడే బెడదే ఇది. మీలాభాలకు ఆటంకాన్ని కలిగించేదాన్ని నాశనంచేయడమే మీ అభిప్రాయమనుకొంటా.”

“మీరు చెప్పిందంతా నేను జాగ్రత్తగా విన్నా. మీ అందర్నీ ఒక్కమాటలో చెప్పవచ్చు. మిమ్మల్ని ఆ పేరుతో పిలుస్తా. మీరు యంత్ర విధ్వంసకులు. యంత్రవిధ్వంసకుడంటే ఎవరో మీరు తెలుసా? చెప్తా ఉండండి. 18 వ శతాబ్దంలో ఇంగ్లండులో పురుషులూ, స్త్రీలూ తమ తమ కుటీరాల్లో చేమగ్గాలమీద గుడ్డనేసారు. ఈ కుటీరపరిశ్రమా విధానం చిక్కు పంచాంగం-తాబేటి నడకగలది. గుడ్డ నేయడానికి చాలా ఖర్చు అయ్యేది. దాంతోపాటు ఆవిరియంత్రం, శ్రమను తగ్గించే యంత్రం వచ్చినై. ఒక పెద్ద ఫ్యాక్టరీలో కొన్ని వేల మగ్గాలు ఒక ప్రధాన యంత్రం ద్వారా నడపబడుతై. చేనేత మగ్గాలమీదనేసే దానికన్నా ఎన్నో రెట్లు ఎంతో చౌకగా త్వరితకాలంలో గుడ్డ తయారవుతుంది. ఇక్కడ ఫ్యాక్టరీలో కలిసికట్టుతనం ఉంది. దానిమందు పోటీ అంతర్ధానమైపోయింది. తమకోసం చేమగ్గాలమీద పనిచేసికొన్న పురుషులూ, స్త్రీలూ ఇప్పుడు ఫ్యాక్టరీలోకిపోయి యంత్రపు మగ్గాలమీద పనిచేయడం ప్రారంభించారు. కానీ ఈ పని చేయడం తమకోసం కాదు. పెట్టుబడిదారులకోసం. వైగా యంత్రపు మగ్గాలమీద పనిచేయడానికి పిల్లలు తయారయ్యారు. తక్కువ జీతాలకే పనిచేస్తున్నందువల్ల వీళ్లు పెద్దవాళ్ల నోటిమందు జీవనం తీసారు. దీనివల్ల పురుషులకు గడ్డురోజులేర్పడినై. వాళ్ళ జీవనస్థాయి పడిపోయింది. వాళ్లు కూటిక జరగక అల్లాడి ఆకులు మేసారు. ఇంతకష్టానికీ కారణం

యంత్రాలనే వాళ్ళన్నారు. అందుకని వాళ్లు యంత్రాల్ని విధ్వంసం చేయడానికి ఉద్యమించారు. వాళ్ళకు జయంకలగలేదు. వాళ్లు కటిక మూర్ఖులు.”

“ఐనప్పటికీ మీరు వాళ్ళనుంచి గుణపాఠం నేర్చుకోలేదు. ఒక శతాబ్దన్నరకాలంగడచిన తర్వాత మళ్ళీ ఇవ్వాలి మీ రా యంత్రవిధ్వంసనకు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. గుత్తసంస్థ యంత్రాలు మీ కన్నా సమర్థతో చౌకగా తయారుచేసాయని మీరే అంగీకరించారు. దాంతో మీరు పోటీ చేయలేకపోవడానికి కారణం ఇదే. ఇవ్వాలి యంత్రాల్ని ధ్వంసం చేస్తామంటున్నారు. ఇంగ్లండులో ఇదివరకున్న మూర్ఖులకన్నా మీ రింకా రెండాకులు ఎక్కువ చదువుకున్నారు. పోటీచేద్దామని మీరు ప్రయత్నాలు సాగిస్తూంటే, మరోవంక గుత్త సంస్థ మిమ్మల్ని తుడిచిపెట్టిస్తోంది.”

“మీరంతా చెప్పేది ఒకటే—పోటీలు పోవడం; సమైక్యంకావడం. ఒవెన్ మహాశయా! ఇక్కడ బల్గేలో మీ బ్రాంచి తక్కిన ముగ్గురు చిన్న దుకాణదారుల్ని అణచేయడంద్వారా పోటీలేకుండా చేసారు. మీ సమైక్యత గొప్పఫలితాన్ని ఇచ్చింది.- ఐనప్పటికీ మీ మీదకువచ్చే ఇతర-అంటే గుత్త సంస్థ సమైక్యతకు మీరు బాధపడి గగ్గోలుపెడుతున్నారు. ఎందుకంటే, మీరు గుత్తయజమానులుకారుగాబట్టి. మొత్తం అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రానికి మీరే కిరానా గుత్తాధికారులైనట్లైతే, మీరు మరో పాట పాడేవారే. ‘గుత్తాధికారులు వర్ధిల్లాలి’ అనే పాట అది. ఇంకా, మీ ఈ అల్పసమైక్యత గుత్తసంస్థ కాకపోవడమే. దానికి తగిన తోడుకూడా లేదన్న సంగతి కూడా మీకు తెలుసు. మీ ఆశయాల్ని పరమపవిత్రం చేసుకోడానికి ఉద్యమించారు. మీరూ మీ బ్రాంచి స్టోరులూ ఈ చదరంగపుటెత్తుల్లో పావులని భావిస్తున్నారు. ప్రబల శక్తులు తలెత్తుతున్న సంగతి, అవి రోజు రోజుకూ శక్తిమంతాలౌతున్న సంగతి మీరు గమనిస్తూనే ఉన్నారు.

ఉక్కు పాదం.

రైలురోడ్డు, నూనె, ఉక్కు, బొగ్గు, గుత్తసంస్థల కవచమాస్తాలు మీలాభాల మీదకు ప్రసరించి ఇక్కడ కాస్త, అక్కడ కాస్త చొప్పన అపహరిస్తున్నవని మీరు బాధపడుతున్నారు. మీకు వచ్చేలాభాల్లో చిట్టచివరి దమ్మితో సహా మొత్తం గుంజుకోని ఆఖరికి మీ నెత్తిన చేతులు పెద్దారన్న సంగతి మీకు తెలుసు. ”

“ మహాశయా ! మీరు జూదం బాగా చేతగాదు. మీ అఖండ వికృతద్వారా ఇక్కడ బల్లెలో ఉన్న మూడు చిన్న కిరానాదుకాణాల్ని నామరూపాలులేకుండా చేసినతర్వాత, మాఅంతవాళ్లు లేరని తొమ్మువిరుచుకు తిరిగారు. సమర్థతను గురించి, వ్యాపార నైపుణ్యాన్ని గురించి మహాోపన్యాసాలు చేశారు. ఆమూడు చిన్న దుకాణాల్ని నాశనంచేసి, వాటికి వచ్చే లాభాల్ని కూడా గుంజుకోని ఆడబ్బుతో మీరు మీభార్యను యూరపు యాత్రకు పంపించారు. అది చిన్నచేపను పెద్దచేపను మ్రింకే ఫక్కి. వాళ్లను మీరు మ్రింగారు. కానీ, మీకన్నా పెద్దచేపలు మిమ్మల్ని మ్రింగుతున్నాయ్. అందుచే మీరు గగ్గోలెత్తుతున్నారు. మీకు నేచెప్పే విషయమే, పరిస్థితే ఇక్కడ బల్లముందు కూర్చున్న మిగతావాళ్లందరికీ అక్షరాలా అనువర్తిస్తుంది. మీరందరూ లబలబలాడుతున్నారు. మీరంతా ఓడిపోయే ఆటను ఆడుతున్నారు. మరి మీరంతా దానికోసం లబోదిబో అని ఆక్రందిస్తున్నారు. ”

“ కానీ, మీరు గగ్గోలు పెట్టినప్పుడు ఉన్నదున్నట్లుగా నేను చెప్పినట్లుగా మీరు పరిస్థితిని వెల్లడించలేదు. ఇతర్లనుంచి లాభాలు పిండుకోవడం ఇష్టమనీ, మీదగ్గర్నుంచి ఇతర్లు లాభాలు పిండుకోడానికి ప్రయత్నిస్తున్నందు వల్లనే ఇంత రభసాపడుతున్నామనీ మీరు చెప్పలేదు. చెప్పరు. ఆ విషయంలో మీరు హరిబిత్తు. మీరింకేదోచేస్తారు. మి. కార్పిన్ చేసినట్లుగా మీరు ఛోటా పెట్టుబడిదారి రాజకీయోపన్యాసాలు చేస్తున్నారు. ఆయన చెప్పిం

దేమిటి? ఆయన చెప్పినవాటిల్లో నేను గుర్తుంచుకొన్న కొన్ని పదజాలాలివిగో. ”

మా అసలుసిద్ధాంతాలు మంచివి. ‘ఇప్పుడీ దేశానికి కావలసిందేమిటంటే’ అమెరికన్లు సంబంధించిన ప్రధాన విధానాలు అంటే ‘అందరికీ స్వేచ్ఛావకాశాలు’ ‘ఈజాతి పుట్టిన స్వేచ్ఛా ఆదర్శం’ ‘మన ప్రాచీన సిద్ధాంతాలకు పోదాంపదండి.’

“ ‘అందరికీ స్వేచ్ఛావకాశాలు’ అని ఆయన అంటున్నాడంటే, ఏ స్వేచ్ఛావకాశాలైతే గుర్తెస్తోందో తనకు ఈయడానికి నిరాకరించిందో, అలాభాలు పిండుకొనే స్వేచ్ఛావకాశాలు అన్నమాట ఆయన అభిప్రాయం. దీనిలో అసంగతమైన విషయ మేమిటంటే, మీరు దీన్ని నమ్మేటంతగా ఈ పదాన్ని వాడారు. మీ స్వల్పవిధానంలో మీ సహచరుల్ని నిలుపుకోపిడి చేయడానికి మీరు అవకాశం కావాలని కోరుతున్నారు. కానీ, మీరు స్వేచ్ఛాగావాలని మిమ్మల్ని మీరు భ్రమలో ముంచుకొంటున్నారు. మీరంతా చిన్నినాపొట్టకు శ్రీరామరక్ష అనేవాళ్లు. కానీ మీమాటల్లో ఉన్న తమాషా మీరు దేశభక్తులనే నమ్మకం కలిగేటట్లు చేస్తోంది. లాభాలు సంపాదించడామనే కేవలం స్వార్థమైన మీ కాంక్షను, పీడత ప్రజానీకానికి సహకరించే పరహితార్థ భావంగా మార్చివేస్తున్నారు. ఇప్పుడురాండి. మనలో మనమే. ఈ ఒక్కమాటైనా నిజాయితీగా ఉండండి. అసలువిషయాన్ని కచ్చితంగా పరిశీలించండి. దాన్ని నిక్కచ్చిగా చెప్పండి. ”

అందరిమొగాలూ కోపంతో ఎర్రబారిపోయినై. కొంచెం భయం కూడా గోచరించింది. ప్రశాంతంగా ఉన్న ఈ యువకునిదూచి, ఆయన వాగ్దాటికే, గడ్డినిగడ్డిని పిలిచే ఆయన నిర్భయ సత్యవాక్యాలకూ కొంచెం భయపడిపోతూడు. మి. కార్లీన్ కచ్చితంగా సమాధానంచెప్పాడు.

“మరెందుకని కాదు ? ” అని ఆయన ప్రశ్నించాడు. “ఈ రిపబ్లిక్కు స్థాపించబడిన నాటి మన పూర్వీకుల మార్గాలకు మనమెందుకు తిరోగమించకూడదు ? సహించడానికి వీలుకానిదైనప్పటికీ మిస్టర్. ఎవర్ హార్డు ! మీరు సత్యాన్నే ఎక్కువగా చెప్పారు. కానీ ఇక్కడ మనలో మనం ఉన్నదన్నట్లుగా మాట్లాడేద్దాం. ఉన్న ముసుగంతా తొలగించేసి, ఎవర్ హార్డు చెప్పినట్లుగా ఆ కచ్చితమైన సత్యాన్ని అంగీకరిద్దాం. చిన్న పెట్టుబడిదారులమైన మనం లాభాలకోసం తాపత్రయపడుతున్నామన్న మాటా, గుత్తసంస్థ మన దగ్గర్నుంచి లాభాలు గుంజుకొంటున్నమాటా నిజమే. మన లాభాలు మనకే ఉండేటందుకుగాను మనం ఆ గుత్తాధికారుల్ని నాశనంచేద్దామంటున్న మాటా నిజమే. మన మెందుకు ఆ పని చేయగూడదు ? ఎందుకని ? ఎందుకని నేను మిమ్ము అడుగుతున్నా ? ”

“ఆ, ఇప్పుడువచ్చాం మనం విషయసారాంశానికి.” అని ఎర్నెస్టు ఆనందంతో అన్నాడు. “చెప్పడం చాలా కష్టసాధ్యమైన విషయమైనా, ఎందుకు కావో మీరు చెప్పడానికి ప్రయత్నిస్తా. మీరంతా వ్యాపారాన్ని గూర్చి కొద్దిగా నేర్చుకొన్నారు. కానీ మీ రసలు సాంఘిక పరిణామాన్ని గూర్చి లేశం గూడా నేర్చుకోలేదు. ఆర్థికపరిణామంలో ఈనాడు మీరు పాతా క్రొత్తా సంధిలో ఉన్నారు. కానీ మీరది అర్థంచేసుకోలేదు. అదే ఇంత గాభరాకు ముఖ్యకారణం. మీ రెందుకు తిరోగమించలేరు ? ఎందుకంటే మీరు చేయలేరుకాబట్టి. నీటిని కొండనైకి మరలించడం దుస్సాధ్యమైనట్లే, ఆర్థికపరిణామ ప్రవాహాన్ని అదివచ్చిన మార్గంలో వెనక్కి మరలించడం మీచేత కానిపని. సూర్యుణ్ణి గిబియన్ మీద నిశ్చలంగా నిలబడేట్లుగా జాషువా చేశాడు. కానీ మీరు ఆ జాషువాను తిలదన్నిపోతున్నారు. మీరు ఆకాశంలో సూర్యుణ్ణి తిరోగమనం చేయించేట్లున్నారు.

మధ్యాహ్నం నుంచి ప్రాద్దుటివరకూ దాని పదాల్ని గుర్తించడానికి అవకాశం ఉంది.”

“ శ్రమ తగ్గించే యంత్రాలు వచ్చిన తర్వాత, నిర్మాణముతమైన ఉత్పత్తిజరుగుతున్న ఈనాడు, సమైక్యతవల్ల సామర్థ్యంపొందిన ఈ దినాల్లో మీ రీ ఆర్థిక భాస్కరుణ్ణి ఒక తరానికివెనక్కి నెట్టుకుపోవడానికి చూస్తున్నారు. పెద్ద పెట్టుబడిదారులు, పెద్దయంత్రాగారాలు, రైలురోడ్లులేని కాలమది. కొద్దిమంది చిన్న పెట్టుబడిదారులు ఆర్థిక అరాచకంలో పరస్పరం శిఖిపట్లగోత్రులుగా ఉన్న రోజులవి. ఉత్పత్తి ప్రాథమికదశలో ఉండి, దుబారాగా ఉండి, ఎవరికివారే యమునాతీరేగా ఉండి, ఎక్కువ ఖర్చుతో గూడిన రోజులవి. నా మాట నమ్మండి. జాషువా పని చాలా తేలికైంది. ఆయనకు సహాయకారిగా జహోవా ఉన్నాడు. కానీ, చిన్న పెట్టుబడిదారులైన మిమ్మల్ని దేవుడు పరిత్యజించాడు. చిన్న పెట్టుబడిదారుల సూర్యుడు అస్తమిస్తున్నాడు. ఆ సూర్యుడు మళ్ళీ ఉదయించడు. కానీ, ఆ సూర్యుణ్ణి కదలకుండా ఉంచడం మీ చేతుల్లోనూలేదు. మీరు అణగారిపోతున్నారు. సమాజంలోనుంచి మీరు పూర్తిగా ఊడ్చిపెట్టుకొనిపోయే దుర్దినాలు వచ్చినై.”

“ ఇది పరిణామ కాసనం. ఇది దైవప్రవచనం. పోటికన్నా సమైక్యత బలిష్టమైంది. పర్వతగుహల్లో నివసించిన ఆదిమ మానవుడు అల్పజీవి. అతడు నుసంఘటితపడి తన శత్రువులైన క్రూరమృగాలతో పోరాడాడు. అవ్వీ పోటీపడే జంతువులు. ఆదిమ మానవుడు సంఘటిత జంతువు. అందుకే అతడు తక్కిన జంతువుల మీద ప్రాబల్యం వహించాడు. అప్పటినుంచీ మానవుడు అధికతరంగా నుసంఘటితమౌతూ ఉన్నాడు. నుసంఘటితత్వానికి పోటీకి ఎడమొకం పెడమొకం. వేలశతాబ్దాల దీర్ఘపోరాటంలో

ఉ క్కు పా దం.

పోటీ ఎప్పుడూ నానాటికి తీసికట్టుగా తయారౌతూ వచ్చింది. పోటీ పక్షాన జేరిన వీ వ్యక్తానాసరే అణగారిపోవాల్సిందే. "

"మరి గుత్తయజమానులు పోటీవల్లనే మైకివచ్చారుగదా, " అని మిస్టర్. కార్లీన్ అడ్డుతగిలాడు.

"నిజమే. ఆ గుత్తాధికారులే స్వయంగా పోటీని నాశనంచేశారు అందుకనే, మీరే స్వయంగా చెప్పినట్లుగా, మీరింకా పాలసరఫరా సంస్థలో ఉండలేకపోయారు. " అని సమాధానం చెప్పాడు ఎర్నెస్టు.

ఆ సాయంకాలం మొట్టమొదటిసారిగా జైలుదేరిన వర్వులు అందరినూ వ్యాపించినై. మి. కార్లీన్ గూడా తననుకురించి తానే వర్వు కొన్నాడు.

"ఇప్పుడు మనమంతా గుత్తాధికారులమీదికి కత్తిదూస్తున్నాం కాబట్టి, కొన్ని విషయాలు చక్కచేసుకొందాం. నేను కొన్ని ప్రకటనలుచేస్తా. మీరు వాటితో ఏకీభవించకపోతే చెప్పేయండి. మానంగా ఉన్నారంటే అంగీకరిస్తున్నారన్నమాట. చేమగ్గానికన్నా, యంత్రపు మగ్గం చాకలా ఎక్కువ గుడ్డను తయారుచేస్తుందన్నది నిజంగాదా? " అని ఆయన ఆగాడు. కానీ ఎవరూ మాట్లాడలేదు. "అటువంటప్పుడు, యంత్రపు మగ్గాన్ని ధ్వంసంచేసి, ఎక్కువ చిక్కుతోకూడిందీ, ఎక్కువడబ్బు ఖర్చయ్యేదీ యైన చేమగ్గాన్ని ఆశ్రయిస్తామనడం చాలా అనాలాచితమైన పనికాదా! " అంగీకారంగా తలలుగిన్నై.

"కొన్ని వేల ఛోటా పోటీదారులకన్నా, సంఘటితమైన గుత్త సంస్థలు ఇంకా ఎక్కువ సమర్థతతో, ఎక్కువచాకగా ఉత్పత్తి చేయగల్గుతున్నది నిజంగాదా? " ఇప్పటికీ ఎవరూ అభ్యంతరంచెప్పలేదు. "అటువంటప్పుడు, సమర్థమైన, అల్పవ్యయంతో కూడుకొన్న ఆ సమైక్యతను విచ్చి

న్నం చేయడం తెలివితక్కువకనకామా ? " చాలా సేపటివరకూ ఒక్కరూ సూర్యానం చెప్పలేదు. తర్వాత మి. కొవ్వొత్తి మాట్లాడాడు.

“ ఇక ఇప్పుడు మనం చేయాల్సిందేమిటి ? గుత్తాధికారుల ఆధిపత్యం నుంచి తప్పించుకోవాలంటే వాటిని నాశనంచేయడం మొక్కటే మాకు కనపడుతున్న మార్గం ” అన్నాడు. ఆక్షణంలో ఎర్నిస్టు రోషావిస్తుండేవాడు.

“ నేను మీకు మరోమార్గం చూపిస్తా ! ” అని బొబ్బపెట్టి, “ సమర్థతతో, అల్పవ్యయంతో ఉత్పత్తిచేస్తున్న అద్భుతాలైన ఆయంతాల్ని నాశనం చేయనక్కర్లేదు. వాటిని అదుపులో పెట్టాలి. వాటి సమర్థతవల్లా, అల్పవ్యయవల్లా మనం లాభంపొందుదాం. వాటిని మనకోసం నడుపుకొందాం. ఆ అద్భుతయంత్రాలకు ప్రస్తుత యజమానులైన వాళ్లందరినీ అవతలికి నెట్టేద్దాం. ఆయంతాల్ని మనకోసం మనమే స్వాధీనంచేసుకొందాం. ఇప్పటివరకూ భూమండంలో లేనటువంటి ఆర్థిక సాంఘిక సమైక్యత అది. గుత్తసంస్థలకన్నా బలిష్టమైన సమైక్యత అది. అదే సామ్యవాదం. పరిణామమార్గంలో అదిఉంది. ఇంకా ఎక్కువ సమైక్యతతో సమైక్యత ఏ ఏరిందాం. అదే విజయపక్షం. మా సోషలిస్టుల పక్షాన్నే చేరండి. విజయపక్షంతో కార్యరంగంలో ప్రవేశించండి ! ”

ఈవిషయానికి వచ్చేటప్పటికి కొంత అనంగీకారం బయలుదేరింది. కానీ స్పష్టంగా తలచుకోవారు. కొన్ని మాటలు కూడా వినపడ్డాయి.

“ సరే. మీరు ఉన్న విషయాల్ని తారుమారుచేసి చెప్పేవాళ్లుగా ఉండడానికి వప్పుకొంటారన్నమాట. ” అని ఎర్నిస్టు నవ్వాడు. “ మీరు మళ్ళీ మృగపాత్ర ధరించడానికి కోరుతున్నారన్నమాట. మృగదళకు తిరోగమిద్దామనుకొన్నవాళ్లు ఊరూ పేరూలేకుండా సోదీలోకిరాకుండా పోయినట్లే మీరూ నశించిపోతారు. ప్రస్తుత మున్న గుత్తసంస్థలకన్నా ఇంకా బలవత్తర సమైక్యత జనించినప్పుడు మీగలేమాతుందో అన్నది ఎప్పుడైనా

ఉ క్కు పా దం.

అడిగారా? సమైక్యతకుకూడా సమైక్యతైన సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ జీవితాల్లో ఈ సత్తాధికారులు తామంతా సమైక్యమైనప్పుడు మీ రెక్కడుంటారో మీ రేనాడైనా ఆలోచించారా? ”

ఆయన వెంటనే మి. కార్లీన్ వేపు తిరిగాడు.

“ఇదినిజం కాదేమో మీరుచెప్పండి? పాతరాజకీయ పార్టీలు గుత్త యజమానుల చేతుల్లో ఉన్నందున మీరు మరోరాజకీయపార్టీని ఏర్పర్చాల్సిన అగత్యత ఏర్పడింది. మీ ప్రచారానికి ముఖ్యమైన ప్రతిబంధకులు గుత్త యజమానులే. మీకు వచ్చే ప్రతి ఆటంకానికీ కారకులు గుత్తాధికారులే. ఇది నిజమానా కాదా? నాకు చెప్పండి. ”

మి. కార్లీన్ ఉడ్డుకుడుచుకొన్నట్లు మానంగా కూర్చున్నాడు.

“ఊ! చెప్పకుండి! ” అని ఎర్రెస్టు ఉపిచ్చాడు.

“మేం ఆర్గన్ ప్రభుత్వ శాసనసభకు ఆక్రమించుకొన్నదీ, తీవ్రమైనా ఆత్మరక్షణశాసనంకోసం కృషిచేసిందీ యధార్థమే. కానీ, గుత్తసంస్థల చేతుల్లో కీలుబొమ్మైన గవర్నర్ దాన్ని త్రోసిరాజన్నాడు. మేం కాలా రెడో గవర్నర్ ను ఎన్నుకొన్నాం. కానీ అక్కడి శాసనసభ ఆయన్ని అధికారంలో ప్రవేశించడానికి నిరాకరించింది. రెండు పర్యాయాలు మేం జాతీయ ఆదాయపుపన్నును తీర్మానించాం. ప్రతివఘా, సుప్రీంకోర్టు దాన్ని రాజ్యాంగ విరుద్ధమని పుట్టుకలోనే నెట్టేసింది. న్యాయస్థానాలు గుత్త యజమానుల చేతుల్లో ఉన్నయ్. ప్రజలమైన మేం మా న్యాయాధిపతులకు తగినట్లుగా దబ్బిచ్చుకోలేం. కానీ, మేం రోజు వస్తుంది—”

“గుత్తసంస్థలు శాసనవిధానాలపై ఆధిక్యత సంపాదించే రోజూ, గుత్తసంస్థలు సుసంఘటితమై అదే ప్రభుత్వంగా మారినరోజూ అనేగా,” అని ఎర్రెస్టు సంభాషణకు అడ్డుతగిలాడు.

“ఎన్నటికీ కాదు ! ఎన్నటికీ కాదు!” అన్న అరుపులు వినపడ్డయ్యే. ప్రతివాడూ ఉద్రేకపూరితుడై కోరిధావిష్టుడైనాడు.

“అటువంటిరోజు వచ్చిప్పుడు మీరేం చేస్తానో నాకుచెప్పండి.” అని ఎర్నేస్తు ప్రశ్నించాడు.

“మా బలంతో విజృంభిస్తాం!” అని మి. అస్మన్ సెన్ బొబ్బపెట్టాడు. ఆయన నిర్ణయంతో చాలాగొంతుకలు శృతిల్పిస్తే.

“అని అంతర్యుద్ధమాతుంది.” అని ఎర్నేస్తు వాళ్లకు హెచ్చరిక చేసాడు.

“అంతర్యుద్ధమాతే కానీయండి. మా ప్రాచీనులు చేసిన కర్తవ్యాన్ని మేం మరచిపోలేదు. మా స్వేచ్ఛకోసం మేం పోరాడుతాం, చచ్చాం.” అని మి. అస్మన్ సెన్ ప్రత్యుత్తరమిచ్చాడు. ఆయనతోపాటు తక్కిన వాళ్ల కంఠాలు తోడుకలిసిస్తే.

ఎర్నేస్తు చిరునవ్వునవ్వాడు.

“గౌరవనీయులారా ! మీ విషయంలో స్వేచ్ఛ అంటే ఇతర్లనుంచి లాభాలు పొందుకునే స్వాతంత్ర్యమన్న విషయాన్ని మనం ఇంతకుముందు సక్రమంగా అంగీకరించామన్నది మరచిపోకండి!” అన్నా డాయన. అక్కడ వాళ్లందరిలో కోపం నాట్యమాడింది. ఇప్పుడది ఇంకా స్థాయిత్వాన్ని పొందింది. కానీ ఎర్నేస్తు ఆ గందరగోళాన్ని అదుపులోకితెచ్చి, తన గొంతుక విప్పాడు.

“ఇంకో ప్రశ్న. మీరు మీబలంతో విజృంభించిరప్పుడు, మీరు చెప్పేకారణం ఏమిటంటే, ‘ప్రభుత్వం గుత్తాధికారుల చేతుల్లోఉందికాబట్టి’ అన్నది జ్ఞాపకం ఉంచుకోండి. కాబట్టి మీ బలానికి ప్రతిపక్షంగా ఆ ప్రభుత్వం మీమీదికి పోలేనుల్ని, నావికాదళాన్ని, మిలిటరీని, ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాల్లో సంఘటితపర్చబడిన యుద్ధ పరిక

రాలన్నీ ప్రయోగిస్తారు. అప్పుడు మీ బలం ఎక్కడుంటుంది?" వాళ్ల మొగాల్లో దైన్యం గోచరించింది. మళ్ళీ వాళ్లు కోలుకోనేలోపలే, ఎన్నెన్నో మళ్ళీ ఎదురు దాడిచేశాడు.

కొన్నాళ్ల క్రితం మన సామాన్య సైన్యం 50 వేలవరకే ఉండేదన్న విషయం మీకు జ్ఞాపకమేకదా? సంవత్సరం సంవత్సరానికి పెరిగి పెరిగి ఈనాడు మూడువందల వేలయింది. " మళ్ళీ ప్రారంభించాడు.

" ఇంతేకాదు. లాభాలనే మీ అత్యంత ప్రీతికరమైన భ్రాంతి స్వరూపాలకోసం జాగ్రత్తగా మీరు రాత్రింబవళ్లు పలవరిస్తూన్నప్పుడు, మీ ప్రాణ ప్రాణమైన పోటీకోసం నైతిక ధర్మసూత్ర నిర్మాణంచేసేలోగా, కలయికవల్ల ఇంకా ఇంతకన్నా అమితప్రయోజనకరాలైన, అత్యావశ్యకాలైన గొప్ప గొప్ప విషయాల్ని సాధించవచ్చు. సైన్యమొకటుంది. "

"అదిమా బలం ! దాంతో మేం సామాన్యసైన్య దండయాత్రను ఎదిరిస్తాం. " అని మి. కోవాట్టు అరిచాడు.

" మీరు కూడా సైన్యంలో చేరుతారు. స్వేచ్ఛకోసం అంతర్యుద్ధం చేసే మీ సోదరుల్ని రక్తప్రవాహంలో స్నానంచేయించడానికి మిమ్మల్ని మేన్, ఫ్లారిడా లేక ఫిలిప్పైన్స్, లేకపోతే మరెక్కడకో పంపుతారు. అదే సమయంలో, కాన్సాస్ నుంచో, విస్కన్సిన్ నుంచో లేక మరే ఇతర రాష్ట్రం నుంచో మీ సోదరులే సైన్యంలో చేరి ఇక్కడకు కాలిఫోర్నియాకువచ్చి మీ అంతర్యుద్ధాన్ని రుధిరవాహినిలో ముంచెత్తుతారు. " అని ఎన్నెన్నో తిరుగు సమాధానం చెప్పాడు.

ఇప్పుడు వాళ్ళంతా బాగా దెబ్బతిన్నారు. మాటామంతిలేకుండా కూర్చున్నారు. తర్వాత మిష్టర్. బెనెన్ సణిగాడు.

" మేం సైన్యంలో చేరం. అదే తేలుస్తుంది. మేమంత తెలివి తక్కువవాళ్ళం కాము. " ఎన్నెన్నో నిర్దాక్షిణ్యంగా నవ్వాడు.

“ సమైక్యతవల్లకలిగే ఫలితమేంటో మీరింకా అర్థంచేసుకోలేదు. మీరు చేయగలిగిందేమీలేదు. మీరు సైన్యంలోకి పట్టబలవంతాన తీసుకో బడ్డారు. ”

“ సివిల్ లా అంటూ ఒకటుందిగా? ” అని మిస్టర్ ఒవెన్ గట్టిగా మాట్లాడాడు.

“ ప్రభుత్వం సివిల్ లాను తీసేసినప్పుడు ఉండదు. ఆ రోజున మీరు మీ బలంతో విజృంభిస్తాం అని అనుకున్నప్పుడు మీ బలాన్నే మీ మీదకి ఉసికొల్పుతారు. మీకు ఇష్టమున్నా లేకపోయినా మిమ్మల్ని సైన్యంలోకి తీసుకొంటారు. ఇంతకుముందే ఎవరి నోటినుంచో. హెబియస్ కార్పస్ అన్నమాటలు విన్నా. హెబియస్ కార్పస్ కు బదులుగా మీకు శివపరీక్ష జరుగుతుంది. మీరు సైన్యంలో చేరడానికి నిరాకరిస్తే, లేకపోతేమీరు చేరిన తర్వాత వాళ్లే అడ్డుల్ని ఢిక్కరిస్తే, మిమ్మల్ని తలకాయలేని కోర్టుమార్షల్ శిక్ష వేసి కుక్కల్ని కాల్చేసినట్లు నిలువునా కాల్చేస్తారు. అదీ శాసనం! ”

“ అదికాదు శాసనం. అటువంటి శాసనమంటూలేదు. అబ్బాయ్! నీవు కలలుగంటున్నావ్. అందాకా ఎందుకు, సైన్యాన్ని ఫిలిప్పయిన్ దీవులకు పంపిస్తారని అన్నావ్. అది రాజ్యాంగ విరుద్ధం. సైన్యాన్ని దేశాంతరానికి పంపకూడదని రాజ్యాంగం ప్రత్యేకంగా పేర్కొన్నది. ” అని మి. కార్లీన్ తన వాదన సమర్థించుకొన్నాడు.

“ దాంతో రాజ్యాంగానికేం నిమిత్తం? న్యాయస్థానాలు గుర్తాధి కారుల చేతుల్లో కీలుగొమ్మలు. పైగా, నే నిదివరకే చెప్పినట్లుగా అది శాసనం. 9 సంవత్సరాల తరబడి అది శాసనంగా చెలామణి పుతున్నది. మహాశయ్యూరూ! ” అని ఎర్నెస్టు మాట్లాడాడు.

“మమ్మల్ని సైన్యంలోకి పట్టబలవంతాన చేర్చుకోవడం, మేం నిరాకరిస్తే గొర్రెతలకాయ కోట్ల మార్గల్లో కాల్చిచంపడం కాసనమంటావుగదూ!” అని మి. కార్ల్స్ అవహేళనాపూర్వకంగా మాట్లాడాడు.

“అవును. కచ్చితంగా అదే” అని ఎర్నెస్టు సమాధానం చెప్పాడు.

“ఇదేమిటి? మేం ఇటువంటి కాసనాన్ని ఇంతకుముందెన్నడూ విన్నదికాదే?” అని మా నాన్న ప్రశ్నించాడు. మా నాన్నకు కూడా ఇది క్రొత్తవిషయమని నేను గ్రహించా.

“రెండు కారణాలవల్ల ఇది మీ కింతకు పూర్వం తెలియదు. మొదటి కారణం, ఆ కాసనాన్ని అమలుపర్చడానికి ఇంతవరకూ అవసరంరాలేదు. అవసరంకలిగి ఉన్నట్లైతే మీ కింతకుముందే దానిప్రభావం చవిచూచి ఉండేవాళ్లు. రెండో కారణం, ఏ విధమైన చర్చలూ గిర్చలూ లేకుండా ఆ కాసనం రహస్యంగా కాంగ్రెసునుంచి కాసనసభకు వచ్చి హాజరువేసుకొంది. వార్తాపత్రికలు ఈ విషయాన్నిగూర్చి ఏమీ ప్రచురించలేదనుకొండి. కానీ సోషలిస్టులమైన మాకీ విషయం తెలుసు. మేం దీన్ని మా పత్రికల్లో ప్రచురించాం. కానీ మీరు మా పత్రికలెన్నడూ చదివిన పాపానపోలేదు.” అన్నాడు ఎర్నెస్టు.

“మీ రింకా కలలుకంటున్నారనే నేను నొక్కిచెపుతున్నా. దేశం దాన్నెప్పుడూ అంగీకరించి ఉండి ఉండదు!” అని మి. కార్ల్స్ గట్టిగా మాట్లాడాడు.

“కానిదేశం దాన్ని అంగీకరించింది.” అని ఎర్నెస్టు ప్రత్యుత్తరమిచ్చాడు.

“ఇక నా కల విషయానికివస్తే—” అని ఆయన తన జేబులో చేతులు పెట్టి ఒక చిన్న కరపత్రాన్నితీసి—“ఇది కలేమో చెప్పండి.” అని ప్రశ్నించాడు. ఆయన దాన్ని విప్పి చదవడం ప్రారంభించాడు.

“ఒకటో సెక్షన్. 18 సంవత్సరాలకు పైబడి 45 సంవత్సరాలకు లోబడ్డ దృఢకాయుడైన ప్రతి పౌరుడూ తనకు సంబంధించిన రాష్ట్రంలో, భూభాగంలో, కొలంబియా జిల్లాలో తప్పకుండా సైన్యంలో చేరాలి!”

“ఏడవ సెక్షన్. ఏ ఉద్యోగైనా లేక సైన్యంలో చేరిన ఏ వ్యక్తైనా” - మహాశయులారా! ఒకటో సెక్షన్ జ్ఞాపకముంచుకోండి. మీరందరూ సైన్యంలో చేర్చుకోబడ్డవాళ్ళే - సైన్యంలో చేరిన ఏ వ్యక్తైనా, ఇక్కడ నియమించిన విధంగా ఏ ఆఫీసరైనా పిలిచినప్పుడు తాను హాజరు కావడానికి నిరాకరించినా, అలక్ష్యంచేసినా అతడు కోర్టుమార్షల్ విచారణకు గురౌ తాడు. కోర్టుమార్షల్ ఏ శిక్ష విధిస్తుందో దాన్ని అతడు అనుభవించాలి.”

“ఎనిమిదో సెక్షన్. సైనికోద్యోగులనుగాని, సైనికుల్నిగాని, విచారణచేసే కోర్టుమార్షలు, కేవలం సైనికాధికారులతోనే ఉంటాయి.”

“తొమ్మిదో సెక్షన్. సంయుక్తరాష్ట్రాల్లో కార్యరంగంలో దూకడానికి సైన్యాన్ని పిలిచినప్పుడు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల్లో సామాన్యమైన సైన్యానికి యుద్ధానికి సంబంధించిన ఏ ఏ నూత్రాలూ, నిబంధనలూ అనువర్తిస్తయ్యో, అవే వీళ్ళకూ అనువర్తిస్తయ్యే.”

“మహాశయులారా! అమెరికా పౌరులారా! సోదర సైనికులారా! మీరున్న పరిస్థితి అది. తొమ్మిదిసంవత్సరాలక్రితం సోషలిస్టులమైన మేము, ఈ కాసనం కేవలం శ్రామికులకు వ్యతిరేకంగా ఉద్దేశింపబడిందని తలచాం. కానీ, అది మీకుగూడా వ్యతిరేకంగా ఉద్దేశింపబడినట్లు కన్నడుతోంది. అనుమతించిన కొద్ది చర్చలో కాంగ్రెస్ వ్యక్తిమైన విలె, ‘జన సామాన్యాన్ని గొంతుపట్టుకోడానికి, సిబ్బందిని రిజర్వుచేయడానికి’ అని చెప్పాడు. మహాశయులారా! మీరు జనసామాన్యం — ‘ఎన్నికపట్టుంచైనా ప్రాణాన్ని, స్వేచ్ఛను, ఆస్తిపాస్తుల్ని రక్షించడానికి నిష్ణయించిన బిల్లు ఇది’ అని చెప్పాడు.

ఉ క్కు పా దం.

ఇక రేపెప్పడో మీరు మీబలంతో విజృంభించడమంటే, జ్ఞాపకముంచుకోండి, గుత్తాధికారుల ఆస్తిపాస్తులకోసం విజృంభిస్తున్నారు. గుత్తాధికారుల స్వేచ్ఛను అరికట్టడానికి విజృంభిస్తున్నారు. శాసనంప్రకారం మిమ్మల్ని మీరే అణగ దొక్కుకోడానికి. మహాశయులారా! మీకోరలు పెరికేసారు. మీ గోళ్ళు ఊడగొట్టారు. పెరికిన కోరల్తో, ఊడిన గోళ్ళతో మీరు మీ బలంతో విజృంభించినాడు, నత్తగుల్లల సమూహం ఏమాత్రం అపకారం చేయగల్గుతుందో మీరూ అంతే.”

“నేను దాన్ని నమ్మను! అటువంటి శాసనమంటూ లేనేలేదు. అది సోషలిస్టులైన మీరంతా కల్పించిన అధూతకల్పన.” అని కోవాట్ట అరిచాడు.

“ప్రతినిధులసభలో ఈ బిల్లు 1902 జూలై 30 వ తేదీన ప్రవేశ పెట్టి బడింది. ఈ బిల్లును ఒహియో రాష్ట్ర ప్రతినిధియైన డిక్ ప్రవేశ పెట్టాడు. అది అంచలన్నీ వెంటవెంటనే దాటింది. 1908 జనవరి 14 వ తేదీన దాన్ని శాసనసభ ఏకగ్రీవంగా అంగీకరించింది. తర్వాత ఒక్క వారంలోజులకీ అమెరికా అధ్యక్షుడు దాన్ని ధృవీకరించాడు.”

౯

తాను బట్టబయలుచేసిన రహస్యవిషయాల్తో గాభరాతో అల్లకల్లు పోయిన వార్ల మధ్యలో ఎన్నెన్నో మళ్ళీ మాట్లాడడం ప్రారంభించాడు.

“ఇవ్వారాత్రీ, మీరొక డజనుమంది, సోషలిజం అసాధ్యమని చెప్పారు. మీరు అసాధ్యాన్ని నొక్కి వక్కాణించారు. తప్పించుకు

పోవడానికి వీల్లేనిదాన్ని సృష్టికరిస్తూ అనుమతించండి. ఛోటా పెట్టుబడి దారులైన మీరు నామరూపాలులేకుండా పోవడ మొక్కటే తధ్యం కాకుండా, పెద్దపెద్ద పెట్టుబడిదారులూ, గుత్త యజమానులూ ఊరూ పేరూ లేకుండా పోవడంకూడా తధ్యం. జ్ఞాపకముంచుకోండి! పరిణామ ప్రవాహం ఎన్నటికీ తిరోగమనం సాగించదు. అది ఇంకా ముందుముందుకు సాగుతుంది. అది పోటీనుంచి సమైక్యతకూ, చిన్న సమైక్యతనుంచి పెద్ద సమైక్యతకూ, పెద్ద సమైక్యతనుంచి ఇంకా పెద్దసమైక్యతకూ, అక్కణ్ణుంచీ, అన్నిటికన్నా బ్రహ్మాండమైన సమైక్యతకల్గిన సోషలిజానికి ప్రవహిస్తుంది.”

“నేను కలలుగంటున్నానని మీరన్నారు. మంచిది. నేను నాకలను గురించిన లెక్కల్ని చెప్తా. కానీ ముందు మీ కో సవాలుచేస్తున్నా. మీకు చేతనైతే నా లెక్కలు తప్పలని నిరూపించండి. పెట్టుబడిదారివర్గ విచ్ఛిన్నత తధ్యమని నేను దానిమీద అభివృద్ధిచేస్తా. అది ఎందుకు తప్పకుండా విచ్ఛిన్నం కావాలో నేను నాలెక్కలద్వారా నిరూపిస్తా. ప్రారంభిస్తున్నా. నేను అసంగతంగా చెపితే హెచ్చరికచేయండి.”

“మొట్టమొదట మనం ఒక ప్రత్యేక పారిశ్రామిక విధానాన్ని పరిశీలిద్దాం. నేనెప్పుడైనా మీరేకీభవించని విషయాన్ని చెపితే వెంటనే అడ్డుతగలండి. చెప్పల ఫ్యాక్టరీ ఒకటుంది. ఈ ఫ్యాక్టరీ చర్మం కొని చెప్పలు తయారుచేస్తుంది. ఇందులో ఒక వంద డాలర్లు విలువచేసే చర్మం ఉంది. ఆ చర్మం ఫ్యాక్టరీలోకి పోయి చెప్పలరూపంలో బైటపడుతుంది. ఈ చెప్పలరూపం విలువ రెండువందల డాలర్లు చేస్తుందనుకొందాం. ఏమి జరిగింది? చర్మం అసలువిలువకు మరోవంద డాలర్లు విలువ వచ్చి చేరింది. అది ఎక్కణ్ణా వచ్చి చేరింది? గమనిద్దాం.”

“శ్రమశక్తి, పెట్టుబడి కలిసి అదనంగా ఈ వంద డాలర్లవిలువను చేర్చింది. పెట్టుబడి, ఫ్యాక్టరీని యంత్రాన్ని నెలకొల్పి, ఖర్చులన్నీ భరిం

చింది. శ్రామికులు శ్రమశక్తిని ఉపయోగించారు. పెట్టుబడి, శ్రమ శక్తులయొక్క సమైక్యకృషివల్ల మరో వంద డాలర్ల విలువ వచ్చిచేరింది. ఇంత వరకు మీరంతా అంగీకరించారా ? ”

అక్కడున్న వాళ్ళంతా అంగీకారసూచకంగా తలలుపారు.

“శ్రమశక్తి, పెట్టుబడి కలిసి అదనంగా ఈ వంద డాలర్ల విలువను చేర్చినతర్వాత, దాన్ని పంచుకోడానికి తలపడినై. ఈ భాగపంపిణీ లెక్కలు భిన్నాల్లో ఉన్నయ్. అందుకని మన సౌకర్యార్థం ఆ అంకను ఇంచుమించుగా పూర్ణాంకంగా మార్చుకుందాం. తన భాగంక్రింద, పెట్టుబడి 50 డాలర్లు తీసుకొంటుంది. శ్రమశక్తి, కూలీరూపంలో తన భాగంక్రింద 50 డాలర్లు తీసుకొంటుంది. భాగం విషయంలో ఉన్న చిక్కుల్లోకి మనం పోలేదు. ఎన్ని చిక్కులున్నా ఫరవాలేదు. ఏవో ఒక శాతంలో భాగ పరిష్కారమైంది. ఇక్కడజాగ్రత్తగా గమనించండి. ఈ ప్రత్యేక పారిశ్రామికవిధానం ఎటువంటిదో, తక్కిన పారిశ్రామిక విధానాలు గూడా అటువంటివే. నేను చెప్పింది ఒప్పేనా? ”

మళ్ళీ వాళ్ళంతా ఎర్పేస్తుతో ఏకీభవించారు.

“శ్రమశక్తి తన 50 డాలర్లు తీసుకోని ఆ చెప్పల్ని తిరిగి కొనుక్కుం దామనుకొన్నదనుకుందాం. అది 50 డాలర్ల విలువగల వస్తువుల్నే తిరిగి కొనుక్కో గలదు. అదిస్పష్టమే. కాదా? ”

“ఇప్పుడు మనం ఈ ప్రత్యేకపారిశ్రామిక విధానంనుంచి, చక్కం, ముడిపదార్థాలు, ఎగుమతులు, అమ్మకం మొదలైనవన్నీ కట్టిన సంయుక్త రాష్ట్రాల మొత్తం పారిశ్రామిక విధానానికి వద్దాం. పూర్ణాంకంకోసం మనం అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాల్లో ఒక సంవత్సరంలో ఉత్పత్తయ్యే మొత్తంసంపద నాల్గు లక్షలకోట్ల డాలర్లు అనుకుందాం. అప్పుడు శ్రమశక్తి కూలీద్వారా ఆ సంవత్సర కాలంలో తనభాగంక్రింద రెండు లక్షలకోట్ల డాలర్లు

తీసుకొంటుంది. అసలు ఉత్పత్తయైన సంపద నాల్గు లక్షలకోట్ల డాలర్లు. దీనిలో శ్రమశక్తి తిరిగి ఎంత కొనగలదు? రెండు లక్షలకోట్లు. దీన్ని గురించే విధమైన వాదంలేదని నమ్ముతున్నా. పెట్టుబడిదారివిధానంలో ఉన్న లక్షోపలక్షల దురాగతాలవల్ల, శ్రమశక్తి మొత్తంలో సగంకూడా తిరిగి కొనుక్కోలేదు.”

“మళ్ళీ అసలు విషయానికేవద్దాం. శ్రమశక్తి రెండు లక్షలకోట్లు తిరిగి కొనుక్కుంటుందనుకుందాం. దానివల్ల సహేతుకంగా తేలేవిషయ మేమంటే, శ్రమశక్తి రెండు లక్షలకోట్లు మాత్రమే భరాయించగలదన్నమాట. ఇంకా లెక్కలేలాల్సిన మొత్తం రెండు లక్షలకోట్లు మిగిలుంది. ఈ మిగతా రెండు లక్షల కోట్లను శ్రమశక్తి, తిరిగి కొనుక్కుని భరాయించే శక్తిలేదు.”

“శ్రమశక్తి తనకువచ్చిన రెండు లక్షలకోట్లనుకూడా భరాయించలేదు. దానికాశక్తికంటే, దానికి సేవింగ్సు బ్యాంకులో ఏ విధమైన డిపాజిట్లు ఉంచ దానికి వీలేదు.” అన్నాడు మి. కొవ్వార్ట్.

“సేవింగ్సు బ్యాంకుల్లో ఉన్న కార్మికుల డిపాజిట్లు రిజిస్టర్డ్ ఫండు వంటిది. ఎంత త్వరగానేస్తారో అంతవేగంతో ఖర్చయ్యే సామ్యుది. ముసలి తనం కోసం, జబ్బుకోసం, ప్రమాదాలకోసం, అంత్యక్రియలకోసం మిగుల్చు కొనే డిపాజిట్టివి. సేవింగ్సు బ్యాంకుల్లో నిలవచేసుకొనే డబ్బు, రేపటి భోజనంకోసం బల్లమీద పెట్టుకొన్న రొట్టెముక్కలాంటిది. మీరు చెప్పి నట్లుకాదు. తన కూలీ కొనదగ్గ మొత్తాన్ని శ్రామికులు భరాయిస్తారు.

“పెట్టుబడికి రెండు లక్షలకోట్లు మిగులుతై. అది దాని ఖర్చులుపోను, మిగిలినదాన్ని భరాయించగలదా? పెట్టుబడి తన భాగంకింద వచ్చిన మొత్తాన్ని భరాయించగలదా?”

ఎన్నెప్పుడు తన సంభాషణ ఆపి అక్కడున్న వాళ్లను ఖచ్చితంగా ప్రశ్నిం చాడు. వాళ్లు తెలయాపారు.

“నాకు తెలియదు” అని వాళ్ళల్లో ఒకడు ఉన్నదన్నట్లు చెప్పేశాడు.

“కొంచెంసేపు ఆగి ఆలోచించండి మీకే తెలుస్తుంది. పెట్టుబడి తన భాగాన్ని వ్యయంచేయగలిగితే పెట్టుబడి మొత్తం ఎక్కువకాదు. అదే ప్పూడూ ఒకే మొత్తంలో ఉంటుంది. సంయుక్తరాష్ట్రాల ఆర్థికచరిత్ర మీరు పరిశీలిస్తే, పెట్టుబడిమొత్తం నిరంతరం అభివృద్ధిచెందుతోందన్న విషయాన్ని గ్రహిస్తారు. పెట్టుబడి తన భాగాన్ని వ్యయంచేయలేదన్న విషయం దీనివల్ల తేల్చోంది. ఇంకా మన రైల్వేబాండ్లన్నీ కలిగున్న సమయం మీకుగుర్తుందా? కొన్ని సంవత్సరాల తర్వాత మనం మన బాండ్లను తిరిగి కొనుక్కొన్నాం దాని అర్థమేమిటి? పెట్టుబడి వ్యయంచేయలేని మిగిలిన మొత్తంతో వాటిని కొన్నామన్నమాట. ఈనాడు అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రంలోని పెట్టుబడి దారులు వందల వందల మిలియన్లు డాలర్లవేసే మెక్సికన్ బాండ్లు, రష్యన్ బాండ్లు, ఇటాలియన్ బాండ్లు, గ్రెషియన్ బాండ్లూ కలిగి ఉన్నారంటే అర్థం ఏమిటి? ఆ వందలాది మిలియన్లు, పెట్టుబడి తాను వ్యయంచేయలేని తన భాగానికివచ్చిన ధనమని అర్థం. ఇంకా ఏమిటంటే, పెట్టుబడిదారి విధానం మొట్టమొదటనుంచీ, పెట్టుబడి తన భాగానికివచ్చిన డబ్బును ఎన్నడూ వ్యయంచేయలేదు.”

“ఇప్పుడిక విషయానికి వద్దాం. ఒక సంవత్సరంలో సంయుక్త రాష్ట్రాల్లో 4 లక్షలకోట్ల డాలర్లు ఉత్పత్తవుతున్నది. క్రామికులు, 2 లక్షల తిరిగి కొనుక్కొని ఖర్చుపెట్టున్నారు. పెట్టుబడి మిగతా రెండు లక్షల కోట్లు ఖర్చుపెట్టలేదు. ఖర్చుకాకుండా మిగిలిన ధనం చాలా ఉంది. ఈ మిగుల్తో ఏంచేయాలి? క్రామికులు ఆ మిగిలినదాంట్లో ఏ మాత్రం భరాయించలేరు. ఎందుకంటే, క్రామికులు తమ డబ్బంతా యిదివరకే ఖర్చుపెట్టినారు. పెట్టుబడి ఈ మిగతాను భరించలేదు. ఎందుకంటే, దాని స్వభా

వాన్ననుసరించి అది భరాయింఛ గల్గిందంతా ఇదివరకే భరించింది ఇంకా బోలెడు మిగులుఉంది, దానితో ఏమి చేయగలం? దాన్ని ఏమిచేయాలి?”

“దాన్ని విదేశాల్లో అమ్మేస్తారు.” అని మి. కోవాట్టు అందించాడు.

“కచ్చితంగా అదే జరుగుతుంది.” అని ఎర్నెస్టు అంగీకరించి, “ఈ మిగులువల్ల మనకు విదేశపు మార్కెట్టు కావాల్సిన అవసరం కలుగుతోంది. దీన్ని విదేశాల్లో అమ్మేస్తారు. దీన్ని విదేశాల్లోనే అమ్మాలి. దాని పీడ వదిలించుకోనే మార్గం మరొకటేమీలేదు. ఖర్చుగాకుండా అత్యధికంగా మిగిలిన ఆ మొత్తం, విదేశాల్లో అమ్మకమై, మనం ప్రేమతో పిలిచే, ‘వాణిజ్య సమానత’ గా మారుతుంది. ఇంతవరకు మీరందరూ అంగీకరించి నట్టేగా?” అన్నాడు.

“ఈ వాణిజ్యానికి సంబంధించిన ఓ, న, మాలు విపులీకరించడం వృధా కాలక్షేపం. మాకివి తెలుసు.” అని మి. కార్ల్స్ ఘాటుగా మాట్లాడాడు.

“ఈ ఓ, న, మాల ద్వారానే ఈవిషయాన్ని జాగ్రత్తగా మీకు విపులీకరించి, మిమ్మల్ని అంగీకరింపజేస్తున్నా. అందులోనే ఉండి గొప్ప దనం. మరి వీటితోటే ఇప్పటికిప్పుడు మిమ్మల్ని అంగీకరింపజేయబోతున్నా. ఇవీవిషయం.” అని ఎర్నెస్టు తిరుగుసమాధానం చెప్పాడు.

“తన విధానాలను అభివృద్ధిచేసుకొన్న పెట్టుబడిదారిదేశం అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రం. పెట్టుబడిదారి మార్గా న్ననుసరించిన దాని పారిశ్రామిక విధానంవల్ల దానికి ఖర్చుగాని మిగులు ఉంది. దాన్ని ఎట్లాగో అట్లాగా వదిలించుకోవాలి. అదిన్నీ దూరదేశాల్లో వదిలించుకోవాలి. అమెరికా పరిస్థితి ఎట్లాంటిదో, అట్లాగే అన్నివిధానాలూ అభివృద్ధిచేస్తున్న పెట్టుబడిదారి దేశాల సంగతికూడా. అటువంటి ప్రతిదేశంలోను ఖర్చుగాని మిగుళ్ళు ఉన్నయ్. ఈదేశాలు ఇంతకుముందే పరస్పరం వ్యాపారం చేసుకొన్న

ఉ క్కు పా దం.

సంగతి, ఏనా ఇంకా మిగుళ్ళు ఉన్న సంగతి మరచిపోవాకండి. ఇన్ని దేశాల్లోనూ శ్రామికులు తమభాగానికి వచ్చిన కూలీఅంతా ఖర్చుపెట్టేసినందున ఆ మిగుళ్ళను ఏమాత్రం కొనే తాహతులూ లేరు. ఇన్ని దేశాల్లోనూ పెట్టుబడి తన సహజ స్వభావాన్ని నుసరించి, తనకు వీలైనంతగా భరాయించింది. ఐనప్పటికీ ఇంకా మిగుళ్ళు ఉండిపోయినై. వాళ్లు వీటిపీడ ఎక్లగా వదిలింతుకోబోతున్నారు ? ”

“ అభివృద్ధిచెందని విధానాలుగల దేశాలకు అమ్మేస్తే సరి. ” అని. మి. కొవాట్టు సూచించాడు.

“ సరిగ్గా అదే. మీమనస్సులో మీరే నాకు నూచనచేసేటంత స్పష్టంగా సరళంగా నావాదన ఉందన్న సంగతి గ్రహించారుకదూ. ఇక ఇప్పుడు రెండోవిషయానికి వద్దాం. అమెరికా తన మిగులును బ్రెజిల్ వంటి బాగా అభివృద్ధిచెందని దేశాల్లో విడుదలచేసిందనుకొందాం. వ్యాపార సామగ్రి భరాయించగల దానికన్నా ఈ మిగులు వ్యాపారాతీతమైందన్నది గుర్తుంచుకోండి. అటువంటప్పుడు అమెరికా బ్రెజిల్ నుంచి ప్రత్యామ్నాయంగా ఏం తీసుకొంటుంది ? ”

“ బంగారం, ” అన్నాడు మి. కొవాట్టు.

“ కానీ ప్రపంచంలో బంగారం కొంతమాత్రమే ఉందిగాని అంతకు మించలేదు. ” అని ఎర్నెస్టు అభ్యంతరాన్ని వెలిబుచ్చాడు.

“ సెక్యూరిటీల రూపంలో, బాండురూపంలో ఇంకా తగిలరమైన రూపాల్లో ఉన్న బంగారం ” అని మి. కొవాట్టు సవరణతెచ్చాడు.

“ ఇప్పుడు మీరు అసలువిషయాన్ని చెప్పారు. అమెరికా తన మిగులుకు ప్రత్యామ్నాయంగా బ్రెజిల్ నుంచి బాండ్లు, సెక్యూరిటీలు స్వీకరిస్తుంది. దాని అర్థం ఏమిటి ? అంటే అమెరికా బ్రెజిల్ రైలు

రోడ్లనూ, యంత్రాగారాల్నీ, గనుల్నీ, భూమిల్నీ గుత్తచేసుకొంటుందన్న మాట. అంటే మళ్ళీ దీని ఆర్థ వీమన్నమాట? ”

మి. కొవాట్టు దీర్ఘాలోచనాపడి, తలూపాడు.

“ నేనుచెప్తా. అంటే బ్రెజిల్ యొక్క విధానాల్ని అభివృద్ధిచేయడ మన్న మాట. ఇక తర్వాత విషయంచూద్దాం. పెట్టుబడిదారి విధానం ద్వారా ఎప్పుడైతే బ్రెజిల్ అభివృద్ధి చెందుతుందో, అప్పుడు దానికే ఖర్చు గాకుండా ఉన్న మిగులు ఉంటుంది. అది ఈ మిగుల్ని అమెరికాలో వది లించుకోగలదా? వదిలించుకోలేదు. ఎందుకంటే అమెరికాలోనే మిగుళ్లు తలమునిగి తాటి ప్రమాణంలో ఉన్నయ్. పోనీ, అమెరికా పూర్వమాదిరి గానే ఇప్పుడు తన మిగుల్ని బ్రెజిల్లో చెలామణి చేసుకోగల్గుతుందా? లేదు. ఎందుకంటే ఇప్పుడు బ్రెజిల్ కూ మిగుళ్ళు ఉన్నయ్. ”

“ ఏం జరుగుతుంది? అమెరికా, బ్రెజిల్ కలిసి తమ (Surplus) అత్యధిక శేషాల్ని వాటినెత్తిమీదవేసి రుద్దటానికి మరో వెనకబడ్డ దేశాలకోసం వెతుక్కోవాలి. కానీ అత్యధిక శేషాల్ని వదిలించుకొనే విధానంద్వారా వెనకబడ్డ ఆ దేశాలు మళ్ళీ అభివృద్ధిచెందుతై. వెంటనే వాటికీ అత్యధిక శేషాలు తయారౌతై. అవ్వీ ఈ భారాన్ని ఎవరినెత్తినేసి రుద్దదామా అని ఇతర దేశాలకోసం వెదుకుతై. మహాశయాలారా! ఇక నే జెప్పేదాన్ని బాగా ఆలకించండి. భూగోళం కొంత విస్తీర్ణతమాత్రమే కలిగిఉంది. ప్రపంచంలో కొన్ని దేశాలుమాత్రమే ఉన్నయ్. ప్రపంచంలో ఉన్న చిట్టచివరి చిన్న దేశాలవరకూ అత్యధిక శేషంకల్గిన ప్రతిదేశం, అత్యధిక శేషాలుకల్గిన తక్కిన దేశాల్తో ముఖా ముఖంగా నిలబడ్డప్పుడు ఏం జరుగుతుంది? ”

ఆయన ఆగి, శ్రోతల్ని పరకాయించి చూచాడు. వాళ్ళ మొగ్గాల్లో స్పష్టంగా ఆందోళన కనపడుతోంది. అంతేకాదు, వాళ్ళల్లో భయం అనేశించింది. భావనాత్మకమైనవాటిలోనుంచి దృశ్యాన్ని ఏర్పరచి ఎన్నెన్నో

ఉక్కు పాదం.

వాళ్ళకళ్ళకు కట్టేటట్లు చేసాడు. వాళ్ళక్కడ కూర్చోని ఆద్యశాలి దర్శించారు. ఆద్యశాలిసాక్షాత్కారంతో వాళ్ళకు వణకుపుట్టింది.

“మి. కార్మిన్ ! మనం ఓనమాలతో ప్రారంభించాం” అని ఎర్నెస్టు నర్మగర్భితంగా మాట్లాడి, “నేను మీ కిప్పుడు తక్కిన అక్షరమాలను అందించాను. అది చాలా సులభం. దానిలో ఉన్న అందం అదే. మీరు సమాధానం చెప్పబోతున్నారు. ప్రపంచంలో ఉన్న ప్రతిదేశం భరాయించలేని అత్యధికశేషాల్లో ఉంటే అప్పుడేమిటి? అప్పుడు మీ పెట్టుబడిదారీ విధానం ఎక్కడుంటుంది?”

కానీ మి. కార్మిన్ ఆందోళనతో తన బుర్ర ఊపాడు. ఎర్నెస్టు హేతువాదంలో తప్పు వెనకడంకోసం తాపత్రయపడ్తున్నాడతడు.

“మళ్ళీ క్లుప్తంగా మొదట్లో మనం తీసుకున్న ఆధారానికి వస్తా. మనం ఒక ప్రత్యేకమైన పారిశ్రామిక విధానంతో ప్రారంభించాం. అది చెప్పుల ఫ్యాక్టరీ. సమస్తి ఉత్పత్తిలో, ఈ ఫ్యాక్టరీలో భాగపంపిణీ ఏవిధంగా జరిగిందో, మొత్తం పారిశ్రామిక విధానంలోనూ అట్లా జరుగుతుందని మనం గ్రహించాం. శ్రామికులు తమకు వచ్చిన కూలీతో ఉత్పత్తిలో కొంతభాగమే తిరిగి కొనుక్కోగలరనీ, ఉత్పత్తి శేషాన్నంతా పెట్టుబడి భరాయించలేదనీ తెలుసుకున్నాం. శ్రామికులు తమకువచ్చిన కూలీనంతా వినియోగించి తాము భరాయించకలిగినంతా భరాయించారనీ, పెట్టుబడి తాను భరాయించకలిగినంతా భరాయించినప్పటికీ ఇంకా భరాయించలేని అత్యధిక శేషాలు ఉన్నాయనీ అర్థంచేసుకొన్నాం. ఈ అత్యధికశేషం విదేశాల్లో విడుదల చేయాలన్నది అంగీకరించాం. ఈ అత్యధికశేషాన్ని మరోదేశంలో విడుదలచేయడమంటే ఆదేశాన్ని సౌకర్యాలతో అభివృద్ధి చేయడమనీ, కొన్ని కాలంలో ఆదేశంకూడా తాను భరాయించలేని అత్యధికశేషంలో తలమునకై పోతుందనీకూడా వప్పుకున్నాం. మనం ఈ విధానాన్ని

భూగోళంలోని అన్ని దేశాలకూ అనువర్తింపజేసాం. ప్రతిదేశం, ప్రతి సంవత్సరం, ప్రతిదినం తాను భరాయించలేని ఆత్యధికశేషాన్ని ఉత్పత్తిచేసి, దాన్ని మరే ఇతరదేశంలో విడుదల చేయలేదని గ్రహించాం. ఇప్పుడు మళ్ళీ మిమ్మల్నాక ప్రశ్న వస్తున్నా. ఈ ఆత్యధికశేషాన్ని మనం ఏమి చేయబోతున్నాం?

ఇప్పటికీ ఒక్కడూ సమాధానం చెప్పలేదు.

“ఏమయ్యా! మి. కార్లీన్?” అని ప్రశ్నించాడు ఎర్నెస్టు.

“ఇది నా గుండెలకుంపటయింది.” అని మి. కార్లీన్ అంగీకరించాడు.

“నే నిటువంటిదాన్ని ఎప్పుడూ కలలోగూడా ఊహించలేదు. ఐనప్పటికీ అచ్చు గ్రద్దినట్లుగా సుస్పష్టంగా కనపడుతోంది.” అన్నాడు మిస్టర్ అస్మౌ సెన్.

కారల్ మార్క్సు ఆత్యధిక శేష సిద్ధాంతాన్ని ఇంత స్పష్టంగా విశదీకరించడం వినడం నాకిదే ప్రథమ పర్యాయం. నేను గూడా ఆశ్చర్యచకితురాలనయ్యేట్లుగా సరళంగా ఎర్నెస్టు దాన్ని విపులీకరించాడు.

“ఈ ఆత్యధిక శేషాల పీడననిలించుకోడానికి నే నొకమార్గం చూపిస్తా. దాన్నంతా సముద్రంలో కుమ్మరించండి. ప్రతి సంవత్సరం వందల కోట్లు డాలర్ల విలువచేసే చెప్పల్ని, గోధుమల్ని, గుడ్డని, వాణిజ్యానికి సంబంధించిన సామాగ్రి మొత్తాన్ని విశాల సముద్రంలో పోయండి. ఏం? దాని మాయ గోగం టక్కున కుదిరినట్లేనా?”

“పరిష్కారమార్గం బాగానే సరిపోయింది. కానీ, మీరిట్లా మాట్లాడడం చాలా అసంగతం.” అని మి. కార్లీన్ సమాధానం చెప్పాడు.

ఎర్నెస్టు ఆయనమీద మెరపు మెరసినట్లు విరుచుకపడ్డాడు. “యంత్ర విధ్వంసుకులైన మీరు మీ ప్రాచీనుల అనాగరిక పంధాను అనుసరించాలని డప్పుకట్టుకోని ప్రచారంచేసేదానికన్నా ఇది అసంగతంగా ఉందా? ఈ

ఉ క్కు పా దం.

అత్యధిక శేషాన్ని విడుదలచేయడానికి మీరు చెప్పే మార్గమేమిటి? ఇంకా ఏ విధమైన అత్యధిక శేషాన్ని ఉత్పత్తిచేయకుండా ఈ అత్యధిక శేషసమస్యను దాటేసుకుపోతున్నారు. కానీ అసలు అధిక శేషాలు ఉత్పత్తికాకుండా నివారించడానికి మీరు చెప్పేదేమిటి? ఆలోచనా పాలోచనాలేని, చిందర వందలైన, అడ్డదిడ్డమైన, శుష్కదండుగైన, అధికవ్యయమైన అదిమ మానవ పద్ధతికి తిరోగమించడంద్వారా, అత్యధిక శేషాన్ని ఉత్పత్తిచేయడం అసాధ్య మనేగా మారలేది!"

మీ. కార్లీన్ గ్రుక్కిళ్లు మింగాడు. విషయం శంకరగిరి మాన్యాలు పట్టింది. అతడు మళ్ళీ ఒక గుటక వేసి గొంతు సవరించుకొన్నాడు.

"మీరు చెప్పింది సర్వదా సత్యం. నేను దోషినని అంగీకరిస్తున్నా. అది అర్థం పర్థం లేనిదే. కాని మరమేదో ఒకటి చేయాలి. మధ్యతరగతికి సంబంధించిన మాబోటివాళ్లకిది జీవస్మరణ సమస్య. మేం నాశనం కావడానికి ఆంగీకరించం. మేం అసంగతులమనైనా అనిపించుకొంటాం. నిజంగా అనాగరికమైన, కేవల నిర్దళకమైన మా ప్రాచీనుల పద్ధతినే ఎప్పుకొంటాం. మేం పరిశ్రమల్ని గుత్తయజమానులులేని పూర్వదశకు తీసుకువెళ్లుతాం. మేం యంత్రాల్ని విధ్వంసం చేస్తాం. మరి దానికి మీరేం చేయబోతున్నారు!" అన్నాడు.

"కానీ మీరు యంత్రాల్ని విచ్ఛిన్నంచేయలేరు. మీరు పరిణామ ప్రవాహాన్ని వెనక్కి మరలించలేరు. మీరు ప్రతిపక్షంగా రెండు శక్తులున్నయ్. అందులో ప్రతిఒక్కటీ మీ మధ్యతరగతికన్నా అధిక శక్తి మంతమైంది. పెద్ద పెట్టుబడిదారులు అంటే, గుత్తయజమానులు మిమ్మల్ని వెనకడు గేయనీయరు. వాళ్ళు యంత్రాలు విధ్వంసం కావాలనికోరరు. గుత్తయజమానులకన్నా అధికసంఖ్యాకులూ, అధికశక్తిమంతులూ విన కార్మికులున్నారు. కార్మికులు మిమ్మల్ని యంత్ర విధ్వంసం చేయనీయరు. యంత్రాల్లో సహా

ప్రపంచాధిపత్యం గుత్తయజమానుల, కార్మికులమధ్యఉంది. రాబోయే యుద్ధం అదే. ఏ ఒక్కపక్షమూ యంత్ర విధ్వంసన కోరదు. కానీ ప్రతిపక్షమూ యంత్రాల్ని స్వాధీనం చేసుకోవాలని కోరుకుంటుంది. ఈ యుద్ధంలో మధ్యతరగతికి స్థానంలేదు. ఈ రెండు మహాన్నత స్వరూపాల మధ్య, మధ్యతరగతి వామనస్వరూపం. నాశనమాతున్న ఓ మధ్యతరగతి పిచ్చి అన్నయ్యలారా! మీరు తిరుగలిరాల్లేమధ్య ఇరుక్కుపోయారనీ, ఇప్పటి నుంచే దాని వినురు ప్రారంభమైందన్నదీ చూడడంలేదూ! ”

“ పెట్టుబడి విధానం యొక్క అవశ్యపతనాన్ని నేను మీకు లెక్కల ద్వారా ప్రదర్శించాను. ప్రతిదేశం తాను భరాయించలేని, అమ్ముడు పోని శేషాల్తో ఉన్నప్పుడు, పెట్టుబడివారి విధానం తనంతటతానే ఏర్పర్చుకొన్న లాభాల భయంకర నిర్మాణంద్వారా నిలువునా కూలిపోతుంది. ఇంక ఆనాడు యంత్ర విధ్వంసకమంటూ ఏమీ ఉండదు. ఇక అప్పుడు యంత్రాధి పత్యంకోసం పోరాటం బైలుదేరుతుంది. కార్మికులు జయించాకో మీ మార్గం నుగమవకాతుంది. ఆవిషయానికివస్తే, అపెరికా, మొత్తం ప్రపంచం ఒక మహాత్తరమైన నవ్యయుగంలోకి ప్రవేశిస్తుంది. యంత్రాలవల్ల తొక్కివేయ బడడానికి బదులుగా, ఆ కార్మికులవల్ల జీవితం నిష్కళంకంగా, సౌఖ్య వంతంగా, ఉదాత్తంగా మార్పు చెందుతుంది. నాశనమైపోయిన మీ మధ్యతరగతి, కార్మికులతో విలీనమౌతారు. ఇక అప్పుడు కార్మికవర్గం తప్ప మరేమీ ఉండదు. కాబట్టి, మీరూ మిగిలిన కార్మికవర్గమూ, ఆ అద్భుత యంత్రాలవల్ల ఉత్పత్తి జరిగేదాన్ని సరిసమానంగా పంచుకోవడంలో పాల్గొంటారు. అప్పుడు మనమంతా కలిసి ఇంకా అత్యద్భుతమైన క్రొత్త యంత్రాల్ని సృష్టిస్తాం. ఆనాడు లాభాలంటూ ఏమీ ఉండకపోవడంవల్ల, ఇక భరాయించలేని అధిక శేషమంటూ ఉండనే ఉండదు. ”

ఉక్కు పాదం.

“కానీ, గుత్తయజమానులే ఈ యుద్ధంలో విజయం సాధించి, యంత్రాల మీదా, ప్రపంచమీదా ఆధిపత్యం పొందుతారనుకోండి?” అని మి. కొవ్వొత్తి ప్రశ్నించాడు.

“అప్పుడు, మీరూ, శ్రామికులూ, మనమంతా; మానవ చరిత్ర పుటల్ని మలినంచేసిన నిరంకుశ ప్రభుత్వం మాదిరిగా; అతిభయంకరమూ, క్రూరమూ ఐన నిరంకుశ ప్రభుత్వపు ఉక్కుపాదంకింద ఒక్కపెట్టిన అణగారినాటాం. ఉక్కుపాదమన్నది ఆ క్రూర నిరంకుశ ప్రభుత్వానికి అన్నదాలా తగిన మంచి పేరు.”

చాలాసేపు మాట్లాడలేదు. అక్కడున్న వాళ్ళందరూ అలవాటు లేని ధ్యాన సమాధిలోపడి గంభీరంగా కూర్చున్నారు.

“కానీ, ఈ నీ సోషలిజం కేవలం స్వప్నం. అది వట్టికల.” అని మి. కార్లీన్ మళ్ళీ మళ్ళీ అన్నాడు.

“అది కలకాదని మీకో విషయం చూపిస్తా. నేను దాన్ని అల్ప సంఖ్యాక రాజ్యాధిపత్యం అని పిలుస్తా. మీరు దాన్నే ధనికతత్వం అంటారు. మనం మాట్లాడే మాటలు భేదం గాని, ఇద్దరి అర్థమొకటే. వాళ్ళు పెద్ద పెట్టుబడిదారులు లేకపోతే గుత్తయజమానులు. ఈనాడు అధికారం ఎక్కడుందో చూద్దాం. అందుగ్గాను, సంఘాన్ని దాని వర్గాలుగా విభజిద్దాం.”

“సమాజంలో మూడు పెద్దవర్గాలున్నాయి. కోటీశ్వరులైన బ్యాంకర్లూ, రైల్వే గుత్తాధికారూ, కార్పొరేషను డైరెక్టర్లు, గుత్తయజమానులూ కలిగిన ధనికతత్వం మొదటివర్గం క్రిందికి వస్తుంది. రైతులూ, వ్యాపారస్తులు, కొన్ని ఉత్పత్తిదారులూ, ఉద్యోగస్తులూ ఉన్న మీ మధ్యతరగతి ప్రజలు రెండోవర్గం క్రిందికి వస్తారు. కేవలం కార్మికులూ కూడుకొన్న మా ప్రొలిటేరియన్ వర్గం చిట్టచివరి మూడోవర్గంగా వస్తుంది.”

“ఈనాడు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల్లో ధనికులే తగినంత అధికారంలో ఉన్నారని అంగీకరించక తప్పదు. ఈ మూడు వర్గాలూ ఈ సంపదనెట్లా కలిగి ఉన్నాయో? ఇదిగో అంకెలున్నయ్! ధనికవర్గం 67 లక్షల కోట్ల ధనం కలిగిఉంది. అమెరికాలో ఉద్యోగాల్లో ఉన్న మొత్తం జనసంఖ్యలో, ధనికవర్గంనుంచి నూటికి $\frac{9}{10}$ వ వంతుమాత్రమే ఉన్నారు. (పర్వతంలో పగమాణువన్నమాట.) ఐనప్పటికీ ధనికవర్గం, మొత్తం సంపదలో నూటికి డెబ్బైపాళ్ళు కలిగిఉంది. మధ్యతరగతికి 24 లక్షలకోట్ల ధనముంది. వీళ్ళలో నూటికి 29 మంది ఉద్యోగాల్లో ఉన్నారు. వాళ్ళకు మొత్తం ధనంలో నూటికి ఇరవైవిదు వంతులుంది. మిగతావాళ్ళు ప్రాలిటేరియన్లు. దానికున్న సంపద 4 లక్షలకోట్లు. ప్రాలిటేరియన్లనుంచి వచ్చినవాళ్ళు అన్ని ఉద్యోగాల్లో నూటికి డెబ్బైమంది ఉన్నారు. మరి ప్రాలిటేరియన్లకున్న సంపద మొత్తంసంపదలో నూటికి నాల్గూపాళ్ళు. బలం ఎందులో ఉంది మహాశయులారా?”

“మీరిచ్చిన అంకెలవ్వారానే, మధ్యతరగతికి సుబంధించిన మేమే క్రామికులకన్నా ఎక్కువ బలవంతులం.” అని మి. ఆస్మన్ సెన్ మాట్లాడాడు.

“మమ్మల్ని బలహీనులన్నందువల్ల, ధనికుల బలముందు మీరేమీ ఘోషించకూడదు.” అని ఎర్నెస్టు ఎమరుచెప్పి, “మరోవిషయ మేమంటే, మీరు నేనింకా చెప్పాల్సింది అప్పుడే కాలేదు. సంపదకన్నా మించిన మరోబలం ఉంది. అది ఎందుకు గొప్పదంటే, దాన్నెవరూ తీసుకుపోలేరు కాబట్టి. మాబలం-అంటే మా ప్రాలిటేరియన్ల బలం మాకండరాల్లో ఉంది. బ్యాలెట్లు వేయడానికి మాచేతుల్లో ఉంది-తుపాకి ట్రిగ్గర్లు నొక్కడానికి మావ్రేళ్ళల్లో ఉంది. ఈ బలాన్ని మరెవ్వరూ అపహరించలేరు. ఇది

ఉక్కు పాదం.

మా మాలిక బలం. ఇది జీవితామృతమైన బలం. ధనంకన్నా బలవత్తరమైన బలం ఇది. ఈ బలాన్ని ధనం అపహరించలేదు.”

“కానీ విడదీయకల్గిన బలంమీది. దాన్ని మీనుంచి కాజేయవచ్చు. ఇప్పుడు ధనికవర్గం దాన్ని మీదగ్గర్నుంచి లాక్కొంటోంది. చివరికి మీ వద్దనుంచి మొత్తం గుంజుకొంటుంది. అప్పుడు మీరు మధ్య తరగతిగా చెలామణి కారు. మీరు మావర్గంలో చేరుతారు. మీరు ప్రాలిటేరియన్లు తారు. అప్పుడున్న తమషా వీమిటంటే, మాబలానికి మీబలం అదనంగా వచ్చి కలుస్తుంది. మేం మిమ్మల్ని మా సోదరులుగా గౌరవిస్తాం. మానవత్వంకోసం మనం బుజంబుజం కలిపి పోరాడతాం.”

“కార్మికులకు నాశనమయ్యే స్థిరాస్తి గడ్డిపోచకూడా లేదు. ఈ కార్మికవర్గానికి ఉన్న ధనంతా గుడ్డలూ, ఇంటిసామగ్రి రూపంలో అక్కడా ఇక్కడాఉంది. తాకట్టూ వాకట్టూలేని కొంపాగోడీ నూటికి కోటికి ఏ ఒకటో అరోఉంది. కానీ, మీకు 24 లక్షల కోట్లధనం నగదుగా ఉంది. ధనికులు దాన్ని కాస్తా మీనుంచి గుటకాయస్వాహా చేస్తారు. మొదటగా ప్రాలిటేరియన్లే దాన్ని మీదగ్గర్నుంచి లాక్కొనే అవకాశం ఉందనుకోండి. మహాశయులారా ! ఇప్పుడు మీస్థితి మీకగ్గమైందికదా ? సింహం పెద్దపులిమధ్యా ఊగులాడే గొట్టెపిల్ల మోస్తరుగా ఉంది మధ్య తరగతి. ఒకళ్ళుకాకపోతే ఒకళ్ళయినా మీపని తేల్చేస్తారు. ధనికులే మొదటిగా మిమ్మల్ని కాజేస్తే, ధనికుల్ని ప్రాలిటేరియన్ల కాజేయడం రోజుల్లోనే జరుగుతుంది. ”

“ప్రస్తుతం మీకున్న సంపదకూడా మీబలానికి నిజమైన పరిమాణం కాదు. ఈ క్షణంలో మీకున్న ధనబలం కేవలం గుడ్డిగవ్వలాంటిది. అందుకనే మీరంతా ‘మా ప్రాచీనుల మార్గానికి తిరోగమిస్తాం’ అని చిన్న యుద్ధానికి సంబంధించిన చచ్చుఅరుపులు అరుస్తున్నారు. మీ అసమర్థతేదో

మీకే తెలుసు. మీబలం గుడ్డిగవ్వలాంటిదని కూడా మీకు తెలుసు. మరిప్పుడు నేను ఆ లొటారాన్ని చూపిస్తా. ”

“ రైతులకున్న అధికారం ఏమిటి? నూటికి ఏభైమందికి పైగా పాలి కాపులుగానో, తాకట్టుపడ్డ వాళ్ళగానో ఉన్నారన్న విషయం యధార్థాన్ని పరికిస్తే తేలుతుంది. గుత్తయజమానులు, ధాన్యాన్ని నిలవచేసే మచ్చులు, రైలు రోడ్లు, బరువుసామాన్లు ఎత్తేసాధనాలూ, పడవల మొదలైనవి కల్గిఉండటం మూలకాన పంటలు మార్కెట్టును స్వాధీనంలా ఉంచుకొన్నందున, రైతు లందరూ బానిసలన్న విషయం తేలుతుంది. ఇంకా ఏమిటంటే, మొత్తం మార్కెట్టును గుత్తయజమానులు తమచేతుల్లో ఉంచుకొన్నారు. ఈ అన్ని విషయాల్లోనూ రైతులు శక్తిహీనులైపోయారు. ఇక రైతుల రాజకీయ, ప్రభుత్వాధికారాల సంగతిమటుకు, తక్కిన మధ్యతరగతి ప్రజల రాజకీయ ప్రభుత్వాధికారాల విషయం చెప్పేటప్పుడు చెప్తా. ”

“మి. కార్లీన్ నూ తక్కిన పాలసరఫరా యజమాన్లనూ పిండేసినట్లుగానే రోజురోజుకూ గుత్తయజమానులు రైతుల్ని పిండేస్తున్నారు. రోజురోజుకూ వ్యాపారస్తులుకూడా ఇట్లాగే పీల్చి పిప్పి చేయబడుతున్నారు. ఆరు నెలల్లో ఒక్క న్యాయాయుక్కు పట్టణంలోనే న్యాయమండల చుట్టల ఫ్యాక్టరీలను, పొగాకు గుత్తయజమానులు ఎట్లా పీల్చి పిప్పిచేసారో మీకు గుర్తుందా? బొగ్గు గనుల పూర్వపు యజమాన్లు ఈరోజేమైపోయారు? ఈనాడు రైలురోడ్డు గుత్తసంస్థ మొత్తం, గట్టిబొగ్గుగనులనూ, నూనెగనులనూ గుత్త చేసుకుందన్న సంగతి నేను చెప్పకుండానే మీకు తెలుసు. స్టాండర్డ్ ఆయిల్ గుత్తసంస్థ ఇరవై సముద్ర మార్గాలమీద యాజమాన్యం కలిగుండ లేదా? అది రాగిని మొత్తం గుత్తంచేసుకో లేదా? దానికితోడు ఖనిజపదార్థాల్ని బాగుచేసి సరఫరాచేసే వ్యాపారం విషయం అసలు చెప్పనవసరమే లేదను కోండి. స్టాండర్డ్ ఆయిల్ కంపెనీ అజమాయిషీ క్రిందగాని, యాజ

ఉ క్కు పా దం.

మాన్యం క్రిందగాని బైట్లు వెలిగింపబడే పట్టణాలు ఈనాడు అమెరికాలో వెయ్యి సైచిలుకుగా ఉన్నయ్. ఇంకా చాలా పట్టణాల్లో, దేశంలో మూల మూలలా విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేసేది అదే. వేలకొలదిగా ఉన్న చిన్న పెట్టుబడిదారులంతా ఈ కంపెనీ ముందు పురుగునాకిపోయారు. మీ కావిషయం తెలుసు. మీరు నాశనమై పోతున్నదిగూడా అదేవిధం.”

“కొద్ది ఉత్పత్తిదారుడు, రైతువంటివాడు. మరి ఈనాడు కొద్ది ఉత్పత్తిదారులూ, రైతులూ అన్నివిధాలూ, ఫ్యూడల్ పరిస్థితికి దిగజారి పోతున్నారు. ఆమాటకువస్తే, ప్రస్తుతం ఉద్యోగస్తులూ, కళాకారులూ నామమాత్రావశిష్టులై ఉన్నారు. రాజకీయవాదులు కేవలం కూలివాళ్ళ మోస్తరై నారు. తక్కిన మధ్యతరగతి రైతుల్ని కలిపి రాత్రింబవళ్ళూ క్రొత్త రాజకీయపార్టీలు ఎందుకు నిర్మించడానికి కష్టపడుతున్నావ్? మి. కార్వీన్! ఎందుకంటే, పాత రాజకీయపార్టీలకు మీ గుహానివాసి తత్త్వంతో ఏలాంటి సంబంధంలేదు. వాళ్ళకు మీ అనాగరిక భావాల్తో ఎందుకు సంబంధం లేదంటే, నేను చెప్పినట్లుగా వాళ్లంతా ధనికతత్వాన్ని అట్టే పెట్టడానికి ప్రయత్నించే పరిచారకులు.”

“ఉద్యోగస్తులూ, కళాకారులూ కీలుబొమ్మలని నేను చెప్పా. అంతకన్నా వాళ్ళేమిటి? ప్రొఫెసర్లు, మతబోధకులూ, పత్రికా సంపాదకులూ, ఒకరేమిటి అందరూ ధనికతత్వాన్ని సేవిస్తూ తమవృత్తుల్ని కాపాడుకొంటున్నారు. ధనికతత్వానికి ప్రమాదకరం గాకుండా, దానికి బలం చేకూర్చేటట్లుగా వాళ్లు ప్రచారంచేస్తూ సేవిస్తున్నారు. ధనికతత్వానికి ప్రమాదం కలిగించేటట్లుగా వాళ్ళేనాడైనా ప్రచారం సాగించారో, ఆనాటితో వాళ్ళ ఉద్యోగాలు ఊడి చక్కా కూర్చుంటయ్. వర్షం కురిసినరోజున వాళ్లకు కానీడబ్బు రాకుండా ఉన్నదో అనాడు బైటపడ్డ చేపల్లాగా గిజగిజ తన్నుకోని ప్రాలిటేరియన్ల స్థితిక దిగజారిపోతారు, అంతటితో పూర్తిగా

దెబ్బతినడమో లేకపోతే శ్రామికవర్గ ఆందోళన కారకులుగా తయారు కావడమో జరుగుతుంది. పత్రికలూ, ఉపన్యాసవేదికలూ, విశ్వవిద్యాలయాలూ ప్రజాసామాన్య భావాల్ని మరిచిపోవన్నది మరచిపోవాకండి! అవ్వే జాతి ఆలోచనను నిర్ణయించేవి. ఇక కళాకారుల విషయం తీసుకుంటే, వాళ్ళూ ధనికవర్గ అభిరుచుల కనుగుణంగా రచనలు చేసే పారతంత్ర్యులు.”

“కానీ, ధనమే సాధనమేన బలం కాదనుకోండి! బలానికి అది కేవలం సాధనమే. బలం అంటే ప్రభుత్వం. ఈనాడు ప్రభుత్వాన్ని అజమాయిషీ చేసేదెవరు? వివిధ ఉద్యోగాలు చేస్తున్న 2 కోట్లు ప్రాలిటేరియన్లు? ఈ భావనకు మీరంతా నవ్వుతారుకూడా. 80 లక్షలమంది ఉద్యోగాలుచేస్తున్న మధ్యతరగతి ప్రజలూ? కాదు. ప్రాలిటేరియన్లంత చేస్తున్నారో వాళ్ళూ అంతే. ఇక మరి ప్రభుత్వాన్ని నడుపుతూన్న దెవరు? ఉద్యోగాల్లో రెండు లక్షల యాభైవేల మంది ఉన్న ధనికవర్గం. దాని కీలుబొమ్మలుగా పనిచేస్తున్నప్పటికీ ఈ రెండు లక్షల యాభైవేల మందీ ప్రభుత్వాన్ని నడపడంలేదు. ధనికవర్గంయొక్క మేధస్సు ప్రభుత్వాన్ని నడుపుతోంది. ఈ మేధస్సులో అనేకరకాల చిన్నచిన్న, శక్తి మంతాలైన ప్రజల ముఠాలు ఉన్నయ్. ఈ ముఠాలన్నీ పూర్తిగా ఏకాభిప్రాయంతో పనిచేస్తున్నవన్న సంగతి మరవవద్దు.”

“వాటిల్లో ఒకటైన రైలుకోడ్డు ముఠానుగూర్చి చెప్పవలసింది. ప్రజల్ని న్యాయస్థానాల్లో ఓడించడానికి అది 40 వేలమంది లాయర్లను నియమించుకొంది. న్యాయాధిపతులకూ, బ్యాంకర్లకూ, పత్రికా సంపాదకులకూ, మంత్రులకూ, విశ్వవిద్యాలయ వ్యక్తులకూ, శాసనసభ్యులకూ, కాంగ్రెసుకూ, అది వేలాదిగా ఉచిత ప్రయాణపత్రాల్ని ఇస్తోంది. దేశం ముఖ్యపట్టణంలోనూ, రాష్ట్ర ముఖ్యపట్టణాల్లోనూ దేవేంద్ర భవనాల్లాంటి

ప్రాసాదాన్ని అది భరాయిస్తోంది. దేశంలోని అన్ని పట్టణాల్లో, లెక్కలేనంత మంది చిన్న వకీళ్ళను, ఛోటాఛోటా రాజకీయవాదుల్ని భరిస్తోంది. వాళ్ళు చిన్న కేసులకూ, చిన్నచిన్న సభలకూ హాజరౌతారు. జ్యూరీలను బుట్టలో వేసుకొంటారు న్యాయాధిపతులకు లంచాలు మేపుతారు. అన్ని విధాలా దాని శ్రేయస్సుకు పాటుపడ్డారు.”

“మహామహులారా! ధనికవర్గాన్ని నడుపుతూ ఉన్న ఏడుముతాల్లో ఒక్కదాన్ని కూర్చి రేఖామాత్రంగానే చెప్పా. మీ 24 లక్షలకోట్ల డబ్బూ 25 దమ్మిడిల విలువచేసే ప్రభుత్వాధికారాన్ని గూడా మీకివ్వడం లేదు. మీది వట్టి గుడ్డిగవ్వ. ఆ గుడ్డిగవ్వగూడా త్వరలో మిమ్మల్ని విడచి పోతుంది. ధనికవర్గం ఈనాడు సర్వాధికారాలూ హస్తగతం చేసుకొంది. ఈ రోజుది శాసనాల్ని చేస్తోంది. ఎందుకంటే, శాసనసభా, కాంగ్రెసూ, న్యాయస్థానాలూ, రాష్ట్ర శాసనసభలూ దాని పరంలో ఉన్నయ్. అంతమాత్రమేకాదు. శాసనం వెనక శాసనాన్ని అమలు పరచడానికి శక్తికావాలి. ఈనాడు ధనికవర్గం శాసనాల్ని సృష్టిస్తోంది. ఆశాసనాన్ని అమలుపర్చడానికి దానికో సంజ్ఞఉంది. పోలీసునూ, నైస్యాన్ని, నావికాదళాన్ని, చివరకు మీరూ, నేనూ, మనమందరం ఉన్న ప్రజా నైస్యాన్ని ఆ సంజ్ఞద్వారా పిలుస్తోంది.”

దీని తర్వాత కొంచెం చర్చసాగింది. త్వరలోనే విందు పూర్తయింది. అందరూ చల్లబడ్డారు. లొంగిపోయారు. పిల్లిగొంతుకల్తో నెలవు తీసుకొన్నారు. అప్పటికాల పరిస్థితుల్ని గూర్చిన దృశ్యాన్ని చూచినందువల్ల వాళ్ళు భీతావహులైపోయినట్లు తోచింది.

“పరిస్థితి చాలా తీవ్రంగా ఉన్నమాట వాస్తవమే. కానీ దాన్ని మీరు చిత్రించినవిధానంలో నాకుకొంచెం తగదాఉంది. మధ్యతరగతి ప్రజలు నాశ

నమైపోతారన్న విషయంలోమాత్రం మీతో ఏకీభవించను. మేం నిలబడ్డాం. మేం గుత్తయజమాన్లను నెట్టేస్తాం.” అని మి. కార్లీస్, ఎర్నెస్టుతో అన్నాడు.

“అదోరకంగా యంత్రాల్ని ధ్వసంచేసే విధానమైనప్పటికీ, అది అర్థంలేనిదైనప్పటికీ, మీ ప్రాచీనుల పంథాకు తిరోగమిస్తారుకూడా” అని ఎర్నెస్టు అయిన వాక్యాన్ని పూర్తి చేసాడు.

“కానీ మరి ఈనాడు జీవితమే అర్థరహితంగా కనపడుతోంది. ధనిక వర్గ యంత్రాగారాల సంగతేమిటి. ఎట్లానైనా మా యంత్ర విధ్వంసనా విధానం కనీసం ఆచరణయోగ్యమైంది, సాధ్యమైంది. మీ కలమాత్రం ఆచరణయోగ్యమూ, సాధ్యమూ కాదు. మీ సోషలిస్టు కలఉందే... అది కల మాత్రమే. మేము మిమ్మల్ని అనుసరించలేం.” అని కార్లీస్ గంభీరంగా మాట్లాడాడు.

“మీకు కొంతైనా సాంఘికశాస్త్ర పరిణామవాద పరిచయం కలిగుంటే బాగుంటుందని అనుకుంటున్నా. మీకామాత్రం తెలిస్తే మాకీ ప్రయాసంతా తప్పించినవాళ్ళేతారు.” అని ఎర్నెస్టు వాళ్ళతో కరచాలించేస్తూ పరిహాసపూర్వకంగా అన్నాడు.

౧౦

వ్యాపారస్తుల విందులో మేఘగర్జనలాంటి కరతాళధ్వనులు చెలరేగిన తర్వాత, ఒకదానివెంట ఒకటిగా భయంకర పరిస్థితులు సంభవించినై. నేను-నామమాత్రమైన నేను-విశ్వ విద్యాలయం ఉన్న ఈ పట్టణంలో ఇంతవరకూ రాజేవరి బిడ్డరా అన్నట్లుగా కాలక్షేపంచేశా. కానీ ఇప్పుడు, నా వ్యక్తిగత పరిస్థితుల్తోసహా నేను పెద్ద సుడిగుండంలోపడి

ఉక్కు పాదం.

కొట్టుకోవడం ప్రారంభించా. ఎన్నెన్నోమీద నాకున్న అనురాగంచేత విప్లవవాదినిగా మారానో, లేక నా సమాజాన్ని గూర్చి ఆయన ప్రసాదించిన అంతర్దృష్టి మూలంగా మారానో ఏమో నాకు తెలియదు. కానీ నేను మటుకు విప్లవవాదినిగా పరివర్తనచెందా. మూడు నెలలక్రితం గూడా నాకు గోచరించని పెద్ద నుడిగుండంలో ఈ నాడు ఇరుక్కుపోయా.

సమాజంలో వచ్చిన అత్యంత విషమ పరిస్థితులతో బాటు నా విషయంలో గూడా భయంకర పరిస్థితులేర్పడినై. మా నాన్న విశ్వవిద్యాలయం నుంచి విరమించుకోవడం మొట్టమొదటిసారిగా జరిగిన సంఘటన. ఆయన చట్ట రీత్యా విడుదల కాలేదనుకోండి! ఆయన రాజీనామాకు వత్తిడిమాత్రం తెచ్చారు. అంతే. ఈ సంఘటనవల్ల పెద్ద ముంచుకువచ్చిందేమీ లేదనుకోండి! ఇది జరిగినందుకు వాస్తవానికి నాన్న ఎంతగానో సంతోషించాడు. తన ఉద్యోగవిరమణ, తాను వ్రాసిన 'అర్థికరంగం-విద్య' అన్న గ్రంథ ప్రకటనకు అవకాశం కల్పించిందని ప్రత్యేకంగా ఎంతగానో సంతోషించాడు. ఈ సంఘటన తన వాదాన్ని స్థిరపరచిందని పైగా మాతో కలహించాడు. పెట్టుబడిదారివర్గం విద్యావిధానాన్ని హస్తగతం చేసుకుందని రుజువు చేయడానికి ఇంతకన్నా ఏమి సాక్ష్యం కావాలి?

కానీ, ఈ రుజువు ఎక్కడికీ ప్రాకలేదు. ఆయన రాజీనామా పట్టి బలవంతంగా జరిగిందన్న సంగతి ఎవరికీ తెలియదు. ఆయన చేత బలవంతాన రాజీనామా ఇప్పించడం జరిగిందని సకారణంగా ప్రకటన జరిగిఉంటే, ప్రపంచమంతా ఆగ్రహపూరితమైపోయేది. ఆయన అటువంటి సమర్థుడైన విజ్ఞాన శాస్త్రవేత్త. వార్తా పత్రికలన్నీ ఆయనమీద ప్రశంసావాక్యాలు కురిపించినై. ఎంతగానో గౌరవించినై. శాస్త్రపరిశోధనకోసం మొత్తం కాలాన్ని వినియోగించుకోడానికని విశ్వవిద్యాలయకు డ్యాల గడ్డసమించి బైటికి వచ్చేసినందుకు ఆయన్ని ఘనంగా స్టాఫ్మించినై.

నాన్న మొదటిసారి నవ్వాడు. తర్వాత కోపంవచ్చింది. అది కొద్ది మోతాదులో వచ్చినకోపం. తర్వాత ఆయన పుస్తకం మాపుచేయ బడింది. ఈ మాపుచేయడం చాలా రహస్యంగా జరిగింది. మొదట్లో ఆయన అర్థంచేసుకోలేనంత రహస్యంగా జరిగింది. ఆ గ్రంథ ప్రచురణ దేశంలో వెంటనే కొంత కలలోలాన్ని కలిగించింది. పెట్టుబడిదారి పత్రికలు నాన్నను మెత్తమెత్తని చివాట్లు పెట్టినై. ఇంత గొప్ప విజ్ఞానశాస్త్ర వేత్త తన రంగాన్ని వదిలి తనకు ముక్కుమొగంకూడా తెలియని సాంఘిక ప్రపంచంమీదికి దాడిచేయడం విచారకరమైన విషయం, ఈ సందర్భంలో మటుకు దమ్మిడికిగూడా కొరగాకుండా పోయాడన్న ఘోరణిలో ఆ పత్రికల నిందా విధానం గోచరించింది. ఇట్లా ఒక వారంరోజుల వరకూ సాగింది. దీనికి మా నాన్న తనలోతాను నవ్వుకోని, పెట్టుబడిదారివర్గానికి తన పుస్తకం గాయంమీద కారంజల్లినట్లయిందని చెప్పాడు. ఉన్నట్లుండి ఒక్కసారిగా వార్తాపత్రికలూ, విమర్శనాత్మకమైన పత్రికలూ ఈ పుస్తకం విషయంలో మూగనోముపట్టి కూర్చున్నయ్. అట్లాగే అకస్మాత్తుగా మార్కెట్లోనుంచి పుస్తకంగూడా అంతర్ధానమైపోయింది. ఏ పుస్తక వికేత దగ్గరా ఒక్కప్రతిగూడా లభ్యపడడంలేదు. ప్రచురణకర్తలకు నాన్న ఉత్తరం వ్రాశాడు. ప్రమాదవశాత్తూ ప్లేటుపాడైపోయినై అని వాళ్ళనగ్గర్నుంచి సమాధానంవచ్చింది. దాని తర్వాత అసంతృప్తికరమైన ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు సాగినై. ముసుగులో గ్రుద్దులాటదేనికని, ఆ గ్రంథాన్ని మళ్ళీ అచ్చువేయించే ఆలోచన తమకులేదని, ఆ గ్రంథంమీద తమకున్న సర్వ హక్కులూ వదలుకోడానికి సర్వసిద్ధంగా ఉన్నామనీ, చిట్టచివరికి తేల్చి చెప్పారు.

“ఇంక దేశం మొత్తంమీద మీ గ్రంథాన్ని తాకనుగూడా తాకే ప్రచురణకర్తే దొరకడు. నేనే మీ స్థానంలో ఉంటే, దాని అంతుతేలే

ఉక్కు పాదం.

దాకా తరిమి వదిలిపెట్టేవాణ్ణి. మీకు ఉక్కుపాదం రుచి కొద్దిగానే తెలిసింది. ” అన్నాడు నాన్నతో ఎర్రెస్టు. మరి, నాన్న శాస్త్రజ్ఞుడే కాకపోతే మరేదీకాదు. త్వరపడి నిర్ణయాలు చేయడం ఆయనకు సుతరాం గిట్టదు. ఆమూలాగ్రంగా ప్రత్యంశాన్నీ పరిశీలించకపోతే అది పరిశోధ నానుభవం కానేకాదు. అందుకని ఆయన చాలా ఓపికతో మొత్తం ప్రచురణాలయాలన్నిటినీ చుట్టలిప్పాడు. అవన్నీ లెక్కలేనన్ని క్షమాపణలు చెప్పకొన్నవే గాని, ఒక్కటి ఆ గ్రంథంసంగతి పట్టించుకోనేలేదు.

తన పుస్తకం నిజంగా మాపుచేయబడ్డదని నాన్న వప్పకొన్న తర్వాత, ఆ విషయాన్ని పత్రికల్లో ప్రచురించడానికి విశ్వప్రయత్నం చేశాడు. కానీ ఆయన ప్రకటనలన్నీ బుట్టదాఖలై నై. చాలామంది పత్రికా విలేఖర్లు వచ్చిన ఒక సోషలిస్టు రాజకీయ సమావేశంలో మా నాన్నకు మంచి అవకాశం లభించింది. ఆ సభలో, తన పుస్తకం ఎట్లా మాపుచేయబడిందో మొత్తం చరిత్రను పూసగుచ్చినట్లు వివరించాడు. మన్నాడు వార్తాపత్రికలు చదివి నవ్వుకొన్నాడు. కోపంతో బాగా రెచ్చిపోయాడు. ఆ పత్రికలు పుస్త కాన్ని గూర్చిన విషయం లేకంకూడా తడవలేదు. పైగా అవి ఆయన్ని గూర్చి చాలా అందంగా విపరీత ప్రకటనలు చేసినై. అసలు సందర్భా న్నుంచి ఆయన మాటల్నీ, వాక్యాల్నీ మార్చేసి నై. తొణుకూ బెణుకూ లేకుండా వినయంగా చెప్పిన ఆయన సారాంశాన్ని, అరాచక ఆక్రందనగా చిత్రించి నై. ఆ చిత్రణ మనోజ్ఞమైన కళాఖండంగా ఉంది. ప్రత్యేకంగా నాకొక సంఘటన జ్ఞాపకముంది. మా నాన్న తన ఉపన్యాసంలో ‘సాంఘిక విప్లవం’ అన్న సమాసాన్ని వాడాడు. పత్రికా విలేఖరి కావాల్సిన ఆ సమాసంలోని ‘సాంఘిక’ శబ్దాన్ని వదిలేశాడు. ఈ రిపోర్టు అసోసి యేటెడ్ ప్రెస్ ద్వారా మొత్తందేశానికి పంపించబడింది. దేశంలో విపరీత మైన భయాందోళనాభావం చెలరేగింది. నాన్నను శూన్యవాదిగా, అరా

చక వాదిగా లెక్కగట్టారు. అన్ని పత్రికలూ కాపీ చేసిన ఒక వ్యంగ్య చిత్రంలో - పాడుగాటి జుట్టూ, నిప్పులుకురిసే కళ్ళూ కలిగి, చేతుల్లో టార్పిలెట్లూ, కత్తులూ, డైనమేట్ బాంబులూ ఉన్న జనసమూహానికి ముందు నిలబడి అరుణపతాకాన్ని ఎగరేస్తున్నట్లుగా నాన్నను చిత్రించారు.

ఆయన అరాచకత్వానికి, పత్రికల్లో విపరీతంగా తిట్లతో నిండిన పెద్దపెద్ద సంపాదకీయాల్లా తూర్పారబట్టారు. ఆయనకు చిత్తచాంచల్యం కలిగిందని వ్రాశారు. పెట్టుబడిచారి పత్రికలు ఈవిధంగా ప్రవర్తించడం కొర్రేమీ కాదని ఎర్రెస్టు చెప్పాడు. కార్మికవర్గంలో ఏమాత్రం సంబంధ బాంధవ్యాలు పెట్టుకోకుండా మధ్యతరగతి ప్రజల్ని భయపెట్టడానికి గాను, చెప్పిన విషయమంతా నానాభ్రష్టు పట్టించి మార్చి వ్రాయడంకోసం అన్ని సోషలిస్టు సభలకీ పత్రికా విలేఖర్లను పంపించడం వాళ్ళ ఆచారమే అని చెప్పాడు. నాన్నను ఇంకా తగాదామానుకోని, ఆత్మ రక్షణోపాయం చూచుకోమని, ఎర్రెస్టు మరీమరీ హెచ్చరిక చేశాడు.

ఎట్లాగైతేనేం సోషలిస్టు పత్రిక లీవిషయాన్ని తీసుకోని పోరాటం సాగించినై. అందువల్ల కాస్త అక్షరజ్ఞానం కల్గిన శ్రామిక వర్గానికి గ్రంథం మాపుచేయబడిందని తెలిసింది. కానీ ఈ యధార్థవిషయం ఒక్క శ్రామిక వర్గానికి మాత్రమే తెలియడంతో అగిపోయింది. తర్వాత, 'సహేతుకతకు వినతి' అన్న పెద్ద సోషలిస్టు ప్రచురణాలయం, ఆ గ్రంథాన్ని ప్రకటించడానికి నాన్నతో వప్పందం చేసుకొంది. నాన్న ఆనందపూర్ణుడైనాడు. కానీ ఎర్రెస్టు ఆందోళన చెందాడు.

“మనం అగమ్యగోచర శిఖరాగ్రంమీద ఉన్నామని చెప్పుతున్నా. మనచుట్టూ రహస్యంగా పెద్దపెద్ద సంఘటనలు జరుగుతున్నయ్. మనం వాటిని గ్రహించవచ్చు. ఆ సంఘటనలేమిటో మనకు తెలియదుగాని అవి జరుగుతున్నయ్. సమాజ నిర్మాణ మొత్తం వాటితో కంపించిపోతుంది.

నన్నడగవద్దు. నామటుకు నాకే తెలియదు. కానీ ఈ సమాజ గండ్ర గోళంవల్ల ఏదోఒకటి రూపం ధరిస్తుంది. అది ఇప్పుడు రూపం ధరిస్తోంది. ఈ పుస్తకం మాపుచేయబడడం ఒక రభసగా తయారైంది. ఇదివరలో ఎన్ని పుస్తకాలు మాపుచేయబడినై? ఆ సంగతి మనకు ఊహామాత్రంగా నైనా తెలియదు. మనం చీకట్లో ఉన్నాం. మనకు తెలుసుకోవడానికి మార్గంలేదు. ఇక సోషలిస్టు పత్రికలూ, సోషలిస్టు ప్రచురణాలయాలూ మాపుచేయబడతై. నిరీక్షించండి! ఆ సమయం ముంచుకువస్తోందని భయ పడుతున్నా. మన గొంతులు పిసికేయబోతున్నాయి." అని ఎర్నెస్టు మరీ మరీ చెప్పాడు.

మిగతా సోషలిస్టులందరికన్నా ఎర్నెస్టు చాలా సన్నిహితంగా పరిస్థితుల పరిణామాన్ని పరిశీలిస్తున్నాడు. రెండు రోజుల్లోనే మొదటిదెబ్బ తగిలింది. 'సహేతుకతకు వినతి' అన్నది వారపత్రిక. కార్మికవర్గంలో అది కచ్చితంగా 750 వేలు అమ్ముడుపోతుంది. అవీగాక అడపాదడపా ప్రత్యేక సంచికలు వచ్చినప్పుడు 20 లక్షలు మొదట్లోని 50 లక్షల కాపీలు దాక చెల్లుతై. ఈ పెద్ద సంచికలకు బాగా డబ్బు చెల్లిస్తారు. వీటిని తనం తటతానే చొరవతీసుకోని ఉత్సాహంతో అమ్మే చిన్న క్రామికవై్యం ఉంది. ఈ ప్రత్యేక సంచికలమీద మొదటిదెబ్బ గురిమాళారు. అదే పెద్దదెబ్బ. ఈ ప్రత్యేక సంచికలు, మామూలుగా ప్రచురించబడే పత్రికలు కావని పోస్టాఫీసు మధ్యవర్తిత్వపు తీర్పుచెప్పి, అది కారణంగా పోస్టల్ రవాణాకు అంగీకరించమని నిరాకరించింది.

ఒకవారం గడచిన తర్వాత, ఈ పత్రిక రాజద్రోహకర్మమైందని పోస్టాఫీసుకాఫీ నిర్ధారణచేసి, మొత్తాన్ని పోస్టల్ రవాణాకు తీసుకోకుండా బహిష్కరించింది. సోషలిస్టు ప్రచారానికి ఇది ఒక భయంకరమైన దెబ్బ. పత్రిక, ఏమైతే అదవుతుందన్న నిశ్చయానికివచ్చి తెగబడింది. ఎక్స్

వ్రెస్ కంపెనీలద్వారా ఆ పత్రికను చందాదారులకు అందజేద్దామని ఆలోచించిందిగాని, దానికి అవి సమ్మతించలేదు. దీనితో ఆ పత్రిక జీవితం అంతమైంది. ఐనా అది అంతటితో ఊరుకోలేదు. పుస్తక ప్రచురణలను కొనసాగించడానికి సిద్ధమైంది. నాన్న పుస్తకం 20 వేల కాపీలు పైండింగు అవుతున్నయ్. ఇంకా ఎక్కువ కాపీలు అచ్చవుతున్నయ్. ఆ సమయంలో, హెచ్చరిక గిచ్చరికాకూడా లేకుండా, ఒక రాత్రికిరాత్రి పెద్ద గుంపాకటి అమెరికన్ పతాకాన్ని ధరించి, దేశభక్తిగీతాలు పాడుకుంటూ బైలుదేరి ఆ సంస్థకు నిష్పంటించింది. ఇంకేం దాంతో మొత్తం సర్వనాశనమైకూర్చుంది.

కాన్సాస్ లోని, 'గిర్లాడ్' అలజడీగిలజడీలేని ప్రశాంతమైఃపట్టణం. అక్కడ శాశ్వత ఆందోళనలంటూ ఇంతవరకెన్నడూ జరగలేదు. ఆ 'వినతి' సంస్థ యూనియన్ జీతాలు చెల్లిస్తోంది. నిజానికి ఆ సంస్థ, వందలాది పురుషులకూ, స్త్రీలకూ ఉద్యోగాలిస్తూ, ఆ పట్టణానికే వెన్నెముకగా ఉంది. ఆ నాడు అంత అఘాయిత్యానికి పాల్పడ్డ గుంపులో గిర్లాడ్ పట్టణానికి సంబంధించినవాళ్ళొక్కరూలేరు. ఇది ఉన్నట్లుండి ఉసిళ్ళపుట్టమారిగా భూమిలోంచి అమాంతంగా పుట్టుకువచ్చి తాను చేయాల్సిన సర్వం చేసి, మళ్ళీ పతనం అవుతుంటే భూమిలోకే అదృశ్యమైపోయింది. ఈ సందర్భంలో పరమకిరాతకులదండు దిగుమతైందని ఎన్నెన్నో గ్రహించాడు.

“అమెరికాలో విద్యోహకరముతాల్ని తయారుచేస్తున్నారు. ఇది ప్రారంభదశ. ఇంకా ముందుంచి బ్రహ్మప్రళయం. ఉక్కుపాదం ఇంకా చేవెక్కుతోంది” అన్నాడు ఎన్నెన్నో.

ఈ విధంగా నాన్న పుస్తకం అణగదొక్కేయబడింది. రోజులు గడుస్తున్న కొద్దీ విద్యోహకరముతా పెరిగిపోతోంది. వారం వారానికి సోషలిస్టు పత్రికల్ని పోస్టల్ వాణా చేయకుండా నిరాకరించడాలు జరిగిపోతు

ఉక్కు పాదం.

న్నయ్. అనేక సందర్భాల్లో విద్రోహకరముతాలు సోషలిస్టు ప్రెస్సున్నీ నాశనంచేయడం జరుగుతోంది. పాలకవర్గంయొక్క అభ్యుదయనిరోధక సిద్ధాంతాలకు అనుకూలంగా ప్రచారంసాగిస్తూ, నాశనంచేయబడ్డ సోషలిస్టు పత్రికల్ని వ్యతిరేకంగా చిత్రించి వాటిని దుమ్మెత్తిపోస్తూ, విద్రోహకర ముతాల్ని నిజమైన దేశభక్తులుగా, సమాజోద్ధారకులుగా శ్లాఘిస్తూ ఉన్న పత్రికలు ఉన్నవనుకోండి! నిమ్మల్యమలైన మతాచార్యులుపైతం విద్రోహకర ముతాల్ని ప్రశంసిస్తూ, వాళ్ళు హింసావిధానాలకు పూనుకోవలసిన ఆవశ్యకత కలిగినందుకుమాత్రం విచారిస్తున్నామని అగేటంతగా ఆ పత్రికల ప్రచారం సాగిపోతోంది.

మహావేగంగా చరిత్ర పురోగమిస్తోంది. ఎన్నికల రోజులు సమీపిస్తున్నయ్. కాంగ్రెసును నడపడంకోసం సోషలిస్టుపార్టీ ఎర్నేస్తును నియమించింది. ఆయన ఎన్నికల్లో ఎన్నుకోబడే సదవకాశం బాగా వీర్పడుతోంది. కాన్ఫ్రాన్సిస్కోలో ట్రాం వాల్ల సమ్మె విచ్ఛిన్నమైపోయింది. తదనంతరం గుజ్జబ్బిండ్లవాళ్ళ సమ్మె దెబ్బతింది. ఈ రెండు అపజయాలు సునిర్మిత శ్రామికసంస్థకు పెద్ద ఆఘాతం కలిగించినై. మొత్తం జల నిర్వాకసంస్థా (Water Front Federation) దానితోబాటు నిర్మాణ వృత్తుల్లో ఉన్న తదితర మైన సంస్థలూ గుజ్జబ్బిండ్లసంఘానికి బాగా తోటిచ్చినై. కానీ అన్నీ ఘోరపరాజయాన్ని పొందినై. అది రక్త ప్రవాహసమ్మె. పోలీసులు తమ లాఠీతో కొన్ని వేల శిరస్సుల్ని బ్రద్దలుకొట్టారు. 'మార్స్ డన్' ప్రత్యేకరవాణా కంపెనీ పంచల్లోనుంచి మెషిన్ గన్ స్వేచ్ఛావిహారం సాగించి ప్రజల కళేబరాల్ని కన్నుమూసి కన్ను తెరచేలోపల కుప్పలు కుప్పలుగా పేర్చికూర్చుంది.

ఈ సంఘటన జరిగిన తర్వాత ప్రజలంతా కోపోద్రిక్తులై పగబట్టిన త్రాచులైపోయారు. వాళ్లు నెత్తురుకు నెత్తురు చెల్లాలన్నారు. దెబ్బకు

దెబ్బ తీయడంకోసం ఉక్రూతలూ గారు. తామై కోరుకొన్న రంగంలో దెబ్బతిన్నవాళ్లు రాజకీయ కృషిద్వారా ప్రతీకారానికి పరిపక్వదశలో వచ్చారు. వాళ్ళింకా తమ శ్రామికసంస్థను నిర్వహిస్తూనే ఉన్నారు. ముంచుకువచ్చిన రాజకీయపోరాటానికి ఈ సంఘటన మాంచి బలాన్నిచ్చింది. ఎన్నికల్లో ఎర్నెస్టు ఎన్నుకోబడే అవకాశం క్రమక్రమేపీ బలవత్తరమౌతోంది. రోజు రోజుకూ యూనియన్లన్నీ సోషలిస్టులకే ఎక్కువ తోజు ఇస్తున్నయ్. ఆఖరికి కోడిపిల్లల్ని అమ్మేవాళ్లూ, అపరకర్మలు చేయించేవాళ్లూ కూడా ఈ పంథాకు వచ్చేసారని తెలిసేటప్పటికి ఎర్నెస్టుకూడా నవ్వాడు. శ్రామికులు మూర్ఖపు పట్టుదలకు దిగారు. పిచ్చి ఉత్సాహంతో సోషలిస్టుల సభలకు అసంఖ్యాకంగా జనం హాజరౌతుంటే, పాతపాపై రాజకీయవాదులకు దుఃఖం పట్ట శక్యంగాకుండా ఉంది. పాత రాజకీయముతా ఉపన్యాసకుల సభల్లో కలికానికి ఒక్కడైనా కనపడే ఏ ఒట్టుపెడతే ఆఒట్టు. ఐనా అప్పుడప్పుడూ వాళ్ళ అంతుఏదో తేల్చుకొందామని ప్రజలు వచ్చినప్పుడుమాత్రం సభలు నిండుగా ఉంటయ్. ప్రజల తాకిడికి తట్టుకోలేక చాలా పర్యాయాలు రిజర్వుపోలీసుల్ని పిలిపించుకోవడం జరుగుతోంది.

చరిత్ర త్వరత్వరగా పరుగెత్తోంది. జరుగుతున్న, జరగబోతున్న పరిస్థితుల్లో వాతావరణం సంచలిస్తోంది. విదేశాల్లో విడుదలచేయడానికి కష్టమైన శేషం మరింతగా కష్టతరం కావడంచేత, దేశం మొత్తం కష్టపు దినాల్లో మునకలువేస్తోంది. పరిశ్రమలన్నీ కొద్దికాలం పనిచేస్తున్నయ్. శేషం విడుదలకాకపోవడంవల్ల చాలా పెద్దపెద్ద యంత్రాలన్నీ గోళ్లు గిల్లుకుంటూ కూర్చున్నయ్. కూలీలు ఎడాపెడా తగ్గిపోతున్నయ్.

పెద్ద యంత్రకారుల సమ్మెకూడా విఫలమైపోయింది. - లోహ పరిశ్రమలో పనిచేసే 5 లక్షల యంత్రకారుల్లో సహా ఉన్న రెండులక్షల మంది యంత్రకారుల సమ్మె పూర్తిగా విచ్ఛిన్నమైపోయింది. అమెరికాలో

ఇటువంటి ఘోరంగా ఎన్నడూ ఏ సమ్మె విఫలం కాలేదు. యాజమాన్య సంస్థలు రంగంలోకి దూకించిన సమ్మెవిధ్వంసకులముఠాలు ఆయుధాలు ధరించి నిలబడి ముఖాముఖిగా చిన్నచిన్న పోరాటాలు సాగిస్తున్నయ్. అనేక ప్రదేశాల్లో విచ్చలవిడిగా విద్యోహకర ముఠాలు చెలరేగి ఆస్తిపాస్తులకు అపరిమిత నష్టాన్ని కలిగించినై. మొత్తం గండ్రగోళాన్నంతా అదరింపు బెదిరింపుల్లో అణచివేసి ప్రజల్లో భీతాహం కలిగించడానికని అమెరికాలోని లక్ష పైన్యాన్ని కూడా అదనంగా పిలిపించారు. కార్మికవర్గ నాయకుల్ని చాలమందిని ఉరితీశారు. ఇంకా చాలామందిని జైళ్ళలో కుక్కారు. సమ్మెలో ప్రముఖస్థానాలు వహించిన వేలకు వేలమంది ఉన్నత నాయక వర్గాన్ని గొర్రెమందల్లాగా ఒకచోట గుంపుచేసి, సిపాయీలు చాలా అసహ్యకరంగా వాళ్ళపట్ల ప్రవర్తించారు.

నిండు చంద్రునితో పండువె న్నిలలానందించిన కాలానికి అమావాశ్య అనుభవించే విధికలిగింది. మార్కెట్లన్నీ శేషాల్లో వెక్క సమైపోయినై. అన్ని మార్కెట్లూ పడుకొంటున్నయ్. ధరలు పడిపోతున్నయ్. అన్ని ధరలకన్నా శ్రామికుల ధరలు మరీ త్వరలో పడిపోవడం ప్రారంభించినై. పారిశ్రామిక పోరాటాల్లో దేశం నిలువునా కంపించిపోయింది. కార్మికులు ఇక్కడా అక్కడా అనేమిటి; ప్రతిచోటా సమ్మెలు చేస్తున్నారు. ఎక్కడ సమ్మెచేయడంలేనో అక్కడ కార్మికుల్ని పెట్టుబడిదారులు జైటికి గెంజేస్తున్నారు. పత్రికలనిండా హింసాగాధలు రక్తగాధలు కనపడుతున్నయ్. దానిద్వారా విద్యోహకర ముఠాలు తమ పాత్రను తాము నిర్వహిస్తున్నయ్. దొమ్మి, దోపిడీ, గృహదహనం, కావాలని సర్వనాశనంచేయడం, హత్యలు మొదలైన భీభత్సకార్యాలు వాళ్ళపని. దాన్ని వాళ్ళు చాలా జయప్రదంగానే నిర్వహించారు. విద్యోహకర ముఠాల చర్యలవల్ల మొత్తం పైన్య మంతా రంగంలో ప్రవేశించింది. పట్టణాలూ, మహానగరాలూ సాయుధ

సిబ్బందితో నిండిపోయినై. కార్మికుల్ని పిచ్చికుక్కల్ని కాలేసినట్లు కాలేస్తున్నాడు. అసంఖ్యాక నిరుద్యోగ సమూహంలానుంచి సమ్మె విచ్చిన్న కారులు చేర్చుకోబడుతున్నారు. కార్మిక సంస్థలు, సమ్మె విచ్చిన్న కారుల్ని పరాజితుల్ని చేసినప్పుడు, సాయుధ దళాలు ప్రత్యక్షమై సంస్థల్ని అణగదొక్కేస్తున్నయ్. ఇకప్పుడు సిపాయిదండు సాక్షాత్కారం. ఐనప్పటికీ మార్షల్ లాను ఆశ్రయించాల్సిన అగత్యత ఏర్పడలేదు. స్వసామాన్యమైన సిపాయిదళం రంగంలో సర్వత్రాప్రవేశించింది. ఈ భయంకర పరిస్థితిలో ప్రభుత్వం సామాన్యవైన్యాన్ని ఇంకోలక్షకు అదనంగా పెంచింది.

కార్మికులట్లా అన్ని విధాలా చెంపపెట్టూ గోడపెట్టూ ఇంతవరకెన్నడూ తినలేదు. బాధపడుతున్న ఉద్యోగుల సంస్థలు ప్రారంభించిన పోరాటంతో పారిశ్రామికాధిశేతలూ, అల్పసంఖ్యాక ప్రభుత్వం మొదటి సారిగా తమ బలాన్నంతా ప్రయోగించివై. ఈ సంస్థలన్నీ పూర్తిగా మధ్య తరగతికి సంబంధించినవి. మార్కెట్టు పతనమై గడ్డుకాలం రావడం చేత, పారిశ్రామికాధిశేతల సహాయంద్వారా, వాళ్ళు నిర్మాణాత్మకమైన కార్మికులపైన చాపుదెబ్బ తీశారు. అది సర్వశక్తిమంతమైన సఖ్యత. కానీ ఆ సఖ్యత సింహానికి, గొట్టెపిల్లకీ మధ్యఉన్న సఖ్యతవంటిదని మధ్యతరగతి తెలుసుకోడానికి అట్టేకాలం పట్టలేదు.

కార్మికులంతా రక్తదాహంతో కొరకొరలాడుతున్నారు. కానీ అణచివేయ బడ్డారు. ఐనా వాళ్ల పరాజయంతో గడ్డుకాలపు సమస్య తీరిపోలేదు. అల్పసంఖ్యాక ప్రభుత్వానికి ప్రముఖబలంగా ఉన్న బ్యాంకులు అప్పలివ్వడం సాగించివై. వాల్ స్ట్రీటు ముతా, నిలవ మార్కెట్టును సర్వనాశనం చేసింది. దీని మూలకాన దేశంలో ఉన్న ధరలన్నీ ఒక్కసారిగా కుప్పకూలివై. ఈ నాశనంనుంచి, మిథిరమైన, నిశ్చితమైన, నిరంకుశమైన అల్ప సంఖ్యాక ప్రభుత్వం తలెత్తింది. ఆ ప్రభుత్వపు ప్రకాంతతా, స్థైర్యం మరీ భయంకరంగా

ఉ క్కు పా దం.

ఉంది. అది కేవలం తన విస్తృతాధికారాన్ని ఉపయోగించడమే కాకుండా, తన ఎత్తుగడలకు ఉపయోగకారిగా అమెరికా కోశాగారాన్నే ఉపయోగించుకొంది.

పారిశ్రామికాధినేతలు మధ్యతరగతిమీదికి విరుచుకుపడ్డారు. పారిశ్రామికాధినేతలకు కుడిభుజంగా నిలిచి కార్మికుల్ని విచ్ఛిన్నంచేయడానికి సర్వవిధాలా సాయంచేసిన ఉద్యోగులసంఘం, ఈనాడు తమ పూర్వపు స్నేహితులచేత చీల్చి చెండాడబడుతోంది. ఛోటా వ్యాపారస్తులు, ఉత్పత్తిదారులూ కూడిన మధ్యతరగతి విచ్ఛిన్నమై పోతుంటే, గుత్తయజమానులు సుస్థిరమౌతున్నారు. గుత్తయజమానులు పటిష్టలుకావడమేకాదు, కార్యశూరులుకూడా వినారు. వాళ్లు జంఝామారుతాన్ని సృష్టించారు. ఇంతకు ముందుకన్నా కూడా అది చాలా బలిష్టంగా కీస్తోంది. ఎందుకంటే, ఆ సుడిగాలిలో లాభా లెట్లాచేసుకోవాలో వాళ్ళకే తెలుసు. ఎటువంటి లాభాలు! అనంత లాభాలు! వాళ్లు సృష్టించిన ప్రచండమారుతమే కాబట్టి, దాని ధాకకు వాళ్లు తట్టుకోని నిలబడగలంత బలంగా ఉన్నారు. వాళ్లు చుట్టూ మిగిలిఉన్న శిధిలావశేషాల్ని ఉప్పున ఎగరగొట్టేశారు. ధరలు ఊహించలేనంత పతనావస్థ చెందినై. క్రొత్త క్రొత్త రంగాల్లోకూడా ప్రవేశించి, మధ్యతరగతి ప్రజల్ని దోచుకొంటూ, గుత్తయజమాన్లు తమకు ఇంతకు ముందున్న సంపదకు ఇంకా అదనంగా చేర్చుకొంటున్నారు. ఈవిధంగా 1912 వ సంవత్సరపు వేసవికాలం, మధ్యతరగతి ప్రజల సంపూర్ణ మరణావస్థను దర్శించింది. కన్నుమూసి తెచ్చేలోపల మధ్యతరగతికి సంభవించిన ఈ చరమదశకు ఎర్నిస్టువంటివాడుకూడా సంభ్రమాశ్చర్యచకితుడైనాడు. అయిన అశుభసూచకంగా తల పరికించాడు. రాబోయ్యే ఎన్నికలుతలపోసి నిరాశాదృక్కులు ప్రసరించాడు.

“ఇది లాభంలేదు. మనం దెబ్బతిన్నాం. ఉక్కుపాదం ప్రత్యక్షమైంది. బ్యాలెట్ పెట్టెద్వారా ప్రకాంత విజయాన్ని కాంక్షించా. పొరపడ్డా. విక్సన్ చెప్పిందే నిజం. మనకున్న స్వేచ్ఛావకాశలేకాల్సి కూడా దోచుకొంటారు. ఉక్కుపాదం మన మొగలమీదగా త్రొక్కుకుంటూ పోతుంది. ఇక శ్రామిక రక్తవిప్లవం తప్ప మిగలేదేమీలేదు. మనమే జయిస్తామనుకోండి! కానీ దాన్ని తలచుకొంటే నా వళ్లు జలదిరిస్తోంది.” అన్నాడు ఎర్నెస్టు.

అది మొదలుగా ఎర్నెస్టు విప్లవంమీదనే దృఢవిశ్వాసంతో ఉన్నాడు. ఈ విషయంలో ఆయన తన పార్టీకన్నా ఒకడుగు ముందుగానే ఉన్నాడు. ఆయన సోషలిస్టు సహచరులు ఆయనతో వీక్షింపించలేదు. ఎన్నికల ద్వారానే విజయం సాధించవచ్చునని వాళ్ళిప్పటికీ నొక్కి చెప్తున్నారు. వాళ్లంతా సంభ్రమించి పోయారనికాదు. ఆ విప్లవానికి వాళ్లంతా తగిన ధైర్యంతో లేరు. చాలా ప్రకాంతంగా ఉన్నారు. వాళ్లు కేవలం విప్లవాన్ని గూర్చి అపనమ్మకంలో ఉన్నారు. అంతే. రాబోయే అల్ప సంఖ్యాక ప్రభుత్వాన్ని గూర్చి భయపడేటట్లుగా ఎర్నెస్టు వాళ్లను ఘట్టిగా ప్రయత్నించలేకపోయాడు. ఆయన వాళ్లల్లో సంచలనం కలిగించాడు. కానీ వాళ్లు తమబలంలో అమిత విశ్వాసంతో ఉన్నారు. వాళ్ళ సాంఘిక పరిణామ సిద్ధాంతంలో అల్పసంఖ్యాక ప్రభుత్వానికి ఆస్కారమేలేదు. కాబట్టి, అల్ప సంఖ్యాక ప్రభుత్వం అంటూ ఉండడానికే వీలేదు.

“మేం నిన్ను కాంగ్రెసుకు పంపిస్తాం, దాంతో అంతా తేస్తుంది.” అని మా రహస్య సమావేశాల్లో ఒక దాంట్లో వాళ్ళు ఆయనతో అన్నారు.

“వాళ్ళు నన్ను కాంగ్రెసునుంచి బైటకుపంపించి, గోడకు నిలవేసి నా తలకాయను ఉప్పున ఊదేసినప్పుడు—అప్పుడేం చేస్తారు?” అని ఎర్నెస్టు ప్రకాంతంగా ప్రత్యుత్తర మిచ్చాడు.

ఉ క్కు పా దం.

“అప్పుడు మేం మా బలంతో విజృంభిస్తాం.” అని ఒక దజను
గొంతుక లొక్కసారిగా సమాధానం చెప్పినై.

“అప్పుడు మీరు మీ రుధిరపంకంలో స్నానం చేస్తారు. మధ్య
సరగతి ఈ పాటే పాడడం నే నింతకుముందు విన్నా. మరిప్పుడు దాని
బలంతో అదెక్కడుంది?” అని ఎర్రెస్టు ఘాటుగా సమాధానం చెప్పాడు.

176

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA 104 B 183
పుస్తకం పేరు	కాశీ పాదం
తారీఖు	26-10-24
ముందు అట్ట	NO
వెనుక అట్ట	NO
మొత్తం పేజీలు	185
పెద్ద పైజా పేజీలు	సీ0
ఖాళీ పేజీలు	176
లేని పేజీలు	సీ0
తయారు చేసినది	KASIMBI
పేజీలు నిర్దేశించినది	KASIMBI
స్కాన్ చేసినది	RAMYA
పరిశ్ల చేసినది	RAMYA
పేజీలు పరిశూనినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చెయ్యబడి	సీ0
తప్పులు	6000
పరిస్థితి	